

Heiberg

Nil

P. A. Heibergs

samlede

Skuespil.

Udgivne

ved

K. L. Rahbek,
Professor.

3 Tredie Deel.

Anden og forøgede Udgave.

Kjøbenhavn, 1806.

Trykt og forlagt af Directeur Joh. Fred. Schultz,
Kongelig og Universitets Bogtrykker.

Menneskekjenderen

eller

De falske Formodninger.

Comedie i fem Acter.

Personerne:

Alviis.

Etatsraad Werdahl, hans Onkel.

Clementia, hans Søster.

Blinville, en Emigrant under Navn af Fierval.

Oberste Schierbek.

Caroline, hans Datter.

Lise, Carolines Pige.

Jens, Alvises Tjener.

Handlingen foregaaer i en Sahl med 5 eller 6 Dørre i Etatsraad Werdahls Gaard i Kjøbenhavn.

D u e l l e n.

Comedie i to Acter.

Personerne:

Oberkrigs-Commissair Schwartzenberg.

Frue Schwartzenberg.

Henriette, hendes Datter af første Ægteskab.

Hallmann Lieutenant.	Henriettes Elskere.
Ringsted Student.	

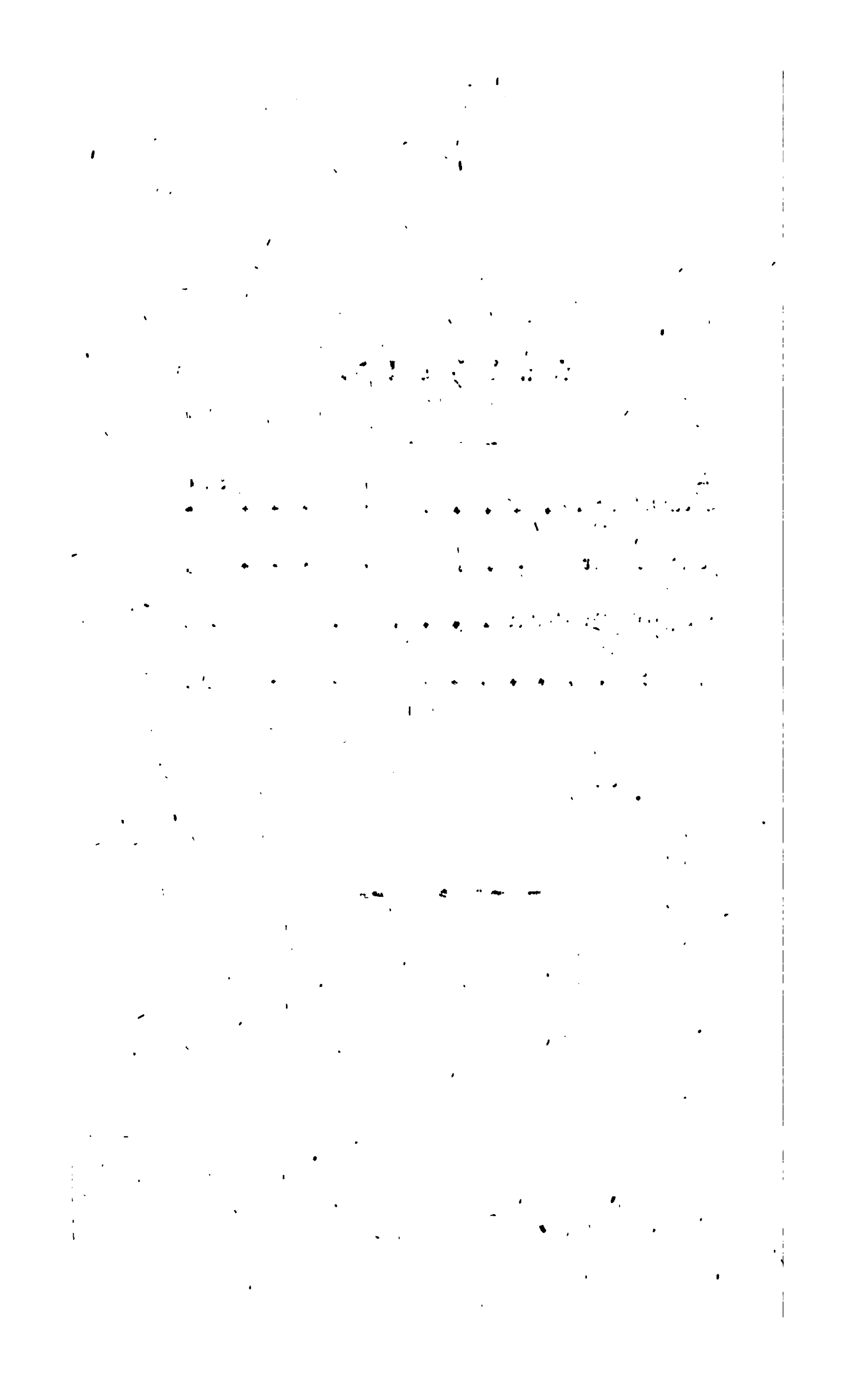
Fabius, en Gjestgiver.

Skuepladsen forestiller en Sahl i Gjestgivergaarden hos Fabius.

For-

Indhold.

Forvandlingerne.

Comedie i fem Acter.

Første Gang opført paa den Kongelige danske Skueplads den 4de Marts 1788.

Personerne:

Grev Stiernschiold.

Grev Rheinfeld.

Jacob Plump, Gjestgiver.

Mad. Plump.

Christiane, deres Fosterdatter.

Marie, foregiven Bondepige.

Carl } foregivne Bonderkarle.
Anton }

von Reichborn, Borgemester.

Grethe, Kjelderpige.

En Tjener.

Handlingen skeer paa en Gjestgivergaard i en Kjøbstæd i Sjæland. Den begynder om Eftermiddagen, og er til Ende Klokken imod 7 om Aftenen.

Theatret forestiller en Stue i Gjestgivergaarden.

Før-

Første Act.

Første Scene.

Carl. Anton.

Anton.

Jo, nægt ikke, at du er forelsket, Broder! stokblind maatte jeg være, om jeg ikke kunde see det.

Carl.

Men, min Ven! Jeg veed, jeg bærer mig jo ikke anderledes ad nu, end før; er jeg da saa forskrækkelig forandret?

Anton.

O nei! ikke saa synderlig. Jeg finder ingen anden Forandring hos dig, end disse smaae Bagateller: du vrier Armene, som een der er misfornøiet; fløiter Elskovs Arier, som en Soelsort; gaaer allene, som een der har Pestilentze; sukker som en Skoledreng, der har tabt sin A. B. C.; græder som en ung Pige, der har begravet sin Mormoder; faster ligesom een, der holder Diæt; vaager som een, der frygter for Tyve, og taler sygeligt, ligesom en Tiger

ger om Løverdags Aften. Før derimod, naar du loe, var det, som man hørte en Hane gale; naar du gik, saa var det, som om man saae Holger Danske; naar du spiste, saa aad du, som en Tærsker; naar du fastede, saa var det netop strax efter Maaltidet; og sukkede du, saa var det allene, naar du manglede Penge. See saa forandret er du, at jeg neppe kan troe, at du er den samme Grev Rheinfeld, som du var for fjorten Dage siden.

Carl.

Er du snart færdig med din nydelige Beskrivelse?

Anton.

Der fattes bare en lille Anmærkning, nemlig: —

Carl.

Oh, piin mig dog ikke længer med saadant Væv.

Anton.

Tyst, tyst. Kald det ikke Væv. Min Anmærkning er allene denne: at siden du er Don Quixot, og jeg Salvo Titulo Hr. Sancho Panza, saa vilde jeg gierne vide, hvem der er din Dulcinea.

Carl.

Du erindrer, da vi i denne Forklædning gik fra Kiøbenhavn, at jeg da foregav et Spøg, jeg havde i Sinde at spille een af min Slægt. Aarsagen var, at jeg frygtede for din Taushed i Hovedstaden; men da vi nu ere paa et Sted, hvor det ikke nytter at bruge nogen Forstillelse, saa maae jeg tilstaae reent

ud,

ud, at det er, som du siger, at Kjerlighed er Aarsag deri.

Anton.

Stakkels Kjerlighed! hvor meget faaer ikke du Skyld for?

Carl.

Fald mig ikke ind i Talen; men hør med Taalmodighed paa min Fortælling. Den deilige Bondepige, som du veed, at jeg for nogle Uger siden fik at see i Kjøbenhavn, indtog mig saaledes, at jeg troede ikke at kunde blive lykkelig, uden ved at ægte hende. Du veed, jeg saae hende i en Trængsel, og at hun med eet forsvandt; jeg gjorde mig al optænkelig Umage for at faae hende opspurgt, men længe forgjeves. Endelig fik jeg da at vide, at hun opholder sig her. Jeg besluttede strax at reise herud, og tilbyde hende min Haand; men Rygtet sagde mig tillige, at denne Pige vilde staae stor Fare for aldrig at blive givt, uagtet der var gjort hende adskillige anseelige Tilbud. Aarsagen hertil er, at hun har havt saa herlig en Opdragelse, at meget faa Damer af Stand skulle kamme sig ved at ligne hende deri; og hun har tillige saa strænge Grundsætninger af Ære, at hun umuelig vil tillade, at en Mand af Stand fornedrer sig til at tage hende, der kuns er en Bondepige. Fra den anden Side veed du, at Harmonie og Lighed i Tænkemaaden er det, der udgjør

Egte-

Ægtestandens Lyksalighed, langt mere end Lighed i Stand, og paa denne Grund troer hun, at hun aldrig kan blive lykkelig, naar hun givtede sig med en af sine Lige. Derfor er det, at jeg har valgt denne Forklædning, som, jeg holder for, er den nærmeste Vei til at vinde hendes Hjerte. Denne er Sammenhængen; kan du nu finde Rede i Tingene? Men da jeg overtalte dig til at følge med, troede jeg ikke at forefinde saa mange Vanskeligheder. — Men hvad? — Du staaer jo i Tanker?

Anton (leer.)

Ha, ha, ha! Jeg seer alt i Aanden, hvor Poeterne skal kappes om at besynge dette Tog. Een af af dem vil vist begynde saaledes: Jeg siunger om en Helt, som blev af Elskov galen.

Carl.

Spot ikke. Der kommer vel den Tid, da jeg kan faae see dig baade guul og bleg af Kjerlighed.

Anton.

Af Sygdom eller Sorg, vil jeg tilstaae; men aldrig af Kjerlighed. At et Fruentimmer har født mig til Verden, det takker jeg for: at et Fruentimmer har ammet mig op, det takker jeg ogsaa for; men at jeg skulde blive til en Nar for to smukke Øjnes Skyld, nei, det betakker jeg mig for; og naar det skeer, saa kan du sætte mig i en Tønde, som en Kat, og lade Bønderne paa Amager ride Carousel

om-

omkring mig, en Fastelavns Mandag; eller og kan du stikke Øinene ud paa mig, og hænge mig til et Skildt for et Jomfruehuus, som den blinde Cupido.

Carl.

Jeg skal huske paa, hvad du har sagt, og troe mig, at naar engang dit muntre Lune faaer udraset, saa bliver du vel ikke saa stor en Kjetter i Henseende til Skjønhed.

Anton.

O, min Broder! Kjetter er jeg nu just ikke. Jeg gider gjerne seet en smuk Pige; men at blive orthodox som du, det skal Himlen bevare mig fra.

Carl.

Godt! det vil Tiden lære. Imidlertid bebreider jeg mig dog, at jeg har benyttet mig af dit Venskab, for at faae dig til at gjøre en Galskab, som du maaskee allerede angrer.

Anton.

Tael ikke derom. Jeg veed, at du vilde have gjort det samme for mig i lige Omstændigheder; og desuden kan jeg dog forsikre dig, at da jeg mærkede det blev dit ramme Alvor at give dig i Tjeneste her, som Foerkarl, saa følte jeg ligesom et indvortes Kald til at blive Tærsker; og det ikke just fordi jeg er saa stor en Mand i min Profession, skjøndt du veed at jeg har øvet denne ædle Konst meget paa min Faders Herregaard; men af bare Nysgjerrighed, og for at

ud-

udspionere dine Hensigter. Det varede ikke længe, inden jeg mærkede, at Kjerlighed var din Gud; og uagtet jeg ikke var vis paa min Sag, saa frygtede jeg dog halvveis for denne Bondepige, hvis Skjønhed der har gaaet saa meget Ord af. Tiig mig nu, min Ven! har du talt med Heltinden?

Carl.

Meget lidet; og aldrig har jeg kundet komme til at tale om andet end om gandske ligegyldige Ting. Du veed, at jeg ikke allene, men utallige andre, ansee hende for det smukkeste Fruentimmer, man kan see; men Rygtet lægger endogsaa meget rettelig dette til, at hun er det dydigste; thi uagtet hun er paa et saadant Sted, hvor et Fruentimmers Dyd staaer den største Fare, saa har dog ingen kundet sige det allermindste tvetydige om hende. Men seer du! (Han tager et Brev op af Lommen.) Siden jeg har mærket, at det var saa vanskeligt at komme til at blive ret kjendt med hende under denne Forklædning, saa maae jeg ligesaa godt først som sidst opdage hende min Stand; og derfor vil jeg søge Leilighed til at levere hende dette Brev.

Anton.

At tale Alvor, min beste Ven! saa frygter jeg for, at alt hvad du gjør er forgjeves. Jeg har hørt mumle om, at en vis Borgemesters Søn, en lille bitte Officeer, gaaer paa Jagt efter hende, og er

kom-

kommet dig i Forkjøbet; og troe du mig, at en fattig Bondepige . . .

Carl.

Just det giver mig Haab; thi jeg veed ganske vist, at hun aldrig har givet ham Haab, ja ikke engang villet tale med ham; og dernæst siger mit Hjerte mig, at hun er andet end en Bondepige. Du seer jo, hvorledes Verten holder hende som sit eget Barn, uagtet hun ikke er ham beslægtet, og desuden er der noget saa høit og saa ædelt i hendes hele Væsen, som viser, at Naturen har bestemt hende til mere, end en Tjenestepige.

Anton.

Ja, uagtet mit Hjerte just ikke har sagt mig noget om Tøsen, saa kan jeg dog ikke nægte, at jo mine Øjne har sagt mig, at hun er ret nysselig. Men hør nu, der ligger mig en anden Skrupel i Hovedet. Hvad om vores Forældre faaer at vide, at vi opholder os her i denne Forklædning?

Carl.

Frygt ikke for det. Der var ikke en Sjæl, som kunde have mindste Nys om, hvad vi toge os for; og desuden skrev jeg, inden vi gik, et Brev til min Fader, og berettede ham, at jeg agtede at reise til Sverrig, og at du fulgte med; saa at de drømmer mindst om, at vi har taget Veien herhid.

Anton.

Ja, lad nu saa være. Men hvor længe tænker du, at vi skal blive her? Lysten kan snart forgaae mig til at tærske til Punds. Havde jeg ikke nogle Penge i Baghaand, saa sultede jeg ihjel ved det Arbeide, og det uagtet alle mine Talenter.

Carl.

Det er sandt, min Ven! det var daarligt, om du for min Skyld vilde stille dig blot for saadanne Ubehageligheder. Det største Beviis du nu kan give mig paa dit Venskab, er at vende tilbage til dine Forældre. Hvad mig angaaer, da er det mig umueligt at forlade dette Sted, førend jeg har fundet Leilighed til at aabenbare den smukke Christiane min Kjerlighed; og skulde hun være haard nok til at imodstaae mine Sukke, da beste Stjernskjold! da maae jeg søge langt fra hende et Opholdssted, hvor jeg i Eenlighed kan begræde min Ulykke.

Anton.

Og snart skulde jeg faae Lyst til at græde af Medynk over de stakkels Romaner, som du saa ynkelig radbrækker. Jeg gider dog nok seet Udfaldet paa dette Tog; og skal ikke lade en otte eller fjorten Dage falde mig lange, og imidlertid moere mig med den skantede Kjelderpige; for hun er, paa min Ære! saa forliebt i mig, som en Rotte i en hollandsk Ost. Men der kommer vores Hr. Husbond.

Carl.

Carl.

Saa maae vi da til at spille vores Roller igjen.

Anden Scene.

De Forrige. Jacob Plump.

Plump.

Carl! har du lukket Havreloftet?

Carl.

O ja, Husbond! jeg har altid Nøglen i min Lomme.

Plump.

Det er godt. For, de Bønder, det er ellers noget Satans Pak. Kort at fortælle; de bryder sig Fanden om, enten de faaer en Ting paa en ærlig Maade, eller de snyder sig den til, eller stjæler den. Det gjør de, Fanden tage mig! med saa koldt Blod, som om det ingen Synd var; og naar de saa kommer hjem imellem deres Kammerater, saa gjør de sig tilgode med, at de har udført deres Skjelmstykke saa vel. Før har jeg troet, at det var bare de Store, der forstod at gjøre Skjelmstykker paa en fiin Maade; men, kort at fortælle, nu mærker jeg at Verden er bleven saa poleret, at endogsaa den fattigste Bonde, naar han vil bedrage nogen, lægger sine Planer saa fiint, at man skulde troe: Fanden tage sig paa, at der havde været en Minister med i Spillet. — Men du, min gode Anton! mig synes, at det gaaer noget

noget langsomt med din Tærskning; du maae ikke have tærsket meget i dine Dage?

Anton.

Det er sandt, Husbond! jeg er just ikke meget vant til saadant Arbeide; men Lysten har jeg; og I kan jo see paa mig, at jeg er lige saa før og stærk, som nogen anden; og naar jeg kun faaer Grebet, saa kald mig en doven Hund, om jeg ikke skal slaae Slag i Slag med, hvad Karl, I vil sætte til mig.

Plump.

Har du da aldrig tærsket, førend du kom her?

Anton.

Nei, kuns lidt, Husbond! jeg skal sige Jer, jeg har næsten al min Tid tient som Løber hos et Herskab i Kiøbenhavn; og der falder langt andet Arbeide for.

Plump.

Ja vist; som for Exempel, at løbe med Breve fra den naadige Frue til hendes Galaner, og passe paa at melde dem, naar Herren er ude, og — kort at fortælle — jeg veed nok; — men hvorfor blev du ikke der? Der maae dog, kort at fortælle, falde gode Sportler ved den Post.

Carl.

O vi vare begge to kiede af Byen; og Tienesterne ere, same den Skam! ikke saa fede, som der gaaer Ord af.

Plump.

Plump.

Ja jeg kan sagte tænke, at de naadige Fruer nok sørger for, at deres Galaner ikke har meget tilovers at give til Løberne; og selv er de vel, kort at fortælle, ligesom Helvede, der sluger alt, hvad det kan faae, og giver ikke noget fra sig.

Tredie Scene.

De Forrige. Grethe.

Grethe.

Husbond! her er en Bonde, som begjerer at tale med Jer.

Plump.

Det er godt, jeg skal komme. (Gaaer.)

Carl.

Og jeg vil gaae ud til mit Arbeide, for ikke at forstyrre dig i din Fornøielse. (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Anton. Grethe.

Grethe.

(Tager en Pandekage i et Stykke Papiir op af Kommen.)

See her, lille Anton! hvor jeg tænker paa dig, naar det falder noget godt af i Spisekammeret. Hvad, vil du ikke have det?

Anton.

Jeg er ikke sulten, og desuden har jeg en naturlig

lig Afskye for Rotter, og denne Pandekage seer ud, som om en halv Snees Rotter havde dandset Engelskdands paa den.

Grethe.

Nei, min Dreng! der er hverken Rotter eller Muus i hele Huset; men jeg skal sige dig, hvorledes det er gaaet til med den. Vores Mad, veed du, er gandske god, men lækker er den just ikke; og saa staaer Mamsell Christiane, naar hun kommer i Spisekammeret, og ruer over alt, hvad der er, ligesom en Høne over et Æg; saa at, naar man skal have noget Godt, saa maae man forstaae lidt at rapse; og at stjele Mad og Drikke, det er jo ingen Synd, som han sagde, Klokkeren jeg tjente hos, naar han aad Julekagen fra Præsten. Seer du, saa var jeg nu ude i Spisekammeret, og der slap jeg til at faae denne i Lommen. Tag du den kuns, for den er, gid jeg faae! gandske lækker.

Anton.

Kagen er lækker nok; men jeg havde dog heller seet den paa en Gaffel end i dine Hænder.

Grethe.

O, da har den saamænd! ingen Skade faaet af dem. See kuns paa mine Hænder; er der noget smukt paa mig, saa er det sandelig dem, om jeg selv tør sige det.

Anton.

Gud bevare min Mund fra at nægte det! men jeg er en Smule kræsen, skal jeg sige dig. Giem den til en anden Gang; kanskee jeg da kunde have bedre Appetit.

Grethe.

(Tager ham i Haanden.)

Anton! lille Anton!

Anton.

Hvad godt?

Grethe.

See paa mig!

Anton.

Ja, hvad skal det betyde?

Grethe.

Forstaaer du mig?

Anton.

Jeg troer du er gal. Hvem Pokker kan forstaae dig, naar du intet taler. Om jeg saa gloede dig i Gesigtet til i Morgen, saae jeg dog intet andet, end at du sætter et løierligt Fjæs op, og skjeler paa mig, som en Tyv paa en Pengepuger.

Grethe.

Anton! Anton! forstaaer du ikke, hvad det skal betyde, naar en smuk Pige skjeler?

Anton.

Smuk? ja det vil vi for det første ikke tale om, ifald du saa behager.

Grethe.

O min Gud! al anden Spøg kan jeg taale; men at jeg er grim, det troer jeg ikke, at du kan mene; saa meget veed jeg dog, at jeg ikke er hæslig, om jeg nu endog ingen Skjønhed er. Det er ingen Konst at somme Tøiter kan være hvide og fine, der aldrig maae dyppe Haanden i Vand, og som Vinden aldrig faaer blæse paa; men derfor er det ikke sagt, at jo andre og kan være smukke; og det kan jeg lade dig vide, at der kommer sjelden nogen Reisende hertil, som jo siger til mig: lille Grethe! du er en nydelig Pige; og kanskee vel iblandt endnu mere.

Anton.

Ja, naar du siger det, saa maae jeg endelig troe det. Bliv ikke vred, lille Grethe! jeg er en dum Krabat i den Punkt; og jeg vidste, min Troe! ikke ret, enten du var smuk eller ikke, førend nu, da du sagde mig det selv.

Grethe.

Ja, veed du hvoraf det kommer?

Anton.

Nei, det maae du fortælle mig.

Grethe.

Det kommer deraf, at du elsker mig, og Kjerlighed er blind.

Anton.

Ja, nu begynder jeg vist ogsaa at troe, at det er sandt.

Grethe.

Grethe.

Saae jeg det ikke i Morges, da du kom ind i Kammeret? du kunde jo ikke see Nøglen til Løen, som dog hang lige for Næsen af dig. Var det ikke Kjerlighed, som gjorde dig blind?

Anton.

Ja ganske vist; men skulde det ikke have været Kjerlighed til Sengen? for jeg var temmelig søvnig.

Grethe.

Saa sagte, saa sagte Skjelmsmester! Hold paa Tømmen! Du maae give lidt Tid. Imidlertid, siden jeg seer, at du elsker mig saa oprigtig, saa maae jeg dog sige dig noget, som jeg er meget bekymret for. Veed du hvad? Skulde du vel troe, at din Kammerat er ganske forliebt i mig?

Anton.

Ja, det er en Karl, der har langt bedre Smag, end jeg. Han kan see i Mørke, som en Kat. Ikke sandt, Grethe, han har seet dig i Mørke?

Grethe.

Fy skamme dig, at troe mig saa ilde. Vel har jeg arvet af min Moder et føieligt Gemyt; men det var dog ogsaa at gaae for vidt med sin Føielighed. Det maatte da i det mindste være en vis Person, — jeg nævner ingen. Nei, veed du hvad, lille Anton! dersom du ikke var, saa troer jeg rigtig at jeg skulde have syntes godt om den Krabat; for, sandt

at sige, er det en ganske nær Fyr, men kommer dog ikke dig paa mange Mile nær. Han er jo saa suur, som en Eddikebrygger, jeg troer, faae den Skam! at man ikke var i Stand til at slaae en Smil af ham med et Pidskeskaft; du derimod, du er altid saa lystig, saa venlig, saa elskværdig.

(Klapper ham paa Kinden.)

Anton.

Au! au! du river Huden af mit Ansigt. Jeg troer, at du bruger et Rivejern til at klappe med. Om Forladelse, lille Grethe! det kom mig for, som om det ikke var dine bare Hænder.

Grethe.

Naa, naa! Altid er du saadan en Spøge-Doctor; men jeg kjender dig, og veed, at du mener ikke alt, hvad du siger. Var det en anden, som havde sagt det, saa havde jeg ikke taget det saa vel op. Men siig mig, hvad skal jeg gjøre for at slippe for Carl? Med alt det, at han er en smuk Karl, kan jeg dog ikke lide ham; jo, jo, der er saa stor Forskjel paa ham og min Anton, som paa en Liigprædiken og en Brudevielse. Han seer mig saa suur ud, som den sidste December; men du er saa mild som Waldermesse Dagen. Jeg har noget magtpaaliggende at fortælle dig; men det er en Ulykke, at man ikke kan gaae to Skridt her i Huset, eller tale to Ord med et Menneske, uden at hundrede Histo-

rier

rier skal fortælles; derfor har jeg tænkt, om vi ikke kunde sætte hinanden Stævne i Mørkningen, og da kunde jeg i Mageligheb fortælle dig det, uden at nogen skulde belusk os.

Anton.

Nei, for Guds Skyld, gjør ikke det, for jeg er meget bange for Spøgelser, og gaaer ikke gjerne i Mørke. Desuden, Grethe! — Bagtalelsen! Bagtalelsen! — Et Fruentimmers Ære er det beste hun eier. — Men, jeg kan ikke sladdre mere med dig; jeg maae ud paa Loen til mit Arbeide.

Grethe.

Tag denne Pandekage med dig; du kan troe den smager godt, og er dig vel undt.

Anton.

Nei, du skal have Tak. Jeg spiser ikke gjerne Pandekage; og at give dine Foræringer til Porthunden, det var jo uartigt. Farvel, Grethe!

Grethe.

Farvel, min Engel! tænk paa din lille Grethe.

(Anton kaster et Kys til hende med Fingeren, og gaaer.)

Femte Scene.

Grethe (allene.)

Denne Fyr har jeg, faae den Skam! i Fælden; det koster mig to Minuter endnu at tale med ham, saa ere vi saa godt, som Mand og Kone.

 Men

Men jeg maae dog prøve Carl med; for, gid jeg faae, om jeg veed, hvem af dem jeg helst skulde holde mig til. Mere end een Mand maae man ikke have — det forstaaer sig. — Og naar man har een god Mand, saa behøver man jo ikke heller fleere. De ere ellers saa undseelige, de stakkels Fyre, og derfore maae jeg hjelpe lidt paa dem, for ellers kom vi nok aldrig til Texten. Min Plan er, faae den Skam! listig nok, og det skal være kloge Kramsfugle, der skal rede sig ud af mine Snarer. Det er ikke enhver Moder, der har saadanne vittige Børn, som jeg er. — Men der kommer den naadige Frøken. Jeg maae stikke denne Pandekage i Lommen, at hun ikke skal see den.

(Hun stopper den i Lommen.)

Sjette Scene.

Grethe. Christiane

(Holdende et Torklæde for Munden.)

Christiane.

Har du efterseet, om alting er i Orden i Gjestekamrene, ifald her skulde komme Fremmede?

Grethe.

O ja, alting er som det skal være. Men hvad fattes hende, siden hun holder Tørklædet for Munden?

Christiane.

Jeg har en ulidelig Tandpine.

Grethe (spodsk.)

Ja, vi Fruentimmer taaler ingen Ting. — Den mindste Trækvind, saa har vi strax Tandpine. Jeg veed ikke hvordan det er med Folk nu omstunder: alle vil være fornemme; og siden det er fornemt at være sygelig, saa har intet Menneske sin Helbred mere. Saaledes troer jeg, paa min Ære! ogsaa det gaaer med disse to unge Herrer, som Husbond har taget i Tjeneste. Jeg veed Pokkeren, hvad han vilde med dem; det eneste jeg troer han kan bruge dem til, er at sætte dem, som to Dukker, paa det gamle Tresur.

Christiane.

Og Fader berømmer dem dog, og siger, at han har megen Nytte af dem; at de ere troe, paapasselige og ædruelige, og mig synes ogsaa, at man kan læse af deres Ansigter, at de maae være skikkelige Folk.

Grethe.

Hun tager deres Partie det bedste hun kan. De Krabater ere ret lykkelige. Jeg kan troe, de ere sagte smukke nok: men mit Hjerte har vist ingen Fare for dem. Den ene er ligesom et Billede, og færdig at tage Betaling for hvert Ord, han skal sige. Den anden derimod, han er accurat, som min Søsters ældste Søn: Kjeften staaer aldrig paa ham. Han, troer jeg vist, maae være fød under

et

et Stjerneskud. Nei, det var en herlig Mand, som var just Middelveien imellem dem; som havde et af deres Ansigter, Halvparten af Antons Snaksomhed, og Halvparten af Carls Taushed, foruden en net Fod, et smukt Been, Notabene, to af hver Sort, og saa Penge nok i Pungen; en saadan Karl kunde fange hvad Fruentimmer han vilde.

Christiane.

O kjender jeg dig ret, saa behøves der ikke nær saa meget til at fange dig.

Grethe.

Jeg kan saamend holde mine Vare saa dyre, som nogen anden. Det er ingen Konst, saalænge der er nok, som byder paa dem, siden faaer man vel give Kjøb, og jeg tilstaaer gjerne, at de Vare, som Officerer og Borgermesters Sønner vil kjøbe, ere for gode for et Par Bønderkarle; endskjønt disse Vare kanskee i sig selv ere langt slettere end andre.

Christiane.

Jeg beder dig, at du vil forskaane mig med dine Grovheder. Saadan een som du —

Grethe.

Saadan een som jeg, veed dog i det mindste hvem hendes Forældre ere, naar andre derimod maae kanskee beskylde en stakkels Bonde for det, han aldrig har Skyld i, bare for at faae en Fader, og

dog

dog skal det være saa stort. Jeg er saamend født af skikkelige Forældre, der ikke vare Bønder, eller noget gemeent Pak, og jeg har været i Kjøbenhavn saalænge, og lært saa megen Levemaade, at jeg kunde sætte Næsen lige saa høit, som andre, og lige saa gjerne gjøre mig Spekulation om at blive Officiers-Frue, eller noget andet fornemt; men saadant noget overlader jeg til dem, der har større Indbildninger, end jeg.

Christiane.

Det var kuns at spilde mine Ord unyttigt, om jeg vilde gjøre dig Rede for min Tænkemaade i det Kapitel; jeg vil bare raade dig at du tager dig i Agt for, at jeg ikke skal faae Aarsag at klage over dig.

Grethe.

Ja Sandheden er ilde hørt; og jeg mærker, at det Ordsprog er ganske sandt, at ingen kan mindre bære sin Lykke, end den, der af intet med eet bliver til noget. Der kommer hendes saa kaldede Fader, han har kanskee noget at fortælle hende om det Spøg, han iblandt kan have havt med hendes Moder. Farvel. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Christiane. Plump (strax efter.)

Christiane.

Det er en uforskammet Pige; og nødig vilde jeg dog gribe til alvorlige Midler, saalænge som jeg kan udholde hendes Uartigheder.

Plump

(kommer hastig ind.)

Carl! Anton! hvor er I — er I her? — nei! Naa, har jeg ikke gjort et smukt Arbeid? Forbandede Folk!

Christiane.

Hvad er paa Færde?

Ottende Scene.

De Forrige. Mad. Plump. Grethe.

Mad. Plump.

Hvad er det? lille Mand! } (Paa eengang.)

Grethe.

Hvad fattes?

Plump.

Saa er det at tage Landstrygere i Tjeneste. Det er Lærepenge for mit dumme Fæe.

Mad. Plum.

For Guds Skyld! siig dog hvad det er.

Plump.

Plump.

Kort at fortælle, jeg kommer ud i Stalden, der finder jeg Laasen til Havreloftet er brækket; jeg gaaer op ad Trappen, kommer ind paa Loftet, og seer der, med begge mine Øine, at der er stjaalet af Havren; og noget af det Skrimmel Skrammel, som du veed, Moder! at der staaer paa Loftet, er borte med. Jeg gaaer ned i Stalden, der savner jeg den graae Hest. Kort at fortælle, jeg raaber, Carl, Anton! — jo tag dem der; borte er det Rakkerpak; og Gud veed, hvad mere de har taget med sig, for saadanne Folk læsser gjerne saa meget paa, som de kan, naar de vil kjøre til Helvede.

Grethe.

Ja; jeg har nok tænkt, at det vilde gaae saaledes. De Karle stod mig aldeles ikke an, fra det første jeg saae dem; og jeg for min Deel, om jeg havde mødt dem paa en Vei, saa, paa min Ære, havde jeg ikke holdt for mine Lommer.

Mad. Plump.

Men hvad Anstalter har du gjort, Mand? Summa Summarum, det er ikke Spøg at miste den beste Hest vi har.

Christiane.

Det kan ganske vist ikke hænge saaledes sammen; de saae alt for ærlige ud, til at begaae saadanne Skjelmstykker. See der er jo Anton.

Ni-

Niende Scene.

De Forrige. Anton.

Anton.

Vil Husbond være saa god at gaae ud; Carl har gjort en Fangst

Plump.

Hvad skal det betyde? Jeg maae løbe.

(Gaaer.)

Tiende Scene.

De Forrige, undtagen Plump.

Christiane.

Hvad er det for en Fangst, du taler om?

Anton.

Det skal jeg fortælle: Medens min Kammerat og jeg var her i Stuen, havde to Bønder listet sig ind i Stalden, brækket Havreloftet, og stjaalet af Havren, og kjørte derpaa sin Vei. Men Carl var ikke seen, da han strar efter kom ud og fik see det, inden han kastede sig paa Ryggen af den graae Mær, og reed efter dem, som han havde været den Ondes Coureer. Da jeg siden gik ud paa Gaden, for at søge efter ham, kom begge Hr. Urianerne kjørendes tilbage med deres Tyvekoster, og med Carl bag efter sig, og saae saa undseelige ud, som Piger naar de staaer Brud. Saae jeg ret paa dem, saa

hav-

havde de nok først paa Regningen faaet Ryggen lidt varmet; for, imellem os sagt, saa maatte Fanden give sig i Færd med Carl, naar det kommer an paa at bruge Næverne.

Mad. Plump.

Det var kjekt. Summa Summarum; nu maae min Mand tage sine Ord til sig igjen. Kom! lad os gaae ud, og see hvad der bliver af. Du har ondt i Tænderne, bliv du herinde, min Datter!

(De gaae alle, undtagen Christiane.)

Ellevte Scene.

Christiane (allene.)

Min Datter! — ja vist din Datter din taknemmelige Datter; men dog ikke i den ømmeste Bemærkelse. Din Godhed, dine Velgjerninger giver dig Ret til at fordre dette Navn. Gid Naturen gav dig samme Ret! den eneste Glæde, jeg hidindtil har ønsket mig, var at lære at kjende mine Forældre. Skjebnen har nægtet mig den; men mit Hjerte siger mig, at ingen anden kan være min Fader, end den Mand, som har viist meer end faderlig Omhu for mig. O hvad Glæde! om han snart vilde vise mig, at han i alle Henseende fortjener det ømme Navn, som hans Velgjerninger hidindtil har gjort ham berettiget til.

(Holder Tørklædet for Munden, og gaaer frem og tilbage.)

Tolvte Scene.

Christiane. Carl, (som kommer ind med en Nøgle, og hænger den paa et Søm.)

Christiane.

Du har opført dig, som en brav Karl, og min Fader vil vist skjønne paa din Troeskab.

Carl.

Jeg har ikke gjort andet end min Pligt, og det fortjener ingen Berømmelse. — Men hvad fattes hende? har hun Tandpine?

Christiane.

Ja, og det ganske ulidelig.

Carl.

Om hun ikke vilde forsmaae et ringe Raad, saa veed jeg et, som kanskee kunde hjelpe. Men med Forord, hun maae ikke lade nogen see det, for saa taber det sin Kraft. (Han tager Brevet op af Lommen.) Vær saa god at læse denne Bøn to tre Gange igjennem, saa troer jeg det skal blive godt.

(Gaaer.)

Trettende Scene.

Christiane (allene.)

Gjerne vilde jeg læse den ti Gange igjennem, om den kunde hjelpe, i hvor for en Hader jeg endogsaa er af Overtroe. (Aabner Brevet.), Hvad nu? —

"Dei-

"Deiligste Christiane" — enten maae det være en Feiltagelse, eller jeg veed ikke hvad. Jeg maae dog see Ende paa dette Koglerie. (Læser.) "Jeg er en "ung Greve, og eneste Arving til et anseeligt Grev-"skab. At jeg under denne Forklædning, har givet "mig i Tjeneste her som Foerkarl, er en Virkning "af den Lue, som Deres vidtberømte Dyd og Skjøn-"hed" — Nei, videre kan og bør jeg ikke læse. — En Greve, tjenende som Foerkarl. — Ventelig een af de Faldstrikker, som det Slags Folk saa ofte pleier at lægge for vor Kjøns Ære. — Dog hans Udseende og Opførsel vidner om Ædelighed; — hvad skal jeg nu gjøre? — vise min Fader Brevet? — Nei, jeg bør opfylde hans Begjering, og holde det hemmeligt, saalænge jeg mærker han ikke gaaer videre. — Vel; — min Beslutning er tagen: (hun river Brevet i Stykker, gaaer til Døren og raaber.) Carl! Carl!

Fjortende Scene.

Christiane. Plump. Carl.

Plump.

Hvad er det? hvad vil du Carl?

Chrstiane.

Han gav mig en Bøn, som jeg skulde læse for Tandpine; men da jeg ikke forstaaer mig paa Sympathie, eller troer saadant Koglerie, og var bange

for,

for, at han kunde lade nogen anden faae den, som var mere lettroende, end jeg, saa har jeg revet den i Stykker, siden hverken han eller jeg kunde have nogen Nytte af den. Der har du den, og tag dig i Agt, at bruge saadanne Kurer oftere.

Plump.

Skam fare i dig, Carl! Jeg troer, kort at fortælle, du vil tage Næringen fra vores Regimentsfeldtskjer.

(Han gaaer med Christiane)

Femtende Scene.

Carl (allene.)

Himmel! hun flyer mig. Hvad Slutning skal jeg gjøre heraf? At hun hader mig? — Den Slutning var for haard. Nei, Christiane kan ingen hade. — Men hun elsker mig ikke. — Desværre, det er alt for vist. — Min eneste Trøst er, at hun ikke viiste sig vred eller fortrydelig derover, og at hun tog en saadan Vending dermed, at jeg er sikker paa, at min Hemmelighed ligger begravet i hendes Taushed. Endnu maae jeg ikke opgive alt Haab, og ingenlunde endnu forlade et saa kjert Sted. (Gaaer.)

An-

Anden Akt.

Første Scene.

Plump. Mad. Plump.

Mad. Plump.

Summa Summarum, det er nu sexten Aar siden, og endda ere vi lige kloge.

Plump.

Kort at fortælle, Moderen maae være død.

Mad. Plump.

Ja, jeg kan ikke slutte til andet, for ellers havde hun vist ikke ladet hende blive her; men afhentet hende efter Løfte, inden hun var to Aar gammel. Hvad skal vi nu gjøre ved hende? Summa Summarum, vi veed, at hun er af stor Stand, men vi veed ikke heller mere om hende; og skal vi nu lade hende gaae her, og vente til sin Dødedag paa, at hendes Forældre skal komme, og hente hende fra os, og ikke torde givte hende bort, naar en brav Mand forlangte hende? Det var Synd, og jeg troer, Summa Summarum, at vi har gjort Ret i, at vi slet ikke har ladet os mærke for hende om hendes Stand; for naar hun intet Haab har, saa kan det heller ikke gjøre hende ondt, om den Oplysning

skul-

skulde udeblive, som vi nu saalænge har ventet forgjeves paa.

Plump.

Du har Ret. Men kort at fortælle, veed du, hvad jeg har i Sinde? Jeg kan godt lide Tøsen; hun er lydig og flink, og alt hvad hun taler, det er som det var studeret. Fanden veed, hvor hun tager det fra, som hun siger; for om jeg saa studerede, til jeg blev halvfjantet, saa kunde jeg dog aldrig finde paa saadant noget; kort at fortælle, jeg har tænkt saaledes. Vi har lidet til Beste, og ingen Børn. Lad os antage hende, som vores eget Barn, og naar vi engang døer, saa lad hende beholde den Smule, vi har.

Mad. Plump.

Ja, jeg under ingen det bedre. Men jeg skal sige dig noget andet. Summa Summarum, der siges, at Borgemesterens Søn har et godt Øie til hende. Han er Officier, og har saamænd et ganske godt Rygte. Hans Fader er riig, dette var dog værd at tage i Betænkning.

Plump.

Ja, sandt var det. Det var ikke Grød at grine af. Men hans Fader lader vel neppe Herr Lieutenanten raade sig selv i dette Tilfælde.

Mad. Plump.

Ja seer du, da kunde det være Tid, at lade

Bor-

Borgemesteren vide, hvordan det hænger sammen med hende, og naar han fik det at vide, saa var der vel ingen Hinder i Veien fra den Side.

Plump.

Ja, ja, dine Ord i Æren! flig ikke det. Hun er dog nok et uægte Barn, og du veed vel, hvad Griller Adelen har i saadanne Sager?

Mad. Plump.

O hvad bryder de sig om, enten et Barn er ægte eller uægte, naar kuns i det mindste Moderen er adelig? Og, Summa Summarum, saadanne troer jeg at det hænger sammen med Christiane. See, nu er jo den Indvending hævet, Fader?

Plump.

Bitter Knøe, dine Ord i Æren! Moer! du har mere Forstand end jeg. Men om nu Tøsen ikke vil have ham; du veed hun er kræsen, og, kort at fortælle, twinge hende, det gjør jeg, min Sjæl ikke. For en Ulykke, jeg holder alt for meget af hende til det.

Mad. Plump.

O frygt ikke for det, han er Officeer, og det er alt nok.

Plump.

Ja, den Pokkers røde Kjole. Fanden staaer i Tøserne, naar de seer den, faaer de strax Lyst til at

at giftes; og Djævlen veed, hvorledes den Kulør er bleven saa smuk i deres Øine.

Mad. Plump.

Summa Summarum. Vil du tale med hende derom, Mand?

Plump.

Dine Ord i Æren! saadant noget kan du best med. Kort at fortælle: her er jo noget at spionere ud; og veed du ikke nok, at naar noget skal udspioneres, maae man bruge Qvindfolk. Jeg skal kalde paa hende; (raaber.) Christiane! heida! Christiane! Jeg vil gaae ud saalænge.

Mad. Plump.

Ja gaae kuns du, Fader! jeg skal nok komme efter hvad hendes Tanker er.

(Plump gaaer.)

Anden Scene.

Mad. Plump. Christiane.

Christiane.

Hvad befaler min Fader? Er han borte?

Mad. Plump.

Ja, men jeg vil tale et Par Ord med dig. Hør, mit Barn! jeg behøver ikke at tvivle om, at du jo sætter al Forstillelse til Side, naar du taler med mig, ifald du ellers veed, hvad det er at forstille dig. Din Opførsel har bestandig været saaledes, at jeg tidt har

mis-

misundet én anden den Lykke at være din Moder. Du hår været oprigtig, aabenhjertet, lydig; Summa Summarum et Exempel for alle unge Piger.

Christiane.

Jeg føler selv meget vel, at al den uforskyldte Berømmelse, som min Moder behager at lægge paa mig, siger i Grunden intet andet, end jeg har stræbt, saavidt jeg har kundet, at efterkomme mine Pligter; og det er sandelig et meget svagt Beviis paa min Hengivenhed for den, der har gjort alt derimod mig, som en Moder kunde gjøre imod sit Barn.

Mad. Plump.

Hvad jeg har kundet gjøre, har jeg gjort med Fornøielse, og det vil vi ikke mere tale om. Men Summa Summarum, siig mig nu oprigtig, mit Barn! er det sandt, som man siger i Byen, at Borgemesterens Søn har Godhed for dig?

Christiane.

Min Moders Godhed forbinder mig til Oprigtighed. Jeg maae altsaa tilstaae, at jeg vel har mærket, at han paa tusende Maader har søgt at give mig det tilkjende; men at jeg bestandig har stræbt at undvige ham, for at jeg ikke skulde nødes til at give ham et alt for tydeligt Afslag.

Mad. Plump.

Synes du da ikke om det Tilbud?

Christiane.

Nei. Jeg kan forsikre, at jeg aldrig enten har givet, eller kan give ham noget Haab.

Mad. Plump.

Hvorfor ikke? Summa Summarum, det er jo en ung, riig og smuk Person, og, som Ordet gaaer, skal han være et meget fornuftigt Menneske.

Christiane.

Jeg nægter ikke, at jeg jo, lige saa vel som andre, indseer hans Fortjenester, og veed, at det var en større Lykke for mig, end jeg efter min Fødsel kunde vente mig. Men Naturen og Deres Opdragelse har givet mig en Afskye for alt Bedragerie; og at love en Person sin Kjerlighed, uden at holde Ord, var vist et af de forteste Bedragerier. Desuden er han saa langt over min Stand, at det Mellemrum, der er imellem ham og mig, er allene i Stand til at lægge en uovervindelig Hindring i Veien. Thi at givte mig med en Mand, hvis Høihed og Rang skulde give ham i sine egne Tanker en Rettighed til at foragte de to dyrebare Personer, som jeg skylder alting, og kanskee mig selv med, naar den første Kjerlighed var bleven kold, den Tanke allene er mægtig nok til at give mig Afskye for et saadant Partie.

Mad. Plump.

Det er mig kjert, mit Barn! at jeg seer at du tager efter mine Lærdomme. Jeg har saa tidt sagt

dig,

dig, at det er Middelstanden og den ringere Stand der bør ivre imod ulige Ægteskaber; men slet ikke Adelen; denne veed nok paa een eller anden Maade at holde sig skadesløs; men naar to af ulige Stand giptes med hinanden, Summa Summarum, saa faaer altid den mindst fornemme først Aarsagen til at fortryde Partiet. Men skulle dog ikke den Afskye, som du viser imod denne Mand, reise sig af en anden Aarsag? Summa, Summarum, dit Hjerte maae vist nok være indtagen af nogen anden.

Christiane.

Nei, min kjere Moder! saa frit som jeg fik det, saa frit har jeg hidindtil bevaret det. Det er ikke hans Person, men hans Stand, der mishager mig. Det være langt fra, at jeg skulde bære Afskye for en Person af saa mange gode Egenskaber; men med alt det føler jeg dog, at, mit Hierte ikke er skabt for ham.

Mad. Plump.

Da du var i Kjøbenhavn med mig, for nogle Uger siden, skulde du da ikke have seet nogen, som—

Christiane.

Narre og Abekatter i Mængde; men dem troer dog min Moder vel ikke at jeg kunde forelske mig i?

Mad. Plump.

Nei, det troer jeg i Sandhed ikke mit Barn! men har du da sagt Lieutenanten dine Tanker?

Chri-

Christiane.

„Siden jeg mærkede hans Hensigter, har jeg aldrig talt med ham. Han har vel gjort sig Umage for at tale med mig; men det har aldrig lykkedes ham. Han har skrevet Breve, og gjort slette Vers til mig, og fundet paa tusende andre Udveie; men jeg har altid sendt ham hans Breve og Vers lige saa gode tilbage, som jeg fik dem; og derfor har jeg i lang Tid, for at undgaae al Mistanke, holdt mig bestandig under Deres Øine; men desuagtet har jeg dog sporet, at han holder alt dette blot for den Forstillelse, som man i Almindelighed tillægger vort Kjøn, og derfor ikke har opgivet alt Haab.

Mad. Plump.

Men, Summa Summarum, betænk dog, mit Barn! at et saadant Tilbud kanskee aldrig bliver gjort dig tiere, og at baade min Mand og jeg har Aarsager, hvorfore vi ønskede at du vilde tage derimod.

Christiane.

For at behage Dem, kunde og burde jeg gjøre alle Ting; men da jeg veed, at Deres Villie i alt, som angaaer mig, allene sigter til mit Vel, saa haaber jeg ogsaa, at De heri vil lade mig have min frie Villie.

Mad. Plump.

At tvinge din Tilbøielighed, har aldrig været vores Hensigt; men da jeg har mere Erfarenhed i

Ver-

Verden end du, saa maae jeg dog sige dig, at du har begaaet en Feil i at dømme for hastig og uoverlagt om din Tilbøielighed til en Person, som du endnu ikke har talt med. Summa Summarum, lær først at kjende ham, tael med ham, omgaaes med ham, saa skal du nok see, at du vil bedre kunde lide ham med Tiden. Imidlertid vil jeg ikke gjøre nogen Vold paa dig; men give dig saa lang Tid at betænke dig i, som du selv vil.

(Hun gaaer.)

Tredie Scene.

Christiane (allene.)

Betænke mig? — O! mit Hjerte er alt for fast i saadanne Beslutninger. Men idelig svæver dette Brev, denne Foerkarl, denne Greve mig i Tankerne. — Forklædt for min Skyld! — han elsker mig — Nei Christiane! du veed, hvad du bør tænke om saadant. Det maae være ham nok, at jeg ikke har røbet hans Hemmelighed.

Fjerde Scene.

Christiane. Plump. Marie.

Plump.

Kom herind, mit Barn! hvor har du hjemme?

Marie.

Jeg tjener hos en Præst en halv Miil fra Byen,

og

og blev i Dag sendt herind at kjøbe nogle Vare; men nu, just da jeg vilde gaae hjem, og kom her udenfor, gled min ene Fod, saa jeg faldt, og slog Krukker og Flasker i Stykker. Det er allerede mørkt, og inden jeg faaer kjøbt andre Vare, saa bliver det Nat, og jeg faaer traske hjem i Mørke.

Christiane.

Min Fader! det er Synd, at den stakkels Pige skal gaae hjem saa seent, lad hende blive her i Nat!

Plump.

Dine Ord i Æren, Christiane! gjerne for mig. Men bitter Knøe! jo længer jeg seer paa jer to Tøser, jo mere forundret bliver jeg. Kort at fortælle, jeg veed ikke, hvem af jer jeg skal sige er den smukkeste.

Christiane.

O, jeg lader gjerne andre vederfares den Ret, som dem tilkommer, og maae selv tilstaae, at jeg aldrig har seet smukkere Bondepige.

Marie.

Da maae hun saa mari aldrig have seet i Speilet heller, for om saa var, troer jeg inte, at en saa kjøn Pige kunde lyve saa grumt.

Plump.

Ja Fanden staaer i det, om jeg saa gloede til i Morgen, saa blev jeg enddog lige klog. Men det veed jeg, og det lader jeg mig aldrig aftrætte, at min Christiane har Forstand som en Engel; ja det

som

som mere er, saa stor Forstand, at hun kunde præke, naar det skulde gjelde. Resten maae I selv afgjøre imellem Jer. Men, kort at fortælle, hvad hedder du, min Tøs?

Marie.

Jeg hedder Marie, og min Fader er een af de Hoilærdes Bønder, og det Slags Folk, veed I, har gjerne noget til Beste, for naar de kommer til deres Herskab, saa er altid Herskabets første Spørgsmaal, om Bonden har noget til Kjøkkenet; og naar man det har, saa kan man gjerne snyde det gode Herskab, saameget som man vil; saa I maae troe, jeg er nok i Stand til at betale Natteleiet og Skaden med, som jeg gjorde; og sandt at sige, saa er det saa nær, at jeg ikke fortryder det, for seer I, I sagde, at Jeres Datter havde god Forstand, og jeg behøver meget; dersom jeg nu bliver bekjendt med hende, og faaer tale noget med hende, saa kan jeg komme hjem med grumme meget mere Klogskab, end jeg havde, da jeg gik hjemme fra.

Christiane.

Nei, min gode Marie! min Forstand er ikke mere end ganske almindelig. Men jeg maatte være det utaknemmeligste Skarn imod disse gode Folk, der har taget mig til sig, om jeg ikke erkjendte og tilstod, at jeg har lært meget mere end Bønderpiger i Almindelighed har Leilighed til at lære.

Plump.

Plump.

For en Ulykke! jeg troer at mit Huus er blevet et Paradiis. Nu har jeg været Gjestgiver i sex og tredive Aar; men aldrig har der været saameget smukt paa eengang i mit Huus. Kort at fortælle: Der fik jeg forleden et Par Knøse. Ja, du skulde bare see dem, min Tøs! Jeg tør give mig Fanden i Vold paa, at du maae lede over hele Sjælland, og skal dog ikke finde saadanne to Ansigter, som der sidder paa de Kroppe.

Marie.

Det maae jeg lide. Der er ingen Ting jeg hellere gider seet, end et kjønt Ansigt. Men medens jeg staaer her og sladdrer, er vel min Kurv løbet fra mig.

Plump.

Bryd dig om ingen Ting, mit Barn! jeg skal lade een af Karlene bære den ind, (han gaaer til Dørren, og raaber.) Anton! Carl, kom een af Jer, og bær mig den Kurv ind, som staaer derude, med de sønbrede Boutellier i!

Femte Scene.

De Forrige. Anton (med Kurven.)

Anton.

(Afsides i det han sætter Kurven.)

Gud! hvad seer jeg! Naa Mage til smuk Bondepige har jeg aldrig seet. Ma-

Marie.

Tak skal du have. Er du een af de smukke Karle, som tjener her?

Anton.

Jeg veed ikke, enten de ere smukke eller hæslige, som tjener her; men det veed jeg, at ingen kan fortjene Navn af smuk, i dette Huus, hvor to saa deilige Personer opholder sig.

Marie.

Den Karl er mig skaaren for Tungebaand. Hvem har lært dig at tale?

Anton.

Jeres Skjønhed. Den som aldrig før havde kundet tale to sammenhængende Ord, maatte blive veltalende, naar han fik Jer at see, om han ellers ikke var en Steen.

Marie.

Nei, vel tjener jeg hos en Præst; men du er mig dog for lærd. Dersom jeg skulde desputere med dig, saa kom jeg vist til kore. Er din Kammerat lige saa smuk som du, og har han ligesaa megen Forstand!

Anton.

At ingen af os er smuk, det har jeg eengang sagt; men hvad hans Forstand angaaer, da vilde jeg ønske, at jeg havde en tiende Deel af den. Tænk engang: han har skrevne Bønner, som kan curere alle Slags Sygdomme. Chris-

Christiane (afsides.)

Himmel! jeg er røbet! (Høit.) Har du kjendt Carl, førend han kom til at tjene her?

Anton.

Det troer jeg. Vi ere Byes Børn, og den ene af os har ingen Hemmelighed, som han holder skjult for den anden. Kort sagt: vi ere Venner, saadan, som man bør være Venner, og som man saa sjelden er det.

Christiane (afsides.)

Ha! det lettede en tung Steen fra mit Hjerte.

Plump.

Men hvor er I født? og hvem er Jeres Forældre? Det veed jeg ikke engang; for, kort at fortælle, jeg var saa indtaget af de Knøse, at jeg tog dem uden Skudsmaal.

Anton.

Vore Forældre ere døde. Carls Moder var en Skoleholder-Datter nede ved Vordingborg Kanten; og min Fader tjente i elleve Aar for Avlskarl hos Præsten i samme Sogn; saa I kan sagtens tænke, der har hængt nogen Lærdom ved; og uden at rose min Fader eller hans Moder, saa var de, Mon Sæl! saa lærde, at de gjerne kunne have været Bisp og Bispekone, om det skulde have gjeldt, og derfor har vi ogsaa lært mere end almindeligt. Men, uden at

være

være næsviis, saa vilde jeg vide, hvor denne Landsbye-Skjønhed skriver sig fra?

Marie.

Jeg er en Bondepige, det seer du, og ingen Landsbye-Skjønhed; det Ord forstaaer jeg ikke. Mit Navn er Marie, og anden Titel vil jeg ikke vide af. Det kan være nok til din Efterretning (sagte.) Den Knægt kunde maaskee gaae videre med sine Spørgsmaale, end jeg skjøttede om.

Plump.

Kom, min' Tøs! og gaae ind til Moder, saa skal jeg lade een af mine Folk gaae ud og kjøbe til dig, hvad du skal have.

(De gaae tilligemed Christiane.)

Sjette Scene.

Anton (allene.)

Naa, jeg troer og at Fanden selv har ført denne Bondepige hid for at beskjæmme mig. Nyelig gjorde jeg Nar af min Ven for hans Roman-Kjerlighed, og nu er Monsieur selv fangen. Nu, nu behøvede jeg en Ven, som kunde give mig et godt Raad. Men, aabenbare min egen Skam for min Ven, det tør jeg ikke; han vilde lee mig ud; og har jeg ikke fortjent det? Nei, jeg maae søge at dølge det for ham. Men der kommer han. Jeg maae undvige ham.

(Han vil gaae ud af den ene Side, da Carl kommer ind af den anden.)

Sy-

Syvende Scene.

Anton. Carl.

Carl.

Hvorhen? hvorhen? gaaer du, fordi jeg kommer?

Anton.

Nei, jeg gjør ikke.

Carl.

O, min Ven! mit Haab —

Anton.

Hvad det?

Carl.

Er intet — næsten mindre end intet.

Anton.

Det er galt.

Carl.

Mit Anslag nyttede mig —

Anton.

Oh! jeg veed det.

Carl.

Hvor veed du det?

Anton.

Hvad for noget? Hvad er det du taler om?

Carl.

Hvad fattes dig? min Ven!

Anton (forlegen.)

Jeg har — jeg har — jeg veed ikke selv — Tandpine.

Carl.

Spotter du mig? eller — Himmel! har den Troeløse — —

Anton.

Nu, saa maae jeg spørge, hvad fattes dig?

Carl.

Har du talt med hende?

Anton.

Ja vist, og hun sagde mig mange smukke Ting.

Carl.

Troeløse! nedrige Pige! saaledes at udbasune en Hemmelighed, som burde være hellig! og du falske Ven! —

Anton.

Taler du over dig? eller hvad er det for en Hemmelighed? hvad Falskhed er det, jeg har viist?

Carl.

Dog, Forseelsen er min egen.

Anton.

Hvad for en Forseelse.

Carl.

Den Forseelse, som en Skoledreng endog burde straffes for, naar han i Glæden over at have fundet en Fuglerede, viser sin Kammerat den, som siden stjeler den fra ham.

Anton.

Men var det ikke saa koldt, saa skulde jeg troe, at

at Hundedags-Heden havde angrebet dig. Forklar mig dog alt dette Galimathias.

Carl.

Hvad mere har Christiane sagt dig, end Udfaldet med Brevet? det maae endelig være mere, siden du selv fortalte, at hun sagde dig mange smukke Ting.

Anton.

Ha, ha, ha! du er allerede jalour, og det over din egen Skygge; husker du ikke, at du nu nyelig selv fortalte mig hele Historien om Brevet.

Carl (betænker sig.)

Jeg — fortalte dig den? — O min Ven! kan du forglemme min Overilelse? og du, fornærmede Skjønne! om du vidste min Forbrydelse, kunde du vel tilgive mig den? Kjerligheden, min Ven! kom mig til at glemme Venskabet; kan Venskabet komme dig til at forglemme Forseelsen?

Anton (ligegyldig.)

Den er længe siden glemt.

Carl.

Jeg stoler paa, at du ikke aabenbarer min Skrøbelighed for nogen.

Anton.

O nei.

Carl.

O nei — o nei! saa besynderlig kort i dine Svar, min Ven! kan du ikke tilgive mig min Forseelse.

An-

Anton.

Oh! ja vist, tael ikke mere derom!

Carl.

Men hvorfor er du saa kold?

Anton.

Fordi det er Vinter.

Carl.

Oh! saa har du tilforladelig endnu ikke glemt —

Anton (lidet heftig.)

Jeg har aldrig tænkt derpaa; følgelig behøver jeg ikke at glemme.

Carl.

Men hvor har du gjort af dit muntre Lune?

Anton.

Det har udraset.

Carl.

Hm — men apropos, der falder mig noget ind: Det blev mig fortalt, at en meget smuk Bondepige skulde være kommet hid i Aften. Men jeg svoer paa, at det var umueligt, at hun kunde være saa smuk som Christiane.

Anton.

Da skulde du dog ikke have svoret paa det.

Carl.

Hvad? hvordan? har du seet hende?

Anton (forvirret.)

Nu — hvad saa? — ja — ja, jeg har talt med hende.

Carl.

Er hun da saa smuk?

Anton.

Nei — jeg kan ikke — det — oh! — det veed jeg ikke.

Carl.

Veed du det ikke? og har endog talt med hende, hvordan hænger det sammen? har du da ikke Øine at see med, saavelsom en anden?

Anton.

Jomend — og — siden du endelig vil vide det — saa er hun smuk — men troer du — derfor — at jeg —

Carl

(seer stivt paa ham.)

Du bliver rød, stammer, ha! ha! nu har vi Rotten i Fælden.

Anton (hidsig.)

Mener du kanskee jeg er forelsket? nei, der skal mere til, inden det kommer saavidt. (Sukker.)

Carl.

Du sukker? — min Ven! min Ven! hvor slet har du lært at forstille dig, og hvor lidet passer Forstillelse sig mod en Ven! tænk paa den Beskrivelse, du

nye-

nyelig gjorde over mig, og vogt dig, at jeg ikke tager en liden Hævn over dig.

Anton.

Og, for at undgaae denne Hævn, vil jeg flye dig. Du er ikke min Ven. Farvel!

(Vil gaae.)

Carl.

(Holdende paa ham.)

Min beste Stjernschjold! tøv dog, bie lidt, miskjend ikke din Ven; troer du, at jeg hos dig er i Stand til at laste en Lidenskab, som jeg holder for mit høieste Gode og største Vellyst, en Lidenskab, som er Naturens beste Gave. Troe mig, det er saa langt fra, at jeg meget mere priser den Time, det Øieblik, lykkelig, da jeg lærte at kjende, at min Ven var et Menneske; allerhelst, da jeg er overbeviist om, at dit Valg ikke kan falde paa noget nedrigt. Tilstaae mig det reent ud, og vær vis paa, at jeg vil vise dig, at jeg i denne Sag ligesaa meget er din Ven, som du har viist dig at være min. — Du tier — tael dog — tvivler du? —

Anton.

Nei, min Ven! jeg vil tilstaae alt. Men, ingen Bebreidelser! du kjender mit heftige Gemyt; Bebreidelser af en saa kjer Ven vilde være mig alt for grusomme. Viid da, at jeg elsker, at jeg er saaret i Sjælen af en Skjønhed, hvis Mage ingen

Dødelig endnu har seet, om ikke du havde seet din Christiane; kort sagt, af den deilige Bondepige, som du talte om.

Carl.

Det er, paa min Ære! dog løierligt, at hele den store Verden i Kjøbenhavn ikke skulde have noget, der kunde fængsle os to, uden vi skulde behøve at streife om paa Landet, og jage efter Bønderpiger.

Anton.

Og lade os binde med Høebaand paa Landet, isteden for med Guldlænker i Byen.

Carl.

Læg en Slave i Baand eller Lænker, det kommer ud paa eet.

Anton.

Nei, min Ven! der er stor Forskjel paa deres Styrke; i det mindste er jeg vis paa, at vores Forældre indseer det, om just ikke vi troer det, og at de vil rive Høebaandene itu, naar de faaer det at vide, for at lægge Guldlænker paa os isteden.

Carl.

Imidlertid ligner dog dette lidet for meget en Comedie. — Men har du ladet dig mærke med noget for hende?

Anton.

Nei, jeg er gandske raadløs, nu gjelder det, om du, som min Ven, kan give mig et godt Raad.

Carl.

Carl.

Vi maae give Tid lidt, da skal jeg svare for at vi nok finder paa noget; thi at skrive et Brev til hende, duer ikke, siden hun er en Bondepige, og kanskee ikke kan læse Skrivt.

Anton.

Tyst, der falder mig noget ind. Denne Kurv, som du her seer, hører hende til, hun faldt uden for vores Port, og slog Bouteillierne i Stykker. Jeg veed, at der var Viin i dem. Nu skal jeg gaae ud, uden at nogen seer mig, og skaffe hele Bouteillier, og kjøbe Viin i dem, og sætte Kurven paa sit Sted, og paa Bunden af den skal jeg lægge dette Diamant-Smykke. (Han tager et Smykke op af Lommen.) Og saa passe paa, hvorledes hun vil stille sig, naar hun seer det. Maaskee jeg da kunde faae Leilighed til at tale lidt med hende.

Carl.

Det Indfald med Vinen kan være godt nok; men det med Smykket duer ikke; det var kuns at røbe os selv før Tiden; som en Bondepige forstod hun sig ikke paa Værdien, og ventelig vilde hun da vise Verten det; han vilde strax fatte Mistanke om os, og det maae vi for alle Ting søge at forebygge, i det mindste saa længe vi endnu ikke har høstet mere Nytte af vores Korstog, end vi har.

An-

Anton.

Du har Ret. Jeg vil derfor strax gaae, og sætte mit Projekt i Værk.

(Han tager Kurven paa Armen og gaaer.)

Ottende Scene.

Carl (allene.)

Stakkels Fyr! hvor var han ikke i Knibe, inden jeg fik pliint Sandheden ud af ham. Ha, ha, ha! et vakkert Skildt over et Jomfruehuus! men, er jeg ikke selv ligesaa gal, som han? Gid jeg allene kunde faae —

Niende Scene.

Carl. Christiane.

(Som kommer ind, men vil gaae tilbage saasnart hun seer ham.)

Carl.

Deiligste Christiane! hvorfor flyer De mig? Indskyder mit Aasyn Dem da saadan Skræk? Værdiges dog et Øjeblik at anhøre mig.

Christiane.

Kan De have andet at anføre, end det De har anført i Deres Brev?

Carl.

Tusende, tusende andre Ting.

Christiane.

Og kortelig, lad mig høre, hvori de bestaaer?

Carl.

Carl.

Jeg elsker Dem. Det er Indholden af dem alle.

Christiane.

Det er jo intet andet, end hvad De har villet indbilde mig før. Men uden at indlade mig i at undersøge Sandheden af Deres Foregivende —

Carl.

Begjer hvad Beviis De behager, og jeg svær ved alt det helligt er, at jeg skal fremstille det.

Christiane.

Lad mig tale ud først. Jeg siger, at jeg uden at undersøge Sandheden, vil allene forestille Dem, hvor umuelig det er, at De nogen Tid kan faae see Deres Hensigter opfyldte. Sæt, at De er, som De foregiver, en Mand af høi Stand, bør De da fornedre Dem saa dybt, at ægte en fattig Tjeneste-pige? og troer De, at min Tænkemaade skulde være lige saa gemeen, som De eengang med Tiden vil ansee min Stand for at være? Troer De, at jeg vil ægte en Mand, der siden skal lade mig føle, hvor lykkelig han mener at have gjort mig, med at hæve mig over min Stand? og om Deres Foregivende skulde være falskt, da maae De selv indsee, hvor nedrigt det Konstgreb er, hvormed De søger at fange et Hjerte, som mit. Desuden er Deres Hensigt kanskee stridende imod den, som De foregiver; og i saa Fald vil jeg lade Dem vide, at jeg, saa ringe

som

som man endog anseer mig, intet har tilfals for Nedrighed.

Carl.

Er det mig tilladt at besvare Deres skrækkelige Indvendinger?

Christiane.

Tael; men jeg beder Dem: vær kort!

Carl.

Hvor grusomt fornærmer De mig ikke ved Deres Tvivl! Jeg svær ved Himlen, at min Hensigt aldrig har været anden, end ved at tilbyde Dem mit Hjerte og min Haand, at sætte Dem i den Stand, som Deres Dyder længe siden har fortjent. Himlen veed, at dette Hjerte kjender ingen Falskhed. Det staaer til Dem selv at forlange Beviis for mit Foregivende. De behagede at sige, jeg fornedrede mig ved dette Skridt. Forlad mig, da talte De imod egen Overbeviisning. De kjender, De øver, De elsker Dyden; De indseer dens Fortrin for alle Forfængeligheder, spørg nu Deres eget Hjerte, om det den Gang var overeensstemmende med Munden!

Christiane.

Fuldkommen, min Herre! Er Deres Hjerte ligesaa godt, som jeg troer Deres Forstand at være, saa vil De ikke kunde nægte Rigtigheden af hvert Ord jeg har sagt.

Carl.

Carl.

Min Forstand, beste Pige! maae være, som den vil; men mit Hjerte! — O! De maae troe mig — der flyder ikke en falsk Blodsdraabe derigjennem. Værdiges dog, at give mig et lidet Glimt af Haab!

Christiane.

Jeg kan ikke. Mine Pligter forbyder mig det. Det eeneste, jeg kan love Dem, er en ubrødelig Tavshed; og det eneste, jeg begjerer af Dem, er at De, for at spare os begge for Fortrædeligheder, vil forlade dette Sted; eller i det mindste gaae bort herfra, at ingen skal fatte nogen Mistanke. Men for alting, bestrid en Tilbøielighed, som allene vil forvolde Dem Ubehageligheder!

Carl.

Bestride min Tilbøielighed? — De befaler mig en Umuelighed. Forresten maae De adlydes. Jeg gaaer. Farvel, grusomme Skjønne!

(Gaaer.)

Tiende Scene.

Christiane. (allene.)

Han gik. — Bekymring og Sorg stod malet i hans Aasyn. — Grumme Pige! om du kaldte ham tilbage, og trøstede ham? — Nei, det var at røbe din egen Svaghed, og give ham en alt for stærk

Magt

Magt over dig, som han maaskee kunde misbruge, om hans Hensigter ere uredelige. Det maae du først undersøge; og finder du dem overeensstemmende med Æren, da — da maaskee kan Kjerligheden krone dine Ønsker. (Gaaer.)

Tredie Akt.

Første Scene.

Anton

(allene med Kurven paa Armen)

Hvortil nytter dog nu denne usle Plan? Til Intet. — Aldeles intet. — O hvor er jeg dog ikke ulykkelig, at jeg just mangler et fornuftigt Anslag, nu da jeg meest behøver det! — Nu, saa staae da der! (han sætter Kurven paa Gulvet.) Vinder jeg ikke andet med dig, saa vinder jeg dog denne trøstende Tanke, at jeg maaskee har gjort min kjære Pige en Tjeneste dermed.

An-

Anden Scene.

Anton. Christiane.

Anton.

Naa, det fornøier mig dog at see, at min Kammerats Kuur slaaer an. Det maae være en kraftig Bøn; og Tandpinen maae være en Kujon af en Djevel, der lader sig mane bort med Bønner.

Christiane.

Min Ven! — (assides.) Jeg veed ikke, hvad jeg skal kalde ham. — (Høit.) Jeg troer han er en sandfærdig — — Karl.

Anton.

Uden at rose mig selv, saa sandfærdig, som det kan passe sig i denne løgnagtige Verden. Hvad fordrer hun da af min Sandfærdighed?

Christiane.

At sige mig oprigtig, hvor han er født.

Anton.

Hvor Carl er født? — det kan jeg sige kanske oprigtig. Naar man kjører fra Præstøe til Landeveien, saa holder man af sig ned forbi en Mølle; der gaaer en Vei igjen — —

Christiane.

Fortællingen bliver alt for vidtløftig paa den Maade.

An-

Anton.

Det er sandt; og der kommer en Person, som ikke maae vide Hemmeligheden. Ved Leilighed skal jeg nok fortælle Resten. Farvel!

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Christiane. Grethe.

Christiane.

Kommer du maaskee for at sige mig Uartigheder igjen?

Grethe.

Nei sandelig gjør jeg ikke. Men jeg beder, vær ikke vreed paa mig. Jeg tilstaaer, at jeg var noget uartig. — (Afsides.) Jeg var tilfreds, hun holdt af een af de to Fyre, for at jeg kunde gjøre hende jaloux og hævne mig paa hende. (Høit.) Hun er dog vel ikke vreed længere?

Christiane.

Jeg bliver sjelden vreed, men allermindst paa dem, som jeg ingen Agtelse har for.

Grethe.

Det er saa godt at have en Veninde at raadføre sig med, og om jeg nogen Tid har behøvet det, saa er det vist nu.

Christiane.

Det maae da altsaa være en meget vigtig Sag?

Grethe.

Grethe.

Ja, sandt at sige, er den vigtig nok. Jeg skal fortælle hende: Jeg har mærket fra den første Dag disse to Karle kom hid, at de smiilte saa forliebt til mig.

Christiane.

Kunde du leve af Indbildninger, saa var du lykkelig.

Grethe.

Indbildninger? Ja i Førstningen tvivlde jeg selv om at det var Indbildninger; men nu, da de med egen Mund har forsikret mig om deres Kjerlighed, saa maae jeg vel troe det. Hun veed, at man dog altid ønsker at kunde faae Foden under sit eget Bord; og siden her nu viser sig en Leilighed, hvorfor skulde jeg da lade den gaae fra mig? Nu kommer det bare an paa, hvem af Fyrene jeg skal give Fortrinnet; og da jeg veed, at fire Øjne seer meer end to, saa vil jeg bede hende sige mig sin Mening.

Christiane.

Du narres Pige! kanskee den ene af dem, han som er saa munter, har spøget med dig, og saa tager du det strax op for Alvor.

Grethe.

Ja min Troe! er det Alvor. Stakkels Djevel! Han havde fem vittige Indhold da han kom hid, og jeg gjorde ham strax Banquerot paa de fire, saa nu har

har han kun eet igjen, og det er net op saa meget, som der behøves til at gjøre Forskjel paa ham og vores graae Hest. Han ønsker at give sig med mig, for at min Vittighed kan hjelpe lidt paa ham, og derfor sukker han hver Gang han seer mig. Den anden derimod, der altid seer saa suurt, troer jeg, imellem os sagt, dog mener mig det endnu oprigtigere, for han har svoeret paa, at han holder af mig.

Christiane.

Svoeret, siger du?

Grethe.

Ja, og det saa Haaret maae reise sig paa Hovedet, ved at tænke derpaa.

Christiane (afsides.)

Den Troeløse!

Grethe.

Nu havde jeg rigtig nok Lyst til dem begge to; men Ulykken er, hun veed, at man kan kun faae een; og saa er det saa vanskeligt at vælge. Hjelp mig nu! og siig, hvem hun helst vilde raade mig til.

Christiane.

Jeg troer du i den Fald raader dig best selv; og derfor gjør du vel i ikke at incommodere mig. For Resten er jeg meget bange for, at du gjør dig en falsk Regning.

Grethe.

Grethe.

Ja hun skal faae see at min Regning er rigtig nok, og derfore beder jeg kuns om hendes Raad.

Christiane.

Som jeg slet ikke giver dig. Jeg forlanger aldrig dit Raad; gjør du ligesaa ved mig, og lad mig være i Fred!

Grethe.

Meget gjerne. Hvor kunde jeg troe at hun skulde tage mig min Fortroelighed ilde op; for aldrig skulde jeg formode, at hun misunder mig min Lykke. Om saa er, saa faaer hun dog nok lade mig vælge først, og siden kan hun tage den som jeg ikke skjøtter om. (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Christiaine (allene.)

Den nedrige Bedrager! Dog! — du gjør ham maaskee Uret. Du kjender Grethe, hendes nedrige Sjæl, der vel er i Stand til større Bedragerier. Det er umueligt, at han kan bedrage mig. Men — men, Mistanken er eengang kommen ind i min Sjel, den fordrives ikke letteligen — den saarer i Flugten. Jeg er ikke roelig eller fornøiet, førend jeg er overbeviist om den eenes Bedragerie.

Femte Scene.

Christiane. Marie.

Marie.

See, gaaer hun her saa allene, og det i saa dybe Tanker? Jeg vædder, at jeg gjetter hvad hun grunder paa.

Christiane.

Det vil jeg vist høiligen tvivle paa.

Marie.

Siig ikke dette. Min Moder var Smede-Datter, og altsaa er det ingen Under, om hun har lært mig lidt mere end Fader vor. Lad mig see Haanden, der læser jeg saa godt som om det var i Evangeliebogen.

Christiane.

Jeg troer det gjerne; men jeg er ikke meget for at lade mig spaae.

Marie.

Ei! Snik Snak, hid med Haanden, siger jeg, (tager hendes Haand.) Ha, ha, jeg seer alt — bie lidt! — See, der er Ægteskabs-Linien, jeg seer der saa livagtig — O bliv kuns ikke rød — jeg seer, siger jeg, en Officeer med rød Kjole og Kaarde paa — en grumme fornemme Mands Søn, og det er — lad mig see — det er — min Brod —

Christiane (forskrækket.)

Hendes Broder!

Marie.

Naa da! hvilken dum Streg var ikke det! Velan, siden jeg da selv har været saa uforsigtig at røbe mig, saa maae jeg tilstaae, at jeg er en Datter af Borgemesteren Etatsraad Reichborn.

Christiane.

Men naadige Frøken —

Marie.

Ingen naadige Frøken; Marie er mit Navn, og jeg ønsker aldrig at blive nævnet med andet Navn af Deres Mund, med mindre De vil kalde mig Søster.

Christiane.

Men Aarsagen til denne Forklædning?

Marie.

Venskab for en Person, som jeg elsker saa høit som mig selv; for min Broder, der af Kierlighed til Dem i lang Tid har været næsten uden for sig selv. Jeg havde lovet ham at staae ham bi, og under denne Forklædning, uden at blive kjendt, undersøge Deres Tilbøielighed, og, om mucligt, at bevæge Dem, da han aldrig endnu har kundet blive saa lykkelig, selv mundtlig at underrette Dem derom.

Christiane.

Forlad mig, at jeg kortelig maae give Dem min Mening tilkjende i denne Sag. Jeg troer, at Deres Hr. Broders Hensigter ere redelige; jeg veed at

det er en større Ære, end mig efter min Fødsel og Stand kunde tilhøres; jeg indseer, at et saa ærefuldt Tilbud venteligt aldrig mere vil gjøres mig; jeg vilde endogsaa ønske, at jeg var i Stand til at modtage det; jeg har ofte selv bebreidet mig det, men derhos mærket, at mit Hjerte, ved at tænke derpaa, endda savnede noget, jeg veed ikke hvad, og umueligt kan min Haand og mit Hjerte deles; den som jeg skjenker det ene, maae ogsaa uimodsigelig faae det andet, om jeg endog bestandig skulde beholde begge Delene ubundne. Det smerter mig, at jeg ved et saa aabenbare Afslag skal sætte mig i Fare for at fortørne to Personer, hvis ypperlige Egenskaber giver dem en ustridig Ret til min og alles Høiagtelse.

Marie.

Det er saa langt fra, at De fortørner mig med en saa aabenhjertet Tilstaaelse, at jeg meget mere ærer Dem derfor, i hvor høilig end denne Tilstaaelse strider imod mine Ønsker; jeg vil derfor stedse ansee det for en Lykke at kalde mig Deres Veninde. Men, min aabenhjertede Pige, siig mig dog reent ud, hvad det er, som mishager Dem hos min Broder? mueligt, det kan rettes.

Christiane.

De beskjemmer mig med et saadant Spørgsmaal. En Person, der besidder saa mange Fuldkommenheder, som Deres Broder, kan ikke mishage

nogen; men De maae ogsaa tilstaae, at det derfor ikke er sagt, at han maae behage mig. Det skulde ellers inderlig smerte mig, om jeg troede det mueligt, at De kunde fatte den Mistanke om mig, at jeg ikke havde største Høiagtelse for Deres Broder.

Marie.

Høiagtelse er en alt for kold Gave til en varm Elsker. Men De maae tillade mig denne Mistanke, at Deres Hjerte er bunden, og nogen anden lykkelig Person staaer min Broder i Veien. Hvor er det mueligt, at en saa smuk Pige paa Deres Alder kan have et frit Hjerte?

Christiane.

De tillader mig at vende dette Deres Vaaben imod Dem selv. Hvor er det mueligt, at et Fruentimmer af Deres Alder, Skjønhed, Forstand, Rang, Formue og flere fortreffelige Egenskaber, endnu kan være ugift? Og skulde vel De, som saa mesterlig veed at tale for andre i Kjerligheds-Sager, ikke have lært det af Erfarenhed?

Marie.

O nei, min Erfaring strækker sig ikke meget langt; og Kjerlighed kjender jeg kuns af Navnet. Jeg skal sige Dem: jeg er af et muntert og glad Humeur, og leer ad al Verden. Jeg seer mange unge Mennesker, uden at de rører mig; Een er smuk; ja tænker jeg, det er godt for ham og Spill-

 mage-

mageren; en anden er riig; ja, saa kan han kjøbe sig hundrede Koner, og kanskee ikke en eneste Elskerinde; en anden er fornem; ja saa lad dem bukke sig i Støvet for ham, der har Hjerte til at krybe; og alt dette leer jeg af. Men naar jeg fandt hos et Mandfolk alle de Egenskaber, som Adam havde før Syndefaldet, saa svær jeg ikke for mig selv. Smuk og velskabt maatte han være, for ellers vilde jeg aldrig see paa ham; vittig, for ellers gjorde jeg Nar af ham; mild, ellers maatte han aldrig komme mig nær; riig, ja det kunde endelig være det samme; adelig, det er, efter min Glosebog, dydig; han maatte tale vel for sig, synge, spille og dandse vel, og hans Haar, ja bare det ikke var rødt, saa maatte det være af hvad Couleur, Skjebnen vilde. See, nu trodser jeg hans Velbyrdighed Hr. Cupido, om jeg ikke er skudfri for hans Pile.

Christiane.

Tag Dem i Agt hvad De siger. Det er en Skjelm, han bruger ikke altid Pile, men meget ofte Fælder. For Resten forekommer De mig noget ubillig i at laste den Kræsenhed hos mig, som De dog, efter Deres egen Tilstaaelse, besidder selv i langt høiere Grad.

Marie.

Nei! see mig bare, hvor hun ikke holder Vagt paa mig; men jeg forsikrer, at jeg skal holde Vagt

paa

paa hende igjen, og saalænge hun endnu er fri, og naar hun bare vil lære at kjende min Broder, og omgaaes lidt med ham, saa har jeg endnu det Haab, at vi kan blive Søstre. Men der kommer jo Galningen igjen. Bare reen Mund, og intet andet Navn end Marie.

Sjette Scene.

De Forrige. Anton.

(som kommer ind, men vil gaae igjen da han faaer dem at see.)

Marie.

Hvorhen saa hastig? Ingen af os spiser Menneske-Kjød.

Anton.

Jeg frygtede for at forstyrre dem i en Samtale, hvortil de maaskee ingen Vidner ønskede sig.

Marie.

Nei saamænd, vi stod just og talede om dig.

Anton.

Da priser jeg mig lykkelig at have været Indholden af to saa deilige Personers Samtale. Tør jeg spørge: hvorledes jeg kunde komme til at nyde denne Lykke.

Marie.

Vi sagde, at du var en smuk Karl.

Anton.

Venteligt for at faae Gjengjeldelse. Men De veed

veed alt for vel, at det er kun smigrende Usandheder, som ere behagelige, da derimod en smigrende Sandhed, som ofte igjentages, kjeder. Fortryd derfor ikke paa, at jeg forbeholder mig Gjengjeldelsen til en bedre Leilighed.

Christiane.

Jeg synes i Sandhed, at han aldrig bedre kunde betale Dem den Berømmelse, De lagde paa ham.

Marie.

Det er sandt. Den, som vil verle Ord med ham, kommer ganske vist tilkort. Dersom han var en forgjeldet Adelsmand, saa vilde hans Mund komme ham overmaade vel til Nytte. Men hvad? staaer du nu i Tanker? Du spekulerer vel paa Skjelmstykker igjen? Hvorfor bliver du rød?

Anton.

Af bare Misundelse.

Marie.

Misundelse? Fy det var ikke smukt! Hvad er det, og hvem er det, du misunder?

Anton.

Jeg misunder de Store deres Rang, og de Rige deres Penge.

Marie.

Og hvorfor det?

Anton.

For at kunde vise den deiligste Bondepige i Verden, hvor høit jeg elsker hende. Ma-

Marie
(til Christiane.)

Naa! den Erklæring var efter alle Formaliteter. (Til Anton.) Du gaaer for vidt i Texten, min Ven! og jeg vilde ønske, at du anvendte din Vittighed noget bedre.

Anton.

Jeg mærker, at jeg har sagt for meget, og maaskee fortørnet Dem. Jeg vilde ønske, at det havde været usagt, uagtet Hemmeligheden vist vilde qvæle mit Hjerte.

Marie.

Det er da ikke Fruentimmer allene, der ikke kan bevare Hemmeligheder. For altsaa ikke at sætte dig i din Fristelse at aabenbare flere, saa gjør du best i at gaae.

Anton.

Det er endnu ikke Tid at aabenbare flere Hemmeligheder; den vigtigste veed De nu; og siden De befaler det, vil jeg gaae, af Frygt for, at min Person og Nærværelse maaskee kunde være Dem alt for ubehagelig.

(Gaaer.)

Syvende Scene.

Marie. Christiane

Marie.

Jeg maae tilstaae, at jo mere jeg taler med den Krabat, jo mere forundret bliver jeg. Jeg finder en Opførsel, en Talegave, som langt fra ikke er almindelig iblandt saadanne Folk, ja det kommer mig endogsaa for, som om han undertiden vil tvinge sig til at tale Bondesproget. Det var saa nær, at jeg havde glemt Bondepigen, og at Borgemesterens Datter havde krøbet frem. Han havde i Sandhed Ret i det han sagde: at han misundede de Store deres Rang, og de Rige deres Penge; for der fattes ham vist ikke andet, og jeg troer, at om han havde de to Ting, skulde han være i Stand til at gjøre anseelige Erobringer.

Christiane.

De kunde da kanskee selv forglemme Adams Børns Ufuldkommenheder, i Betragtning af deres Fuldkommenheder. Ikke sandt?

Marie.

O det vilde jeg dog høilig tvivle paa. I det mindste maatte Mandfolkene da være af anden Metal end de nu ere; og saa længe det ikke skeer, saa har jeg slet ingen Frygt for dem.

Chri-

Christiane.

Mandfolkene ere da, i Sandhed, meget uhældige, siden de ikke behager Dem.

Marie.

Jo vist behager de mig, netop som Dukketøi behager et Barn. Jeg kan nok lide disse Adams Sønner, saalænge som de ikke venter andet af mig, end Høflighed og nogle Complimenter.

Christiane.

Maae de da slet ikke vente sig en lille Smule Kjerlighed.

Marie.

Nei Tak! den har alt for mange Ubehageligheder i Følge med sig. Efter Kjerlighed pleier gjerne følge Fortrydelse.

Christiane.

Det er vel, at De selv giver mig Vaaben i Hænderne imod Dem.

Marie.

Nei, troe aldrig det. Hvad der passer paa mig, passer slet ikke paa Dem. Der er stor Forskjel paa Deres Humeur og mit. Jeg anseer et Mandfolk for en stærkere Jordklump, end et Fruentimmer, og slet ikke for mere. Af den skulde jeg modtage Befalinger! den skulde jeg adlyde! Nei, det Aag kan aldrig min stolte Nakke bequemme sig til at bøie sig under.

Chri-

Christiane.

Naa, naa, De anseer og alting fra den urette Side.

Marie.

O intet! jeg har et godt Syn, jeg kan see en Kirke ved Dags Lys. — Men hvad i al Verden! staaer ikke min Kurv der med hele Bouteillier i? — eller er det ikke min? — Jo rigtig min, og Bouteillierne fulde. Har ikke Verten allerede skaffet mig det i Stand? Det havde han ikke behøvet, for min Husbond havde dog ikke blevet vred over, at de var gaaet i Stykker. Jeg maae gaae ind, og høre hvordan Sammenhængen er. (Gaaer.)

Ottende Scene.

Christiane (allene.)

Jeg troer hun er næsten hildet i den Snare, hun vilde lægge for mig. Han lod sig mærke med Hemmeligheder, som det endnu ikke var Tid at aabenbare. — Ventelig, naar den ene er Greve, maae hans Ven ikke være meget mindre. Dog — maaskee Bedragere! — maaskee! — Grusomme Mistanke! som uden Ophør piner min Sjæl. Men — hvad seer jeg? kommer han ikke der? og Grethe med ham? Jeg maae skjule mig, at jeg kan høre deres Samtale. Af Kjerlighed! hvortil forleder du mig? —

Nu

Nu Christiane! vær nu Vidne til, enten din egen Ære, eller din Skjendsel.

(Hun gaaer ud; men bliver staaende uden for Dørren, dog uden at sees, undtagen nu og da af Tilskuerne.)

Niende Scene.

Carl. Grethe.

Carl.

Men hvad fattes dig, at du altid løber mig i Hælene? Lad mig dog være i Roe! jeg beder dig eengang for alle derom.

Grethe.

Kjere Carl! jeg har kuns et Par Ord at sige dig.

Carl.

Nu saa sig da, hvad det er; men det maae være snart.

Grethe.

Betroe mig din Bekymring! Jeg seer at der ligger dig noget paa Hjerte. Dit Ansigt er altid mørkt, og jeg kan tydelig see, at du er aldrig vel tilmode.

Carl.

Og om nu saa var, hvad skulle da bevæge mig til at bruge dig som Geheimeraad?

Grethe.

Carl! Carl! kjendte du ret den du saa haanlig

til-

tiltaler; vidste du, hvor lidet jeg fortjener en saa foragtelig Medfart.

Carl.

Jeg skjøtter ikke om at kjende dig. Naar jeg troede at kunde opdage nogle gode Egenskaber hos dig, saa kunde det maaskee lønne Umagen; men siden jeg nu ikke troer det, hvorfor skulde jeg da spilde Tiden paa dig?

Grethe.

Hvad er det? Indbilder du dig maaskee, at du har Privilegium paa at sige Folk Grovheder? Nederdrægtige! — Tænker du — — Dog jeg gjør dig Uret; du spøger; og jeg burde indsee, at du ikke mener det saa ilde.

Carl.

Grovheder siger jeg nødig; men jeg veed meget vel, at Sandhed tit ansees for Grovhed; og hvad jeg har sagt, det mener jeg.

Grethe.

O, lille Skjelm! du vil allene prøve min Taalmodighed.

Carl.

Jeg troer, du har foresat dig, at prøve min.

Grethe.

Jeg tilstaaer, at jeg gjorde dig Uret; kan du forlade mig det?

Carl.

Carl.

Om du vilde forlade mig, saa gjorde du mig en større Tjeneste.

Grethe.

Du har aldrig forseet dig imod mig, hvorfor behøver du da Forladelse? Det er mig, som i Overilelse fornærmede dig med en ugrundig Mistanke.

Carl.

Lad mig dog være i Fred, jeg beder dig endnu engang, at du vil forlade mig.

Grethe.

Men, min Gud! hvad Forseelse har du begaaet, og hvad er det jeg skal tilgive dig?

Carl (foragtelig.)

Tilgive mig! (Hidsig.) Nei, forlade mig, gaae bort, fare Fanden i Vold; forstaaer du mig nu?

Grethe.

Jeg tilstaaer at jeg vel paa nogen Maade kan have fortjent din Vrede; men du straffer mig sandelig for haardt. Dog, jeg vil tie og lide. Naar først din Hidsighed haver sat sig noget, da er jeg vis paa, at du vil fortryde, at du har været saa haard imod den stakkels Grethe.

Carl.

Skal jeg troe det er et Menneske, eller en Djevel i Menneske-Skikkelse?

Grethe.

Grethe.

Jeg vil ikke nægte, at du kanskee kan have Aarsag til at tvivle derpaa. Min Opførsel imod dig var ubesindig. — Men om oprigtig Fortrydelse kan opvekke min Forseelse —

Carl.

Nei! Satan selv kan ikke pine med saa megen Konst, som denne Øddeskop. Farvel!

(Han vil gaae.)

Grethe (afsides.)

Jeg maae holde Miner endnu. (Høit i det hun holder ham tilbage.) Gruesomme! kan mine Taarer aftoe min Synd, hvor glad vilde jeg ikke lade dem flyde hele Aar igjennem, naar jeg kuns kunde være forvisset om, igjen at vinde din Kjerlighed.

Carl.

Min Kjerlighed? Nei forbandet være mit Hjerte, dersom det var i Stand til at føle Kjerlighed for en saadan Plageaand.

Grethe.

Carl! Carl! jeg er fornøiet med dit Venskab. Jeg gjør ingen Fordring paa din Kjerlighed. Da maatte du først kjende mig nøiere, og vide, at mit Hjerte er af den Beskaffenhed, at det fortjener din Kjerlighed; jeg skal tvinge dig til at være min Ven; og kanskee alt for seent skal du fortryde, at du saa haanlig har begegnet den, som elsker dig saa inderlig.

sig. — Gud, hvor meget kostede det ikke min Bluefærdighed at sige dette Ord!

Carl.

Din Bluefærdighed! — og du elsker mig! ha, ha, ha, saa forbittret som jeg end er, saa maae jeg dog lee. Og jeg skulde fortryde, at jeg ikke elskede dig! — Du raser Pige! umuelig kan du sige det med sund Fornuft. Nei, aldrig skulde det skee; ikke engang om din Person lignede ligesaa meget en Engel, som din Sjel ligner en Djevel. Og nu nok herom.

Grethe.

Jeg ligner en Djevel! — jeg raser? Nei, længe nok har jeg taalt dine Grovheder. Vild da, min gode Carl! at du fortjener hverken mit Venskab eller min Kjerlighed. Vild da, at jeg haber dig, ligesaa meget som jeg maaskee har elsket dig. Jeg har foretrukket dig for din Kammerat; været døv imod hans Taarer og Sukke. Men jeg skal høre dem; jeg skal elske ham, for at ærgre dig! Han elsker mig, og skal elske mig til trods for dig, og for den naadige Frøken; til Trods for alle de Snarer, hvori hun søger at fange et Hjerte, der hører mig til!

Carl.

Ha! Slange! nu kjender jeg først ret din sorte Sjel! Din giftige Tunge vover at besmitte de to dydigste og bedste Mennesker Jorden eier. Dersom

jeg

jeg ikke foragtede dig, da skulde din urene Sjel — Dog, hvem hævner sig paa saa afmægtige Dyr? Foragt skal være min Hevn. (Gaaer.)

Tiende Scene.

Grethe (allene.)

Den Gang fik jeg en forbandet Brøk i min Regning. Han havde slet ingen Lyst til at bide paa Krogen. Jeg faaer da holde mig til den anden; han lader til at være lettere at fange. Dette var ellers et Knæk for mit Mod, jeg, der i saa lang Tid var berømt i Kiøbenhavn for een, hvis Snarer man aldrig kunde undgaae. Jeg, som erobrede alle, hvem jeg vilde, med List eller Magt, alt efter Omstændighederne; jeg som derfor havde faaet det stolte Navn Alexander Magnusen, jeg skulde nu ikke kunde besnære en Bondekarl! Ha! forbømte Alderdom! skal du da komme i min blomstrende Ungdom, i mit sex og tredivte Aar, og sætte mig Rynker i Panden før Tiden, og giøre mig foragtet af det afskyelige Kiøn, der før krøb i Støvet for mig? — Men slog du mig Feil, min gode Carl! saa frygt for min Hevn!

Ellevte Scene.

Marie. Christiane. Grethe.

Christiane.

Hvor staaer til? mig syntes at Carl gik herfra og var ganske fortrydelig.

Grethe.

O ja, Sandheden er ilde hørt. Jeg tog mig kanskee den Frihed, at sige ham nogen Sandhed under fire Øine.

Christiane.

Men er du forrykt? Det er jo imod din egen Fordeel. Nu kan du vel skyde en hvid Pind efter ham.

Grethe.

Nei, sandt at sige, saa tog jeg mig den Frihed, at give ham en Kurv. Hvem Fanden, tænker De, vilde binde sig til saadan een, hvis sure Ansigt man skulde daglig gaae og see paa, og ærgre sig over?

Marie.

Men, min Gud! bare han ikke gaaer hen og gjør en Ulykke paa sig af Desperation!

Grethe.

Det er ogsaa sandt! Jeg vil gaae, for at holde et Øie med ham; for det skulde sandelig dog gjøre mig ondt, om saadant noget skeede for min Skyld.

(Gaaer.)

Tolvte Scene.

Marie. Christiane.

Christiane.

De kom i rette Tid, at De fik høre, hvilken nedrig Sjel den Pige har. Nu kan De selv tænke, hvad jeg iblandt maae udstaae af hende.

Marie.

Imidlertid kan jeg dog ikke nægte, at jo nogle af hendes sidste Ord indjog mig en Frygt. Hørte De det hun sagde, om den naadige Frøken og Anton? Skulde hun vel kjende mig i denne Forklædning? Og skulde hun have hørt det Spøg, jeg før havde med Anton? Jeg mærkede vel, at det blev Alvor paa hans Side, og derfor afbrød jeg det; men jeg troede dog ikke, at nogen havde hørt det.

Christiane.

Frygt ikke for det. Hun har vist havt andre Hensigter med de Ord. Jeg tør indestaae Dem for, at hun ikke kjender Dem, for hun er ikke af dem, der kan tie, naar hun veed noget.

Marie.

Lige saa meget foruroliger den Affaire med Boutellierne mig. Deres Forældre veed ikke af det. Jeg kan altsaa ingen anden tiltroe det, end denne Krabat. Al den Frygt kan jeg takke min Forklædning og min Tjenstfærdighed mod min Broder for.

Det

Det bliver vel best, at jeg, for at undgaae videre Uleilighed, forføier mig hjem.

Christiane.

Strax, vil jeg ikke raade. En pludselig Bortgang vilde forvolde adskillige Mistanker, og dem bør De søge at undgaae. Der er jo længe endnu til Aftenen, og i den Tid finder vi vel paa Udveie.

Marie.

De har Ret. Jeg vil følge Deres Raad. Jeg maae søge at optænke noget Paaskud, til at komme herfra igjen.

Christiane.

O det kan vi altid finde paa. Men sig mig: hvad synes Dem om det, som De hørte nu nyelig? var det ikke en fiin Maade at frie paa, især af et Fruentimmer?

Marie.

Jo, det maae jeg tilstaae. Hun maae troe, at, siden han er en Bondekarl, saa maatte hun frie til ham, ligesom Proprietairen frier til Bønder, der skal være Land-Soldater. Det er endelig ikke den første Gang, at et Fruentimmer har duttet et Mandfolk paa, at han vilde have hende. Imidlertid er det en Sandhed, at jeg ikke veed, hvad jeg skal sige om disse to Karle. Alt hvad jeg seer og hører af dem, stemmer ikke overeens med den Opdragelse og Tænkemaade, som i Almindelighed

findes hos Bønder. Og det er vist, at dersom alle Bønderkarle vare saa smukke og forstandige, som disse, saa vilde jeg forbande Skjæbnen, der har gjort mig til en Adelsmands Datter. Men kom og lad os gaae ind og overlægge, hvorledes jeg med Æren skal rede mig ud af denne Sag. (De gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Plump. Madame. Plump.

Plump.

Men, fort at fortælle, hvad den Ufærd tænker Tøsen paa, og ikke vil antage et saadant Tilbud? Det skulde været dig i dine unge Dage, Moder! Hilledød! hvor vilde du ikke spidset Øren.

Mad. Plump.

Jeg troer vist, at det maae gaae hende, som det gik mig i den Tid. Jeg havde ogsaa, med Skam at tale om, anseelige Friere; men, . . . (sukker) Summa Summarum, jeg var bleven forlovet med dig, og saa maatte jeg holde Ord; og jeg kan dog ikke heller sige, Faerlille! at jeg har fortrydt det.

Saa

Saaledes troer jeg ogsaa, at nogen anden maae være kommen i Forveien her.

Plump.

Naa siden du troer det, saa kan jeg sige dig, at jeg har samme Troe; kort at fortælle, jeg skal vise dig noget. Jeg fandt paa Foderkisten Carls Tegnebog, som han havde glemt, og deri laae et Vers, som jeg ikke forstaaer, undtagen at der staaer Christiane deri. See, der er det, du som er lærd, kan bedst forstaae dig derpaa.

Mad. Plump.

Spot ikke, min kjere Mand! Jeg takker mine Forældre i deres Grav, at de har ladet mig lære noget; og, Summa Summarum, det veed jeg, at naar andre maae behjelpe sig med deres Moders Maal, saa godt som de kan, saa kan jeg læse baade til og fra Bords paa Tydsk.

Plump.

Dine Ord i Æren. Mener du da ikke, at vor Herre forstaaer dit Moders Maal? og husker du ikke, hvad din Broder Bedemanden siger, som ogsaa er lærd, for han gaaer med sort Kjole; kort at fortælle, han siger, at du gjorde bedre i at læse dine Bønner reent paa Dansk, end radbrække dem paa Tydsk.

Mad. Plump.

Misundelse, pure Misundelse! Summa Summa=

marum, fordi den gode Mand har været i Tydskland, fra Høns fløi op og til de fløi ned igjen, saa indbilder han sig, at han har slugt al Viisdom. Men det er ikke værd at mundhugges om Saadant; lad mig see Verset! (han leverer hende det, og hun læser det sagte). Jeg maae tilstaae, at det er vel skreven.

Plump.

Saa meget desto værre —

Mad. Plump.

Saa meget desto bedre —

Plump.

Nei! dine Ord i Æren, saa meget desto værre. Kort at fortælle, jeg er bange for, at jeg faaer kjøre Knægten paa Porten, i hvor megen Gavn jeg end har af ham, for hun var dog, for en Ulykke! alt før feed en Steeg for en Bonde.

Mad. Plump.

Hvorfor skal du kjøre ham bort? Summa Summarum, det er jo uvist, om han selv har skrevet Verset.

Plump.

Bitter Knøe! dine Ord i Æren, Moer! jeg kjender jo, at det er den samme Haand, som har skrevet i Tegnebogen.

Mad. Plump.

Nu lad saa være, saa er der jo mange Christianer til; og desuden, saa tvivler jeg paa, at han

har

har gjort Verset. Det er saamænd ikke et Vers som en Bonde kunde finde paa at gjøre; for, Summa Summarum, imellem os sagt, saa troer jeg knapt, at jeg skulde kunde gjøre et saadant Vers.

Plump.

Ja, for en Ulykke, naar saa er, saa er det en anden Sag. Jeg vilde og nødig miste de Knøse af Huset, for det er Folk, som jeg kan slaae Lid til. Men, kort at fortælle, vi maae dog vel have fat paa Tøsen, og faae Sandheden lirket ud af hende, for jeg havde dog Lyst at vide, om Knægten har været paa at sladdre hende noget for.

Mad. Plump.

Det er ikke mit Raad. Bedre endnu nogen Tid at holde Øie med dem, for med Tiden kommer vi nok efter det; og vi kjender hende saa meget, at vi ikke behøver at være bange for hendes Opførsel; men at flyve hende lige i Flankerne nu, det er ikke raadeligt. Summa Summarum, du kjender hendes Gemyt, hvor nær hun kan tage sig en Ting, og om vi nu talte til hende derom, og det ikke forholdt sig saa, da vilde hun græmme sig derover alt for meget. Derfor, om du vil som jeg, saa skal vi give lidt Tid.

Plump.

Dine Ord i Æren — Om jeg vil som du? — Kort at fortælle, jeg har altid sagt, at i saadanne

Ting

Ting har du ti Gange saa stor Forstand, som jeg; og derfor vil jeg gjerne lade dig raade.

Mad. Plump.

Jeg maae tilstaae, at du er mig dog en føielig Mand.

Plump.

Dine Ord i Æren, det bør jeg være, naar jeg har en god Kone. Ære mod Ære, sagde Ræven, han vendte Rumpen mod Solen. Men see nu, har vi ikke der Fremmede — Hvad Djevelen —

Anden Scene.

De Forrige. Borgemesteren.

Borgemesteren.

God Aften, god Aften, Monsieur Plump.

Plump.

Underdanige Tjener, Hr. Etatsraad! Deres Ord i Æren.

Borgemesteren.

Jeg er kommen hid for at tale to Ord med Dem i Eenrum. (Plump giver sin Kone et Tegn, at hun skal gaae ud.) Er dette maaskee Deres Kone?

Plump.

Ja, det er Moder, Deres Ord i Æren, Herr Etatsraad.

Borgemesteren.

Ja, hun kan gjerne blive her. Det, jeg har at tale med Dem om, maae Deres Kone gjerne høre.

Mit

Mit Ærinde er, først at spørge, hvor mange Tjenestefolk De holder?

Plump.

Deres Ord i Æren, jeg holder to Karle, det er min Sag; Pigerne holder min Kone, og dem maae hun svare for. Kort at fortælle, hver har nok med at feie for sin egen Dør.

Borgemesteren.

Hvor mange Piger holder De da Madame?

Mad. Plump.

Summa Summarum. Kuns een Tjenestepige.

Borgemesteren.

Er det da hende, der har Ord for, at være en saadan Skjønhed?

Plump.

Nei, Deres Ord i Æren, den, der siger at hun er en Skjønhed, lyver hende bitterdød skammelig paa; grim er hun nu just ikke heller; hun er, kort at fortælle, som Folk er fleest.

Mad. Plump.

Tie stille, og lad mig svare. Summa Summarum, Deres Velbaarenhed! det er en anden.

Borgemesteren.

Saa har De jo paa den Maade mere end een Pige?

Mad. Plump.

Nei, vi har kuns een Tjenestepige. Den anden,

den, som Deres Velbaarenhed behager at sige, er smuk, er ikke vores Tjenestepige, skjøndt hun gjør os ligesaa megen Nytte, som to. Summa Summarum, vi holder hende, som vores eget Barn, og naar vi engang døer, saa har vi i Sinde at efterlade hende det Libet vi eier.

Plump.

Ja, Deres Velbaarenhed, jeg er kuns en Gjestgiver; men kort at fortælle, uden at skryde, saa har jeg dog i de sex og tredive Aar jeg har boet her, lagt mig noget til Beste, saa at de Reisende kan blive saa vel beværtede her i Huset, som paa noget andet Sted; Deres Ord i Æren.

Borgemesteren.

Det kommer nu ikke Sagen ved. Men sig mig, om det er sandt, som man fortæller, at hun skal have saa mange fortræffelige Egenskaber?

Mad. Plump.

Vi har intet sparet paa hende, og Summa Summarum, uden at tale om hendes Lydighed, Føjelighed, Paapassenhed, Taknemmelighed og andre Dyder, som hun daglig glæder os med, saa har hun en Forstand uden Lige; hun skriver fortræffeligt; regner i Kap med, hvem det skal være; forstaaer baade Tydsk og Fransøsk, og har læst en Pokkers Hoben; synger, som en Engel —

Plump.

Plump.

Og taler for sig værre end en Prokurator. Kort at fortælle, Fanden veed hvem hun slægter paa; der er vist ingen af os; Deres Ord i Æren.

Borgemesteren.

Det troer jeg vel, naar De ikke er hendes Forældre. Man siger her i Byen, at min Søn er forliebt i hende. Har De nogen Tid hørt eller mærket det?

Mad. Plump.

Ja, at han er forliebt, det har vi mærket; og min Mand og jeg har endog i Dag talt om, hvorledes vi skulde bære os ad i denne Sag.

Borgemesteren.

Kan jeg ikke faae hende at see? Jeg ønskede gjerne selv at erfare, om Rygtet er grundet eller ikke.

Plump.

Deres Ord i Æren; det skal skee (Gaaer til Døren og raaber.) Christiane! Christiane!

Tredie Scene.

De Forrige. Christiane.

Christiane.

Hvad befaler min Fader? —

(Hun vil gaae tilbage i det hun seer Borgemesteren.)

Bor-

Borgemesteren.

Kom kuns nærmere, min Pige! vær ikke undseelig.

(Han betragter hende meget nøie.)

Christiane.

Min Herre! i hvem De saa er, saa gjør De ikke vel i, om De opholder sig over en stakkels fattig Pige, som det dog lader til, siden De beskuer mig saa nøie.

Borgemesteren.

Nu, det maae jeg tilstaae, at min Søn har ret viist sin gode Smag, da han har ladet sit Valg falde paa saa mageløs en Skjønhed.

Christiane (afsides.)

Himmel, hans Søn!

(Tager et Tørklæde op og tørrer Sveden af sig.)

Mad. Pump.

Hvad fattes dig, mit Barn? er du ikke vel?

Christiane.

Ak nei! Maatte det tillades mig at gaae bort?

Mad. Plump.

Det kan du gjerne. Summa Summarum, Deres Velbaarenhed tager det vel ikke ilde op, at hun gaaer bort; hun befinder sig ikke vel.

Plump.

Gaae ind og læg dig lidt paa Sengen, min Tøs! kort at fortælle, saa gaaer det vel over.

Bor-

Borgemesteren.

Det gjør mig ondt, at hun ikke befinder sig vel. Jeg vil ikke troe, at det skulde være af nogen Betydenhed. (Hun gaaer.)

Fjerde Scene.

Borgemesteren. Plump. Mad. Plump.

Borgemesteren.

Jeg maae sige, at Rygtet imod Sædvane har gjort mindre af hendes Skjønhed, end jeg virkelig befinder den. Overgaaer hendes øvrige Egenskaber Rygtet ligesaa meget, som hendes Skjønhed, saa maae hun være det fuldkomneste Fruentimmer jeg har seet. Jeg er nyelig kommen hertil, som De veed, men har i lang Tid hørt meget tale om hende, og har aldrig villet troe, at end ogsaa Halvparten deraf var Sandhed. Men hvem er da Forældrene til et saa ypperligt Fruentimmer?

Plump.

Ja, Deres Ord i Æren, mener Deres Velbaarenhed, at vi veed det? Nei, for en Ulykke, veed vi det ligesaa lidt, som hun veed det selv. Men, kort at fortælle, dersom Deres Velbaarenhed har Taalmodighed til at høre, saa skal jeg fortælle Dem noget, som bitterdød endnu intet Menneske har faaet lokket ud af mig.

Mad.

Mad. Plump.

Men Mand! hvor tør du det? Husker du ikke, at du har lovet . . . .

Plump.

Men, Moder! er det ikke Borgemesteren? Kort at fortælle: husk paa, hvem du har den Ære at tale med.

Borgemesteren.

De kan sikkert betroe mig alt hvad De vil i denne Henseende; og være vis paa, at jeg ikke skal gjøre noget slet Brug deraf.

Mad. Plump.

Om Forladelse, Deres Velbaarenhed! det veed vi. Behag at sidde need. Summa Summarum, jeg forsikkrer, at Historien er værd at høre paa.

Borgemesteren (sætter sig.)

Jeg vil med Fornøielse høre paa den, især om den kan give nogen Oplysning om denne Skjønhed.

Plump.

Deres Ord i Æren, kort at fortælle, det traf i Aaret syttenhundrede — lad see —

Borgemesteren.

Spring Aarstallet forbi!

Plump.

Det vil ikke falde mig ind. Kort at fortælle; jeg har ellers en god Hukommelse, som for Exempel forleden Dag —

Borgemesteren.

O min Ven! det hører jo ikke til Sagen.

Plump.

Deres Ord i Æren. Nu vel da — kort at fortælle, det hendte sig for lidt over sexten Aar siden — det veed jeg, at jeg havde været Gjestgiver den Gang omtrent i tyve Aar; var det ikke saa længe siden salig Maren døde?

Mad. Plump.

Summa Summarum, fortæl det uden Omstændigheder, for ellers skal jeg.

Plump.

Nei, bie nu! Kort at fortælle; det traf da, som jeg siger, ved Pintse Tider, nei lad see — det var St. Hans Tider; for, kort at fortælle, jeg husker endda, at det var meget varmt, saa Kjørene de —

Borgemesteren.

Nei er det intet andet, De vil fortælle mig, saa forgaaer snart Taalmodigheden.

Plump.

Jo, jo, Deres Ord i Æren, nu kommer det. Det var, kort at fortælle, strax efter St. Hans Dags Tider; jeg vilde gaae i Marken at see til mine Folk, som høstede Høe, og om jeg ikke tager Feil, saa var det i Sluderstrups Mark. —

Bor-

Borgemesteren (reiser sig op.)

Jeg har ikke Tid at sidde her i et halvt Aar, kan De ikke fortælle det kortere, min Ven! saa lad Deres Kone tale.

Plump.

Deres Ord i Æren — kort at fortælle —

Mad. Plump.

Tie nu stille, Mand, og lad mig tale. Summa Summarum, der kom en fornemme Dame reisende, og laae syg her i Huset en fjorten Dages Tid; der blev hentet Doctor til hende, men vi saae at hun ikke brugte hans Medicamenter. Derpaa Summa Summarum, bliver en Dag min Mand og jeg kaldet ind til hende. Hun laae paa Sengen, og hvor forskrækkede bleve vi ikke, da hun flyede mig et nyefødt Pigebarn, det deiligste vi nogen Tid havde seet. Summa Summarum hun græd, og forsikkrede os, at det smertede hende inderlig, at hun var nødt til at skjule disse sine Omstændigheder, og bad os opføde dette Barn paa Landet i to Aar, og siden tage det til os, da hun ufeilbarligen til den Tid vilde lade det hente. Men om uovervindelige Hindringer skulde komme i Veien, da maatte vi opføde hende hos os, som en fattig Bondepige, vi havde taget til os, for at gjøre vel imod, siden vi ingen Børn selv har, uden at lade hende vide hendes Stand; men dog lade hende lære saa meget, som

stod

stod i vores Magt. Summa Summarum, kort efter reiste hun; men inden hun reiste, tog hun et Stykke Perdement, og skrev nogle Ord paa, klippede det derpaa i to Stykker med smaae Spidser, saa at der stod et Bogstav paa hver Side, gav os det ene Stykke, og bad os bevare det som vores Øiesteen; siden vi ikke maatte levere Barnet til nogen, som ikke kunde fremvise Mågen dertil, og naar begge Stykkerne bleve sammensatte, skulde Bogstaverne give os den fornødne Oplysning om hende; hun gav os videre nogle Leed af en Guldkjede, som ogsaa skulde være et Tegn, og saa gav hun mig Summa Summarum fire Hundrededalers-Sedler.

Plump.

Og Moder vidste i Angesten ikke, at det var Penge, førend hun havde stukket dem i Lommen. Kort at fortælle, jeg blev halv vred derover; men siden betænkte jeg mig dog.

Borgemesteren.

Men hvad heed den Frue?

Mad. Plump.

Det veed vi ikke det ringeste af. Vi spurgte Tjenerne tidt nok derom, men de svarede, at det var dem forbuden at sige, endogsaa hvor hun kom fra. Summa Summarum, hun reiste, og et halv Aars Tid derefter fik vi et Brev uden Navn, med et par hundrede Rigsdaler i; men siden har vi slet

ikke hørt et Ord til Moderen, saa at hun vist maae være død.

Borgemesteren.

Har De da endnu Pergamentet og Guldkjeden i Behold?

Mad. Plump.

O ja, det gjemmer vi som en Helligdom.

Borgemesteren.

Vil De være saa god, at lade mig see begge Delene?

Plump.

Deres Ord i Æren, Deres Velbaarenhed! meget gjerne! — Moder! der har du Nøglen, du veed jo at det ligger i Sølvskabet i den forgyldte Sølvdaase, som staaer tæt ved Sølv Kaffekanden. Kort at fortælle; skynd dig noget, og kom igjen med det.

(Hun gaaer.)

Femte Scene.

Borgemesteren. Plump.

Borgemesteren.

Det var en besynderlig Hændelse. Men hvad havde De nu tænkt, at foretage med hende?

Plump.

For en Ulykke, Deres Velbaarenhed! jeg holder saa meget af Tøsen, som om jeg selv havde været Fader til hende; og, kort at fortælle, saa havde jeg

tænkt,

tænkt, at naar jeg fik en brav Mand til hende, saa vilde jeg sætte hende i Stand, og siden skulde hun faae efter mig, hvad jeg har; for, Gud skee Lov! jeg har, som Deres Velbaarenhed selv hørte, endeel Sølv, og kanskee lidt Guld og rede Penge med; og, kort at fortælle, for en Mand af min Stand er det anseeligt nok, at have fortjent sig en tre til fire tusende Daler. See, saa tænkte jeg, og det kan vel skee endnu.

Sjette Scene.

De Forrige. Mad. Plump.

Mad. Plump.

Her skal Deres Velbaarenhed see. Summa Summarum, her er Perdementet, og der Guldkjeden.

Borgemesteren.

Den Kjede er et fortreffeligt Arbeide, og har neppe hørt nogen fattig Mand til. Vil De betroe mig den i nogen Tid; thi Pergamentet er af den Betydenhed, at De ikke bør, under hvad Paaskud end nævnes kan, lade det komme ud af Deres Hænder. Kanskee jeg, ved Hjelp af den, kan blive i Stand til at komme efter noget af Sagens Sammenhæng, og for Resten skal jeg være Dem ansvarlig for den.

Plump.

Oh! Deres Ord i Æren, det har gode Veie;

den er i sikre Hænder. Vær saa god og tag den med sig, Deres Velbaarenhed.

Borgemesteren.

Men det forbeholder jeg mig, at saasnart som De faaer det mindste Nys om noget, De da strax lader mig det vide. Farvel! (Gaaer.)

Mad. Plump.

Tjenerinde! Herr Etatsraad!

Plump.

Underdanige Tjener, Deres Velbaarenhed!

(Han følger Borgemesteren ud.)

Mad. Plump.

Og jeg maae gaae ind, at see, hvordan det staaer til med Christiane. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Anton. Carl

(komme ind ad samme Dør, som Borgemesteren kom ud af.)

Carl.

Jeg er ganske uroelig i mit Sind over denne Besøgelse, den spaaer mig intet godt.

Anton.

Hvad ondt spaaer den dig da? jeg kan intet see.

Carl.

Jeg frygter for, at Sønnen har overtalt Faderen til at tale for sig, og er jeg vis paa, om saa er, at de Gamle vil overhænge og plage Christiane saa-

læn-

længe, til hun, som er saa overmaade føielig, maae give efter, og da er det forbi med mig. Det lille Haab jeg endnu har, i hvor libet det end er, er dog det eneste, som hidindtil har opholdt mig; og uagtet jeg endnu ingen stor Kjerlighed har fundet opvakke hos hende, saa er det mig dog en Trøst, at jeg ikke kjender nogen mere elsket Beiler.

Anton.

Havde det været i Gaar eller i Formiddags du havde talt saaledes, saa vilde jeg have leet af din Frygt; men nu, da jeg er i samme Omstændigheder som du, da maae jeg tilstaae, at du har Ret; men imidlertid kan jeg dog ikke nægte, at jeg vilde prise mig lykkelig, om jeg ikkun øinede saa meget Haab, som du; thi efter alt hvad du har fortalt mig om din Samtale med hende, saa synes mig allene, at spore den Forsigtighed, som saa meget caraktteriserer hende, og at hun allene vil prøve dig; og næsten tør jeg vædde, at du bliver lykkelig inden du selv veed af det, naar hun først faaer drevet Prøven saavidt, som hun finder fornødent. Med mig derimod seer det mere langvarigt ud. I Morgen forlader den deilige Marie Byen, og da faaer jeg hende kanskee aldrig mere at see. Min Ven! giv mig et Raad, hvorledes jeg skal bære mig ad; thi det er mig umueligt at overgive hende.

Carl.

Carl.

Jeg mærker, at man altid seer mindre Vanskeligheder i en Vens Sag, end i sin egen. Saa gaaer det os begge. Det forekommer mig, som du er allerede længere end Halvveien. Hendes Munterhed har givet dig en ønskelig Leilighed til at bryde løs, og det lader, som hun finder stor Behag i dit muntre og vittige Lune, saa at du maae, jo før jo heller, tage Bladet fra Munden. Troe mig, min Ven! at Overeensstemmelsen i Caraktererne bidrager meget til at opvække Kjerlighed; og det beste jeg nu kan raade dig, er at du søger Leilighed endnu engang til at tale med hende, og at du da anvender al den Talegave, som Naturen saa rigelig har forsynet dig med.

Anton.

Men denne Leilighed bliver vanskelig at finde, thi jeg troer virkelig, at hun har mig mistænkt for Boutellierne; og siden den Tid skyer hun mig; og desuden er jeg bange for, at denne Kurv, som hun førte hid med sig, kan betyde noget ondt.

Carl. (leer.)

Ha, ha, ha! du er dog galere end jeg, at du lader Overtroe regiere hos dig. Vær aldrig saa daarlig at troe saadant noget, og hvad det angaaer, at finde Leilighed til at tale med hende, saa er du jo saa god Ven med Grethe, kan du ikke lade hende skaffe dig Leilighed?

An-

Anton.

Grethe? Nei, du maatte før, min Ven! sende mig i et Ærinde til Verdens Ende; befale mig, at skjere dig en Tandstikker i den inderste Skov i Amerika; rykke et Haar af store Mogols Skjæg; eller hente dig et Lod Thee fra Congo; førend du maatte bede mig tale tre Ord med den Djevel. Nu seer jeg først, at naar man er ret forliebt, saa moerer man sig ikke gjerne med saadanne Skabninger, som man foragter.

Carl.

Ja jeg fortalte dig før min Samtale med hende, og deraf kan du let slutte, at jeg ikke nyelig har været i vætre Skjersild, end den Gang. Jeg svær dig til, at det gjorde mig ondt, at hun ikke var et Mandfolk, for at jeg kunde have havt den Fornøielse at prygle hende.

Anton.

Gud forlade os vores slemme Synd! straffer hun os ikke der igjen med sin Ankomst? — Kom, og lad os gaae!

Carl.

Dette Besøg er nok dig tiltænkt; vil du ikke blie lidt for at moere dig?

Anton.

Spøg ikke, men kom og gaae!

(De vil gaae.)

Ottende Scene.

De Forrige. Grethe.

Grethe.

Bie lidt, lille Anton! jeg har et Par Ord at tale med dig.

Anton.

Men jeg vil ikke tale med dig.

Grethe.

Bare to Ord. (Hun holder ham tilbage.)

Carl.

Farvel, Kammerat! og god Fornøielse!

(Gaaer.)

Niende Scene.

Anton. Grethe.

Anton.

Lad mig gaae, siger jeg.

Grethe.

Strax. Kuns et lille Spøg maae jeg fortælle dig.

Anton.

Jeg er ikke opsat til, enten at høre eller taale Spøg.

Grethe.

Du bliver jo næsten lige saa bister som din Kammerat?

An-

Anton.

Ja! meget værre, ifald du ikke lader mig gaae.

(Han vil rive sig løs.)

Grethe

(holdende paa ham.)

Og det imod din egen Grethe?

Anton.

Min Grethe! — Paa hvad Marked skulde jeg vel have kjøbt dig?

Grethe.

Paa Kjerligheds Marked; min Engel!

Anton.

Hør, min Djævel! Jeg faaer nok engang for alle læse dig din Text. Viid da: —

Grethe.

Naa, naa, lille Skjelmsmester! er du nu i ondt Lune? Det holder du ikke ud. Naar jeg bare seer lidt mildt til dig, saa skal jeg svare for, at du bliver saa blid, som — —

Anton.

Tænker du det?

Grethe.

Ja jeg gjør. Og naar først vores Trolovelse er forbi, saa skal du aldrig see suurt mere.

Anton.

Vores Trolovelse? — Det er sandt, du satte mig Stevne for at møde dig i Mørkningen; kom nu

nu ud til mig paa Loen, saa skal jeg saaledes trolove dig med min Pleiel, at du aldrig skal ønske at leve til Brylluppet skeer. (Gaaer.)

Tiende Scene.

Grethe. Christiane og Marie

(som har hørt de sidste Ord.)

Marie.

Var det Alvor, eller var det hans behagelige Skjerts? Jeg maae sige, at om det var Skjerts, saa faldt det noget i det Grove.

Grethe.

O, det var saamænd kuns Spøg. Saaledes spøger vi saa tidt med hinanden; og hvorledes skulde vel Tiden gaae, naar man ikke havde lidt Løier iblandt? Ih, saa maatte man jo døe af Kjedsommelighed.

Christiane.

Da synes mig dog at dette var en Sort Løier, som jeg meget vilde frabede mig.

Marie.

Hver har nu sin Smag. Det som fornøier os, moerer kanskee ikke Grethe. Og overalt er det saamænd ikke hver Dag, at man kan komme til at spøge med en saadan smuk Karl.

Grethe.

O, det er ikke heller hver Dag, eller hver Time

me paa Dagen at jeg taaler Spøg. Har De kanskee glemt, hvorledes jeg før kureerte Carl for den Sygdom?

Christiane.

Ja, men det vover du vel neppe paa med den Anden?

Grethe.

Ikke det? det kommer, faae den Skam! an paa, hvorledes Hovedet sidder paa mig.

Marie.

Da skulde hun dog vogte sig! for nu veed jeg, at han holder en Deel af hende, men hvem veed, hvorlænge han beholder det Sind.

Grethe.

Jeg skulde ønske, at hun vilde tillade mig selv at sørge for denne Sag.

Marie.

Meget gjerne, det er kuns et venligt Raad jeg vil give hende.

Christiane.

Mandfolkene ere vægelsindede; hvor let kunde han ikke faae en anden Kjerlighed i Hovedet? Der behøves bare at han seer et andet Ansigt, som han synes bedre om.

Grethe.

O ja, jeg veed vel at der ere saadanne Fruentimmer, som troer, fordi de har et Ansigt, der seer ud som det var bonet, at intet Mandfolk kan see

paa

paa dem, uden at blive forliebt i dem, og der findes ogsaa Mandsfolk, som ere naragtige nok til at forgabe sig i saadanne Dukker, hvis eneste Fordeel er en glat Hud, og som slet ikke duer til andet, end at synge nogle Viser og læse i en fransk Bog.

Christiane.

Gud naade de Mandsfolk, der ere saa daarlige!

Marie.

Nei, der maae noget mere solide til, ifald det skal gaae godt.

Grethe.

Ja, veed De hvorledes det gik vores Porthund forleden Dag? jeg kastede et stort og glindsende Been, og et godt Stykke Kjød ud for ham, og han foer saa glubsk imod Benet, som om han vilde have slugt det med eet; da derimod den anden Hund listede sig saa sagte til, og løb af med Kjødet. Saa laae den stakkels Lænkehund i en halv Dag, og gnavede paa det usle Been.

Marie.

Stakkels Lænkehund! Men jeg har hørt, at det ogsaa kan gaae Pigerne saaledes, naar de ere alt for kræsne, eller ikke passer paa.

Christiane.

Derfor skulde du heller ikke lade disse Fyre slippe dig af Hænderne.

Gre-

Grethe (neier.)

Jeg takker for Deres Godhed. Men kanskee at Frøkenerne selv har Spekulation; og saa svær jeg Dem til, at jeg ikke skal være Dem i Veien. Jeg faaer nok alligevel den, som jeg skal have. Her er een til Dem hver, og mere forlanger De vel ikke. Prosit die Mahlzeit! ha, ha, ha!

(Hun gaaer leende.)

Ellevte Scene.

Christiane. Marie.

Marie.

Ha, ha, ha, stakkels Pige! Det er dog tungt, naar Haabet saaledes slaaer os feil! Men jeg er saa glad, at jeg slap med Skrækken; jeg nægter ikke, at jeg jo blev halv bange, da jeg hørte, at min Fader var her.

Christiane.

Og jeg forsikrer, at jeg blev ikke mindre forskrækket; men allermindst troede jeg, at det var Deres Fader. Jeg mærkede det maatte være en fornemme Mand; men jeg gjorde mig langt andre Tanker om ham.

Marie.

Nu, min Veninde! nu mærker De, at det staaer til Dem allene, at berettige mig til at kalde Dem min Søster; De hørte, at min Fader selv be-

røm-

rømmede min Broder for sit gode Valg; Deres Forældre ønsker det; jeg anholder derom, min Broder er i Dødsens Angest af Frygt for en Kurv; og De, som ellers har Ord for at være saa føielig, vil dog i denne Sag allene have Deres Villie.

Christiane.

Gaae i Dem selv, min naadige Frøken —

Marie.

Ingen naadige Frøken, har jeg sagt. Vil De ikke unde mig den Lykke at være Deres Søster, saa kald mig Deres Veninde; det er jeg, det vil jeg være, og det til Trods for Deres Stridighed.

Christiane.

Jeg tilstaaer, at De med nogen Grund kan beskylde mig for Stridighed; men gaae i Dem selv, og betænk, om ikke denne Sag maaskee var den eneste, hvori De selv vilde være fri, og ingen Tvang vide af; og døm siden mig efter Dem selv, da er jeg vis paa, at Dommen ikke kan andet end blive mig gunstig.

Marie.

Sikkerligen maae Deres Hjerte være indtaget af nogen anden. Tilstaae mig det reent ud, og vær vis paa, at jeg ligefuldt er Deres oprigtige Veninde; men om De dølger det for mig, da skal jeg saalænge bestorme Dem, til De tilsidst skal nødes til at rykke ud med Hemmeligheden. Men imidlertid maae jeg

dog

dog tænke paa at gaae hjem, thi her er nu intet mere for mig at udrette.

Tolvte Scene.

De Forrige. Mad. Plump.

Mad. Plump.

Vi faaer Fremmede, min Pige! to Herrer i en prægtig Kareth kjørte ind i Gaarden, og stiger nu af. Summa Summarum, kom og lad os gaae ind og see, om alting er i Orden i Gjestkamrene.

Christiane (afsides.)

Ha, det gjorde godt. (Høit.) Jeg maae forlade Dem et Øieblik.

(Christiane og Mad. Plump gaaer.)

Trettende Scene.

Marie (allene.)

Jeg maae beklage min Broder; men er hun ikke uskyldig? Vilde du ikke selv bære dig saaledes ad? Jeg har da altsaa intet her at gjøre. Min Forklædning nytter mig nu ikke mere; dog, jeg veed ikke hvor det kommer, at jeg synes saa vel om den. Jeg troer jeg kunde have Lyst til at være Bondepige. Det er dog en evig Sandhed, at man ikke just behøver at være fornemme eller adelig, for at være smuk og indtagende. — Men der kommer de Fremmede.

Fjor-

Fjortende Scene.

Marie. Grev Rheinfeld. Grev Stjernschjold.

Greverne.

God Aften!

Rheinfeld.

Hører du Huset til, mit Barn?

Marie.

Nei, hverken hører jeg Huset til, eller Huset mig til; jeg er fremmed. Men hat De noget at befale, da skal jeg udrette det; jeg er dog sagtens saa meget kjendt.

Stjernschjold.

Kunde du skaffe os fat paa Verten, mit Barn; men det maae være strax.

Marie.

Ja, det skal skee. (Gaaer.)

Femtende Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold.

Rheinfeld.

Har du seet smukkere Bondepige før? Monfrere!

Stjernschjold.

Hun var vist smuk; men mit Sind er ikke af den Beskaffenhed, at jeg kan give mig Tid til at anstille saadanne Betragtninger.

Rheinfeld.

Jeg tilstaaer det. Det er næsten lige saadan med mig; men jeg har det Haab, at vi, naar vi kommer til Kjøbenhavn igjen, skal finde vores Sønner hjemme; thi den Expresser jeg sendte, var en sikker Karl, og naar de læser vores Brev, saa tænker jeg vel, at de skal bevæges til at vende hjem igjen, og lade deres Galskab fare.

Stjernschjold.

Ja, hvordan det er eller ikke, saa tænker jeg dog mere paa den Expresser, som nødte mig at reise hid. Jeg kan ikke begribe, hvad en Mand, som jeg aldrig har seet, kan have for vidtløftige Hemmeligheder at aabenbare mig.

Rheinfeld.

O det er ikke værd at gruble paa; en Byefoged kan gjerne have vidtløftige Hemmeligheder i sin Samvittighed. Men der kommer uden Tvivl Verten.

Sextende Scene.

De Forrige. Plump.

Stjernschjold.

Er De Verten, min Ven!

Plump.

Deres Ord i Æren, til Tjeneste, Deres Excellence.

Rheinfeld.

Man kan vel faae et godt Logie hos Dem, og blive bevartet noget skikkelig til i Morgen?

Plump.

Deres Ord i Æren. Jeg har altid havt mine Ting i saa god Orden, at mit Huus hidindtil har været berømt for et af de bedste Vertshuse i hele Sjælland, saa det skulde fortryde mig, kort at fortælle, om De skulde blive bedre beværtet noget andet Sted.

Stjernschjold.

Det er godt. Men kan De sige mig, om Byefogden lever endnu?

Plump.

Deres Ord i Æren, jo endnu troer jeg, at han lever; men der er intet Haab om ham, og man venter hvert Øieblik, at han skal give Aanden op.

Rheinfeld.

Men hvordan er denne Mand?

Plump.

O, kort at fortælle, en Mand, saa riig som et Akkestentshuus, men for Resten —

(Trækker paa Skuldrene.)

Stjernschjold.

Vil De lade een strax vise os derhen, jeg maae nødvendig tale med ham, inden han døer.

Plump.

Plump.

Deres Ord i Æren. Vil Deres Excellencer behage at følge med, saa skal jeg have den Ære at vise dem Veien.

Stjernschjold.

Ja vel. Vi kan lægge vores Reisekjoler her saalænge.

(De tage Reisekjolerne af sig.)

Plump

(tager sin Hat.)

Kort at fortælle! Vil Deres Excellencer gaae ud ad denne Dør; det er den nærmeste Vei; Deres Ord i Æren.

(De gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Carl (allene.)

Min Fader, og min Vens Fader her, og det efter Sigende i et vigtigt Ærinde! Hvad skal jeg troe? Skulde de vel have faaet Underretning om vores Opholdssted? Jeg søger min Ven, for at raadføre mig med ham; men finder ham ingen Steds, og mueligt veed han slet intet deraf. Frygt og Angest omspender mig, og Christiane — Men hvor beleiligt kommer hun ikke der!

Anden Scene.

Carl. Christiane.

Carl.

Deiligste Christiane! værdiges at høre to Ord.

Christiane.

Jeg har ikke Tid. Jeg skal lave alting i Orden for de Fremmede.

Carl.

Og den ene af dem er min Fader.

Christiane.

Himmel! hans Fader?

Carl.

Carl.

Ja, behag at erkyndige Dem hos een af Tjenerne, om ikke hans Navn er Grev Rheinfeld, om han ikke har en Søn ved Navn Carl, som for kort siden er uden hans Vidende bortreist; De vil da erfare Sandheden af mit Foregivende, og indsee, hvor reen og hæftig den Kjerlighed er, som har tvunget mig til, maaskee at underkaste mig en elsket Faders Vrede; og lad siden Deres Hjerte afsige Dommen, og gjøre mig enten til det lykkeligste eller ulykkeligste Menneske paa Jorden.

Christiane.

Mine Tanker ere Dem allerede forud bekjendte; jeg har altid været en Slave af mine Grundsætninger, naar jeg har været overbeviist om deres Rigtighed. Jeg agter Dem høit, jeg ærer Dem for Deres Redelighed, som jeg næsten er forsikkret om. Jeg seer det store Mellemrum, der er imellem Dem og mig, og som gjør det umueligt for mig at opfylde Deres Hensigter. Vær forvisset paa, at uagtet jeg er en fattig Pige, saa slaaer der dog et Hjerte i denne Barm, der tænker alt for høit og ædelt til at begaae noget uanstændigt. Jeg er ung; men jeg veed at tæmme en Tilbøielighed, som strider imod mine Pligter. Lad det være Dem nok, at jeg bærer den største Høiagtelse for Deres Stand og Fortjenester,

ster, og at jeg kanskee skulde elske Dem som Bonde, som Greve kan jeg ikke. Farvel!

(Hun gaaer.)

Tredie Scene.

Carl (allene.)

Fordærvelige Rang! Himmel! hvorfor lod du mig ikke fødes i en Hytte! Jeg kunde da have blevet lykkelig ved Christianes Besiddelse; nydt den Lykke, som min, ak alt for fattige, Rigdom nu ikke er i Stand til at forskaffe mig. Dog! Stand og Rigdom er det ringeste Offer jeg kan gjøre hende. Jeg maae altsaa ikke aabenbare mig for min Fader. Men der kommer han. Jeg maae gaae. Ha! Carl Carl! hvad er det du gjør? Du maae flye for en saa kjer Fader.

(Han gaaer.)

Fjerde Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold. Plump.

Stjernschjold.

Saa var denne Reise altsaa forgjeves, og han tog da en Hemmelighed med sig i Graven, hvorpaa kanskee min Roelighed i Fremtiden vil beroe.

Plump.

Deres Ord i Æren. Det var en underlig og stridig Fyr, medens han levede, saa var han og i

sin

sin Død. Jeg vil sværge paa, at han er død med Fornøielse, siden han sknarret Deres Excellencer April.

Stjernschiold.

Jeg har da intet meer her at bestille, og maae reise hjem med ligesaa tungt et Sind, som jeg kom hid. Vil De, som jeg, saa lad os reise strax.

Plump.

Strax, Deres Excellence? Deres Ord i Æren! Det var en evig Skam for Jacob Plump, at det skulde siges, at hans Gjester var reist bort, uden at spise et Maaltid; det har bitterdød ikke hændet mig endnu i al min Levetid, kort at fortælle. Befal hvad Deres Excellencer lyster, og De skal see, at Jacob Plump er i Stand til at skaffe det tilveie. Lyster Dem stegte Duer, Agerhøns, Kyllinger, Lammefjerdinger, Kalvebryst, Boeuf a la Mode, Ragout, Frikase, Plukkefisk, Karper, Karusser, Makrel, Brasen, Gjedder, Flynder, Aborer, Erter, Grød —

Stjernschiold.

O det er alt for meget paa eengang.

Plump.

Øl og Brød, Velling, Viinsuppe —

Rheinfeld.

Vi har nok, vi har nok.

Plump.

Havresuppe, Oxesiadsuppe med Brødbolle eller Kløser —

Rhein-

Rheinfeld.

Vi troer vel, at De er i Stand til at forskaffe os det.

Plump.

Postejer af Kapuner, Harer, Polarer —

Rheinfeld.

Tyst, tie dog stille, ellers forgaaer Appetiten os.

Plump.

– Skinker, Tunger, Medister-Pølser, Carbonade, Grillade, lang Kaal, kort Kaal, Suurkaal, Hvidkaal, Blomkaal, Rødkaal, Krumkager, Goderaad, Vafler, Pandekager, Butterdeis Tærte, Æblekage, Sukkerbrød, Makroner, Mandeltærte, Skarleye og Agurker, og tusindetals andre Retter, som, for en Ulykke, skal være lige saa velsmagende, som om de vare lavede i Kongens eget Kjøkken. Deres Ord i Øren.

(Imedens gaaer Stjernschjold og Rheinfeld frem og tilbage, og holder Fingrene i Ørene.)

Stjernschjold.

Vi behøver ikke tusinde Delen af alt det, De har opregnet for os.

Plump.

Og Senge skal Deres Excellencer faae, som, bitterbød! skal sige Sparto til hvad for en Seng det skal være her i Byen. Kort at fortælle, Borgemesteren har dem ikke bedre. Det bliver desuden

Nat, og jeg veed, at Deres Excellencer ikke vil reise som Postrøvere; Deres Ord i Æren.

Rheinfeld.

Ja! vi faaer slaae os til Roelighed her i Nat, og i Morgen, saa tidlig som det bliver Dag, kan vi reise. Hr. Vert! Lad et Kammer gjøres i Stand til os, og lad os faae Caffé derop; Vi har ikke givet os Tid til at faae noget paa Reisen.

Plump.

Deres Ord i Æren. Det skal strax skee. Underdanige Tjener! (Han gaaer.)

Femte Scene.

Rheinfeld. Stjernschiold.

Rheinfeld.

Det er en Fandens Kjeft der sidder paa den Karl. Jeg troer vist, at Naturen har bestemt ham til Barbeer; men Skjebnen maae have taget Feil, og gjort ham til Gjestgiver.

Stjernschiold.

O min Ven! det Slags Folk ere gjerne lige saa veltalende som Barbererne. Men der kommer en Tjener, hvad godt mon han vil.

Sjette Scene.

De Forrige. En Tjener.

Tjeneren.

Jeg skulde have den Ære at tale med Hans Excellence Hr. Grev Stjernschjold.

Stjernschjold.

Det er mig. Hvad godt?

Tjeneren.

Den afdøde Byefoged havde før sin Død ønsket at tale med Deres Excellence; men da han frygtede for, at det kanskee ikke vilde skee, saa har han skrevet et Brev, og befalet, at det, tilligemed denne forseglede Æske, skulde leveres i Deres Excellences egne Hænder.

(Han leverer ham Brevet og Æsken og vil gaae.)

Stjernschjold.

Skal han ikke have noget Svar tilbage?

Tjeneren.

Nei jeg skal ikke. Min Herre er død, og jeg har nu efterkommet hans Befaling. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold.

Stjernschjold (aabner Brevet og læser.)

"Jeg nærmer mig til det Øieblik, da jeg skal "gjøre Regnskab for alle mine Handlinger, og min "Sam-

"Samvittighed befaler mig at opdage en Hemmelig-"hed, en Misgjerning, hvorfor jeg, i en saa vig-"tig Tidspunct, saa høilig behøver og skiært venter "Deres Excellences Forladelse. Sagen er denne: "Jeg tiente, for femten Aar siden, som Forvalter "hos Grevinde Cronhielm i Jylland, som, da hun "laae paa sin Dødsseng, lod mig kalde til sig, og "berettede, at hun i et hemmeligt Egteskab havde "avlet en Datter med Deres Excellence, som hun hav-"de opkaldt efter sit eget Navn, og ladet opføde hos "den her boende Gjestgiver. Hun leverede mig der-"paa de i hosfølgende Æske indlagde Tegn, hvortil "Magen af Gjestgiveren skulde fremvises, samt halv-"tredsindstyve tusende Rigsdaler i Medgift for hende, "og to tusende Rigsdaler til hendes Foster-Forældre, "med Ordre, at indsætte hende i de Rettigheder, som "hendes Fødsel tillagde hende. Men denne Summa "fristede mig saaledes, at jeg blev skyldig i det forte-"ste Bedragerie, som nu forsildig angrer mig. Jeg "sender altsaa herved en Obligation paa Kapital og "Renter, samt Tegnene." — Ak dydige Christiane! Himlen veed jeg er uskyldig; den veed, hvad Taarer jeg har fældet over din Død.

Rheinfeld.

Hvorledes er Sammenhængen? Forklar mig den!

Stjernschiold.

Du kiendte jo den unge Grevinde, og veed, hvor

døde-

dødelige Fiender hendes Fader og jeg vare. Efter at jeg var bleven Enkemand, fandt vi ikke desmindre Leilighed til at forlove os hemmeligt. Vores Omgang blev i en Hast alt for fortrolig, og et hemmeligt Egteskab forbandt os dog tilsidst, til Trods for Fadernes Fiendskab; men strax derefter fik jeg i en Hast en Kongelig Befaling, at gaae i et vigtigt Ærende til Berlin, hvor jeg, istedet for, som jeg haabede, at komme igjen om en Maaned, blev ved en haard Sygdom opholdt over et Aar. Jeg skrev Brev paa Brev til hende, men fik intet Svar, og da jeg endelig kom til Kjøbenhavn igjen, berettede man mig, at hun var reist til Jylland, og strax efter død.

Rheinfeld.

Og denne Datter har du da ikke vidst af at sige?

Stjernschjold.

Jeg vidste at Grevinden var frugtsommelig; men da jeg efter hendes Død ikke hørte noget videre derom, og ikke erfarede, at noget Menneske vidste, at hun havde været gift, langt mindre at hun havde ventet en Arving, saa troede jeg, at det var aldeles unødvendigt, at aabenbare vores hemmelige Giftermaal. Men jeg maae see Tegnene. (Han aabner Æsken.) Ha! denne Kjæde kjender jeg, (kysser den.) jeg har selv foræret hende den. Men min Utaalmodighed er saa stor, at jeg ikke kan bie, jeg maa løbe

for

for at omfavne min Datter. Kom med min Ven! og vær Vidne til min Glæde.

(De vil gaae, men møde i det samme Werten i Døren.)

Ottende Scene.

De Forrige. Plump.

Stjernschjold.

Velkommen, min Ven! see her, kjender De dette? (han viser ham Kjæden og Pergamentet.) Siig mig det snart!

Plump.

Deres Ord i Æren, ja bitterdød gjør jeg det, det ligner noget som jeg har.

Stjernschjold.

Jeg har da altsaa en Skat, en Datter at afhente hos Dem, imod at betale to tusende Rigsdaler. Skynd Dem, og siig mig om hun er her i Huset.

Plump.

To tusende Rigsdaler! Deres Ord i Æren. Ja vist er hun her i Huset, og Perdementet med; men, kort at fortælle, Kjæden hav jeg ikke i Huset; dog skal jeg nok skaffe den.

Stjernschjold.

Det siger intet. Snart, snart, min Ven! Skynd Dem at stille min Længsel. Lad hende komme ind.

Plump.

Femte Act.

Første Scene.

Carl (allene.)

Min Fader, og min Vens Fader her, og det efter Sigende i et vigtigt Ærinde! Hvad skal jeg troe? Skulde de vel have faaet Underretning om vores Opholdssted? Jeg søger min Ven, for at raadføre mig med ham; men finder ham ingen Steds, og mueligt veed han slet intet deraf. Frygt og Angest omspender mig, og Christiane — Men hvor beleiligt kommer hun ikke der!

Anden Scene.

Carl. Christiane.

Carl.

Deiligste Christiane! værdiges at høre to Ord.

Christiane.

Jeg har ikke Tid. Jeg skal lave alting i Orden for de Fremmede.

Carl.

Og den ene af dem er min Fader.

Christiane.

Himmel! hans Fader?

Carl.

Carl.

Ja, behag at erkyndige Dem hos een af Tjenerne, om ikke hans Navn er Grev Rheinfeld, om han ikke har en Søn ved Navn Carl, som for kort siden er uden hans Vidende bortreist; De vil da erfare Sandheden af mit Foregivende, og indsee, hvor reen og hæftig den Kjerlighed er, som har tvunget mig til, maaskee at underkaste mig en elsket Faders Vrede; og lad siden Deres Hjerte afsige Dommen, og gjøre mig enten til det lykkeligste eller ulykkeligste Menneske paa Jorden.

Christiane.

Mine Tanker ere Dem allerede forud bekjendte; jeg har altid været en Slave af mine Grundsætninger, naar jeg har været overbeviist om deres Rigtighed. Jeg agter Dem høit, jeg ærer Dem for Deres Redelighed, som jeg næsten er forsikkret om. Jeg seer det store Mellemrum, der er imellem Dem og mig, og som gjør det umueligt for mig at opfylde Deres Hensigter. Vær forvisset paa, at uagtet jeg er en fattig Pige, saa slaaer der dog et Hjerte i denne Barm, der tænker alt for høit og ædelt til at begaae noget uanstændigt. Jeg er ung; men jeg veed at tæmme en Tilbøielighed, som strider imod mine Pligter. Lad det være Dem nok, at jeg bærer den største Høiagtelse for Deres Stand og Fortjene-

ster, og at jeg kanskee skulde elske Dem som Bonde, som Greve kan jeg ikke. Farvel!

(Hun gaaer.)

Tredie Scene.

Carl (allene.)

Fordærvelige Rang! Himmel! hvorfor lod du mig ikke fødes i en Hytte! Jeg kunde da have blevet lykkelig ved Christianes Besiddelse; nydt den Lykke, som min, af alt for fattige, Rigdom nu ikke er i Stand til at forskaffe mig. Dog! Stand og Rigdom er det ringeste Offer jeg kan gjøre hende. Jeg maae altsaa ikke aabenbare mig for min Fader. Men der kommer han. Jeg maae gaae. Ha! Carl Carl! Hvad er det du gjør? Du maae flye for en saa kjær Fader. (Han gaaer.)

Fjerde Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold. Plump.

Stjernschjold.

Saa var denne Reise altsaa forgjeves, og han tog da en Hemmelighed med sig i Graven, hvorpaa kanskee min Roelighed i Fremtiden vil beroe.

Plump.

Deres Ord i Æren. Det var en underlig og stridig Fyr, medens han levede, saa var han og i sin

sin Død. Jeg vil sværge paa, at han er død med Fornøielse, siden han fik narret Deres Excellencer April.

Stjernschjold.

Jeg har da intet mere her at bestille, og maae reise hiem med ligesaa tungt et Sind, som jeg kom hid. Vil De, som jeg, saa lad os reise strax.

Plump.

Strax, Deres Excellence? Deres Ord i Æren! Det var en evig Skam for Jacob Plump, at det skulde siges, at hans Gjester var reist bort, uden at spise et Maaltid; det har bitterdød ikke hændet mig endnu i al min Levetid, kort at fortælle. Befal hvad Deres Excellencer lyster, og De skal see, at Jacob Plump er i Stand til at skaffe det tilveie. Lyster Dem stegte Duer, Agerhøns, Kyllinger, Lammefjerdinger, Kalvebryst, Boeuf a la Mode, Ragout, Frikase, Plukkefisk, Karper, Karusser, Makrel, Brasen, Gjedder, Flynder, Aborer, Ærter, Grød —

Stjernschjold.

O det er alt for meget paa eengang.

Plump.

Øl og Brød, Belling, Viinsuppe —

Rheinfeld.

Vi har nok, vi har nok.

Plump.

Havresuppe, Oxekjødsuppe med Brødbolle eller Kløser —

Rhein-

Rheinfeld.

Vi troer vel, at De er i Stand til at forskaffe os det.

Plump.

Posteier af Kapuner, Harer, Polarer —

Rheinfeld.

Tyst, tie dog stille, ellers forgaaer Appetiten os.

Plump.

Skinker, Tunger, Medister-Pølser, Carbonade, Grillade, lang Kaal, kort Kaal, Suurkaal, Hvidkaal, Blomkaal, Rødkaal, Krumkager, Goderaad, Vafler, Pandekager, Butterdeis Tærte, Æblekage, Sukkerbrød, Makroner, Mandeltærte, Skarleye og Agurker, og tusindetals andre Retter, som, for en Ulykke, skal være lige saa velsmagende, som om de vare lavede i Kongens eget Kjøkken. Deres Ord i Æren.

(Imedens gaaer Stjernschjold og Rheinfeld frem og tilbage, og holder Fingrene i Ørene.)

Stjernschjold.

Vi behøver ikke tusinde Delen af alt det, De har opregnet for os.

Plump.

Og Senge skal Deres Excellencer faae, som, bitterdød! skal sige Sparto til hvad for en Seng det skal være her i Byen. Kort at fortælle, Borgemesteren har dem ikke bedre. Det bliver desuden

Nat.

Nat, og jeg veed, at Deres Excellencer ikke vil reise som Postrøvere; Deres Ord i Æren.

Rheinfeld.

Ja! vi faaer slaae os til Roelighed her i Nat, og i Morgen, saa tidlig som det bliver Dag, kan vi reise. Hr. Vert! Lad et Kammer gjøres i Stand til os, og lad os faae Caffe derop; Vi har ikke givet os Tid til at faae noget paa Reisen.

Plump.

Deres Ord i Æren. Det skal strax skee. Underdanige Tjener! (Han gaaer.)

Femte Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold.

Rheinfeld.

Det er en Fandens Kjeft der sidder paa den Karl. Jeg troer vist, at Naturen har bestemt ham til Barbeer; men Skiebnen maae have taget Feil, og gjort ham til Gjestgiver.

Stjernschjold.

O min Ven! det Slags Folk ere gjerne lige saa veltalende som Barbererne. Men der kommer en Tjener, hvad godt mon han vil.

Sjette Scene.

De Forrige. En Tjener.

Tjeneren.

Jeg skulde have den Ære at tale med Hans Excellence Hr. Grev Stjernschjold.

Stjernschjold.

Det er mig. Hvad godt?

Tjeneren.

Den afdøde Byefoged havde før sin Død ønsket at tale med Deres Excellence; men da han frygtede for, at det kanskee ikke vilde skee, saa har han skrevet et Brev, og befalet, at det, tilligemed denne forseglede Æske, skulde leveres i Deres Excellences egne Hænder.

(Han leverer ham Brevet og Æsken og vil gaae.)

Stjernschjold.

Skal han ikke have noget Svar tilbage?

Tjeneren.

Nei jeg skal ikke. Min Herre er død, og jeg har nu efterkommet hans Befaling. (Gaaer.)

Syvende Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold.

Stjernschjold

(aabner Brevet og læser.)

"Jeg nærmer mig til det Øieblik, da jeg skal "gjøre Regnskab for alle mine Handlinger, og min

"Sam-

"Samvittighed befaler mig at opdage en Hemmelig"hed, en Misgjerning, hvorfor jeg, i en saa vig"tig Tidspunct, saa høilig behøver og ydmygst venter
"Deres Excellences Forladelse. Sagen er denne:
"Jeg tjente, for femten Aar siden, som Forvalter
"hos Grevinde Cronhjelm i Jylland, som, da hun
"laae paa sin Dødsseng, lod mig kalde til sig, og
"berettede, at hun i et hemmeligt Egteskab havde
"avlet en Datter med Deres Excellence, som hun hav"de opkaldt efter sit eget Navn, og ladet opføde hos
"den her boende Gjestgiver. Hun leverede mig der"paa de i hosfølgende Æske indlagde Tegn, hvortil
"Magen af Gjestgiveren skulde fremvises, samt halv"tredsindstyve tusende Rigsdaler i Medgift for hende,
"og to tusende Rigsdaler til hendes Foster-Forældre,
"med Ordre, at indsætte hende i de Rettigheder, som
"hendes Fødsel tillagde hende. Men denne Summa
"fristede mig saaledes, at jeg blev skyldig i det forte"ste Ødebragerie, som nu samvittig angrer mig. Jeg
"sender altsaa herved en Obligation paa Kapital og
"Renter, samt Tegnene." — Ak dydige Christiane!
Himlen veed jeg er uskyldig; den veed, hvad Taarer jeg har fældet over din Død.

Rheinfeld.

Hvorledes er Sammenhængen? Forklar mig den!

Stjernschiold.

Du kjendte jo den unge Grevinde, og veed, hvor

døde-

dødelige Fiender hendes Fader og jeg vare. Efter at jeg var bleven Enkemand, fandt vi ikke desmindre Leilighed til at forlove os hemmeligt. Vores Omgang blev i en Hast alt for fortrolig, og et hemmeligt Egteskab forbandt os dog tilsidst, til Trods for Faderens Fiendskab; men strax derefter fik jeg i en Hast en Kongelig Befaling, at gaae i et vigtigt Ærende til Berlin, hvor jeg, istedet for, som jeg haabede, at komme igjen om en Maaned, blev ved en haard Sygdom opholdt over et Aar. Jeg skrev Brev paa Brev til hende, men fik intet Svar, og da jeg endelig kom til Kiøbenhavn igjen, berettede man mig, at hun var reist til Jylland, og strax efter død.

Rheinfeld.

Og denne Datter har du da ikke vidst af at sige?

Stjernschiold.

Jeg vidste at Grevinden var frugtsommelig; men da jeg efter hendes Død ikke hørte noget videre derom, og ikke erfarede, at noget Menneske vidste, at hun havde været gift, langt mindre at hun havde ventet en Arving, saa troede jeg, at det var aldeles unødvendigt, at aabenbare vores hemmelige Giftermaal. Men jeg maae see Tegnene. (Han aabner Æsken.) Ha! denne Kiæde kiender jeg, (kysser den.) jeg har selv foræret hende den. Men min Utaalmodighed er saa stor, at jeg ikke kan bie, jeg maa løbe

for

for at omfavne min Datter. Kom med min Ven! og vær Vidne til min Glæde.

(De vil gaae, men møde i det samme Berten i Døren.)

Ottende Scene.

De Forrige. Plump.

Stjernschjold.

Velkommen, min Ven! see her, kjender De dette? (han viser ham Kjæden og Pergamentet.) Siig mig det snart!

Plump.

Deres Ord i Æren, ja hitterdød gjør jeg det, det ligner noget som jeg har.

Stjernschjold.

Jeg har da altsaa en Skat, en Datter at afhente hos Dem, imod at betale to tusende Rigsdaler. Skynd Dem, og siig mig om hun er her i Huset.

Plump.

To tusende Rigsdaler! Deres Ord i Æren. Ja vist er hun her i Huset, og Perdementet med; men, kort at fortælle, Kjæden hav jeg ikke i Huset; dog skal jeg nok skaffe den.

Stjernschjold.

Det siger intet. Snart, snart, min Ven! Skynd Dem at stille min Længsel. Lad hende komme ind.

Plump.

Plump.

Strax, Deres Excellence. (Han gaaer til Døren og kraaler.) Heida! Christiane! Moder! kom ind strax.

Niende Scene.

De Forrige. Mad. Plump. Christiane. Grethe.

Mad. Plump.

Hvad er paa Færde?

Christiane.

Hvad fattes?

Plump.

Kort at fortælle, der er hun.

Rheinfeld.

Er det hende, som De fik Kieden og Pergamentet med?

Plump.

Deres Ord i Æren, det er netop denne Tøs.

Stjernschiold.

Min Datter, omfavn din Fader!

Christiane.

Min Fader? hvorledes? Er De — —

Stjernschiold.

Ja, jeg er din Fader! din Fader, der indtil dette lykkelige Øieblik lige saalidet har vidst af dig at sige, som du af ham.

Gre-

Grethe (afsides.)

Saa bliver Dyret da Frøken!

Plump (til Grethe.)

Spring hen paa Øieblikket til Borgemesteren, og beed ham, at han strax umager sig hid i en meget vigtig Sag. Spring! siger jeg.

(Grethe gaaer.)

Tiende Scene.

De Forrige, undtagen Grethe.

Rheinfeld.

Men vi skulle dog see nogen af Beviserne derfor.

Plump.

Deres Ord i Æren! strax, Deres Excellence! Hør, du Moder! kort at fortælle, gaae strax og hent os det Stykke Perdement, du veed nok.

(Hun gaaer.)

Ellevte Scene.

Rheinfeld. Stjernschjold. Plump. Christiane.

Christiane.

Men jeg indseer ikke Muelígheden deraf, og jeg maae troe, at man allene vil drive Gjæk med mig.

Plump.

For en Ulykke, naadige Frøken. Deres Ord i Æren!

Chri-

Christiane.

Naadige Frøken — ak! det Ord gjorde min Ulykke fuldkommen; hvad Forseelse har jeg da begaaet, siden De ikke længere vil erkjende mig for Deres Datter, og oven i Kjøbet spotter mig? hvor er min Moder? mon hun ikke heller vil kjendes ved mig?

Stjernschjold.

Nei, min Datter! han spotter dig ikke, han glæder sig meget mere over din Lykke. Og min Glæde er alt for stor til, at jeg nu kan oplyse dig om Sagens Sammenhæng. Lad det være dig nok, at jeg er din Fader, som glæder sig over, at have fundet en Skat i en saadan Datter. Resten skal jeg oplyse dig siden.

Christiane.

Forlad mig, at min Glæde er saa stor, at jeg ikke kan ret yttre den. Jeg har altid beklaget mig over Skjæbnens Haardhed, der havde nægtet mig at kjende mine Forældre; men dog tillige takket den, som har erstattet mig dette Tab ved et Par Foster-Forældre, som jeg, for Deres Omhyggelighed og Godhed for mig, bestandig skal og bør ære, som mine Forældre; og deres Velgjerninger har eengang vænnet mig til at give dem dette Navn, saa at det nu vilde være tungt at vænne mig derfra.

Stjernschjold.

Vær forvisset om, min Datter! at den Omsorg, disse

disse gode Folk har baaret for dig, skal blive dem efter Fortjeneste belønnet, saavidt som Penge kan belønne saadanne Tjenester. Imidlertid gjør saa ædle Tanker dig endnu kjærere for mig. Jeg veed altsaa, at du vil ansee det for een af dine behageligste Pligter, at vise den samme Omsorg for dem paa deres gamle Alder, som De har viist for dig i din Barndom.

Christiane.

Gud veed, der skal ingen Umgvære mig kjærere.

Plump (græder.)

Min Datter!

Christiane (kysser ham.)

Ha! nu fik jeg Liv igjen. Vær mig altid med dette Navn; og vær vis paa, at jeg, i hvor fornem jeg endogsaa bliver, dog vil ansee det for min første Ærestitel.

Plump.

For en evig Ulykke! min Tøs! Dine Ord i Æren! Du er dog endnu den samme, som du altid har været. Men der har vi Borgemesteren.

Tolvte Scene.

De Forrige. Borgemesteren.

Borgemesteren

(hilser. — Til Plump.)

Deres Pige traf mig her tæt ved, og sagde, at De vilde tale med mig strax i en vigtig Sag; derfor skyndte jeg mig.

Plump.

Deres Ord i Æren, Deres Velbaarenhed! see paa den Tøs: hvem skulde sige, at hun var Grevinde, og det er hun dog, ja ret en stor Grevinde, og, kort at fortælle, der staaer hendes Fader; har De Kjæden hos sig?

Borgemesteren.

O ja, fattes der ikke andet, saa er den her. Hvem har Magen dertil?

Trettende Scene.

De Forrige. Mad. Plump.

Mad. Plump.

Og, Summa Summarum, her er Perdementet.

Stjernschjold.

Her er Magerne. Lad os nu see. (De sætte Pergaments-Stykkerne tilsammen og læse følgende Ord. "Christiane, fød Grevinde af Stjernschjold." Ja, min Datter! snart skal jeg stræbe at erstatte dig den Uret, du imod min Villie og Vidende har lidt. Og De, brave Folk, hendes Moder har tilstænkt Dem to tusende Rigsdaler, jeg lægger to tusende til, og forbeholder mig at vise Dem, saa ofte der gives Leilighed, hvor meget jeg skylder Dem.

Mad. Plump.

Summa Summarum, fire tusende Rigsdaler! nej, det er for meget.

Plump.

Plump.

Deres Ord i Æren. Fire tusende Rigsdaler! Jeg kan sværge paa, at jeg troer, jeg vilde ikke bryde mig om de Penge, om jeg bare havde beholdt Tøsen. Kort at fortælle, jeg troer, for en Ulykke, ikke, jeg kan miste hende.

Rheinfeld (til Christiane.)

Jeg har den Lykke at være en oprigtig Ven af Deres Fader, jeg behøver da altsaa ikke at sige Dem, hvor stor Deel jeg tager i denne Hændelse.

Borgemesteren.

Uagtet Deres Stand ikke kan formere den Høiagtelse, som De, som Bondepige, havde erhvervet sig hos mig og alle, som havde den Lykke at kjende Dem, saa kan jeg dog ikke andet, end ønske Dem til Lykke med en Rang, som Deres Dyder og ypperlige Egenskaber fortjener. Vel seer jeg, at alt Haab —

Fjortende Scene.

De Forrige. Grethe

(kommer hastig ind.)

Grethe.

Himmel og Jord! her var Mord paa Færde.

Borgemesteren.

Hvor? hvor? hvad siger du?

Grethe.

Paa Gaden, paa Gaden! (Rheinfeld og Stjernschiold gaaer hen i den bageste Kulisse, og aabner et Vindue for at see ud af.) Den Bondepige, som nyelig var her, blev angreben af en Flok Nattesvarmere; Vægterne kom, men de bleve drevne tilbage med et Par blanke Kaarder; hvorover jeg troer, at der var nogle Ryttere eller Underofficerer iblandt. I det samme kom den Fandens Tærsker flyvendes som en Piil, sprang ind paa den ene, og rev Kaarden fra ham, og Pokkeren veed, hvordan han bar sig ad, men i et Øjeblik slog han Kaarden udaf Haanden paa den anden, og da Vægterne saae det, fik de Mod, og kom ham til Hjelp, saa Hovedmændene bleve atresterede. Den stakkels Pige var halvdød af Skræk, og alle Mennesker forsikrede, at Anton var allene den, der havde reddet hende, og at han havde viist et Mod, som er usædvanligt hos en Bondekarl. Men det, som jeg nær havde glemt, var, at da Pigen blev anfaldet, raabte hun, at hun var forklædt, og Borgemesterens Datter.

Borgemesteren.

Himmel! min Datter?

(Borgemesteren vil løbe; men i det samme kommer Anton ind med Kaarden i den ene, og Marie ved den anden Haand, saaledes, at han, naar han taler til Borgemesteren, vender Ryggen til Rheinfeld og Stjernschiold, som staaer ved Vinduet bag paa Theatret.)

Femtende Scene.

De Forrige. Anton. Marie.

Marie.

Tak, min Befrier! — Gud! min Fader! —

Anton
(til Borgemesteren.)

Der er Deres Datter. Hvor er jeg ikke lykkelig, at jeg kom saa betids til at redde en saa dyrebar Person!

Borgemesteren.

Pige! Pige! atter en Forklædning! Der kan du see hvad Ubehageligheder, der kan følge af saadant Spøg! Du skulde dog betænke, hvad Fare du saaledes stiller dig blot for?

Marie.

Venskab for min Broder, og Lyst til at befordre en Kjærlighed, som jeg har hørt, at De selv billigede, drev mig til denne Forklædning. Straf mig, om min Hensigt fortjener det; men elsker De mig, da glem ikke at belønne den, som jeg skylder mit Liv.

Anton.

Tael ikke om Belønning, naadige Frøken! Glæden over denne Lykke er mig Belønning nok. Men maaskee jeg snart tør lade mig see i en saadan Situation,

tion, hvor De skal faae Leilighed at vise mig Deres Erkjendtlighed.

(Imedens Anton siger dette, nærmer Rheinfeld og Stjernschjold sig, de kjende ham, og han dem.)

Paa eengang:

Stjernschjold.

Min Søn!

Anton.

Min Fader!

Rheinfeld.

Stjernschjold!

De Andre.

Hans Fader!

Marie.

Gud! hvilken uventet Forvandling.

Stjernschjold.

Men hvad er Hensigten med denne Forvandling?

Anton.

Venskab for et Menneske, som jeg —

Rheinfeld.

Hvor er min Søn?

Anton.

Hvor hans Ven er. Venskab for ham drev mig til en saa underlig Handling.

Stjernschjold.

Og hvad bevægede ham dertil?

Anton.

Det nytter nu ikke at dølge Sagen. (til Rheinfeld.)

Ja vild da, at Kjerlighed drev ham dertil. Kjerlighed til et af de deiligste og dydigste Mennesker, Jorden eier, Kjerlighed til denne smukke Pige.

Rheinfeld og Stjernschjold

(paa eengang.)

Til (Deres) (din) Søster?

Anton.

Min Søster? Jeg forstaaer ikke disse Ord. Forklar mig hvorledes —

Stjernschjold.

Ja, kjend i hende en Søster, som Himlen i Dag uventet har skjenket dig; og du, min Datter! kjend i ham en Broder, som altid har viist sig værdig til at have en saadan Søster, og en saadan Ven, som den unge Grev Rheinfeld.

Anton.

Ha! glædelige Tidende!

(De omfavne hinanden.)

Rheinfeld.

Hvor er min Søn? (til Werten.) Skynd Dem, min Ven, og skaf mig ham! lad ikke mig være den eneste bedrøvede iblandt Jer.

Plump.

Deres Ord i Æren, Deres Excellence! jeg kjender ham ikke.

Anton.

De hørte jo, at han var min Ven, hvem kunde

de det da være andre end Carl? Skynd Dem, og før os ham hid.

Plump.

Deres Ord i Æren, strax. Kom med, Grethe! og lad os søge ham op.

(Plump og Grethe gaaer.)

Sextende Scene.

De Forrige, undtagen Plump og Grethe.

Rheinfeld.

Men er det mueligt, at Kjerlighed har kundet bringe ham til en saadan Beslutning? hvis saa er, da priser jeg ham lykkelig for sin Daarlighed.

Anton.

Ja, Kjerlighed allene har drevet ham til at give sig i Tjeneste her som Foerkarl, for at vinde en Bondepiges Hjerte, og denne Bondepige, haaber jeg, ikke vil nægte en Broder hans første Begjering: den nemlig, at gjøre en værdig Ven lykkelig.

Christiane.

Jeg staaer under en Faders Myndighed; og saa gjerne, som jeg end føiede en Broder, saa høilig skulde det dog fortryde mig, om jeg, for at føie ham, handlede imod mine Pligter mod en Fader.

Stjernschjold (til Rheinfeld.)

Hvad siger du? min Ven!

Rhein-

Rheinfeld.

Intet, uden at jeg vil agte det for en stor Lykke, saa vel for min Søn, at blive Ejere af en saa deilig Person, som for mig, da dette Baand vil saa meget nærmere forene mig med en Ven, som jeg saa høilig elsker og ærer.

Stjernschjold.

Naa, min Datter, tael nu! Nu staaer det til dig at sige os din Mening.

Anton.

Min Søster! afgjør nu min Vens Skjebne, og viis, at du vil føie din Broder i en Ting, som du seer ikke strider imod dine Pligter mod en Fader.

Christiane.

Jeg maatte kanskee gjøre mig skyldig i en liden Usandhed, om jeg sagde, at jeg heri vilde føie dig. Jeg ønsker, at du vilde give mig Leilighed til at vise dig min Føielighed i andre Ting. Om jeg heri efterkommer din Begjæring, da maae jeg reent ud tilstaae, at det mere skeer af egen Fordeel, end af Føielighed. Ja, jeg bekjender, at jeg elsker ham, og at Himlen i Dag saaledes overvælder mig med sine Velsignelser, at jeg neppe er i Stand til at troe, at det er andet end en Drøm.

Marie (til Christiane.)

Ha, ha, min aabenhjertede Pige! blæser Vinden fra det Hjørne? Nu har vi Rotten i Fælden.

An-

Anton.

Jeg vil da.tie med den Berømmelse, jeg havde tiltænkt dig; du gjør min Ven lykkelig, og lægger derved en anseelig Deel til min Lykke. Du kan og være vis paa, at jeg snart skal faae Leilighed til at sætte Prøve paa min føielige Søster (han kysser hende.)

Syttende Scene.

De Forrige. Plump. Carl.

Plump

(støder Carl ind.)

Ei, kort at fortælle, herind uden Omstændigheder!

Carl

(afskydes, i det han seer Anton kysse Christiane.)

Nedrige! Troeløse!

Rheinfeld.

Tie stille! Jeg har Lyst at straffe ham lidt. Kom hid min Søn! Velkommen tilbage fra Sverrig!

Carl.

Forlad mig, min Fader, den Forseelse, jeg har begaaet imod Dem! Jeg tilstaaer, at jeg har fortørnet Dem; men jeg haaber dog, at min Fader ikke troer, at mine Hensigter have været nedrige.

Rheinfeld.

Det er jeg overbeviist om. Men for at du ikke oftere skal forfalde til en saadan Daarlighed, saa

har

har jeg besluttet at give dig andet at tænke paa, og vil derfor givte dig med min Vens Grev Stiernschiolds Datter.

Carl.

Min Fader! straf mig ikke saa haardt —

Anton.

Hvad? skal min Søster være Syndestraf? Hvad mener min lille Christiane om det?

(Han kysser hende.)

Carl.

Falske Ven! nu kjender jeg din sorte Sjel. Viid da, min Fader! at jeg har elsket, at jeg har været dødelig forelsket i en Bondepige, i denne Pige, som jeg troede var værdig en kongelig Krone; at jeg er bleven bedraget i min Kjerlighed; at en anden, en Ven, har røvet den største Skat fra mig, som jeg ønskede at eie; og at et Menneske af min Tænkemaade kan ikkun een Gang i sin hele Levetid elske.

Anton (deklamerer)

Har du nu skreget ud din Vredes Raserie?

Carl.

Nedrige! triumpheer længe nok! ønsk dig selv til Lykke med dit Bedragerie; men viid jeg skal hævne mig!

Rheinfeld (leer.)

Ha, ha, ha, jeg kan ikke bare mig længere. Hvem mener du det er?

(Peger paa Christiane.)

Carl.

Carl.

En uskyldig Pige, som ikke har kjendt min oprigtige Kjerlighed; men har ladet sig skammelig narre af en Bedrager.

Rheinfeld.

Styr dig, min Søn! og kjend i hende din Vens Søster; din, og ikke hans, Elskerinde; og lær deraf, ikke saa hastig en anden Gang at dømme en Ven uredelig, fordi din Mistænkelighed siger det.

Carl.

Hans Søster? (til Stiernskiold.) Deres Datter?

Stiernschiold.

Ja, hun er min Datter. Jeg er underrettet om, at De elsker hende, og at hun elsker Dem. Min Søn, Deres falske Ven har talt Deres Sag, saavel hos hende som hos mig, som om det havde været hans egen. Er han nu en Troeløs? en Nedrig?

Carl.

Jeg tilstaaer, at jeg har fortjent en saadan Ydmygelse. Men kan De —

Anton.

Al Undskyldning er overflødig. Tænk ikke paa andet, end at forsikre dig selv om min Søsters Kjerlighed.

Carl.

Deiligste Christiane! Deres Fader sagde, at De elskede mig, værdiges at forsikre mig om Sandheden der-

deraf. Behag nu for første Gang at nævne disse kjere Ord. De seer nu, at den eneste Forhindring, Forskjellen i vores Stand, er hævet. Bestem derfor min Skjæbne, og afsig en Dom over mig; men betænk ogsaa, at denne Dom gjør mig for bestandig enten lykkelig eller ulykkelig.

Marie (declamerer.)

En Zephyr blæser nu, og Stormen er forbi.

Plump.

Fanden fare i den Bondekarl, saa han kan tale for sig.

Mad. Plump.

Tyst, tyst, er du gal? Mand!

Christiane.

Ja, jeg elsker Dem.

Carl.

Ak! min Lykke er fuldkommen.

Christiane.

Naar De troer, at jeg er i Stand til at gjøre Dem lykkelig; naar min Fader og Deres Beer, min Broder, de to dyrebareste Personer, jeg eier i Verden, ønsker det; saa maae jeg give efter, allerhelst da jeg troer at have erfaret, at Deres Hjerte ingen Falskhed eller Forstillelse kjender.

An-

Anton.

Nu, min feielige Søster, kunde du indlegge et godt Ord for mig! du veed —

Christiane.

Tie stille! (til Marie.) Tør Greven, min Veninde! vente sig den Gunst hos Frøkenen, som Tærskeren ønskede sig hos Bondepigen?

Marie.

(Trækker Christiane til Siden.)

Hør, spørg Deres Broder, om han kan synge, dandse og spille.

Carl.

(Som har hørt hendes Ord.)

O, er der ingen anden Hinder, saa svarer jeg for ham.

Stjernschjöld.

Hvad er det? -

Borgemesteren.

Hvad taler du om? min Datter!

Anton.

Disse Forklædninger har i Dag havt samme Virkning paa mig, som paa min Ven; jeg har seet den deilige Frøken; min Fader begriber letteligt min Mening, og indseer, hvor stor Godhed han viser mig, om han er i Stand til at overtale hendes Fader til at gjøre mig lykkelig.

Stjern=

Stjernschjold.

Min Hr. Etatsraad! De hører min Søns Tanker, jeg behøver ikke at sige, at jeg elsker ham, og ville være særdeles fornøiet over at komme i nærmere Forening med en Mand af Deres Caracter.

Borgemesteren.

Hans udviste Tjeneste giver ham den billigste Fordring derpaa. Jeg havde gjort mig det Haab, at see min Søn lykkelig ved Besiddelsen af Deres deilige Datter, som han elskede som en Bondepige. Min Datter havde brugt denne Forklædning for at hjelpe ham; men jeg mærker, at hun er selv bleven fanget. Jeg vil holde det for en stor Ære, at hun har et Hjerte, som, om jeg selv skal sige det, er hendes Befrier værdigt.

Anton.

Nu, min deilige Frøken! min Lykke er ubeskrivelig —

Marie.

Sagte, sagte, forhast Dem ikke. Der er meget tilbage endnu. Hvad Overbeviisning har jeg om, at De mener mig det oprigtigt?

Anton.

Jeg sver ved alt det, helligt er —

Marie.

Tyst. Jeg hører hellere en Hund gnave paa et Been,

Been, end jeg hører, at et Mandsfolk sværger paa at han elsker mig. Eeder og Forbandelser ere altid ydmyge Tjenere af Folk, som vil bedrage. Meier De det oprigtig, saa behøves ingen Eeder; og meener De det anderledes, saa kan De sværge og forbande Dem, saa at en Steen maae gyse derved, og bedrage mig ligefuldt. For altsaa ikke at sætte Dem i Fare for at forsværge sig, saa vil jeg troe det beste om Dem. Der er min Haand. Er De nu fornøiet?

Anton.

Min Glæde er ubeskrivelig.

Christiane.

Seer De nu, at Hans Velbyrdighed Hr. Cupido traf Dem dog med sine Pile.

Marie.

Troer De, at jeg tager ham for andet end for at betale min Gjeld, saa tager De feil? — Han laante mig sin Haand før; og naar jeg nu giver ham min, er den ikke da betalt med Rente og Rentes Rente? Og siden vi vare fire forklædte, og alle fire forvandlede, saa var det en ubodelig Skade, om vi ikke alle fire skulle have eens Skjæbne.

Plump.

Ja, Deres Ord i Æren Jeg maae sige det var underligt nok; kort at fortælle, det er just, Moder! som det jeg læser for dig om Vinter Aftener af

den

den gamle Krønike. Dersom Ovidius Mette Morfuses levede endnu, saa kunde hun her faae Materie til at skrive en lige saa stor Krønike.

Mad. Plump.

Summa Summarum. Jeg er dog vis paa, at du fornøier dig lige saa meget derover, som jeg.

Plump.

Dine Ord i Æren, det gjør jeg, bitterdød! rigtig; men kort at fortælle, jeg vilde dog nødig have mistet Tøsen. — Forlad mig! jeg glemmer hvem jeg taler om.

Christiane.

Jeg haaber, at den Forandring der er skeet i min Lykke, ikke berøver mig Deres Kjerlighed, og at De ikke nægter mig den Fornøielse, at kalde Dem med samme Navn som før.

Plump.

Dine Ord i Æren, min Pige! det kan jeg for en Ulykke lide, at du ikke bliver storagtig. Det pleier ellers saa gjerne at ville skee.

(Mad. Plump græder.)

Borgemesteren.

Jeg har uventet kommet til at tage saa stor en Deel i denne Dags Glæde, at jeg haaber, de allesammen ikke nægter mig den Fornøielse, at følge

hjem med mig. Vær saa god, Hr. Vert, tillige med Deres Kone, at spise til Aften hos os!

Marie.

Ja, lad os gaae. Det vil ret blive en fornøielig Aften; for jeg synes, at vi fire Forklædte har spillet vores Roller saa godt, som om det havde været en virkelig Comedie.

Mad. Plump.

Summa Summarum, det synes jeg ogsaa.

Duel-

Duellen.

Original Comedie

i tô Acter.

Personerne:

Oberkrigs-Commissair Schwartzenberg.

Frue Schwartzenberg.

Henriette, hendes Datter af første Ægteskab.

Hallmann, Lieutenant.	}	Henriettes Elskere.
Ringsted, Student.		

Fabius, en Gjestgiver.

Skuepladsen forestiller en Sal i Gjestgivergaarden hos Fabius.

Før-

Første Act.

Første Scene.

Hallmann. Fabius.

Fabius.

Som jeg siger, Herr Lieutenant! De maae tage Mod til Dem.

Hallmann.

Godt nok! men det er just det der mangler mig.

Fabius.

Fy skamme Dem! en Krigsmand! og mangle Mod.

Hallmann.

Naar det gjelder at bruge Munden, er jeg en Poltron. Kom det derimod an paa at bruge Hænderne.

Fabius.

Nu hvem forbyder Dem da at bruge Hænderne? Har ikke Naturen lært enhver Skabning, hvorledes den skal angribe og forsvare sig? Sneglen kryber ind i sit Huus, naar nogen vil røre ved den. Har ikke Tyren sine Horn, Hesten sine Bagbeen, Fuglen sine Vinger og Mennesket sine Hænder? siger Salomon.

Hallmann.

Jeg troer nok, at det er Anacreon der siger det; men han siger at Mennesket har sin Forstand.

Fa-

Fabius.

Kan nok være. Men jeg skulde dog troe at Mennesket ogsaa har Hænder.

Hallmann.

Og hvad siger han strax efter om Fruentimmerne? at de har Skjønheder, der er stærkere end alle Vaaben.

Fabius.

Med al Respect for Herr Anakreon, om han endog havde været Bogtrykker paa Vaisenhuset, hvor de trykker Bibelen, saa kan han feile som et andet Menneske; og jeg har endnu ikke seet nogen Skjønhed, der var uovervindelig. Jeg siger nok engang: De maae tage Mod til Dem.

Hallmann.

Det er egentlig ikke Feighed, der binder min Tunge, men Ærbødighed.

Fabius.

Ærbødighed! væk med den! De kjender ikke Verden nok. Hvor langt kommer man vel i den med Ærbødighed? Hos store Herrer kan den være god nok til sine Tider; men Skam faae mig! om det lykkes nogen ret paa de Steder, ifald man ikke forstaaer at spæde sin Ærbødighed op med en god Portion Uforskammenhed. Og hos smaae Piger! det skulde De bare see mig; der er jeg altid uforskammet.

Hallmann.

Og altid lykkelig?

Fa-

Fabius.

Nu; man praler ikke af sine Seiervindinger.

Hallmann.

Og endnu mindre af tabte Batailler. De er dog vel undertiden bleven slaaet af Marken?

Fabius.

Slaaet? Ja jeg skal ikke nægte, at jeg jo hat faaet mangt et godt Orefigen for min Uforskammenhed; men hvem tager ikke gjerne et Orefigen af en smuk Pige? Naar man forstaaer sin Konst ret, saa holder man sig en anden Gang skadesløs derfor. Dog! lad os ikke tale herom, men tænke paa at gjøre Ende paa Sagen med Frøken Henriette.

Hallmann.

Henriette! .... O at jeg dog ikke var saa frygtsom! Men hør engang: Jeg har just ikke sagt hende, men dog ladet hende mærke, at jeg elsker hende.

Fabius.

Mærke; hvad vil det sige? Hun vil høre det først, og siden vil hun mærke det. Desuden maae jeg sige Dem reent ud, at De maae skynde Dem, ifald De ikke vil, at hun skal blive snappet bort lige for Næsen af Dem. De veed dog at De har en Medbeiler?

Hallmann.

O ja desværre! og hendes Stiffader er hans Patron.

Fabius.

Ja hvad siger det? Det er kuns een Patron, og De har tre.

Hallmann.

Tre? det er mere end jeg veed. Og hvem er da disse tre?

Fabius.

Deres Person, Deres Uniform, og mig.

Hallmann.

Ja det er tre bygtige Patroner, det maae jeg tilstaae.

Fabius.

Hvad de to første angaaer, saa veed De nok selv hvor betydelige de ere; og hvad mig betræffer, saa har jeg fortalt Frøken Henriette om Dem saa meget godt lige fra Deres Barndom af, da jeg tjente hos Deres Fader, og indtil denne Dag. Dette har hun altid hørt paa med saa stor Fornøielse, at jeg skulde tage meget Feil om hun ikke var Deres fjerde Patron.

Hallmann.

Kjere Fabius! De gjør mig uendelig lykkelig. Moderen veed jeg . . . .

Fabius.

Frygt ikke for hende. Udentvivl forestiller hun den bevæbnede Neutralitet. Jeg troer nok at hun vil at Frøkenen skal have sin frie Villie, saa at hun, ligesom Kommendanten i Ancona, kan overgive sin

Fæst-

Fæstning til den af de beleirende Generaler, som hun synes best om.

Hallmann.

Jeg staaer mig godt hos Moderen, det veed jeg. Det kostede mig ikke halv saa meget Mod at tale til hende. Hun har vel ikke billiget min Kjerlighed, men dog tillige sagt, at hun ikke misbilligede den, og at jeg, naar jeg bare kunde faae den Tjeneste, som De veed nok, skulde være lige saa nær til hendes Datters Haand som en anden.

Fabius.

Seer De, man kommer Dem imøde paa Halvveien, og dog har De ingen Courage. Frisk Mod, Herr Lieutenant! Der kommer Frøkenen. Lad mig nu see, at De benytter Dem af Leiligheden. (Synger.) Skal Besøg hos Piger lykkes . . . . .

Hallmann.

Gud! hvor jeg skjelver!

Fabius.

Fy for en Ulykke! at skjelve! O gid det var mig isteden for Dem.

Anden Scene.

De Forrige Henriette.

Fabius

(støder Hallmann frem.)

Nu frisk!

Hall-

Hallmann (forvirret.)

Tillad mig, smukke Frøken! . . . . tillad mig . . . . at ønske Dem en god Morgen.

Fabius (afsides.)

Det var en god Begyndelse.

Henriette.

God Morgen, Herr Lieutenant! God Morgen, Herr Fabius! hvordan er Veiret i Dag?

Fabius.

Solen skinner altid, hvor De er, min smukke Frøken!

Henriette.

De er galant, Herr Fabius! Deres Complimenter ere altid charmante.

Fabius.

Det er Solen, der giver enhver Blomst sin Farve. Det er Deres Yndigheder, der gjør enhver Compliment charmant, fordi en Compliment, naar den adresseres til Dem, er altid Sandhed.

Henriette.

Hvem skulde vel vente saa fiin en Smiger af Dem?

Fabius.

Jeg vilde heller ikke være nær saa galant, naar jeg talte til en Skjønhed af en ringere Rang.

Henriette.

Lad os afbryde denne Diskurs, om De saa behager.

Fa-

Fabius.

Som De befaler. Jeg viger Pladsen for Herr Lieutenanten, der har meget vigtige Ting at sige Dem; og vær vis paa, at alt, hvad han vil sige Dem er Sandhed, fordi han vil tale om Dem. (Afsides til Halmann, i det han gaaer.) Gjør Alvor af Sagen.

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Henriette. Hallmann.

Henriette

(efter nogen Taushed.)

Jeg lider ikke meget disse Verters Complimenter. Jeg troer at de har Priis-Courant paa deres Høfligheder, og at de sætter enhver Compliment paa Regning.

Hallmann.

Vel mueligt, min smukke Frøken! Jeg maae imidlertid tilstaae, at jeg har megen Godhed for denne Mand. Jeg har kjendt ham da jeg var et Barn; for han har tjent hos min Fader som Forvalter.

Henriette.

Jeg veed det; han taler ogsaa om Dem med den største Varme; og har fortalt mig meget til Deres Berømmelse.

Hallmann.

Hvor vilde jeg ikke ønske at De havde Deres Efterretninger om mig fra mere tilforladelige Kilder.

Hen-

Henriette.

Det mangler ikke, Herr Lieutenant! Jeg er vis paa at der er Kilder nok til at øse af; thi ellers vilde min Moder ikke tale om Dem med saa megen Agtelse.

Hallmann.

Deres Moder! o hvor jeg er lykkelig! Jeg tør da ogsaa smigre mig med at være noget yndet af Dem? min deilige Frøken!

Henriette.

Herr Lieutenant! dette Spørgsmaal er noget delikat. Tillad mig derfor at undvige det, og at erindre Dem om, at Herr Fabius sagde, at De havde Ting af Vigtighed at fortælle mig.

Hallmann.

Kan nogen Ting være vigtigere for mig end den at erfare hvorledes jeg er anseet i Deres Øjne? Bespar dette Spørgsmaal! jeg beder Dem.

Henriette.

Nu vel da! jeg bærer for Dem al den Agtelse, som De fortjener.

Hallmann.

Henriette! . . . Tillad mig at jeg kalder Dem ved Deres Navn . . . Jeg er stolt af Deres Moders Agtelse . . . Jeg er stolt af Deres . . . Men tillad mig at sige, at Deres Agtelse er ikke nok til min Lykke.

Hen-

Henriette (forvirret.)

Jeg . . . Jeg forstaaer Dem . . . De ønsker . . . De ønsker . . . (hastig.) De ønsker mit Venskab. Nu, det har De, ifald det er Dem derom at gjøre.

Hallmann.

Tak, ædle Pige! for denne Gave; den er uskatteerlig. Men . . . o jeg er som den Gjerrige, jo mere Guld han opdynger, jo mere tørster han derefter. Jeg er umættelig. Jeg begjerer endnu mere. Kjereste Henriette! (griber hendes Haand.) Deres Kjerlighed!

Henriette.

Hallmann! De overrasker mig. Det er ikke smukt.

Hallmann.

O! jeg er lykkelig. De misbilliger ikke min Kjerlighed.

Henriette (trækker sin Haand tilbage.)

Har jeg svaret Ja? Herr Lieutenant!

Hallmann.

Gud! hvad hører jeg? (vender sig om.) O jeg ulykkelige!

Henriette (klapper ham paa Skulderen.)

Har jeg sagt Nei? kjere Hallmann!

Hallmann
(seer hende stivt i Øinene.)

Henriette! hvorledes forstaaer jeg Dem?

Henriette.

Er jeg min egen Herre? Fordrer Deres Forslag ingen Eftertanke? Er Haabet ingen Ting i Deres Øine?

Hallmann.

De tillader mig at haabe?

Henriette.

Kan jeg tillade Dem mere?

Hallmann
(griber hendes Haand og kysser den.)

Elskværdigste Pige! o hvor fortryllende er ikke dette Haab, som De giver mig?

Fjerde Scene.

De Forrige. Frue Schwartzenberg.

Frue Schwartzenberg
(som har seet og hørt det sidste.)

Saa sagte, Herr Lieutenant! De gaaer temmelig hastig til Værks.

Hallmann.

Naadige Frue!

Henriette.

Kjæreste Moder!

Frue Schwartzenberg.

Jeg finder Dem ret artigt, Herr Lieutenant, midt

midt i den ordentligste Kierligheds Erklæring til min Datter, og jeg har dog endnu ikke tilladt Dem at tale til hende derom.

Hallmann.

Naadigste Frue! tilgiv! . . . .

Frue Schwartzenberg.

Tilgive! Nu det skal ikke holde saa haardt. Sandt at sige finder jeg denne Scene hverken uventet eller urimelig.

Hallmann.

Henriette! hvilken Moder De har!

Frue Schwartzenberg.

Men kan De ogsaa tilgive mig, at jeg afbrød Deres interessante Samtale førend De endnu havde faaet Svar? Det er det eneste jeg vil udbede mig hos min Datter, at hun ikke vil haste for meget med at decidere.

Hallmann.

Naadige Frue! Deres Villie er en Lov.

Frue Schwartzenberg.

Stille, kiere Hallmann! om jeg maae bede. Sagen er ikke dermed afgiort. Hør hvad jeg har at sige, og hvad jeg sagde Dem i Aftes: Jeg har aldeles intet imod Dem eller Deres Hensigter. Har Skiebnen bestemt Dem for min Datter, skal jeg med Glæde antage Dem til min Svigersøn. Det var netop — jeg nægter det ikke — een af mine Hensigter,

da

da jeg reiste herover fra Jylland, at lade Henriette see flere unge Mennesker end min Mands Søstersøn, der, saa at sige, er den eeneste, som hun hidtil har lært at kjende. De veed, at han er Deres Rival, og et ret elskværdigt ungt Menneske. Min Mand interesserer sig meget for ham.

Henriette (afsides)

Desværre!

Frue Schwartzenberg.

Uagtet han kuns er Henriettes Stiffader, saa fortjener han dog at tages paa Raad med. Jeg, som Moder, har kuns eet Vilkaar, og den, der opfylder det, har mit Samtykke.

Hallmann.

Jeg skal opfylde det.

Frue Schwartzenberg.

Henriettes Fædrenearv er ikke saa stor, at De kan leve deraf. Deres egen Formue er ubetydelig. Jeg og min Mand kan leve længe endnu, og vi har flere Børn. De er desuden ung, og maae, som andre unge Mennesker, arbeide Dem frem i Verden. De behøver altsaa et Levebrød. Jeg har sagt Dem, at min Fader var Lærer i Mathematiken ved Kadet-Akademiet; min første Mand fik Tjenesten efter ham. Havde jeg en voxen Søn, saa vilde jeg see at faae ham emploieret i det samme Embed, som juft nu er ledigt. Hvad der nu ikke kan skee med min Søn,

kan

kan skee med min Svigersøn. Min Mands Søstersøn søger Tjenesten og har gode Forhaabninger . . .

Henriette (afsides.)

Gud lade dem blive til intet!

Frue Schwartzenberg.

De søger ogsaa Tjenesten, og hvem af dem, der faaer den, faaer tillige mit Samtykke til at ægte min Datter.

Hallmann.

O jeg er usigelig lykkelig! Jeg kan forsikre, at jeg har de paalideligste Løfter.

Henriette (forlegen.)

Tør De ogsaa stole paa saadanne Løfter?

Frue Schwartzenberg.

Jeg vil just ikke dermed have sagt, at min Datter skal være et Appendix til et Levebrød; men De veed nu min Mening. De veed, hvem der er Deres Rival i begge Henseender. Jeg har Agtelse for dem begge; og Opfyldelsen af mit Vilkaar er det eeneste, der kan bevæge mig til at give den eene Fortrinnet for den anden.

Femte Scene.

De Forrige. Schwartzenberg.

Schwartzenberg.

Min Beste! jeg kommer for at sige dig, at Vognen holder og venter paa dig i Porten.

Frue Schwartzenberg.

Kom da, Henriette! men først to Ord, lille Mand! Jeg præsenterer dig her Herr Lieutenant Hallmann som din Søstersøns Rival.

Schwartzenberg.

Det gjør mig ondt.

Hallmann.

Og hvorfor? om jeg maae spørge.

Henriette (afsides.)

O jeg veed det alt for vel.

Schwartzenberg.

Jeg er ikke saa lykkelig at være hendes Fader; ellers veed jeg vel, hvad jeg gjorde. Og hvad er din Mening?

Frue Schwartzenberg.

Jeg har sagt Lieutenanten mit Vilkaar. Den, der faaer Tjenesten ved Kadet-Akademiet, faaer ogsaa min Datter.

Schwartzenberg.

Det trøstede mig noget, for der er ingen Tvivl om at min Søstersøn faaer den; og Henriette er jeg vis paa: Ikke sandt?

Henriette.

De er vis paa min uindskrænkede Ærbødighed.

Frue Schwartzenberg.

Farvel min Ven!

Henriette.

Farvel kjere Fader!

Hall-

Hallmann.

Tillad mig at geleide Dem til Vognen.

Schwartzenberg.

Nei bie lidt, Herr Lieutenant! jeg ønskede at tale med Dem. Farvel Børn! kom snart igjen.

(Fruen og Henriette gaaer.)

Sjette Scene.

Schwartzenberg. Hallmann.

Hallmann.

Hvad har De at befale? Herr Ober-Krigs-Commissaire?

Schwartzenberg.

De er mig her ret i Veien, Herr Lieutenant!

Hallmann.

Det gjør mig ondt, men jeg kan ikke gjøre derfor; og jeg ønskede intet mere, end at De vilde billige min Kjerlighed.

Schwartzenberg.

I Evighed aldrig. Pigen er bestemt for min Søstersøn.

Hallmann.

Af Dem, det mærker jeg, — men ikke af Deres Frue.

Schwartzenberg.

Hvad tager De mig an for? Anseer De mig for en Mand, der regieres af sin Kones Tøffel?

Hallmann.

Langt fra. Men De er, som De sagde nylig, ikke Henriettes Fader, og Deres Frue er hendes Moder.

Schwartzenberg.

Det er sandt. Men hør engang: Kjere Herr Lieutenant! frafald Deres Kjerlighed til Pigen!

Hallmann.

Det er mig umueligt

Schwartzenberg.

Hun elsker Dem ikke, det veed jeg. Og De faaer ikke Tjenesten, altsaa faaer De ikke Moderens Samtykke.

Hallmann.

Den Sag er ikke afgjort.

Schwartzenberg.

Jeg beder Dem, vær mig ikke i Veien!

Hallmann.

Jeg vilde gjerne, men jeg kan ikke undgaae det.

Schwartzenberg.

Jeg veed ret vel, at det ikke er for Pigens Skyld.

Hallmann.

De fornærmer mig.

Schwartzenberg.

Det er Sandhed. Gaae i Dem selv og tænk Dem om, saa vil De see, at det ikke er hendes Person, men hendes Penge, der stikker Dem i Øinene.

Hall-

Hallmann.

Herr Ober-Krigs-Commissaire! glem ikke, hvem De taler med!

Schwartzenberg.

Hvem jeg taler med . . . En fattig Lieutenant.

Hallmann.

Der er i Stand til at lære en riig Mand, som De, Levemaade.

Schwartzenberg.

Der vil forøde Pigens Midler, og saa lade hende ligge Forældrene til Byrde.

Hallmann.

Død og al Ulykke! veed De, hvad De siger?

Schwartzenberg.

Troer De, at jeg er fuld eller gal? Jeg gjentager hvert Ord.

Hallmann.

Og forsvarer det, haaber jeg.

Schwartzenberg.

Det forstaaer sig.

Hallmann.

Altsaa veed De, hvad herved er at gjøre?

Schwartzenberg.

Nei jeg veed ikke.

Hallmann.

Jeg fordrer Satisfaction.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Ja saa! og hvori skal den bestaae?

Hallmann.

Det veed De, ifald De er en Mand af Ære.

Schwartzenberg.

Jeg haaber, at jeg er det. Alle Mennesker erkjender mig derfor.

Hallmann.

Nu saa forstaae De mig. Saa vær saa god og følg med.

Schwartzenberg.

Nu begynder jeg at forstaae Dem. Vi skal slaaes? Er det ikke saa?

Hallmann.

Hvad andet?

Schwartzenberg.

Det er al den Satisfaktion, som De fordrer?

Hallmann.

Gandske rigtig.

Schwartzenberg.

Men om jeg nu tager Livet af Dem, har jeg saa Ret?

Hallmann.

Lad Deres Anmærkninger blive borte!

Schwartzenberg.

Eller om De dræber mig, har jeg saa Uret?

Hall-

Hallmann.

Det er ikke med Ord, men med Handlinger, vi skal afgjøre Sagen.

Schwartzenberg (afsides.)

Jeg troer virkelig, at jeg har fornærmet ham. (Høit.) Herr Lieutenant! har jeg fornærmet Dem?

Hallmann.

Jeg mener, at det Spørgsmaal er overflødigt.

Schwartzenberg.

Sæt nu engang, at jeg har fornærmet Dem, fordrer da denne Fornærmelse Blod?

Hallmann.

Behøver jeg at besvare Dem?

Schwartzenberg.

Jeg mener Ja. Er der ingen anden Maade at afgjøre Sagen paa?

Hallmann.

Nei.

Schwartzenberg.

Kan De intet Middel dertil udfinde, uden netop en Duel?

Hallmann.

Deres Spørgsmaal trætter mig. Er De bange.

Schwartzenberg.

Det kan jeg egentlig ikke sige, men jeg vilde gjerne give Dem Anledning til at udfinde . . . .

Hall-

Hallmann.

De er en Poltron, siger jeg.

Schwartzenberg.

Saa sagte, saa sagte! nu fornærmer De mig.

Hallmann.

Og De er uværdig til at bære den Kaarde, De har ved Siden.

Schwartzenberg.

Der skal mere end Deres blotte Paastand til at bevise, hvad De der siger.

Hallmann.

Vil De give mig Satisfaction?

Schwartzenberg.

Ja vist vil jeg.

Hallmann.

Saa kom da!

Schwartzenberg.

Men jeg har just ikke Lyst til at slaaes med Dem.

Hallmann (yderst opbragt.)

Nederdrægtige feige Karl!

Schwartzenberg.

Det er vel haardt, min Herre! og jeg synes at vores Fornærmelser nu vel kunde gaae op, den ene imod den anden.

Hallmann (vil gaae.)

Jeg gaaer; men troe ikke, at jeg lader Sagen blive derved. Jeg skal vel vide at finde Dem.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Bliv, Herr Lieutenant! Jeg spørger Dem endnu eengang, om det er aldeles nødvendigt, at vi skal slaaes?

Hallmann.

Og jeg svarer Dem eengang for alle: Ja.

Schwartzenberg.

Saa at De ikke vil høre noget Forslag til at afgjøre Sagen i Mindelighed?

Hallmann.

Nei, siger jeg, Nei!

Schwartzenberg.

Nu saa seer jeg da, at jeg faaer slaaes, og jeg skal da vise Dem, at jeg hverken er feig eller nederdrægtig.

Hallmann.

Det glæder mig; og jeg skal være villig til at tage mine Ord tilbage.

Schwartzenberg.

Det er det, jeg har villet gjøre for længe siden, men De er jo ikke fornøiet dermed?

Hallmann.

Det er for sildig.

Schwartzenberg.

Ja saa er jeg da til Deres Tjeneste.

Hallmann.

Saa behager De at følge med mig.

Schwartzenberg.

Hvorfor det? Vi er jo ret vel her?

Hallmann.

Hvordan? . . . her? . . . i et Vertshuus?

Schwartzenberg.

Ja hvorfor ikke? Er det ene Sted helligere end det andet? og spørger vel den, der vil begaae en Daarlighed, om Stedet? Vi lukker Dørren.

(Slaaer Skaaen for Dørren til Trappen.)

Hallmann.

Men Sekundanter?

Schwartzenberg.

Hvortil behøves de? Jeg holder for, at naar man vil gjøre Sottiser, saa skal man gjøre dem i Eenrum, og vogte sig for at have Vidner derpaa.

Hallmann.

Som De behager. Saa træk da! (trækker sin Kaarde.)

Schwartzenberg.

Forlad mig, Herr Lieutenant! jeg er udfordret. Jeg er tvunget til at slaaes. Jeg vælger Vaabenene. Og jeg slaaes ikke med Kaarde.

Hallmann.

Nu vel da! Pistoler i dens Sted. Jeg er tilfreds dermed. (Stikker Kaarden ind.)

Schwartzenberg.

Det er mig kjert. En Pistol er netop mit Vaaben; og den er strax ved Haanden. Et Øjeblik, Herr

Herr Lieutenant! og jeg har den Ære at være hos Dem. (Gaaer ind i sit eget Værelse.)

Syvende Scene.

Hallmann (allene.)

Mon han er bange, eller ikke! . . . Jeg forstaaer mig ikke paa ham . . . Han kommer dog vel igjen, vil jeg haabe . . . Men, hvad har jeg gjort? . . . Henriettes Fader! . . . O jeg ulykkelige Menneske! . . . Og han vilde have taget sine Fornærmelser tilbage . . . men jeg var døv . . . O at dog denne Daarlighed var ugjort! . . . Men jeg er gaaet saa vidt at jeg ikke kan trække mig tilbage uden Skjendsel.

Ottende Scene.

Hallmann. Schwartzenberg.

Schwartzenberg

(med en Pistol i Haanden, som han lægger paa Bordet.)

Seer De, Herr Lieutenant! De skal faae Deres Villie. De kan troe mig, at jeg er hverken Poltron eller Nederdrægtig. De skal see, at jeg ikke mangler Mod; og det vil snart vise sig, hvem af os der har meest.

Hallmann.

Men jeg seer kuns een Pistol. Hvor er den anden?

Schwartz-

Schwartzenberg.

Der behøves ikke flere. Jeg troer ikke, at Forbrydelsen er saa stor, at der behøves to Menneskers Blod; men at den ret vel kan affsones med Blodet af den eene.

Hallmann.

Jeg forstaaer Dem ikke.

Schwartzenberg.

Jeg skal forklare mig. Seer De: det store Spørgsmaal om, hvem af os der har fornærmet den anden, skal afgjøres ved en Duel. Hvor usikker denne Decision er, det indseer De letteligen. Hvor let kan det ikke hænde sig, at den, der har den sletteste Sag . . . thi, forlad mig! . . . sjelden duer Sagen noget paa nogen af Siderne, naar man vil duellere . . . at han, siger jeg, er yngre end hans Modstander, at han har en stivere Arm, et skarpere Hiesyn, større Færdighed, mere Øvelse, mindre Frygt . . . for De maae dog tilstaae mig, at man ikke saa gandske uden Frygt gaaer til det store Arbeide at dræbe en anden eller at lade sig dræbe.

Hallmann.

Og hvad lærer vi deraf?

Schwartzenberg.

Lærdommen er gandske simpel: at den der virkelig er fornærmet, saa let kan blive fornærmet anden Gang, og det paa en reent forbandet Maade, naar

naar han oven i Kjøbet bliver dræbt . . . forudsat, at det ikke i Forveien er aftalt imellem dem, hvor meget Blod der maae flyde; og denne Aftale er der jo dog ikke imellem os!

Hallmann.

Videre! videre! om jeg maatte bede.

Schwartzenberg.

Jeg skal snart være færdig. Naar nu den, der virkelig havde fornærmet sin Kontrapart, vilde tilstaae Fornærmelsen, og den anden vilde tage imod Raison, saa var Sagen let afgjort, for enten forligede de sig, og blev Venner igjen, eller ogsaa overlod Fornærmeren det til den Fornærmede at flekke paa med Hug, Stik, eller Skud, alt efter Omstændighederne; og saa var man vis paa at ingen blev dræbt eller fik Skavank, uden den Skyldige; og Fornærmeren viiste da, at han havde virkeligt Mod; for det vil De da vel ikke nægte, at der skal en god Portion Mod til, at lade en anden arbeide paa sig med en Kaarde eller en Pistol, uden at sætte sig til Modværge.

Hallmann.

Jeg begriber ikke, hvor De vil hen med alt, hvad De der siger.

Schwartzenberg.

De skal strax begribe det. Siden det nu ikke er at formode, at den eene vil tilstaae sin Feil, og at den

den anden vil modtage Tilstaaelsen, og siden det saa let kan hænde sig, at den Uskyldige kan blive sendt i Madskabet isteden for den skyldige, og siden . . .

Hallmann.

Og siden . . . og siden . . . det faaer aldrig Ende.

Schwartzenberg.

Et Øjebliks Taalmodighed! Vi kommer tids nok til det Arbeide. Og siden det endelig skal koste Blod, saa synes mig at det er den mindst ufornuftige Maade, at lade Sagen komme an paa den blinde Lykke.

Hallmann.

Og hvorledes det?

Schwartzenberg

(tager et Bæger og et par Terninger op af Lommen.)

Ved at kaste Terninger om, hvem der skal skyde. Den der faaer højeste Øine har Ret, og han tager Pistolen; og den anden har intet andet at more sig med, end at staa stille, og tage imod, hvad Skjebnen vil sende ham.

Hallmann.

Det er ikke min Maade at duellere paa.

Schwartzenberg.

Men det er min. Behag at tage Terningerne.

(Rækker ham dem.)

Hallmann.

Jeg tager dem ikke.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Jeg skal vel nøde Dem dertil. De er bange. De har ikke Mod.

Hallmann.

Jeg troer at have viist Prøver paa det modsatte.

Schwartzenberg.

Det er nu min Tid at tale høit. De er en Poltron.

Hallmann.

Det skal blive afgjort paa en anden Tiid og Sted. Jeg gaaer. (Wil gaae.)

Schwartzenberg
(stiller sig for Dørren.)

De bliver! De har ikke Mod til at see Døden under Øinene. De kalkulerer paa min Svaghed. De beregner at jeg er en Hoben ældre end De; at min Arm er mindre sikker, mit Øie mindre skarpt, at De har mere Øvelse end jeg. Fy skamme Dem! er det at behandle en gammel Militær, der var Kapitain og havde tjent med Ære førend De blev født?

Hallmann.

De veed ikke hvad De siger, Her Ober-Krigs-Kommissaire!

Schwartzenberg.

Jeg sværger Dem til ved alt hvad helligt er, at, saa længe som mine Øine er aabne, skal ingen er-

kjende

kjendt Poltron faae Lov til at gjøre Kuur til Henriette.

Hallmann.

Henriette! . . . O Gud! . . . Velan, min Herre! jeg kaster.

Schwartzenberg.

Der har De min Haand og min Agtelse igjen. Behag nu først at examinere Terningerne og Bægeret. (Leverer ham dem.)

Hallmann.

Behøves det? De er en Mand af Ære.

Schwartzenberg.

Og De med. I Sandhed! der er saa lidt Ære i Verden, at jeg synes det er Synd at sende nogen Deel deraf ud af Verden; og det er dog det, vi belaver os paa. De er altsaa færdig?

Hallmann.

Ja vist. Hvem kaster først?

Schwartzenberg.

Terningerne ere i en god Haand. Men vil De ikke examinere Pistolen først? Der er to gode Kugler for.

Hallmann.

Jeg tvivler ikke derpaa.

Schwartzenberg.

Altsaa, Lykke til Arbeidet!

Hallmann.

Jeg kaster altsaa. (Kaster ti Oine.)

Schwartzenberg.

Ti Oine! De har et forbandet godt Spil. Jeg parerer sandelig ikke imod Dem. Men hvad mon Folk vilde sige om os, ifald de saae, at vi stod saaledes og spillede om Livet, som om vi havde gjort falske Bankosedler? Jeg har ikke nogen Lyst til at kaste.

Hallmann.

Jeg frafalder min Ret, paa Vilkaar, at vi afgjør Sagen paa sædvanlig Maade.

Schwartzenberg.

Det er hæderligt af Dem. Og denne sædvanlige Maade er . . .

Hallmann.

To Kaarder eller to Pistoler.

Schwartzenberg.

Nei Tak! Jeg holder meget af den Mand, der aldrig reed med mere end een Spore, fordi han engang ved en Hændelse var kommet under Veir med, at naar man bare kunde faae den ene Side af Hesten til at gaae, saa fulgte den anden efter af sig selv; og jeg husker ret godt endnu fra min Barndom, at min Regnemester altid sagde til mig: Hvad du kan gjøre med eet Tal, skal du aldrig bruge to til. Altsaa kaster jeg (kaster.) Sexer alle.

Hallmann
(forundret.)

Sexer alle!

Schwartzenberg.

Ja maae De ikke sige det? Gud veed, hvor jeg fik det Haandelaug fra? Det er den første Gang jeg har kunnet kaste Sexer Alle, naar jeg har behøvet dem. Altsaa Herr Lieutenant Pistolen hører mig til.

Hallmann.

Ja.

Schwartzenberg
(tager Pistolen.)

Men maae De ikke tilstaae, at det er en Hestelykke? De havde vel hellere seet at jeg havde kastet Fire Alle?

Hallmann.

Spot mig ikke; men benyt Dem af den Fordeel over mig, som Lykken har givet Dem.

Schwartzenberg.

De angrer altsaa ikke, at De har antaget mit Forslag?

Hallmann.

Nei, nei, nei!

Schwartzenberg.

Og det gjør Dem ikke ondt at forlade Verden i Deres blomstrende Ungdom?

Hallmann.

Tyran! hold op med at pine mig, og gjør Ende paa Sagen!

Schwartzenberg.

Saa De har virkelig Lyst til at døe?

Hallmann

(river Vesten op, stiller sig for ham, og viser sit Bryst.)

Ja, saa Ja! og dermed Basta.

Schwartzenberg.

Men jeg har ingen Lyst til at dræbe Dem.

(Lægger Pistolen fra sig.)

Hallmann.

Vil De spotte mig! Troer De jeg frygter for Døden.

Schwartzenberg.

Nej. Jeg er overbeviist om det modsatte.

Hallmann.

Mit Liv hører Dem til.

Schwartzenberg.

Det veed jeg.

Hallmann.

Nu saa tag det da! tag det!

Schwartzenberg.

Nei, De kan beholde det, indtil jeg behøver det.

Hallmann.

Jeg vil ingen Gaver imodtage af Dem.

Schwartzenberg.

Det behøver De ikke heller; for De er død. De er, paa min Sjel! død.

Hallmann.

De spøger, og Sagen er alvorlig.

Schwartzenberg.

Jeg spøger ikke. Kjere Hallmann! De er en brav Karl; og naar De er død i mine Øine, kan det da ikke være Dem kjert, at De alligevel beholder Livet?

Hallmann.

Jeg forstaaer Dem ikke.

Schwartzenberg.

Hør nu, min Ven! i Henseende til mig er De død, stok-steen-død; men i Henseende til alle andre Mennesker er De lys levende, saa levende som en Rotte. Gaae nu; og vor Herre labe Dem leve i mange hundrede Aar endnu, ifald De kan, og De har Lyst til det.

Hallmann.

Jeg kan ingen Velgjerning modtage af Dem.

Schwartzenberg.

Det skal De ikke heller. Deres Liv hører mig til. Jeg giver Dem det ikke igjen, men jeg laaner Dem det.

Hallmann.

Men et Laan er en Velgjerning.

Schwartzenberg.

Ikke naar man laaner imod Rente. Og jeg forsikkrer, at jeg skal lade mig betale, som en Aagerkarl.

Hallmann.

Og Renterne? . . .

Schwartzenberg.

Er alt det meget gode, som De, med Deres Ungdom, Deres Kundskaber og Deres ædle Hjerte endnu kan udrette i Verden.

Hallmann.

Ædelmodige Mand!

Schwartzenberg.

De laaner altsaa denne Kapital af mig, og jeg kræver den igjen, naar jeg vil, og naar jeg behøver den. De kan være roelig for Opsigelsen. De modtager altsaa mit Tilbud. Ikke saa?

Hallmann.

Jeg modtager det med Taknemmelighed.

Schwartzenberg.

Altsaa top! der er min Haand. Vi ere Venner. (De tager hinanden i Haanden.) Og gaae nu for at adsprede Tankerne! men lad Sagen blive en Hemmelighed imellem os.

Hallmann.

Jeg gaaer, og skal aldrig glemme Deres Ædelmodig-

modighed. Mit Liv tilhører Dem. Kræv det, hvor og naar De behøver det. Farvel!

(Gaaer. I det han aabner Dørren, støder han Fabius over ende, som har luret.)

Niende Scene.

Schwartzenberg. Fabius.

Schwartzenberg.

Velbekomme Dem, Herr Vert! det er Løn som forskyldt, naar man lurer.

Fabius.

Saa sandt som jeg er en ærlig Mand, har jeg ikke luret. (Afsides.) Jo, min Troe! har jeg baade hørt og seet alting.

Schwartzenberg.

Det pleier saa at være en Maneer hos Værterne, at de lurer sig paa hvad Gjesterne foretage sig, men det vil jeg have mig frabedet.

Fabius.

Det er i det mindste, ikke min Maneer, det forsikrer jeg. (Afsides) Det er en løierlig Krop, den.

Schwartzenberg.

Hvad havde De da ved Dørren at bestille?

Fabius.

Ih min Gud! det var gandske naturligt. Jeg kom for at sige Dem at Maden staaer paa Bordet.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Men min Kone og Datter er jo ikke kommet hjem endnu?

Fabius.

Jo vist er de. De er nede i Stuen. (afsides) Den forbandede Pistol!

Schwartzenberg.

Ja det er en anden Sag. Saa skal jeg komme strax. Men er min Søstersøn her ikke?

Fabius.

Jeg har ikke seet ham. (afsides.) Gid jeg kunde faae fat paa de Tærninger!

Schwartzenberg.

Jeg ventede ham dog her til Middag.

Fabius.

Jeg troer, han kommer der paa Gaden. Der kan De see igjennem Vinduet. Nei nu er han inde i Porten.

Schwartzenberg.

Nu, saa gaae da! jeg kommer strax efter.

Fabius (afsides.)

Jeg faaer vel gaae; men maaskee kan jeg endnu faae noget at høre her udenfor. Man forøger dog altid sine Kundskaber ved at lure. (Gaaer.)

Tiende Scene.

Schwartzenberg (allene.)

Det er vel best at gjemme denne Pistol, for at ingen skal komme til Ulykke med den. (Lægger den og Tærningerne i et Chatol og tager Nøglen til sig.) See saa! Nu bliver vores Heltedaad en Hemmelighed for den hele Verden.

Ellevte Scene.

Schwartzenberg. Ringsted.

Ringsted.

Kjere Onkel! jeg har her faaet en meget bedrøvelig Tidende.

Schwartzenberg.

Saa! og hvori bestaaer den?

Ringsted.

Jeg faaer nu nylig et Brev fra den gode Ven, som havde lovet at tale med Ministeren. See her, hvad han skriver. (Tager et Brev op af Lommen.)

Schwartzenberg.

Læs det selv for mig.

Ringsted (læser.)

"Jeg har talt med Ministeren, og han svarede "mig bogstaveligen saaledes: Student Ringsted er be- "kjendt, som en meget duelig Mathematiker, og for- "tjener at komme i Betragtning ved Besættelsen af

det

"det vakante Embede. Men da han har til Medkom-
"petent Lieutenant Hallmann, der i Kundskaber er hans
"Ligemand, og hvis Moralitet er lige saa god, saa
"følger det af sig selv, siden alle andre Omstændig-
"heder ere lige, at denne sidste, der er Officeer, bør
"have Fortrinet ved et militær Institut. Naar Hall-
"mann ikke søgte, er der ingen Tvivl om at jo Ring-
"sted maatte blive Manden."

Schwartzenberg.

Nu . . . og dette Brev . . . .

Ringsted.

Gjør, som De seer, mit Haab til intet.

Schwartzenberg.

Jeg er af en gandske anden Mening.

Ringsted.

Men naar Hallmann faaer Tjenesten, kan jeg jo ikke faae den?

Schwartzenberg.

Hallmann faaer den ikke. Han er død.

Ringsted.

Død?

Schwartzenberg.

Ja vist; død. Bie lidt, saa skal jeg skrive ham et Brev til.

Ringsted.

De vil skrive ham til, og han er død?

Schwartz-

Schwartzenberg.

Ja, det forstaaer sig. Det er min Invention. Du skal see, at det gaaer an, uagtet der staaer skrevet: Fra Paradis til os er nu fast ingen Fart.

(Sætter sig ned og skriver.)

Ringsted.

Jeg forstaaer Dem ikke kjere Onkel!

Schwartzenberg.

Det kan ogsaa være lige godt, naar kuns han forstaaer mig.

Ringsted.

Det er en mørk Tale.

Schwartzenberg.

(leverer ham Papiret.)

Læs nu, og see om det gaaer an!

Ringsted (læser.)

"De er død, Herr Lieutenant! og min Søster- "søn lever. De søger begge om den vacante Lærer- "tjeneste ved Akademiet! men De begriber letteligen "at en levende Mand bør have Fortrin for en død; "og altsaa venter jeg, at De tager Deres Ansøgning "tilbage."

Schwartzenberg.

Naa! hvad siger Du om det?

(Tager Brevet, lægger det sammen, og forsegler det.)

Ringsted.

Naar Onkel ikke vilde blive vreed, saa synes jeg, at det er gal Mands Snak.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Deri tager Du Feil. Dette Brev bringer Du ham. (Skriver Udskriften.)

Ringsted.

Jeg kan ikke gaae med et Brev af den Beskaffenhed.

Schwartzenberg.

Nu vel! saa sender jeg en Tjener dermed.

Ringsted.

Men, kjereste Onkel! betænk dog . . .

Schwartzenberg.

Naar har Du seet, at jeg gjorde noget uden at vide, hvad jeg gjorde? Og jeg svarer dig for at dette Brev skal gjøre sin Virkning.

Ringsted.

Jeg vil troe Dem, endskjøndt jeg ikke begriber Deres Fremgangsmaade. Saa flye mig da Brevet! (Tager det.)

Schwartzenberg.

Men kom først ned at spise; og — hører du — ikke et Ord derom til noget Menneske. (Gaaer.)

Ringsted
(i det han følger efter)

Jeg veed ikke, hvad jeg skal tænke om min Onkel; enten han er klog eller gal. (Gaaer.)

Femte Scene.

Ringsted. Schwartzenberg.

Schwartzenberg.

Nu hvad Svar bringer du mig?

Ringsted.

De er mig en ubegribelig Mand! Det gik som De sagde. Læs engang selv! (Rækker ham Papiret.)

Schwartzenberg
(efter at have læst.)

Sagde jeg det ikke nok? Altsaa kan jeg gratulere dig.

Ringsted.

Gratuleer mig ikke, kiere Onkel!

Schwartzenberg.

Og hvorfor ikke?

Ringsted.

Det vigtigste er endnu tilbage.

Schwartzenberg.

Du mener Pigen? Det er sandt nok. Det bliver da din egen Sag at faae bragt i Stand. Men betænk da ogsaa hvilket Fandens Forspring du har for din Medbeiler, siden du kommer med et godt Embede i Haanden.

Ringsted.

Jeg frygter for at det hos hende siger intet.

Schwartzenberg.

Hun er vel ikke anderledes end andre Piger. En

Mand

fortjener din Kjerlighed; begge har mit Bifald i lige høi Grad. Jeg formoder, at du har samme Tanker om dem.

Henriette.

Jeg anseer dem begge, hver paa sin Maade, for eet elskværdige Personer.

Frue Schwartzenberg.

Det er mig meget kiert, at vi ere saa enige i den Post. De har nu begge erklæret sig for Dig; men du har dog vel endnu ikke bestemt dig for nogen?

Henriette.

Kjereste Moder! uden Deres Samtykke? Naar viiste jeg Dem Mangel paa Fortrolighed?

Frue Schwartzenberg.

Tak, min Pige! det glæder mig. Uagtet den ene er min Mands Søstersøn, saa gjør jeg ingen Forskjel imellem dem; og jeg antager ligesaa gjerne den ene til Svigersøn som den anden. Kuns veed du mit Vilkaar; og siden du endnu ikke har bestemt dig, saa er jeg vis paa, at du opfylder det med Glæde.

Henriette.

Men, kjereste Moder! der hører ofte Lykke til at faae et Embede; og hvorfor skal min Skjebne beroe paa den blinde Hændelses Capriser?

Frue Schwartzenberg.

Derpaa skal den ikke beroe; du er jo overbeviist

om

om, at du ikke bliver ulykkelig med hvem af de to unge Menneſker, der er ſaa heldig at trække det ſtore Lod med Embedet?

Henriette.

Jeg tilſtaaer det. Men — gode Moder! — mindre lykkelig, er det ikke ofte det ſamme ſom ulykkelig?

Frue Schwartzenberg.

Jeg begynder at forſtaae dig. Du veed, at jeg er neutral; men du veed ogſaa, at min Mand gjør ſig megen Umage for ſin Søſterſøn?

Henriette.

Jeg veed det. (Sukker.)

Frue Schwartzenberg.

Du ſukker! er dit Ønſke ikke for ham? Giver du maaſkee Lieutenant Hallmann Fortrinet?

Henriette (falder Frue Schwartzenberg om Halſen.)

Beſte Moder!

Frue Schwartzenberg.

Nu vel an da! Saa lad os ønſke, at Lieutenanten maae triumfere. Men, min Pige! her kjender jeg ikke din Oprigtighed igjen. Du ſagde jo nyelig, at du endnu ikke havde beſtemt dig?

Henriette.

Med Munden, gode Moder! men Hiertet . . .

Frue Schwartzenberg.

Er borte. Naa, Gud velsigne dig, i hvordan det gaaer! jeg skal vide at finde mig i at jeg ikke faaer min Grille frem, i hvor kjer den end var mig.

Henriette.

O gid jeg dog altid maatte fortjene at have en saadan Moder!

Frue Schwartzenberg.

Men hør nu Henriette! har du erklæret dig for din Cousin?

Henriette.

Nei.

Frue Schwartzenberg.

Det gjør mig ondt for det unge Menneske. Du maae ikke opsætte det. Man maae ikke nære et falskt Haab hos nogen, hvem det ogsaa er. Dog! — endnu bedre: Hør ham først endnu engang! Maaskee du forandrer din Mening, naar du erfarer at han har reusseret i Henseende til Embedet?

Henriette.

Forandrer min Mening? Aldrig, kjere Moder! aldrig i den Post.

Frue Schwartzenberg.

Jeg troer det gjerne. Imidlertid er det saa let Tilfældet med unge Piger, at de troer at kjende sig selv og bedrage sig. Det skader derfor ikke at gaae lidt langsomt til Værks. See der kommer han.

An-

Anden Scene.

De Forrige. Ringsted.

Ringsted.

Gode Tante! kjere Henriette! jeg bringer en vigtig Nyhed.

Frue Schwartzenberg.

Nu lad os høre!

Ringsted.

Lieutenant Hallmann har frasagt sig Tjenesten.

Henriette.

Gud! er det mueligt?

Frue Schwartzenberg.

Frasagt sig den?

Ringsted.

Ja.

Frue Schwartzenberg.

Og Aarsagen?

Ringsted.

Den er en Hemmelighed for mig. Men De kjender jo hans Haand? Her er sort paa hvidt derfor. (Leverer Fruen et Paviir.)

Frue Schwartzenberg (læser.)

"Jeg erklærer herved, at jeg ikke mere attraaer "det ledige Lærer-Embede ved Kadet-Akademiet, og "at jeg ufortøvet skal tage min Ansøgning tilbage."

Hallmann.

Hen-

Henriette (afsides.)

O jeg ulykkelige! hvad hører jeg?

Frue Schwartzenberg.

Jeg begriber aldeles ikke, hvorledes det hænger sammen.

Ringsted.

Der er altsaa ingen Tvivl om at jeg faaer Tjenesten.

Frue Schwartzenberg.

Men dermed er endnu ikke alt afgjort. I den anden og Hovedpunkten har min Datter den afgjørende Stemme. Jeg forlader Dem. Bring mig hendes Samtykke; og De har med det samme mit.

(Gaaer.)

Tredie Scene.

Henriette. Ringsted.

Henriette.

Beste Cousin! forklar mig dog Sammenhængen i denne Sag!

Ringsted.

Det er en Gaade, saa vel for mig som for Dem.

Henriette.

Han kjender min Moders Bestemmelse og frasiger sig Embedet! Skulde han have forandret sine Tanker? O den grusomme Uvished!

Ringsted.

Jeg kiender hans Motiver ligesaalidt som De.

Jeg veed, han er min Rival; men jeg vilde foragte mig selv, om jeg kunde befordre min egen Interesse ved at sværte ham. Vær vis paa, beste Henriette! i hvordan end hans Bevæggrunde maatte synes at være, saa ere de saadanne som en retskaffen Mand kan vedkjende sig.

Henriette.

Det er ædelt af Dem at forsvare Deres Medbeiler med saa megen Varme.

Ringsted.

Kan jeg handle anderledes? Er det ikke Sandhed? Og vilde han ikke, under lige Omstændigheder, bedømme mig med lige Redelighed?

Henriette.

Jeg troer det. Men, kjære Ven! Er det ikke muéligt at opløse Gaaden? Kan De ikke give mig lidt Lys i dette Mørke?

Ringsted.

Alt, hvad jeg kan sige Dem — og jeg siger Dem maaskee mere end det er mig tilladt at sige — er at han har gjort denne Opoffrelse efter Anmodning af Deres Stiffader.

Henriette.

Af min Stiffader?

Ringsted.

Ja. Og han maae have sine gode Grunde for denne Føielighed.

Hen=

Henriette (afsides.)

O det trøstede mig. (høit.) Altsaa, beste Cousin! . . . .

Ringsted.

Cousin! . . . Henriette! tør jeg nu ikke gjøre mig Haab om snart at kaldes af Dem med et kjerere Navn?

Henriette (forlegen.)

Det er . . . det er . . . for tidlig. Glem ikke det Vilkaar som min Moder har foreskrevet!

Ringsted.

De seer nu at der er ingen Tvivl om at jeg bliver den der skal opfylde det.

Henriette.

De maae tillade mig at jeg endnu yttrer nogen Tvivl.

Ringsted.

Hvorledes? . . . Kan De mistænke mig.

Henriette.

Jeg mistænker Dem aldeles ikke, men . . .

Ringsted.

Er ikke dette Papiir tydeligt nok?

Henriette.

Upaatvivleligen. (afsides) O Gud! det er alt for tydeligt. (Høit.) Men, tillad mig! dette Papiir beviser blot at Hallmann ikke faaer Tjenesten. Beviser det ogsaa at De faaer den?

Ringsted.

Han er den eeneste af mine Medsøgende der kunde komme i Betragtning.

Henriette.

Kan vel være. Men der gives tusende mulige Tilfælde, der ansees for umulige. Og om nu eet af dem indtraf her, saa seer De jo at jeg staaer paa samme Fod, som jeg stod førend min Moder fastsatte det Vilkaar, der skulde bestemme min Skjebne.

Ringsted.

Jeg vil for et Øjeblik antage Muligheden af Deres Sætning, at hverken jeg eller Hallmann, men en tredie Mand fik Tjenesten. I dette Tilfælde, kjereste Cousine! hvad Haab kunde jeg da gjøre mig?

Henriette.

De er alt for paatrængende. Lad os først see Udfaldet paa Sagen!

Ringsted.

O at De dog vilde give mig et lidet Glimt af Haab!

Henriette.

Bør jeg bedrage Dem?

Ringsted.

Bedrage mig! O Gud! hvad hører jeg? De har allerede lovet min Medbeiler . . . . .

Hen-

Henriette.

Intet.

Ringsted.

Hvorledes det endog hænger sammen, kjereste Henriette! saa lad mig vide min Dom; og hold mig ikke længer i denne grusomme Uvished!

Henriette.

Naar Gaaden er opløst skal jeg forklare mig. (Afsides i det hun gaaer.) Ulykkelige Henriette! O at du dog vidste hvorledes denne Sag hænger sammen! (Gaaer.)

Fjerde Scene.

Ringsted (allene.)

Henriette! . . . hun er borte! . . . O min Dom er allerede afsagt . . . Jeg læste den i hendes Øjne . . . hun elsker Hallmann . . . Det er tydeligt . . . Jeg har Faderen paa min Side. Jeg faaer Embedet, og altsaa Moderens Samtykke. Men Henriette . . . Om hun, for at føie sin Moder . . . hun er i Stand til en saadan Opoffrelse . . . Nei aldrig skal jeg benytte mig af de Fordele, som Skjebnen har givet mig over en Rival. Han er en fortræffelig ung Mand. Elsker hun ham da maae hun blive lykkeligere ved ham end ved mig; og Henriettes Lykke var jo stedse Maalet for alle mine Ønsker.

Fem=

Femte Scene.

Ringsted. Schwartzenberg.

Schwartzenberg.

Nu hvad Svar bringer du mig?

Ringsted.

De er mig en ubegribelig Mand! Det gik som De sagde. Læs engang selv! (Rekker ham Papiret.)

Schwartzenberg
(efter at have læst.)

Sagde jeg det ikke nok? Altsaa kan jeg gratulere dig.

Ringsted.

Gratuleer mig ikke, kiere Onkel!

Schwartzenberg.

Og hvorfor ikke?

Ringsted.

Det vigtigste er endnu tilbage.

Schwartzenberg.

Du mener Pigen? Det er sandt nok. Det bliver da din egen Sag at faae bragt i Stand. Men betænk da ogsaa hvilket Fandens Forspring du har for din Medbeiler, siden du kommer med et godt Embede i Haanden.

Ringsted.

Jeg frygter for at det hos hende siger intet.

Schwartzenberg.

Hun er vel ikke anderledes end andre Piger. En Mand

Mand med gode Indkomster er dem altid kjerere end en Mand med smaae.

Ringsted.

Men om hun nu elsker Hallmann?

Schwartzenberg.

Har hun ladet sig mærke med det?

Ringsted.

Ikke saa aldeles tydelig, men jeg synes at spøre det af adskillige Omstændigheder.

Schwartzenberg.

Og om nu saa var, saa er Ulykken ikke saa stor.

Ringsted.

Hvorledes det?

Schwartzenberg.

Hallmann faaer hende ikke.

Ringsted.

Og hvorfor ikke?

Schwartzenberg.

Han er jo død? Kan hun være tjent med en død Mand?

Ringsted.

Nu spøger De.

Schwartzenberg.

Jeg spøgede ogsaa før med Embedet; og det har har han dog frasagt sig.

Ringsted.

Det seer jeg; og det er mig aldeles ubegribeligt.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Han skal ogsaa frasige sig Pigen.

Ringsted.

Det gjør han i Evighed aldrig.

Schwartzenberg.

Det vil vi faae at see. Det skal vi sætte et Forsøg paa. Jeg skriver ham et Brev til igjen.

(Sætter sig ned og skriver.)

Ringsted.

Som jeg tilforladelig ikke bringer ham, kjere Onkel!

Schwartzenberg.

Du kan lade være.

Ringsted.

Jeg beder Dem indstændig ikke at udføre Deres Forsæt. Det hjelper dog ikke.

Schwartzenberg.

Snik Snak! et Forsøg skader ikke, om det endog skulde mislykkes.

Ringsted.

Der er ingen Tvivl om, at det jo vil mislykkes.

Schwartzenberg.

Jeg er vis paa min Sag. Og naar det nu lykkes, hvad saa?

Ringsted.

Troer De mig i Stand til at benytte mig til min

For-

Fordeel af den Indflydelse, som De har faaet, Gud veed hvorledes, hos min Rival.

Schwartzenberg.

Du er gal. See her! læs nu.

Ringsted.

Forlad mig: jeg læser ikke. Jeg beder Dem indstændig at lade det Projekt fare. Og for at være aldeles uden for Sagen saa tillade De mig at gaae.

Schwartzenberg.

Du har din Libertatem.

Ringsted (afsides.)

Jeg maae tale med Henriette igjen for at høre min Dom. (Gaaer ud af samme Dør som Henriette.)

Sjette Scene.

Schwartzenberg (allene.)

Gaae du kuns! Jeg gjør hvad jeg vil. Lad nu see! (læser.) "Herr Lieutenant! Jeg maatte erindre "Dem om, at De er død. De begriber letteligen, at "min Stifdatter ikke kan være tjent med en død Mand; "og derfor venter jeg at De frasiger Dem al Ret til "hendes Haand; men vær tillige forvisset om, at "denne er den sidste Gang jeg skal benytte mig af "den Omstændighed med Deres Dødsfald." — See det er tydeligt og bevægeligt nok. (forsegler det og skriver Udskriften.) Nu maae man faae det affendt. (ringer. En Tjener kommer ind.) Bring dette Brev til Lieute-

nant

nant Hallmann. (Tieneren gaaer med Brevet.) Vi faaer nu see hvorledes han stikker sig deri. Det gjør mig dog ondt for den Stakkels Fyr. Dog! hvad? han har det vel ikke saa hæftig, haaber jeg.

Syvende Scene.

Schwartzenberg. Fabius.

Fabius (afsides.)

Nu Øren'e stive. Det var vel at jeg ogsaa fik det at vide. Havde jeg ikke luret havde jeg aldrig kommet efter det. (Høit.) Herr Ober-Krigs-Commissaire!

Schwartzenberg.

Hvad godt? Herr Fabius!

Fabius.

Ikke just synderlig godt. Jeg har erfaret noget . . .

Schwartzenberg.

Det gjør mig ondt.

Fabius.

En Handling af Dem . . . .

Schwartzenberg.

Af mig?

Fabius.

Som er imod Lovene.

Schwartzenberg.

Ja saa.

Fabius.

Og, hvad der er værre, som kan bringe mit Huus i Vanrygte.

Schwartzenberg.

Det var meget. Og hvori bestaaer den?

Fabius.

De har duelleret.

Schwartzenberg.

Og hvem har sagt Dem det?

Fabius.

Ligegodt hvem der har sagt det! nok at jeg veed det.

Schwartzenberg.

Men det er ikke sandt. Jeg har ikke duelleret.

Fabius.

Kan saa være. Men De har dog udfordret Lieutenant Hallmann.

Schwartzenberg.

Det troer jeg ikke. Men om nu saa var?

Fabius.

Saa veed De vel, hvad der staaer i Lovens sjette Bogs ottende Kapitel? Hvo som udfordrer nogen i Duel, enten til Hest eller Fods . . . .

Schwartzenberg.

Til Hest har jeg, min Troe! ikke været.

Fabius.

Og den som møder, naar han i saa Maade enten mundtlig eller skriftlig bliver udfordret . . . .

Schwartz-

Schwartzenberg.

Hvad gaaer alt det mig an, som De der staaer og ramser op?

Fabius.

Gaaer det ikke Dem an, hvad der staaer i Loven?

Schwartzenberg.

Jo vist; men ikke i den Post. Vi Militaire retter os efter Krigs-Artiklerne. Har De læst dem?

Fabius.

Nei jeg har ikke.

Schwartzenberg.

Ja saa gaae hen og læs dem, saa skal De see at jeg har Lov til at duellere.

Fabius.

Det er forbandet. Det vidste jeg ikke. Gjelder disse Krigs-Artikler for alle Militaire?

Schwartzenberg.

Det forstaaer sig.

Fabius.

Altsaa gjælder de ogsaa for mig. Jeg maae kjøbe dem.

Schwartzenberg.

Er De militær? De er nok en aandelig Stridsmand.

Fabius.

Jeg har drevet det til Korsgevæhret. Jeg er Corporal ved Borgerskabet.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Jeg gratulerer Dem.

Fabius.

En anden Gang; en anden Gang. Jeg vil da sige Dem, at De har behandlet Lieutenant Hallmann ilde.

Schwartzenberg.

Det er ikke sandt. Men overalt, hvad angaaer det Dem?

Fabius.

Jeg er hans Ven, hans Patron og Velynder.

Schwartzenberg.

Han er lykkelig, det maae jeg tilstaae.

Fabius.

Og i disse Qvaliteter kommer jeg og fordrer at alt, hvad der er imellem Dem og Lieutenant Hallmann, skal være som om det var ugjort.

Schwartzenberg.

Gjør Dem ingen Umage, for det nytter Dem ikke.

Fabius.

Det maae nytte, eller og De har med mig at bestille.

Schwartzenberg.

Jeg beder Dem, tag ikke Tonen saa høit, ellers kaster jeg Dem paa Dørren.

Fabius.

Paa Dørren? og det i mit eget Huus?

Schwartz-

Schwartzenberg.

Huset er Deres, men det er min Stue, saa længe som jeg betaler Leie af den.

Fabius.

Jeg tager Lieutenantens Partie, og fordrer Satisfaktion.

Schwartzenberg (leer.)

Løierligt nok! og hvori skal den bestaae?

Fabius.

Er De militær, og spørger derom?

Schwartzenberg.

Jeg skal dog vel aldrig slaaes med Dem?

Fabius.

Jeg mener, at der kan ikke være anden Mening i, hvad jeg siger.

Schwartzenberg.

Ha ha ha! nu maae jeg lee. Hvem skulde drømme derom? Men husk paa, hvad der staaer i den fjerde Artikel i det samme Kapitel i Loven, som De har citeret: Ingen som omkommer i nogen Duel, maae enten i Kirken eller i Kirkegaard begraves.

Fabius.

Det angaaer ikke mig. Det staaer ikke i Krigs-Artiklerne.

Schwartzenberg.

Men De husker dog vel paa at De er Gjestgiver?

Fa-

Fabius.

Lige godt hvad jeg er. Jeg haaber at De har Mod. Det skal ikke mangle hos mig.

Schwartzenberg.

Jeg duellerer ikke med en Spisevært.

Fabius.

Og hvorfor ikke?

Schwartzenberg.

Med en Markètenter.

Fabius.

Død og Fordærvelse! skjelder De mig ud?

Schwartzenberg.

Jeg skjelder Dem ikke. Det var aldrig min Máneer.

Fabius.

Mener De maaskee at min Byrd, min Familie, min Herkomst ikke er lige saa god som Deres?

Schwartzenberg.

Kan gjerne være.

Fabius.

Naar jeg faaer beviist Dem det, vil De saa slaaes?

Schwartzenberg.

Og hvorledes beviser De det?

Fabius.

Med mange gode Argumenter.

Schwartzenberg.

Lad os høre nogen af dem.

Fa-

Fabius.

Pro primo er jeg et Hittebarn.

Schwartzenberg.

Det er et herligt Argument; det maae jeg tilstaae.

Fabius.

Jeg haaber at det beviser at jeg er af en fornem Extraction; for naar saae De, at Smaaefolk satte Deres Børn ud?

Schwartzenberg.

Det er ikke saa galt, det Argument.

Fabius.

Pro secundo kan jeg aldrig see en lille Pige uden at faae Lyst til at gjøre Skjelmsstykker, eller Mudder, som vores unge Herrer kalder det.

Schwartzenberg.

Og det er ogsaa et Beviis paa . . .

Fabius.

At mine Forældre ikke hørte til, hvad man kalder Pøbel. Det kjereste Værelse og hvor jeg helst opholdt mig medens jeg var Forvalter hos Lieutenantens Fader, det var Malkepigernes Kammer.

Schwartzenberg.

Deres Beviser ere soleklare.

Fabius.

Pro tertio gider jeg gjerne spille . . .

Schwartz-

Schwartzenberg.

O jeg har nok. Jeg seer at der intet andet for end at jeg maae slaaes. Men det maae De dog tillade mig at sige, at det er komisk nok, at vi to skal slaaes. Hvor er da Deres Kaarde? (afsides.) Jeg faaer dog see, hvorvidt den Nar vil gaae.

Fabius.

Min Kaarde hænger nede, men jeg troer ikke at den har været brugt siden den Svenske Krig. Den Tid hørte den Alexander Magnus til, som man kan see paa Klingen, for der staaer A. M. 1718 paa den.

Schwartzenberg.

Nu saa hent den da.

Fabius.

Jeg troer ikke, den duer til det Brug. Den er god nok til at trække paa Vagt med et Par Gange om Aaret. Forresten slaaes jeg ikke gierne med Kaarde.

Schwartzenberg.

Kanskee vi skal bruge Flitsbue eller Pelikan? Er De i Skydeselskabet?

Fabius.

Ja, jeg er, men jeg har i lang Tid ikke øvet mig.

Schwartzenberg.

Naa, hvad siger De da om en Muglebøsse, et [illegible], en Riffel, eller en Kanon?

Fabius.

En Pistol, som De [illegible] behager. Jeg veed at De har een ladet, jeg [illegible] [illegible] Skal vi da ikke holde hver sin [illegible]

Jeg ønskede, at vi maae slaaes akkurat paa samme Maade, som De sloges med Lieutenanten.

Schwartzenberg.

[illegible]

Fabius.

Gandske fuldkommen. Med een eneste Pistol, og at Lykken maae afgjøre Sagen.

Schwartzenberg.

Jeg kan mærke at De er Elsker af Spil, som De sagde før. Nu velan da! De skal faae det, som De vil have det. Et Øieblik, saa skal jeg være hos Dem. (Afsides) Han har Skjelmstykker bag Øret. Jeg maae komme efter hvori de stikker.

(Gaaer ind i et Sideværelse.)

Ottende Scene.

Fabius (alene).

Jeg skal, paa min Sjel! pudse ham; det lover jeg for. (Tager [illegible] [illegible] commen.) Her har jeg et Par [illegible], som til [illegible] andet end [illegible] (illegible) Det

et rigtig. Probatum est. Det er dog godt at kunde lidt Taskenspillerkonster. Det er ingen Sag at forvexle Terningerne. Livet vil jeg just ikke skille ham ved. Jeg vil bare bytte hans Liv om for Lieutenantens, og saa gjøre dem levende begge to. Men — om han nu skulde vinde . . . O det er umueligt . . . Imidlertid skader det dog ikke at være belavet paa alle Ting . . . Lad see . . . Det gaaer an . . . (Sætter sig ned og skriver.) Forsigtighed kan aldrig være skadelig . . . See saa. (Putter Papiret i Lommen.) Nu maae han komme, naar han vil.

Niende Scene.

Fabius. Schwartzenberg.

Schwartzenberg
(med et Spil Kort og en Snaupose.)

See her har De et Spil Kort og en Snaupose. Nu kan De vælge. (Lægger dem paa Bordet.)

Fabius.

Hvad skal vi med dem?

Schwartzenberg.

Siden vi endelig skal spille om Livet, saa synes mig at det er mere bevægeligt at lade Udfaldet komme an paa enten Kløver-Knægt eller Matto.

Fabius.

Jeg har sagt Dem, Herr Ober-Krigs-Commissaire!

faire! at jeg ønskede, at Sagen maatte afgjøres akkurat paa samme Maade som med Lieutenanten.

Schwartzenberg.

Ja, det er netop det jeg vil, at vi skal spille sammen. Tag nu Kortene, ifald De saa behager, og træk af! det vil jeg gjerne overlade til dem. Den der faaer Kløver-Knægt, faaer ogsaa Pistolen; og vil De holde noget aparte uden om paa sort eller rødt, eller De vil lægge en lille Hundebanke op, saa er jeg til Deres Tjeneste, og punkterer imod Dem.

Fabius.

Jeg er ingen Elsker af at spille Kort.

Schwartzenberg.

Nu vel da. Saa tager vi Snauposen. Vil De at vi skal holde paa Matto allene, saa at den der faaer Matto skyder? eller at vi skal spille en ordentlig Pullse med tre Streger og Apeller? og hvad sætter vi saa ind aparte? Lad mig see! De har dog vel ingen Hugaf i Støvlerne?

Fabius.

Jeg spiller heller ikke Snau.

Schwartzenberg.

Men veed De vel at jeg, som er udforbret, er den der har Ret til at bestemme Spillet?

Fabius.

Kan gjerne være; men jeg spiller ingen af disse Spil.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Og hvad for et Spil er det da, som De spiller?

Fabius.

Intet uden høieste Øjne med Tærninger.

Schwartzenberg.

Ja saa. Jeg forstaaer Dem. Man siger at der skal et godt Haandelag dertil. Har De ogsaa det?

Fabius.

Haandelag til at kaste Tærninger?

Schwartzenberg.

Ja vist. Og Deres Gjester faaer vel ogsaa undertiden at føle at De har det? Spiller De ikke undertiden med Dem?

Fabius.

Kuns sjelden; ikke uden i Terminerne, naar mine gamle Venner Forvalterne og Forpagterne kommer herind for at kræve Rentepenge.

Schwartzenberg.

Og De vinder vel altid?

Fabius.

Det gaaer saa om hinanden. Snart vinder, snart taber jeg.

Schwartzenberg.

Apropos! Hvor kjøber De Deres Tærninger? lever Jesper Beendreier endnu?

Fabius.

Min Herre! De driver Tiden hen med Snak

og

og unyttige Spørgsmaale. For at De kan see, hvor ærlig jeg vil gaae til Værks med Dem, saa er De saa god at tage Deres egne Tærninger.

Schwartzenberg.

Hvor De er ærlig, Herr Fabius! (afsides.) Den Spidsbub! (høit.) Jeg faaer da vel hente dem. De husker dog vel, at det er Deres egne Tærninger, som jeg har laant af Dem? og at De altsaa kjender dem.

Fabius.

Ja vist. (afsides.) Ellers kunde jeg have blevet narret, naar de ikke lignede dem, jeg har i Lommen. (høit.) Men glem ikke Pistolen; for alting ikke.

Schwartzenberg.

Troe ikke det. (Gaaer til Skatollet for at tage Pistolen og Tærningerne.) Jeg har begge Delene her. (afsides.) Jeg tør døe paa at han har falske Tærninger.

Fabius.

Det er besynderligt. Jeg gad dog nok vide, hvem det er, der først har fundet paa at duellere.

Schwartzenberg.

Det skal jeg sige Dem. Det var en Markētenter.

Fabius.

Det er en nem Maade at afgjøre Dispyter paa.

Schwartzenberg

(som bringer Pistolen og Tærningerne med Bægeret.)

Ja; og ifald alle bare sig ad som vi, saa var den saamænd moersom nok. (lægger Pistolen og det øvrige paa Bordet.)

Fabius.

(tager et Papiir op af Lommen.)

Endnu een Ting; Førend vi kaster, fordrer jeg, at De antager det Vilkaar, som jeg har skrevet her paa dette Papiir.

Schwartzenberg.

De har mange Cauteler. Nu da. Lad mig see det.

Fabius.

Ikke førend vi har kastet.

Schwartzenberg.

Velan! det faaer saa være. Men saa vil jeg ogsaa gjøre en Bestemmelse. (Sætter sig ned og skriver.)

Fabius.

Og det er?

Schwartzenberg.

Naar vi læser den eene skal vi læse den anden med. See her! (han folder sit Papiir sammen og lægger under den eene Ende af Pistolen; tager Papiret fra Fabius, og lægger under den anden Ende af Pistolen.) Nu ingen flere Omstændigheder. Vær nu saa god.

(Rækker ham Bægeret og Terningerne.)

Fabius.

Gud bevare mig derfra! De behager at kaste først.

Schwartzenberg.

Uden Omstændigheder, Herr Fabius?

Fa-

Fabius.

Ære den som Ære bør.

Schwartzenberg.

De kan jo være Søn af en Keiser, efter Deres egen Beregning.

Fabius.

Ja det er dog noget uvist. Deres Rang er vis.

Schwartzenberg.

De kaster først, siger jeg endnu engang, eller der bliver intet af.

Fabius.

Nu saa faaer jeg da føie Dem. Men hør nu: Tillader De mig ikke først at prøve Tærningerne nogle Gange?

Schwartzenberg.

Efter Behag. Det er vel meest for at øve Deres Haandelag?

Fabius

(kaster adskillige Gange.)

Og endnu een Ting: Er vi sikker paa at ingen skal overraske os i vores gudelige Foretagende? hvad om De sloeg Slaaen for Døren ud til Trappen?

Schwartzenberg.

Ogsaa det skal skee. (Gaaer hen og lukker Døren. Imidlertid forbytter Fabius Tærningerne.) Nu, hvorledes finder De Tærningerne?

Fa-

Fabius.

Meget rigtig. Alting er i sin Orden.

Schwartzenberg.

Altsaa til Sagen. Gjør Ende derpaa og kast! Hvem der nu havde Musik!

Fabius.

Nu saa staae mig bi, Frue Fortuna! (kaster.) Sexer alle.

Schwartzenberg.

Sexer alle!

(Slaaer Handerne for Panden og gjør en Bevægelse, som om han blev meget forskrækket. Imidlertid forbytter Fabius anden Gang Terningerne.)

Fabius.

Herr! Ober-Krigs-Commissaire! De seer at jeg har vundet. Vi kan nu afgjøre Sagen i Mindelighed uden at De behøver at kaste og uden at slaaes.

Schwartzenberg.

Hvordan! troer De om mig at jeg ikke har Mod?

Fabius.

Jeg er overbeviist om det Modsatte. Men hør nu, hvad jeg har at sige.

Schwartzenberg.

Gjem Deres Forslag. De veed dog vel at det er muligt at jeg ogsaa kan kaste Sexer alle? og saa begynder vi paa nye igjen.

Fabius.

Det er rigtigt nok. Men der skal nogen Lykke til.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Nu, den vil jeg lade det komme an paa. Altsaa har De her mit Kast. (læser.) Hvad seer jeg? kuns fem Øine!

Fabius.

Trøiedaus! Nu! hvorfor loed De det da ogsaa komme an paa en Trøiedaus? Det er da afgjort at jeg har vundet, og at Pistolen hører mig til.

(Griber med Heftighed efter den.)

Schwartzenberg

(slaaer ham over Fingrene.)

Ikke saa rask, om jeg maae bede. Vi skal dog vel læse de to Papirer først?

Fabius.

Det havde jeg nær glemt.

Schwartzenberg

(tager det eene Papiir.)

Dette er Deres Bestemmelse. Lad os see hvad den indeholder. (læser.) "Den Tabende har otte Dages Tid til at bringe sine Sager i Orden, og Forpligtelsen gjælder allene i Kjøbenhavn." Seer man, hvor De er forsigtig. De havde vel altsaa i Sinde at løbe Deres Vei, ifald De havde tabt?

Fabius.

Ja, jeg nægter ikke at Livet er kjert. Og jeg vil reent ud tilstaae at jeg har en Gaard i Gjentofte, hvor jeg havde i Sinde at flytte ud indtil De var

reist

reist til Jylland igjen. Og seer De: denne Forsigtighed har jo nu De Gavn af.

Schwartzenberg.

Det tilstaaer jeg. Der er ingen Ting der undgaaer Deres Forsigtighed.

Fabius.

Ja jeg er en gammel flinket Karl, der veed at vende sig allevegne.

Schwartzenberg.

Det er da altsaa overflødigt at læse mit Papiir?

Fabius.

Hvorfor det? Ingen maae kunde sige, at jeg har havt nogen Fordeel som De ikke her har havt. (Tager Papiret.) Gud veed hvor han kan være saa koldsindig! (læser.) "Den der kaster lavest Øjne faaer "Pistolen og skyder." . . . Nu saa gid Djevelen annamme den, der lærte Dem det Kneb!

Schwartzenberg
(tager Pistolen.)

Altsaa, Herr Vært!

Fabius.

Gevalt! Gevalt!

Schwartzenberg
(holder ham Pistolen for Brystet.)

Stille! eller De er dødsens. (Tager fat paa ham.)

Fabius.

Jeg tier. Jeg tier. Jeg vil heller hviske.

Kjere

Kjere Herr Over-Krigs-Commissaire! husk dog paa at jeg har otte Dages Tid for at berede mig til Døden.

Schwartzenberg.

Ja vist; og det i Gjentofte.

Fabius.

Naa saa slip mig da. Slip mig!

Schwartzenberg.

Først frem med de falske Tærninger!

Fabius.

Falske Tærninger? Hvad vil De sige med det?

Schwartzenberg.

Herud med dem, siger jeg, eller . . .

Fabius.

Ja ja ja ja! Der har De dem da!
(Tager Tærningerne af Lommen og leverer dem.)

Schwartzenberg.

Det er et smukt Haandværk De driver. (Prøver Tærningerne.) Jo saa min Troe! er de gjorte for at kunde være sikker. Fy skamme Dem, at ville stjele Livet af Folk!

Fabius.

Jeg svær Dem til, det har jeg aldrig havt i Sinde.

Schwartzenberg.

Og hvad var da Deres Hensigt?

Fabius.

Intet andet end at løse den Stakkels Lieutenant Hallmann ud af Deres Gjeld.

Schwartz-

Schwartzenberg.

Troer De at han vilde være fornøiet med, at det skede paa en saadan lumpen Maade?

Fabius.

Kiere Herr Ober-Krigs-Commissaire!

Schwartzenberg.

De fortjener at strasses. Hør nu engang! Skyde Dem ihjel det vil jeg ikke; men jeg vil bare give Dem et lidet Strækskud i Tyndstegen nær det tykke af Laaret.

Fabius.

Naade! Naade!

Schwartzenberg.

Eller vil De heller have det i den Deel som De sidder paa? Fort! vælg hvad De helst lister, og stil Dem saa hen ved Væggen!

Fabius (paa Knæe)

Barmhjertighed, kiere Herr Ober-Krigs-Commissaire! Lad det gaae om igjen, siden der var falske Tærninger i Spillet.

Schwartzenberg.

Det er sandt; naar skiød man Spurrer med Rendekugler? Jeg vil tage Kuglerne ud og lægge et Skud Spurrehagel for. De kan ingen Skade giøre Dem.

Fabius.

Men for Himmels Skyld! . . .

Schwartz-

Schwartzenberg.

Lidt Sylde maae De nødvendig have. Jeg vil lade med Salt.

Fabius.

Min Gud! De glemmer vores Betingelse? Jeg har jo otte Dages Frist?

Schwartzenberg.

Naa saa gaae da! men tag Dem i Agt for at jeg ikke træffer Dem, naar de otte Dage er forbi.

Fabius.

Jeg skal vel vogte mig derfor. (Staaer op.)

Schwartzenberg.

Og nu kan jeg lade Dem vide, at jeg har sat mig for ikke mere at reise til Jylland, men at blive bestandig i Kiøbenhavn, og at logere her i Huset.

Fabius.

O Gud naade mig arme Mand! Jeg er ruineret; aldeles ødelagt.

Schwartzenberg.

Fort herud!

(Aabner Dørren og støder ham ud.)

Fabius.

(der møder Hallmann i Dørren.)

Kjere Herr Lieutenant! Det er en Djevel. En levende Djevel.

(Gaaer.)

Tiende Scene.

Schwartzenberg. Hallmann.

Hallmann.
(kommer styrtende ind.)

Min Herre! De misbruger Deres Magt over mig. Jeg vil ikke længere være i Deres Gjeld! Tag Deres forhadte Laan tilbage!

Schwartzenberg.

Jeg forstaaer Dem ikke.

Hallmann.

Dræb mig! det har De Ret til, men ikke til at fornedre mig.

Schwartzenberg.

Og hvem har tænkt derpaa?

Hallmann.

Kræv af mig hvad De vil! Kræv mit Liv, og De skal faae det! men kræv ikke at jeg skal frasige mig Henriette.

Schwartzenberg.

Elsker De hende da saa høit?

Hallmann.

Om jeg elsker hende? O langt mere end det usle Liv jeg bærer paa, og som tilhører Dem.

Schwartzenberg.

De kan altsaa taale at en anden bliver Elsker af Henriette?

Hall-

Agnete.

Fruen maae ikke blive vreed; men førend jeg skulde forlade en god Tjeneste, før vil jeg da finde mig i, hvad Fruen behager at kalde mig.

Mad Ærenpriis.

Det er godt; saa kan du gaae. (Agnete neier og vil gaae.) Bie lidt! Ere alle de Sminkekrukker tomme, som jeg fik fra Frankrig i Fjor?

Agnete.

Ja de ere, naadige Frue!

Mad. Ærenpriis.

Saa spring strax og kjøb mig een.

Agnete.

Paa Øjeblikket. Jeg tænker jeg faaer den i Urteboden paa Hjørnet.

Mad. Ærenpriis.

Jeg troer du vil, Nette! Hos Girard i Gottersgaden maae du kjøbe den. Tænker du at Urtekræmmerne handle med saadanne Vahre?

Agnete.

Da husker jeg dog at Fruens salig Mand handlede dermed.

Mad. Ærenpriis.

Du er impertinent, Nette, veed du det? Troer du at jeg ikke erindrer hvad min Mand handlede med? Vil du bare gaae og udrette hvad jeg befalede dig? (Agnete neier og gaaer.)

An=

faaer jeg føie Dem. (Skyder en Pistol af i Luften og felder ham om Halsen.) Deres Gjeld er betalt, Herr Lieutenant; De skylder mig intet mere. Vær min Ven! Jeg tilstaaer Dem herved at det var mig der fornærmede Dem først i Morges.

Hallmann.

Ædelmodige Mand!

Ellevte Scene.

De Forrige. Frue Schwartzenberg. Ringsted, og Fabius, (som staaer udenfor og stikker Hovedet ind ad Dørren.

Henriette.

Min Gud! Hallmann!

(Falder i en Lænestoel, Hallmann og Ringsted løbe hen til hende.)

Frue Schwartzenberg.

Hvad betyder det Skud?

Schwartzenberg.

Intet andet end at jeg har skudt Liv i Herr Lieutenanten.

Frue Schwartzenberg.

Hvorledes forstaaer jeg det?

Hallmann.

Henriette! kom til Dem selv igjen og see mig for Deres Fødder!

Henriette (aabner Øinene.)

Kjere Hallmann! De har ingen Skade faaet?

Ringsted (afsides.)

Kjere Hallmann! O de Ord afsiger min Dom.

Schwartzenberg.

Veed du hvad? min Beste! Lieutenanten er rasende af Kjerlighed til din Datter.

Frue Schwartzenberg.

Og Henriette elsker ham ikke mindre.

Schwartzenberg.

Hun elsker ham. Ja saa. Altsaa, min kjære Søstersøn! hvad er herved at gjøre?

Ringsted.

At ære Henriettes Valg, og bære sin Skjebne med Taalmodighed.

Schwartzenberg.

Bravo!

Ringsted.

Henriette! Gud er mit Vidne, hvor inderlig jeg elsker Dem; og hvor dybt jeg føler Smerten af at miste Dem! Men hvad er der vel til i Verden, som jeg ikke opoffrer for Deres Lykke?

Henriette.

Beste Ven! Jeg kjender Deres Ædelmodighed.

Ringsted.

Herr Lieutenant! vær lykkelig! Der har De Deres Papiir tilbage. Jeg behøver nu ikke mere Tjenesten. Jeg reiser udenlands i et Par Aar for at adsprede mig. Tag det! (giver ham Papiret.)

Hall-

Hallmann
(tager Papiret og falder ham om Halsen.)

De glæder og bedrøver mig inderlig paa eengang. O at en Pige saa skjøn og saa fortræffelig som Henriette snart maatte erstatte Dem Deres Tab.

Frue Schwartzenberg.

I Sandhed De fortjener det.

Schwartzenberg.

Det gjør han, paa min Sjel! Det vilde jeg sige om han saa ikke var min Søstersøn.

Hallmann.

Kjereste Henriette! bestem nu min Skjebne!

Henriette.

Min Moder!

Frue Schwartzenberg.

Tag hende, Herr Lieutenant! Gud velsigne Dem!

Schwartzenberg.

Amen!

Hallmann.

O min Lykke er ubeskrivelig. Tak, beste Moder! og De, dyrebare Henriette! modtag min Forsikring om evig Kjerlighed. (Kysser hendes Haand.)

Henriette.

Min er uforanderlig indtil Døden.

Fabius
(stedse med Hovedet ind igjennem Dørren.)

Gud velsigne Dem, Herr Ober-Krigs-Commissaire! Vil De ikke ogsaa skyde Liv i mig?

 Schwartz-

Henriette.

Gud! De har duelleret med min Fader.

Ringsted.

Gid alle Dueller kunde udryddes! det var endnu klogere.

Hallmann.

Jeg istemmer Deres Ønske.

Fabius.

Og jeg skal takke Himlen paa mine Knæe, som i Dag har reddet en duelig Borgers Liv.

Schwartzenberg.

De har Ret, for der hører Duelighed til at omgaaes med falske Tærninger.

Fabius.

Naa naa! intet mere om den Sag. Jeg maae ned i min Kjelder og have mig et Glas Viin oven paa den Skræk. Jeg anseer det som min Fødselsdag i Dag, og altsaa er den beste Viin ikke for god. Jeg fordrer Dem ud allesammen . . . paa at drikke. Hurra! vi skal drikke Brudens og Brudgommens Skaal.

Hof-

H o f f ſ o r g e n

eller

Teſtamentet.

Comedie i een Act.

Per-

Personerne:

Madame Ærenpriis.

Charlotte, hendes Stifdatter.

Agnete, hendes Pige.

Secretair Stram.

Reinhard, Isenkræmmer.

Rose, Skræder.

Mogens, Mad. Ærenprises Tjener.

Skuepladsen forestiller en Stue i Madame Ærenprises Huus, hvori staaer et Natbord, med Speil paa.

Før=

Første Scene.

Mad. Ærenpriis (staaer ved Natbordet og pynter sig.)

Agnete (hielper hende.)

Agnete

(efterat hun har bundet Klobaandet.)

Har Fruen nu mere at befale?

Mad. Ærenpriis

(seer sig i Speilet paa alle Kanter.)

Nei nu kan du gjerne gaae, Nette!

Agnete.

Naadige Frue! . . .

Mad. Ærenpriis.

Hvad godt?

Agnete.

Fruen maae ikke tage min Dristighed ilde op, men jeg heeder Agnete, og Fruen kalder mig Nette, og det har jeg altid hørt var et Hundenavn.

Mad. Ærenpriis.

Veed du hvad, min Pige? vil du tjene hos mig under Navn af Nette, saa kan du; og vil du ikke det, saa kan du faae din Løn, og saa maae du gjerne fæste dig, hvor du vil, og lade dig kalde Agnete.

Ag

Agnete.

Fruen maae ikke blive vreed; men førend jeg skulde forlade en god Tjeneste, før vil jeg da finde mig i, hvad Fruen behager at kalde mig.

Mad. Ærenpriis.

Det er godt; saa kan du gaae. (Agnete neier og vil gaae.) Bie lidt! Ere alle de Sminkekrukker tomme, som jeg fik fra Frankrig i Fjor?

Agnete.

Ja de ere, naadige Frue!

Mad. Ærenpriis.

Saa spring strax og kjøb mig een.

Agnete.

Paa Øjeblikket. Jeg tænker jeg faaer den i Urteboden paa Hjørnet.

Mad. Ærenpriis.

Jeg troer du vil, Nette! Hos Girard i Gottersgaden maae du kjøbe den. Tænker du at Urtekræmmerne handle med saadanne Vahre?

Agnete.

Da husker jeg dog at Fruens salig Mand handlede dermed.

Mad. Ærenpriis.

Du er impertinent, Nette, veed du det? Troer du at jeg ikke erindrer hvad min Mand handlede med? Vil du bare gaae og udrette hvad jeg befalede dig?

(Agnete neier og gaaer.)

An=

Anden Scene.

Mad. Wrenpriis (allene.)

Den fordømte Urtekræmmer skal jeg nu ved alle Leiligheder have paa min Tallerken. Det er dog besynderligt, at de ikke kan lade den salig Mand ligge i Roe i sin Grav. Kan det ikke være ligemeget enten han var Urtekræmmer eller hvad han var? — (Der høres et Klämmerie udenfor.) Hvad er det for en Allarm? — (hun ringer.) Det er nok Mosis Magnus igjen, der gjør Narrestreger?

(Hun ringer atter.)

Tredie Scene.

Mad. Wrenpriis. Mogens.

Mogens.

Der er Avisen, naadige Frue!

(Han lægger den paa Natbordet.)

Mad. Wrenpriis.

Hvad var det for en Allarm du gjorde derude i Antichambret? min kjere Magnus!

Mogens.

Det var en Tølper, en Stud, en Grobian, naadige Frue, som jeg maatte lære Mores, maatte jeg.

Mad. Wrenpriis.

Hvem var det da?

Mo-

Mogens.

Jh det var — o! jeg maae blive gal over en saadan Esel, maae jeg — det var Budet med Avisen, han bragte en Qvittering for forrige Aar, gjorde han.

Mad. Ærenpriis.

Ja den skal jo betales?

Mogens.

Det er sandt, men den var ikke til os, var den ikke.

Mad. Ærenpriis.

Hvem var den da til?

Mogens.

Ja det maae Gud i Himmelen vide. Han spurgte efter Madame Ærenpriis, og jeg svarte ham at her boede ingen Madam Ærenpriis, sagde jeg, men at her boede derimod en Frue Ærenpriis, sagde jeg. Saa sagde han, at det var det samme, sagde han. Nei, svarte jeg, det er en Fandens Forskjel, sagde jeg. Saa toeg jeg Qvitteringen fra ham, og saae paa den, gjorde jeg. Og saa stod der — o! jeg vil døe paa at det er Ondskab af dem der henne paa Addresse-Contoiret, vil jeg — saa stoed der, min Sjel! med rene og tydelige Ord: Til Urtekræmmer Enken Madame Ærenpriis, stod der. Men saa maae Fruen troe at jeg blev gal i Parykken, blev jeg; og saa sagde jeg ham at han kunde gaae Fanden i Vold, og søge efter sin Madame Ærenpriis, sagde

jeg;

jeg; og saa fortalte jeg ham, at her ikke i de sidste tolv Aar havde boet nogen Madame Ærenpriis her i Huset, sagde jeg; og at hun vel havde boet her eengang, men at hun var flyttet ud, sagde jeg, strax da Fruens salig Mand var død, og at Frue Ærenpriis var flyttet ind igjen, sagde jeg, og saa jog jeg ham paa Dørren, gjorde jeg.

Mad. Ærenpriis.

Du er en Dosmer, Magnus! Kunde du ikke have sagt ham reent ud, at de en anden Gang maatte være mere høflige der henne; og saa havde den Præk været ude?

Mogens.

Nei, Frue! de Karle maae, min Troe! ikke have det saa fiint, maae de ikke, for saa forstaaer de det ikke. Gid Fanden være deres Urtekræmmer-Enke!

Mad. Ærenpriis.

Det er godt, Magnus! gaae nu din Vei!

Mogens.

Om Forladelse, naadige Frue! jeg takker Fruen, gjør jeg, fordi hun har døbt mig om, har hun, og skildt mig ved det gemene Navn Mogens; men jeg ønskede dog gjerne at jeg kunde faae et andet Navn, gjorde jeg, for det Navn Magnus kan jeg inte ikke lide.

Mad. Ærenpriis.

Hvorfor ikke det?

Mogens.

Jeg har gaaet i Latine Skoele i et halvt Aars Tid, har jeg, og der hørte jeg, at mine Kammerater sagde, at alle de der havde faaet det Tilnavn Magnus, havde været nogle Spidsbuber, Kjeltringer og Røvere, sagde de; og tilmed saa kjender jeg en Toldfiskentør, gjør jeg, som ogsaa hedder Magnus, og disse Toldbetjenter kan jeg for min Død ikke lide, for de bedrøver saa mange skikkelige Borgerfolk, gjør de.

Mad. Ærenpriis.

Hvad vilde du da hede, naar du nu skulde have et andet Navn?

Mogens.

Ja, seer Fruen, jeg er saa lidt curiøsk, er jeg. Jeg stoed nu i to Aar som Dreng i Urteboden hos den salig Herre, gjorde jeg.

Mad. Ærenpriis.

Det kommer jo ikke Sagen ved?

Mogens.

Jo det gjør, naadige Frue, gjør det. Kunde nu den naadige Frue ikke ligesaa gjerne kalde mig Allehaande eller Ingefær, eller saadant noget, for saa erindrede dette Navn mig om hvad jeg havde været, gjorde det; og jeg husker saa godt, gjør jeg, hvad den gode Herre saa tidt sagde, at man aldrig burde skamme sig ved hvad man havde været, sagde han.

Mad.

Mad. Ærenpriis.

Du er en Slyngel Magnus! og gjorde jeg dig din Ret, saa joeg jeg dig af mit Libert.

Mogens.

Det var bedre om Fruen joeg Liberiet af mig, var det; for det er saa gammelt, er det. Ellers har jeg min Troe inte ikke sagt noget for at lade Fruen høre, hvad hun har været, har jeg ikke.

Mad. Ærenpriis.

Fort herud, Slyngel!

(Han gaaer.)

Fjerde Scene.

Madame Ærenpriis (allene.)

Atter en uforskammet Næsviis! Jeg troer al Verden har sammensvoeret sig imod mig; og min jankede Stifdatter er nok Hovedet for dette gemene Complot.

Femte Scene.

Mad. Ærenprriis. Mogens.

Mogens.

Herr Sikketeer Stram vilde gjøre sin Opvartning, vilde han.

Mad. Ærenpriis.

Luk op, og beed ham komme ind.

(Mogens aabner Dørren, og naar Secretairen er kommet ind, gaaer han ud.)

Sjet-

Sjette Scene.

Madame Ærenpriis. Stram.

Stram.

Underdanige Tjener! min charmante Frue.

Mad. Ærenpriis.

Tjenerinde, kjere Stram! Men, hvorledes er det fat? Det er jo over fjorten Dage siden De lagde Sorgen for Deres salig Kone; hvorfor er De da nu saa sort?

Stram.

Af to Aarsager. — For det første er der i Dag anlagt en dyb Hofsorg paa tre Uger —

Mad. Ærenpriis.

Hvad siger De?

Stram.

Intet andet end hvad Avisen siger.

Mad. Ærenpriis
(tager Avisen og læser.)

Min Gud! og vi skal spise hos Commerceraadens til Middag.

(Hun ringer af alle Kræfter.)

Syvende Scene.

De Forrige. Mogens.

Mad. Ærenpriis.

Hør, Magnus! spring mig strax ind her næst ved til min Skræder, og beed ham at han paa Øjeblik-

blikket kommer ind til mig. Han maae slet ikke ophol de sig. Hører du? skynd dig, alt hvad du kan!

(Mogens gaaer, og i det samme kommer Agnete ind.)

Ottende Scene.

Mad. Ærenpriis. Stram. Agnete.

Agnete.

Her har jeg det, som Fruen befalede mig at kjøbe.

Mad. Ærenpriis.

Det er godt, Nette! Kom strax og løs mig dette Livbaand af, og giv mig det sorte igjen! Om Forladelse Herr Secretair! at jeg er saa frie i Deres Nærværelse.

Stram.

Jeg beder Dem at benytte Dem af Deres Frihed. Det er desuden en Lykke, som mangfoldige ville misunde mig, at indlades ved en skjøn Dames Toilette.

Mad. Ærenpriis.

De smigrer, Herr Secretaire! — (Til Agnete, som har bragt hende det sorte Baand.) Jeg skal nok hjelpe mig selv, Nette! Gaae strax op til Charlotte, og sig hende, at der er Hofsorg, og at hun maae klæde sig derefter. Og bring mig saa begge vores sorte Silkeklædninger ned fra Garderoben! Og hør: glem ikke at sye sorte Baand i min Nattrøie.

(Agnete gaaer.)

Niende Scene.

Mad. Ærenpriis. Stram.

Stram.

Vil De tillade mig at forrette Deres Kammerpiges Forretning?

Mad. Ærenpriis.

Jeg takker Dem, kjere Stram! De er saa vant til at assistere mig, at jeg ikke kan undslaae mig for at modtage Deres Tilbud.

Stram

(binder det sorte Livbaand om hende.)

Hvilken Taille! Gratierne selv kunne ikke have den nydeligere.

Mad. Ærenpriis.

Immer den samme spøgende, flygtige Coridon, som for tyve Aar siden. Hvem skulde sige om Dem, at De er tredsindstyve Aar gammel?

Stram.

Og, om Dem, min Charmante! skulde man troe, at De ikke endnu havde opnaaet Deres tredivte Aar.

Mad. Ærenpriis.

Imidlertid kom vi fra det, som De vilde have sagt. For det første, sagde De, er der i Dag anlagt Hofforg.

Stram.

Og for det andet har jeg sørgelige Tidender at berette Dem.

Mad. Ærenpriis.

Saa? og hvori bestaaer de?

Stram.

Vores Plan i Henseende til Charlotte ryger i Lyset. Hør engang hvad den forbandede samvittighedsfulde Præst i Jylland skriver: (han tager et Brev op af Lommen og læser.) "Indsluttet følger den forlangte Døbeattest for Jomfrue Charlotte Ærenpriis, men saasom min Samvittighed forbyder mig at gjøre hende to Aar yngre, end hun virkelig er, saa sendes den mig tiltænkte Hundrede-Rigsdalers-Seddel ogsaa hermed tilbage." — Gid Fanden have en saadan Samvittighed, der ikke lader sig bevæge ved Hundrede-Rigsdalers Sedler!

Mad. Ærenpriis.

Men kan Planen derfor ikke iværksættes?

Stram.

Vanskelig, min Charmante! Jomfrue Charlotte er saa forbandet kræsen i sit Valg. Dersom vi havde faaet den forbømte Attest, saa havde vi i det mindste vundet to Aar. I den Tid kunde man dog vel sagte have faaet udmonderet en eller anden Nar, der kunde have stukket hende i Øinene, og som havde ladet sig akkordere i Henseende til hendes Arvemidler; endskjøndt det hidindtil ikke har villet gaae an.

Mad. Ærenpriis.

Er der da intet Middel tilovers, kjere Stram?

Mad. Ærenpriis.

Hvorfor forhindrede du ham? Dosmer! da jeg dog befalte dig at skynde paa ham.

Mogens.

Det skal jeg sige Fruen, skal jeg: det var for hendes egen Honneurs Skyld, var det. Jeg kommer ind til Skræderen, gjør jeg, og saa sagde jeg ham mit Ærende, og saa staaer han op og vil trække sine Støvler paa, vil han. Men saa seer jeg i det samme, gjør jeg, til Lykke, at han havde, reverenter talt, med Permission at sige, gule Skjægs Buxer paa, havde han. Jeg blev heed om Ørene, blev jeg, og skraalte: stop Mester! er han gal at komme i en fornemme Dames Huus med gule Buxer paa, naar der er Hofsorg, sagde jeg? Hm! svarte han, og loe i Skjægget, en fornemme Dame! det huskede jeg saamænd ikke paa, sagde han. Ja lee kuns ikke, kjere Mester! sagde jeg, jeg vil give min Hals paa at han ikke faaer den Naade at røre min naadige Frue med en Finger, naar han har de gule Buxer paa, sagde jeg. Og saa gik han hen og klædte sig efter sin Stand, gjorde han.

Stram.

Saa! en Skræder efter sin Stand! det maae være brillant!

Mad. Ærenpriis.

Du er et Fæe, Magnus! i hvad jeg saa gjør

ved

lig Indkomst af to tusende Rigsdaler, som vi dog i det mindste beholder, om endog Charlottes tilkommende Brudgom ikke skulde ville lade sig akkordere og afslaae en Deel af Kapitalen.

Stram.

Bare vi havde en Brudgom til hende; men De tillader dog vel ikke, at hun faaer den unge Reinhard?

Mad. Erenpriis.

Kan De troe det? En Mand, der er saa utaalelig stolt, at han synes at see al Verden over Hovedet. Desuden troer jeg at Charlotte kan gjøre et langt bedre Partie end med en Isenkræmmer.

Stram.

Upaatvivlelig. Mangen en fornemme Mand har allerede forgjeves beilet til hende; og dog er det netop et saadant Partie hun bør gjøre, thi derved forskaffer man sig i Nødstilfælde et Rygstød.

Mad. Erenpriis.

Og man faaer en Rettighed til at give sig en vigtig Mine, som er en meget betydelig Omstændighed. Naar man ved sin Indflydelse kan udrette eet eller andet ved Hoffet; hjelpe een eller anden til en lille Tjeneste; eller og lægge Hindringer i Veien for dem, da først er det at man faaer Anseelse i Verden.

Stram.

De er fin, som Politiken, mir Charmante!

Mad.

Mad. Ærenpriis.

Glem ikke Dem selv, kjere Stram, De er jo listig, som Kabalen.

Stram.

Altsaa bliver vores Giftermaal ingen Mesalliance. Kabalen og Politiken har altid været Ægtefolk.

Mad. Ærenpriis.

I det mindste har de levet som Ægtefolk med hinanden.

Tiende Scene.

De Forrige. Mogens

(med sort Flor om den høire Arm.)

Mogens.

Mester Rose lod formelde sin Compliment, giorde han.

Mad. Ærenpriis.

Hvorledes er det at du har skabt dig ud?

Mogens.

Hvad befaler den naadige Frue? Det forstaaer jeg inte ikke.

Stram.

Hvad betyder det Flor du har om Armen?

Mogens.

Hofsorg, Herr Sikketeer!

Mad. Ærenpriis.

Hvor kommer din Nar til at bære Hofsorg?

Mo-

Mogens.

Meget naturlig, fordi jeg er en Borgermands-Søn, er jeg, og min Fader var en god Borger i Kjøbenhavn, var han, med adelige Privilegier, og boede i Peder Madsens Gang og handlede med Liverer, gjorde han. Og dernæst tog jeg dette Flør om Armen til Ære for mit Herskab, gjorde jeg.

Mad. Ærenpriis.

Og til Ære for dit Herskab er du saa god strax at plukke det Narresias af dig.

Mogens

(tager Floret af sig.)

Herre Gud! naar det sidder paa Herskabet, saa er det fornemt, og sidder det paa en stakkels Tjener, saa hedder det Narresias, gjør det; ret som en Tjener var et Fæe, og inte kunde føle ligesaa meget for den salige Marggrevinde som hans Herskab.

Mad. Ærenpriis.

Monsieur Magnus behager at tie stille med sine Reflexioner, og udrette sit Ærende.

Mogens.

Det er sandt; Mester Rose lod formelde sin Compliment; han vilde komme strax, men jeg forhindrede ham, gjorde jeg.

Stram.

Det kan man kalde at gaae Ærender.

Mad.

Mad. Ærenpriis.

Hvorfor forhindrede du ham? Dosmer! da jeg dog befalte dig at skynde paa ham.

Mogens.

Det skal jeg sige Fruen, skal jeg: det var for hendes egen Honneurs Skyld, var det. Jeg kommer ind til Skræderen, gjør jeg, og saa sagde jeg ham mit Ærende, og saa staaer han op og vil trække fine Støvler paa, vil han. Men saa seer jeg i det samme, gjør jeg, til Lykke, at han havde, reverenter talt, med Permission at sige, gule Skjægs Buxer paa, havde han. Jeg blev heed om Ørene, blev jeg, og skraalte: stop Mester! er han gal at komme i en fornemme Dames Huus med gule Buxer paa, naar der er Hofsorg, sagde jeg? Hm! svarte han, og loe i Skjægget, en fornemme Dame! det huskede jeg saamænd ikke paa, sagde han. Ja lee kuns ikke, kjere Mester! sagde jeg, jeg vil give min Hals paa at han ikke faaer den Naade at røre min naadige Frue med en Finger, naar han har de gule Buxer paa, sagde jeg. Og saa gik han hen og klædte sig efter sin Stand, gjorde han.

Stram.

Saa! en Skræder efter sin Stand! det maae være brillant!

Mad. Ærenpriis.

Du er et Fæe, Magnus! i hvad jeg saa gjør

ved

ved dig. Kan du dog ikke eengang lære at gaae dine Ærender ligefrem, uden at bekymre dig om andet? Skal jeg da nu vente paa Skræderen til han faaer klædt sig om?

Mogens.

Fruen skal ikke vente paa ham; men han venter paa hende, for han staaer her ude i Antes-Kammeret, gjør han.

Mad. Ærenpriis.

Og saa holder din Dosmer mig op med saa megen Sladder?

Mogens.

Herre Gud! jeg maatte jo svare paa alle de Spørgsmaale jeg fik, maatte jeg.

Mad. Ærenpriis.

Fort, lad ham komme ind; og løb saa op til Nette, og spørg hende hvor hun bliver af med — Naa der er hun.

(Agnette kommer ind og lægger Klæderne fra sig paa en Stoel, og gaaer. Mogens gaaer ud, og aabner Døren for Skræderen.)

Ellevte Scene.

Mad. Ærenpriis. Stram. Rose.

Mad. Ærenpriis.

Det havde været bedre at han havde kommet som han var, Mester! end at han har opholdt mig med at klæde sig om.

Rose.

Rose.

Naadige Frue! jeg frygtede for at støde an imod Etiquetten.

Stram.

Ha ha ha! saa kommer da Etiquetten ogsaa Skræderne ved?

Mad. Ærenpriis.

Bravo! Bravo! kjere Stram!

(De lee begge.)

Rose.

De har fuldkommen Ret i at lee. Jeg leer selv saa tidt ad disse Narrestreger.

Stram.

Saa De leer selv deraf? Det er, ved Gud! herligt. (Leer.) O lee med, min Charmante!

(De lee begge.)

Rose.

Ja rigtig nok leer jeg deraf. Seer De, jeg tænker som saa: Naar Kongen og hans Familie læg- ger Sorg an, saa er det enten for en Bekjendt eller for en Beslægtet, eller ogsaa har de andre Aarsager derfor; og saa maae de Folk, som de har til deres daglige Opvartning, ogsaa gaae med sorte Klæder. Alt dette kan jeg finde mig i; men hvad Fanden kommer det Folk i Byen ved? tænker jeg. Seer De: da jeg mistede min første salig Kone, saa gav jeg mine Folk Sorgeklæder, efter god gammel Skik

og

og Brug, og dem maatte de gaae med. Men nu boer der tre Familier i mit Huus foruden mig, og om nu disse ogsaa havde lagt Sorg an, saa havde jeg sagt om dem, at de vare nogle Narre.

Mad. Ærenpriis.

Om Forladelse, Mester! hvorfor klæder han sig da selv som en Nar? (Hün leer.)

Stram.

Charmant! min Naadige! (Leer.)

Rose.

Jeg ventede mig dette vittige Spørgsmaal. Det er fordi jeg og Folk af min Profession maae leve af Verdens Daarlighed; og dersom alle Folk paa eengang bleve kloge, saa sultede vi ihjel. Derfor gjør jeg selv saadahne Narrestreger med.

Stram.

Mester Rose forstaaer sig nok bedre paa at tilskjere Klæder end den fine Verdens Levemaade?

Rose.

Af et forskaarens Arbeide er det vanskeligt at faae noget godt ud; og den fine Verdens Levemaade er saa forskaaret, at jeg vil see paa den Mester, der kan gjøre noget fornuftigt af den.

Mad. Ærenpriis.

Ja, her er andet at bestille end at ræsonnere hen i Taaget. Her er Hastarbeide, Mester! Min Datter og jeg skal spise til Middag hos min Svoger

Com-

Commerceraad Reinhard; og vores sorte Klæber ere ikke saaledes at vi kan bruge dem. See her!

(Hun viser ham Klæderne.

Rose.

Her er saa meget kort Tid, kuns et Par Timer. Det er ikke muelig at faae to Klædninger ændret paa saadant et Øieblik. (Seer paa Klæderne.) Ja jeg seer nok hvad der fattes dem, og jeg vil see hvad jeg kan gjøre ved Jomfruens; men Fruen kunde vel sagte bruge sin for een Gang; hun er dog en gammel Kone.

Mad. Ærenpriis.

Han er sandelig meget høflig, Monsieur Rose!

Stram.

Er han gal? Mester! Kan Fruen gaae med en Kjole, som skal snøres bag til. Skal der ikke et Falbelad omkring med Garnering? og hvem Fanden bruger Robeærmer nu, undtagen til Cour? og veed han da ikke, at der skal lange Ærmer i Kjolerne?

Mad. Ærenpriis.

De har Ret, Herr Secretaire! man er ilde faren med disse Haandværksfolk, de har ingen Smag, ingen Skjønsomhed. Veed han hvad, Mester! Kjolerne maae gjøres i Stand, hvorledes han saa bærer sig ad.

Rose.

Det er mig umueligt at skaffe Dem mere end den

eene,

een, thi et Par af mine beste Svende ere syge, og jeg har saa overmaade meget at bestikke med denne Hofsorg.

Stram.

Ja saa tag da fat paa Fruens først. Veed De hvad De kan gjøre, min Charmante! De kan laane en sort Kjole til Deres Datter hos Madamen, som boer her oven paa.

Rose.

Hvorledes vilde den klæde Jomfruen? De husker dog vel, at Madamen har en lille Skavank i Ryggen, og at Kjolen er gjort derefter?

Mad. Erenpriis.

Lad det være min Sag, Mester! Den rækker sig nok ud, naar hun faaer den paa Kroppen.

Rose.

Desuden er denne Madame for corpulent. Hendes Klæder vilde bedre passe Fruen end Jomfruen.

Stram.

Er han gal? Mester! vil han at Fruen skal gaae som et Spektakel?

Mad. Erenpriis.

Vil han kuns behage at gjøre som jeg vil have det. Altsaa, om to Timer faaer jeg min Kjole?

Rose.

Ja, naadige Frue! men førend at Jomfrue Charlotte skulde gaae som et Spektakel, før skal

jeg

længe indtil det kan skee, maae skjule dem begge hos mig; at jeg har Ord for at være en retskaffen Mand, og at man ogsaa kan see det paa mig. Hvordan Fanden vilde du, Kone, at jeg skulde kunde staae imod alt dette?

Mad. Grøn.

Det forstaaer sig, min kjere Mand! Den lille Hyklerske veed ret godt, at hvem man ikke faaer Bugt med paa anden Maade, den fanger man med Smiger.

Grøn.

Jeg skjendte rigtig nok dygtig paa hende, men saa var det ogsaa forbi, og jeg beholdt hende i Huset. Du skal selv see, at det er ret et vakkert indtagende Barn. Og da nu den unge Herre kom, saa læste jeg ogsaa Loven og Propheterne for ham, og sendte ham siden hen til et Værtshuus, hvor jeg rigtig nok betaler et Værelse for ham, og alt hvad andet han ikke nyder her i Huset. Og siig mig nu paa din Samvittighed: kunde jeg lukke min Dør for to Beslægtede, to saa nær beslægtede? siden August er en Søn af min Fætter Herr Lysias Snit, den meest berygtede Lovtrækker og Vinkelskriver i hele Ebbeltoft; og Lovise en Datter af hans Broder Herr Doctor Hippocrates Snit, den meest frygtede privilegerte Menneskeslagter, som hele Jylland eier.

Mad. Grøn.

Og just fordi det er dine Beslægtede, burde du

have

med rene Ord, at Renterne, saa længe De lever, skal deles i lige Dele imellem Dem og Deres Datter. Det var det fordømte Tillæg til Deres Mands Testamente, der saaledes beskjærer Dem Deres Indkomster. Det var ogsaa, om jeg maae sige det, eenfoldigt af Dem, at De antog hans Tilbud at gifte sig med ham uden Fællesskab i Formue.

Mad. Ærenpriis.

Ganske rigtig. Men jeg insinuerede mig dog saa meget hos ham, at han, kort efter vores Giftermaal, gjorde et Testamente, der var saa favorabelt for mig. Hvad Bremser der siden har stukket ham, at han to Aar derefter forandrede det, kan jeg ikke vide.

Stram.

Jeg ikke heller, min Charmante! men mærkværdigt er det, at det skede paa samme Tid, som han forbød Capitainen sit Huus. Imidlertid er det godt at vi nu har revet dette saa farlige Document i Stykker; thi Folkesnak siger intet, naar Beviser mangle; med den Sag er vi nu i Rigtighed; og med en Stifdatter behøver man desuden ikke at handle saa delicat.

Trettende Scene.

De Forrige. Mogens.

Mogens.

Kræmmer Reinhard er her uden for, og siger at han vilde tale med Madamen, vilde han, men jeg sagde, at han meente nok Fruen, sagde jeg.

Mad. Ærenpriis.

Han har nu altid sin egen Maade at tale paa.

Stram.

Han har ikke engang saa megen Ambition, som der behøves til at blive Rodemester.

Mogens.

Jeg sagde ogsaa til ham, at det var uanstændigt at tale saadant om en fornemme Dame, sagde jeg; men saa loe han, og bad mig holde Munden, gjorde han, og spurgte mig, om det var nogen Skam at være Madame, sagde han, og om en Kone, der solgte Svedsker, ikke kunde være ligesaa god som den beste Geheimeraadinde, sagde han; og saa sagde jeg, at han kunde faae en Ulykke for sin Mund, i Fald Fruen hørte det, sagde jeg.

Mad. Ærenpriis.

Og du skulde faae en Ulykke for din Mund, min gode Magnus! og ikke befatte dig med at ræsonere om det der ikke kommer dig ved.

Stram.

en Slunk, hun fortjenet . . . Ja du har ret; jeg er god, from, overbærende; men, paa min Ære, dette er noget, som kan sætte Blodet i Oprør, og mit er kommet i Kaag.

Grøn.

Men hør nu, Kone! her er jo ingen Bortførelse i den hele Historie. Pigen kom her gandske allene med Posten, og et Par Dage derefter kom det unge Menneske til Fods, med sin Byldt paa Nakken. Jeg var paa Prøve, for at vise disse Skuespillere, som er kommet hertil, hvorledes Londeman og Rose spillede deres Roller i gamle Dage; man kommer og siger mig at et ungt Fruentimmer ønskede at tale med sin Onkel Akteur Grøn. Du veed, at man ikke kalder mig anderledes over hele Byen, uagtet jeg ikke mere spiller Comedie.

Mad. Grøn.

Ja det veed jeg. Nu videre.

Grøn.

Jeg kommer hjem, og finder der en lille Pige, med et net aabent Ansigt, men som sloeg Øinene ned, rødmede, skjelvede, stammede, og sagde at det var hende kjert at gjøre mit Bekjendtskab; at hun og August ingen anden Tilflugt havde end mig; at August maae komme i Morgen eller i Overmorgen; at jeg nødvendig maae gifte dem med hinanden, uagtet det er imod deres Forældres Villie; og at jeg, saa-

 længe

længe indtil det kan skee, maae skjule dem begge hos mig; at jeg har Ord for at være en retskaffen Mand, og at man ogsaa kan see det paa mig. Hvordan Fanden vilde du, Kone, at jeg skulde kunde staae imod alt dette?

Mad. Grøn.

Det forstaaer sig, min kjere Mand! Den lille Hyklerske veed ret godt, at hvem man ikke faaer Bugt med paa anden Maade, den fanger man med Smiger.

Grøn.

Jeg skjendte rigtig nok dygtig paa hende, men saa var det ogsaa forbi, og jeg beholdt hende i Huset. Du skal selv see, at det er ret et vakkert indtagende Barn. Og da nu den unge Herre kom, saa læste jeg ogsaa Loven og Propheterne for ham, og sendte ham siden hen til et Værtshuus, hvor jeg rigtig nok betaler et Værelse for ham, og alt hvad andet han ikke nyder her i Huset. Og siig mig nu paa din Samvittighed: kunde jeg lukke min Dør for to Beslægtede, to saa nær beslægtede? siden August er en Søn af min Fætter Herr Lysias Snit, den meest berygtede Lovtrækker og Vinkelskriver i hele Ebbeltoft; og Lovise en Datter af hans Broder Herr Doctor Hippocrates Snit, den meest frygtede privilegerte Menneskeslagter, som hele Jylland eier.

Mad. Grøn.

Og just fordi det er dine Beslægtede, burde du

have

have været haard og ubøielig; først for de gode Sæders Skyld, og dernæst for at hævne dig.

Grøn.

Fy Kone! det mener du ikke med.

Mad. Grøn.

Ikke det? Ja ondt vilde jeg nu just ikke gjøre dem; men heller ikke meget godt. Har du ikke Aarsag til at være vreed paa din hele Familie, saa har ingen det. Da du, for nogle og tredive Aar siden, fulgte dit Talent .... for du havde virkelig et Talent, min gode Mand .... og gav dig til Comedien, hvordan opførte da din hele Familie sig imod dig? dog maae jeg undtage din Fætter Skipperen, som jeg maae lade vederfares Ret. De fornærmede dig paa alle muelige Maader; behandlede dig slet; forfulgte og bagvaskede dig; chicanerede dig; førte dig Processer paa Halsen; trykkede Skamskrifter imod dig, fik Rector Magnificus til at give dig en Irettesættelse; gjorde alt hvad de kunde for at faae dig gjort arveløs af din Fader, der havde sat sig i Hovedet, at du skulde være Præst; og kjøbte endelig tilsidst Kabaler, for at faae dig udpebet. See saaledes har din hele Slægt sig ad; den vilde aldrig see dig for sine Øine; kaldte dig en forhærdet Synder; og dømte dig allerede her i Livet ned i Helvedes Afgrund. Og hvem vare de værste af dem alle? Netop denne berygtede Herr Prokurator, og denne frygtede

Feldtskjer, som jeg ikke kjender, som jeg aldrig har seet, aldrig vil see, og som jeg haaber, med Guds Hjelp, aldrig at faae at see.

Grøn.

Nu, alt det veed vi; og hvad kommer saa derudaf?

Mad. Grøn.

Lad mig faae udtalt: Siden efter gjorde du Lykke og Opsigt, som Skuespiller; nu begyndte de da ikke mere at skamme sig ved dig; men at forlige sig med dig, det tænkte de endnu ikke paa. Men aldrig saa snart døer, for nogle Aar siden, din Ven, og efterlader dig sin hele Formue, hvorved du blev sat i Stand til at tage din Afskeed, og at leve i Roelighed paa dine gamle Dage, førend de gjorde alle muelige Forsøg paa at blive Venner med dig, siden de veed at vi ingen Børn har. See, saadan er Verdens Gang: er jeg fattig, kjender ingen mig; er jeg riig, søger alle mig. Hidindtil har du været stolt nok til ikke at give dig af med dem; og det er ret brav. Men nu, min gode Mand! .... du maae have Karakter, ligesaavel udenfor som paa Theatret; den har du altid havt førend i disse Dage. Hvorfor mangler du den nu?

Grøn.

Det er fordi mine to Herrer Fættere opføre sig imod disse stakkels unge Mennesker, netop ligesom

de

de har opført dem imod mig. August og Lovise holder af hinanden fra deres Barndom af. Deres Forældre, der ikke ere rige, ere komne i Klammerie sammen angaaende en usel Tofte, som der kanskee kan saaes en halv Skjeppe Korn i. Fra den Tid af siger Feldtskjeren i alle Selskaber at hans Broder Prokuratoren er en Vinkelskriver; og Prokuratoren siger, at hans Broder Feldtskjeren har dræbt flere Patienter, end han selv har ruineret Folk, der førte Processer. Seer du: slette Handlinger, dem tilgiver man, men Sarkasmer forglemmes aldrig. Nu ere de da altsaa uforsonlige Fiender. De stakkels Børn lider derunder, som jeg vilde have liidt paa den Tid da de forfulgte mig, ifald jeg havde trængt til dem.

Mad. Grøn.

Og du vil blande dig ind i alt dette? Lad alle disse smukke Slægtninger klamres imellem sig selv. Børnene ere ikke bedre end deres Forældre, det tør jeg vædde paa. Vi klamres ikke vi to. Vi tilbade hinanden, saalænge vi vare unge, det forstaaer sig, saaledes maatte det jo være; vi holder af hinanden nu da vi ikke længer ere unge, og saaledes burde det altid være. Vil du beholde Fred og Roelighed i Huset, saa send mig strax denne unge Døgenigt, og denne lille Fjante tilbage hvor de kom fra. Nogle Dalere i Lommen paa Børnene, og et got, tørt,

kraftigt og bidende Brev til Forældre, hvori du lader dem forstaae, at der er mindre ondt i at spille Comedie, end i at lade fine Børn løbe fra sig.

Grøn.

Nu ja vel da . . . du kan have Ret i en vis Henseende, og du veed at jeg aldrig vil gjøre noget som er dig imod. Men du maae selv paatage dig at give dem deres Reisepas. Jeg har ikke Mod dertil.

Mad. Grøn.

Meget vel. Har du ikke Mod dertil, saa har jeg. Lad mig kun raade. Megen Høflighed; megen Artighed; men bestemt, fast og alvorlig. Du skal faae at see.

Grøn.

Tab kuns ikke Modet, naar du seer dem. See der kommer netop Lovise. Nu kan du begynde strax.

Anden Scene.

De Forrige. Lovise.

Lovise.

Er det sandt, Onkel, hvad Tjenestefolkene siger, at Deres Kone, min Tante, er kommet hjem fra Kjøbenhavn?

Grøn.

Ja mit kjere Barn! der er hun.

Lo-

Lovise.

Det fornøier mig, kjere Tante.

Mad. Grøn.

Tjenerinde, Jomfrue! . . . (Kysser hende.)

Lovise.

Onkel har da vel fortalt Dem al min Ulykke, og alle mine Forseelser. Skjend paa mig, Tante, men beklag mig! Enskjøndt min Fader har behandlet mig meget haardt, er jeg dog slet ikke vreed paa ham. Jeg er ikke vreed paa andre end paa mig selv, fordi jeg har været svag nok til, efter Overlæg med August, at forlade hans Huus. Men, i Sandhed, jeg kunde ikke handle anderledes. Det er Skjebnen allene, som er Skyld deri; men lykkeligviis kunde August og jeg aldrig falde i bedre Hænder. Deres kjere Mand har været saa overbærende imod os, og han har lovet os at De ogsaa vilde være det . . . .

Grøn.

Har jeg det? det havde jeg saamænd glemt.

Lovise.

Ja vist har De, Onkel! O jeg beder Dem, kjere Tante, sig mig: har han ikke sagt Sandhed? thi seer De, dersom De nægter os Deres Beskyttelse, saa er jeg reent ulykkelig; vi har nu ingen anden Tilflugt, ingen andre Venner, ingen andre Slægtninger end Dem.

Mad.

Mad. Grøn.

Det er ganske rigtig, Jomfrue! at jeg paa en vis Punct nær . . . egentlig kan jeg ikke laste min Mand . . . (afsides til Grøn.) Det er sandt, hun har en Røst, der trænger til Sjelen. (Til Lovise.) Imidlertid maae jeg tage mig den Frihed at sige Dem . . . (afsides til Grøn.) Hjelp mig dog at tale hende alvorlig til.

Grøn
(afsides til sin Kone.)

Men det er jo dig, der skal spille den strænge Rolle.

Mad. Grøn
(afsides til sin Mand.)

Det er rigtig nok; men saa lige strax kan jeg ikke sige hende noget der er haardt.

Lovise.

Men hvad fattes Dem dog? Det lader som De overlægger noget med hinanden.

Grøn.

Rigtig nok, lille Cousine! for i det Øieblik da du kom ind, gjorde min Kone mig nogle Anmærkninger, hvoraf Følgen . . . .

Lovise.

Nu da . . . Følgen . . .

Grøn.

Er den, at vi uden Ophold maae sende dig og August hjem til Jeres Forældre.

Lo-

Lovise.

O min Gud!

Grøn.

Det er egentlig ikke min Meenig; men det er min Kones.

Lovise.

Skulde det være sandt? Tante!

Mad. Grøn.

Nu ja .... det maae dog vel blive Enden paa Legen. Men det er derfor ikke sagt, at I skal reise strax.

Grøn.

Seer du, Lovise! det er fordi min Kone holder saa strengt paa sin Reputation; og at modtage to forløbne Mennesker, som du og August ......

Lovise.

Ja jeg føler at det kunde bringe Dem Ubeilig- heder ..... Nu velan da! man faaer finde sig i sin Skjebne.

Mad. Grøn.

Dersom der endda var noget Middel til at faae Jeres Forældre til at finde sig i Billighed ..... Men hvorledes skulle det være muelig? Saadanne to opblæste Herrer! ... saadanne to haardnakkede Personer! ... Naar jeg tænker paa alle de slette Streger, som de har spillet min stakkels Mand ....

Grøn.

Grøn.

Her tales ikke om mig, min gode Kone! Jeg begaaer ingen flere Ungdoms Daarligheder. Sagen er het med disse to unge Mennesker. Jeg vil da bestille en Plads paa Postvognen til Lovise. Hvad August angaaer, han er en god Fodgjænger.

Mad. Grøn.

Men et Øieblik Taalmodighed, lille Mand! du er da ogsaa alt for hastig . . . . . .

Grøn.

Nu vel, Kone! sagde jeg dig ikke nok, at du ikke kunde være haard? Saa gesvindt! omfavn din lille Cousine!

Mad. Grøn.

Af mit gandske Hjerte. Velkommen i mit Huus min Pige! (Omfavner hende.)

Lovise.

Kjereste Tante! hvor er jeg ikke nu lykkelig!

Grøn.

See der har vi August. Han kommer som han var kaldet.

Tredie Scene.

De Forrige. August.

Grøn.

Kom ind, kom ind, unge Menneske! at jeg kan præsentere dig for min Kone.

Au-

August.

Tante! Vertinden i det Huus, hvor Onkel har logeret mig ind, sagde mig, at De var kommet. Men hun sagde mig ogsaa een Ting, som jeg burde have ventet, nemlig at hun frygtede for at De var fortrydelig over, at Deres Mand havde taget saa vel imod os. De har Ret, Tante! Børn, der løber bort fra deres Forældre, fortjene ingen Medlidenhed. Men jeg beder Dem, lad ikke Lovise lide for min Feils Skyld! jeg er den eeneste Skyldige. Det er mig, der, i et Øieblik da jeg virkelig var udenfor mig selv, fik hende overtalt til at flygte, og at tage sin Tilflugt til Deres Huus. Det er altsaa mig De bør straffe; men skaan min Cousine. De er saa god, har man sagt mig. De maae ikke alt for haardt behandle en Beslægtet, hvis eneste Feil er, at bære større Kjerlighed til mig, end jeg fortjener.

Mad. Grøn.

End De fortjener? . . . min kjere Cousin! . . . men naar man udtrykker sig paa saa honet, saa besteden en Maade . . . Han er ret vakker, dette unge Menneske.

Lovise.

Ikke sandt? Tante!

Grøn.

Saa fort Krabat! hen og kys din Tante; og lad os saa tale om din Affaire.

Mad.

Mad. Grøn (kysser ham.)

Ja min kjere Fætter! alting er glemt.

Grøn.

Her har vi da den unge Herre, der har gjort sig skyldig i en voldsom Bortførelse.

August.

Bortførelse? min Onkel!

Grøn.

Kald denne lille Omstændighed med hvad Navn du behager. Sagen er at besmykke den noget i Jeres Forældres Øine.

Lovise.

Det er umueligt, kjere Onkel! De veed ikke at vores Forældre hade hinanden ligesaa meget, som vi elske hinanden.

August.

Jeg havde tænkt paa et Middel, som skulde lykkes.

Grøn.

Og det var? . . . Lad os engang høre.

August.

De maae begynde med at gifte mig med Lovise.

Grøn.

Det kunde jeg vel tænke . . . Og det uden Jeres Forældres Samtykke. Hvad troer du de vilde sige om det?

Lovise.

Ja det er ogsaa sandt.

Au-

August.

O, tilsidst giver de nok efter og samtykker. Og indtil det skeer, skal jeg nok vide at hjelpe os. Jeg er ung, har Hukommelse og en god Stemme. Jeg bliver Skuespiller, ligesom De, og saa trænger jeg til ingen. Jeg gjør Lykke, ligesom De, og vores Forældre vil tilsidst tilgive os, ligesom Deres Fader tilgav Dem.

Mad. Grøn.

Han har Ret. Det er det allerbedste de kan gjøre.

Grøn.

Min kjere August! Himlen bevare mig fra at nedsætte en Konst, som jeg i tredive Aar har drevet med Ære! Comedien kan meget vel forsvare sin Plads iblandt de andre Konster; men til den, ligesom til alle de andre, maae man, saa at sige, drives ved en uimodstaaelig Kraft. Man maae blive Skuespiller af sand og virkelig Drift. Du derimod, du vil blive det af Fortvivlelse og Kjerlighed. Det er en Daarlighed, en Narrestreg. Nei, du maae gifte dig med din Cousine, og blive Procurator, ligesom din Fader, og bedre Procurator end han; for, saavidt som jeg har hørt, stikker han nok ikke meget dybt. Sagen er kuns at erholde hans Samtykke.

Mad. Grøn.

Rigtig nok. Men hvorledes skal det gaae til?

Grøn.

Grøn.

Troer du da at jeg ikke har tænkt derpaa. Det er nu henved fjorten Dage at disse kjere Børn er hos mig. De kom her Dagen efter at du var reist, Kone; og jeg skrev deres Forældre til strax efter at de var kommet.

Lovise.

De har skrevet til min Fader?

Mad. Grøn.

De veed da at det er til os, at deres Børn har taget Tilflugt?

Grøn.

Ja, og jeg venter deres Svar, og det endnu i Dag.

August.

I Dag?

Grøn.

Og jeg er belavet paa at tage imod dem.

August.

Hvorledes? at tage imod dem?

Lovise.

Skulde de komme her selv?

Grøn.

Jeg formoder det. I Følge Indholdet af de Breve jeg skrev dem til, troer jeg nok at de begge har begivet dem paa Reisen.

Lovise.

Min Gud! hvorledes skal vi kunne komme for deres Øine?

Mad. Grøn.

Jeg troer nok at I vil komme lidt i Knibe.

Grøn.

Det forudseer jeg ogsaa; men jeg skal ikke komme i Knibe, jeg. Det første Stød skal jeg nok afholde, og I skal ikke komme frem førend det er Tid.

Fjerde Scene.

Henrich

(leverer Grøn to Breve forseglede med sort Lak.)

Herre! Postbudet bringer to Breve, som han siger at jeg skal levere Dem; men det er underligt at Udskriften paa det ene er til Herr Brun Prokurator og paa det andet til Herr Brun, Feldtskjer i Helsingøer. Han sagde, at De selv havde været henne paa Posthuset, og bedet om, at sende Dem alle de Breve der maatte ankomme med disse Udskrifter.

Grøn.

De ere rigtig nok til mig. Lad os være allene.

(Henrich gaaer.)

Femte Scene.

De Forrige, undtagen Henrich.

Grøn.

Det er netop hvad jeg ventede.

Mad. Grøn.

Men hvad skal alt dette betyde? Herr Brun!....

Grøn.

Ja det er et Komedienavn, som jeg har antaget.

Mad. Grøn.

Et Komedienavn?

Grøn.

Ja vist. Jeg har kun skiftet Farve for en kort Tid.

Mad. Grøn.

Men hvad vil det sige? Er du baade Prokurator og Feldtskjer paa eengang.

Grøn.

Det skal jeg forklare dig siden. Men hør nu eengang Børn! I har forseet Jer meget imod Jeres Forældre; dog, man bør undskylde Ungdoms Daarlighed, naar den ikke kommer af et ondt Hjerte. Du er et og tyve Aar gammel, August, og Lovise kuns sexten Aar. Jeg erindrer meget vel da jeg var paa Jeres Alder; Fanden tage mig!.... Gud forlade mig, jeg bander.... om jeg vidste hvad jeg gjorde mange Gange. De har selv eet og andet at bebreide sig

sig i Henseende til Jer. Hvad mig angaaer, saa bærer jeg intet gammelt Nag til dem; min Hensigt er, at hævne os allesammen paa dem, ved at gjøre Jer lykkelige. See, her er nu disse to Breve fra mine to Kolleger. Dette, til Prokurator Brun, det er fra Din Fader, August; og det andet, Lovise, til Chirurgus Brun, det er Din Faders Brev. Bræk dem nu, og læs hvert sit. (Flyer dem Brevene.)

August
(brækker Brevet og læser)

"Jeg var i Retten, for at afgive et Indlæg "imod en Mand, der vil tvinge sin Datter til at "gifte sig med en Person, som hun ikke lider, da jeg "fik Herr Kollegas ærede Skrivelse, hvoraf jeg med "den største Veemodighed erfarede de to sørgelige "Nyeheder, som De har den Godhed deri at melde "mig. Det er da altsaa sandt, at min ulydige Søn "er kommet til Helsingør, for at søge Understøttelse "hos sin Onkel Skuespilleren, og at han, desværre! "er ankommen i en saa ulykkelig Tid, for at være "tilstede ved en saa agtværdig Slægtnings Jorde- "færd, hvis Tab jeg min hele Levetid skal be- "græde." . . .

Mad. Grøn.

Hvis Tab jeg min hele Levetid skal begræde Hvad skal det betyde?

Grøn.

At jeg er død, som Du seer. Slet intet andet. Nu videre.

August (læser.)

"Jeg er glad over, at min salig Fætter har "valgt til Exekutor af sit Testament en saa brav "Mand, som De har Ord for at være." . . .

Grøn.

Seer I, at Prokurator Brun er mere bekjendt end I troede.

August (læser.)

"Da jeg kan være borte fra Retten i en fjorten "Dages Tid, saa reiser jeg strax efter at mit Brev "er afgaaet, for at være tilstæde ved Boets Aabning, for at tugte min ulydige Søn, og bringe "ham hjem igjen, samt for at trøste den bedrøvede "Enke, med hvem jeg inderlig ønsker at gjøre Bekjendtskab." . . .

Mad. Grøn.

Det skal da vel være mig? Hvor han er bleven artig!

Grøn.

Er der mere endnu?

August.

Et Par Ord. (læser.) "Dersom Testamentet, "efter Skik og Brug, skulde blive disputeret af Enken eller andre, da ville vi, ligeledes efter Skik og "Brug,

"Brug, forenes med hinanden, som gode Kolleger, "enten for at bilægge Sagen i Mindelighed, eller "for at procedere med hende og de andre til det aller"yderste, ifald det skulde behøves."

Grøn.

Seer I Prokuratorens Næverumpe, Børn!

Mad. Grøn.

Jeg takker ham for hans venskabelige Hensigter med mig.

Grøn.

Nu er det din Tur, Lovise!

Lovise
(brækker Brevet og læser.)

"Herr Doktor! Jeg kom netop hjem fra en riig "Herremand i vores Egn, som jeg havde kureret for "en ulægelig Sygdom, da jeg modtog Deres behagelige Skrivelse, hvori De melder mig, at min "Datter er i Huset hos min Fætter Aktøren, og at "denne kjere agtværdige Mand har lagt sig til at "døe." . . .

Mad. Grøn.

Hvor Du dog er bleven kjer og agtværdig med eet!

Grøn.

Seer Du Kone, det er gods Christne. Deres Had gaaer ikke over Graven. Videre, Lovise!

Lovise (læser.)

"Jeg har været meget misfornøiet over, at der "i denne Sommer grasserer saa faa Sygdomme; "nu er jeg derimod vel tilfreds dermed, siden jeg "altsaa kan være borte i nogen Tid, og formoder "derfor at kunne komme til Helsingør næsten lige "saa snart som mit Brev. Det er ilde, at min Fat- "ter ikke lod mig falde i sin Sygdom. Jeg har "Tillid nok til mine svage Talenter i Medecinen, "for at troe, at jeg skulde have reddet hans Liv. . .

Mad. Grøn.

Seer man, der stikker Qvaksalveren frem.

Lovise (læser.)

"Dog han brugte vel Dem, Herr Doktor! og "var altsaa i meget gode Hænder; ligesom det ogsaa "var meget klogt af ham, at betroe Exekutionen af "hans Testament til Dem, istedenfor at man ellers "i Almindelighed dertil bruger disse Blodigler af "Prokuratorer, der ikke tænker paa andet, end at "skabe Processer. Mere herom, naar jeg har den "Ære at tale med Dem. Jeg har den Ære, og "saa videre."

Grøn.

Da jeg var bange for at de maaskee kunde kjende min Skrift, lod jeg mine Breve skrive af en god Ven. Paa Posthuset veed de, at jeg hedder Brun og at jeg er baade Lovtrækker og Quaksalver paa eengang.

gang. Ogsaa paa Værtshusene veed de det, og at de skal vise vores Folk herhid, naar de kommer. De har i tredive Aar ikke seet mig, de kjender mig altsaa ikke igjen, og jeg venter dem. Jeg har meldt dem, at Grøns Enke for det første har sat Lovise i Kost i et honet Huus; at jeg . . . . vel at forstaae Herr Brun . . . . har sendt August hen til en af mine Venner i Friderichsborg; og at Enken er taget paa Landet for nogen Tid til en Veninde. I kan altsaa lukke Jer allesammen ind i min Kones Stue, eller gaae ned i Haven, og lade mig være allene med dem, for at udføre den Plan, som jeg spekulerer paa.

Mad. Grøn.

Nej mange Tak! Jeg vil være med. Jeg er ret glad over at kunne benytte mig af denne Lejlighed. Jeg har nogen smukke Sandhéder at sige Dem. Jeg har nu i fem Aar ikke spillet Comedie, men jeg skal nok finde paa at spille min Rolle og at gjøre ret brav Nar af dem.

August.

At gjøre Nar af dem! Men det kan Lovise og jeg ikke tillade.

Grøn.

Det kommer Jer ikke ved, Børn! det er min Sag. I skylder dem Ærbødighed og Lydighed; men jeg er kuns deres Fætter. Hævne mig over

dem,

dem, det er ikke mere end ret og billigt. Overalt er det min Stand de har angrebet; og det er min Stand jeg vil hevne. Deres Stand bliver derfor ikke mindre ærefuld eller æret, fordi jeg gjør mig en Smule lystig over en enkelt Prokurator og en enkelt Qvaksalver, der fortjener det.

Lovise.

Min kjere Onkel! sig mig dog i det mindste ...

Mad. Grøn.

Et Ord endnu, min gode Mand! Naar jeg skal kunne spille en Rolle med i dette Stykke, maae jeg vide hvori Din Plan bestaaer.

Grøn.

Det forstaaer sig. Vi har heller ingen Tid at spilde. Vi kan vente de gode Herrer hvert Øjeblik. Gaae nu Du ind, Kone, i Din Stue, og lav Dine Sørgeklæder til, saa at Du kan lægge Sorg an, naar det skal være, saa skal jeg strax komme, og sige Dig Resten.

Sjette Scene.

De Forrige. Henrich.

Henrich.

Herre! een af de Damer der spiller Comedie, begjerer at tale med Dem. Jeg troer det er Jomfrue Wims hun hedder.

Grøn.

Grøn.

For en Ulykke! Hun kommer ret ubeleiligt.

Mad. Grøn.

See til at Du bliver af med hende, saasnart som mueligt.

Grøn.

Naar jeg ret betænker mig, saa skal jeg faae hende til at spille en Rolle med, uden selv at vide det. Lad hende komme.

Mad. Grøn.

Jeg gaaer min Vei. Farvel!

(gaaer ind i sit Værelse, og Henrich aabner Døren for Jomfrue Wims.)

Syvende Scene.

Grøn. Lovise. August. Jomfrue Wims.

Jomfrue Wims.

God Morgen, Herr Confrater! Tjenerinde det unge Herrskab! Men hvad tænker De paa? Vi venter paa Dem med Prøven. Ulysses von Ithaca, som vi giver i Morgen Aften i al sin Pragt, med Dragen, og Træerne, og Svinene, og saa videre. De har i gamle Dage spillet den skjønne Helenes Rolle; og den stakkels Langbeen, han veed ikke hvorledes han skal enten vride eller vende sig i et Fiskebeensskjørt. Han lader sig barbere hver Time, for det sorte Skjegs Skyld, og saa er han bange for, at

at han kommer til at lægge en Skjønplet som Tommer lang paa den Smøre han har over Ansigtet. De maae endelig komme og hjelpe ham tilrette og muntre ham lidt op. Der er desuden en heel Hoben Smaaeting, som ikke staaer i Bogen, men som De kjender. Ogsaa faaer vi hele Sverrig herover, det veed vi. Sundet er allerede som det var besaaet med Baade. Kom, kjere Herr Grøn, og følg med mig.

Grøn.

Det er mig ikke muligt i Formiddag. Jeg har Forretninger.

Jomfrue Wims.

O her gjelder ingen Forretninger. Hvordan! vi har den Lykke her i Byen at eje en gammel Skuespiller, der har spillet i mange Aar i Kjøbenhavn med det største Bifald, og som er blevet til en riig Mand oven i Kjøbet; og vi skulde ikke benytte os af Lejligheden for at danne os, for at lade os undervise? De skal see mig i Aften som Engelke i Barselstuen.... Hvor jeg skal være godt klædt!... hvor jeg skal neye som en Engel! Paa min Ære! vi har hidtil intet at klage over. Huset er næsten altid fuldt. Det er en herlig Stand, vores Stand. Man leer ad alle Ting, endogsaa naar det hænder sig iblandt at vi har Smalhans i Kjøkkenet. Slut saa deraf, hvorledes man moer sig, naar alting

gaaer

gaaer vel. Man taler om Kabaler imellem Kulisserne. Men finder man ikke dem i alle Stænder? Søger ikke den eene Kjøbmand at raabe den andens Vare ud for slette? Rives ikke Doktorerne om Patienter? Advokaterne om Processer? og Mæglerne om Auktioner og Skippere? Man bebreider os vores Egenkjerlighed; og hvem har vel ikke den? Lysestøberens Kone vil hedde Frue; Papirsmøreren kalder sig Litteratus; og Urtekræmmerens Dreng bliver vreed, naar der ikke uden paa hans Breve staaer Velædle Herre. . . .

Grøn.

De har fuldkommen Ret i hvad De siger; men De maae tilgive mig; jeg har andre Ting at tale om.

Jomfrue Wims.

Ak min Gud! hvor er jeg dog ueftertænksom. Jeg er kommen til Uleilighed. Nu velan da. Jeg faaer sige til vores Kammerater, at De ikke kan komme i Dag, men at De sikkert kommer til Generalprøven i Morgen. Ikke saa?

Grøn.

Ja det lover jeg Dem.

Jomfrue Wims.

Altsaa gaaer jeg da. Farvel! Der er ingen mere bange end jeg for at være til Uleilighed. Apropos; har De hørt den Nyehed, at Klingman forlader

lader os? Han er antaget ved Theatret i Odense. Jeg troer han gjør en Sottise. Det Theater staaer sig dog ikke. Vi taber rigtig nok en god Petitmaitre ved ham. Det er sandt: De har en herlig Karrikatur-Dragt; Den vil vores Selskab kjøbe af dem.

Grøn.

O jeg sælger den ikke. Jeg vil bede Selskabet modtage den til en Erindring. Men endnu engang, Jomfrue Wims ....

Jomfrue Wims.

De har Ret. Jeg gaaer. Men jeg har glemt at sige Dem, Altenberg gaaer ogsaa fra os. Han bliver Degn i Jylland. Det har han sin Stemme at takke for. Der har vi da to Huller at stoppe. Dog, jeg glemmer mig. Adieu. Endnu eet Ord, Herr Grøn! Jeg hører at Deres gode Kone er kommet frisk og vel hjem. Hvor hun er elskværdig at hun vil spille til min Benefice! Det er aftalt. Hun klæder sig paa i mit Kammer. Jeg skal pynte det op. Det skal blive charmant. Det er et lille Galanterie, som jeg skylder hende. Men siig mig: blev hun ikke ret forundret, da hun kom hjem fra Kjøbenhavn, og fandt Deres lille Fætter og Cousine? De er ret interessante de gode Børn; ikke sandt? Naar skal de have Bryllup, Herr Grøn? Jeg vil sandelig med til Brylluppet. De er jo dog som om De var Deres Fader.

Grøn.

Grøn.

Og det er just for dette Bryllups Skyld, at jeg vilde . . . .

Jomfrue Wims.

Adieu, Adieu! Jeg siger ikke et Ord mere. Jeg har faaet et Brev fra Kiøbenhavn. Man har opført et nyt Stykke. Deres Kone har vel seet det? Det er oversat af Tydsk, og har altsaa, som De begriber, gjort megen Lykke. Overalt er det af Kotzebue, og det er nok sagt. Der skal være en herlig Soubrette deri; men Elskerinderollen betyder intet. De maae see, kjere Herr Grøn! at De kan overtale Jomfrue Maanskin til at spille den. Lover De mig ikke det . . . . Jeg gaaer; jeg gaaer . . . . Det er sandt: jeg glemte at sige, at der er to Debutanter, der gjør megen Opsigt; en Comedie, halv udpebet, og halv applauderet; en Ballet af første Skuffe; et Syngestykke, oversat af Tydsk, der skal spilles. Det løfter man til Skyerne. Der er Spøgelser, Hexerier, underjordiske Huler og Røvere, alt hvad trække kan. Kabaler vil der vel sagte blive sat i Gang; men de maae gjøre hvad de vil, saa skal de dog kalde de tydske Syngestykker graae, og lade dem gaae.

Ottende

Ottende Scene.

De Forrige. Henrich.

Henrich.

Herre! Postmesteren har sendt sin Dreng herhen, for at lade Dem vide, at der er kommet en Mand i dyb Sorg, som spørger om Deres og om Prokurator Bruns Huse.

Grøn.

Hillemend! der har vi allerede den eene.

August (til Lovise.)

Gud hjelpe mig! det er min Fader.

Grøn.

Hør Henrich! bliv her for at tage imod dem. Og I, mine Børn! gaaer bort, som jeg har sagt Jer! Jeg skal komme til Jer, naar Tid er.

(August og Lovise gaaer.)

Niende Scene.

Grøn. Jomfrue Wims. Henrich.

Grøn.

Og De, Jomfrue Wims! vær saa god at gaae ud af Bagporten. Tag det ikke ilde op, men jeg skal siden sige dem Aarsagen. Det er sandt; De har sagt mig, at De mister to Personer af Deres Selskab; det kunde sætte Dem i Forlegenhed; men jeg troer, at jeg kan skaffe dem to andre.

Jom-

Jomfrue Wims.

Det var herligt. Ere de ugifte?

Grøn.

De ere Enkemænd begge to.

Jomfrue Wims.

Fortræffeligt. Alle vores Mandfolk ere gifte; og der gaaer vi fire Piger og seer paa hinanden. Fortjenesten strækker dog bedre til, naar man er gift, og har to Lønninger, end naar man er eene.

Grøn.

Det har De ret i. Men vær saa god derfor at komme herhid igjen efter Prøven, saa vil De faae Dem at see.

Jomfrue Wims.

Med Fornøjelse. Jeg skal sandelig ikke udeblive. To Personer, rekommenderede af Dem; de maae nødvendig have Talent og Øvelse paa Skuepladsen. Jeg skal fortælle det for det hele Selskab. Hvor megen Tak skylder vi Dem ikke. De vil blive glade, ret fornøiede. Det er herligt; det er fortræffeligt; det er guddommeligt.

Grøn.

Ja; men fortryd nu ikke paa, at jeg ligefrem beder Dem gaae.

(Tager hende ved Armen og leder hende til Døren.)

Jom-

Jomfrue Wims.

De har Ret. Jeg beder Dem om Forladelse. Jeg gaaer. (gaaer.)

Tiende Scene.

Grøn. Henrich.

Grøn.

Hør engang, Henrich! ... Ja, min Herre! ... Nei, min Herre! ... det er alt hvad Du maae svare denne Mand, saavel som hans Broder, der snart maae komme efter; for Du maae vide, at de troer, at jeg er død; derfor maae Du hulke, sukke og græde saa meget som Du kan. Hold Lommetørklædet for Øjnene, ifald Du ikke kan komme ud af det paa anden Maade.

Henrich.

Jeg vil lade Kokkepigen give mig en Klud med et Løg eller noget Peberrod i.

Grøn.

O Sagen er ikke saa vanskelig. Men Du bliver her i Stuen. Jeg skal give Pigerne Ordre til at vise de Fremmede herind, naar de kommer. (gaaer.)

Ellevte Scene.

Henrich (allene.)

Hulke, sukke og græde, holde Lommetørklædet

for

for Øinene . . . . Jeg seer at vi skal spille Comedie i Dag. Nei, det maae nok være en Tragedie, siden her skal grædes. . . . Det er dog ikke afgjort, for jeg har ladt mig sige, at der er mangen en Comedie, som man kan græde Blod over. . . . Jo vist er det en Tragedie, for min Herre er jo død. Men tyst! der har vi udentvivl vores Mand. Nu gjelder det at spille sin Rolle.

Tolvte Scene.

Henrich. Prokurator Snit.

Prokuratoren.

Hør min Ven! En Pige har viist mig herind. Er det ikke her, at Madame Grøn boer?

Henrich.

Ja min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Vil De ikke være saa god at melde hende, at hendes Fætter, Lysias Snit, Advokat i Ebbeltoft, er her, og ønsker at tale med hende. Eller er hun kanskee endnu paa Landet?

Henrich.

Nei, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Destobedre min Ven! . . . Græd ikke! Man maae søge at glemme sine Sorger.

Hen-

Henrich.

Ja, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Maaskee hun er i Byen hos een af sine Veninder?

Henrich.

Nei, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Nu, saa vær da saa god at melde mig.

Henrich.

Ja, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Et Øieblik endnu, min Ven! Jeres Graad gjør Jeres Karakter Ære, og beviser hvor meget I holdt af Jeres Herre. . . . Det gaaer mig ogsaa ind i Sjelen . . . men vi ere nu engang alle dødelige . . . og, for at sige Sandhed, saa er Livet underkastet saa mange Gjenvordigheder . . . naar man har den Ulykke at være Huusfader, som jeg . . . Desuden var min Fætter Grøn ikke ung mere . . . over sine halvhundrede Aar. . . . Boer Prokurator Brun langt her fra?

Henrich.

Ja, min Herre! . . . ak! . . . Nei, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Pro-

Prokuratoren.

Vær da saa artig, ogsaa at melde ham, at jeg er kommet. Jeg kan vel blive her i Stuen?

Henrich.

Ja, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren

Naa, min Ven! lad nu alting være godt. Friskt Mod! en Smule Philosophie! Troe mig, at jeg som staaer her, jeg kan trænge mere til Trøst, end nogen anden.

Henrich.

Nei, min Herre! . . . ak! . . . (græder.)

Prokuratoren.

Ja jeg veed det bedre. Men gaae nu og meld mig, som jeg har bedet om.

Henrich.

Ja, min Herre! . . . ak! . . .

(gaaer grædende ud.)

Trettende Scene.

Prokurator Snit (allene.)

Den stakkels Karl har ret rørt mig til Sjelen. . . En deilig Sal! . . . . ret en deilig Sal! . . . . Smukke Møbler! . . . ret nydelige Møbler! Der er ingen Børn . . . men jeg har en Broder . . . en Broder, der raaber mig ud for en trættekjær Mand, og som den, der kunde være i Stand til at

gjøre den stakkels Enke Fortræd. Nei, min Broder! Jeg skal forsvare hende, det er min Pligt. Jeg er den ældste, og jeg er lovkyndig. Jeg veed nok, at han vil indsmigre sig hos hende. Han er lige i Hælene paa mig, men jeg er kommen først, og lad ham nu komme, naar han vil. Jeg ønsker intet mere, end at forlige mig med ham; det er jo min Broder; men hvorledes glemme alle de Streger, han har spillet mig .... og hans Datter spiller under Dække med ham. Har hun ikke der sat mig Fluer i Hovedet paa min Laps? ... har hun ikke faaet ham til at gjøre et Skridt? .... Men jeg samtykker aldrig i det Giftermaal. .... Det vil sætte en Plet paa hende. ... Desto bedre! ... destoværre for min Broderdatter og hendes Fader! ... Denne Prokurator Brun lader til at være en brav Mand; det er ham, der har forliget os med den afdøde Fætter; og siden han har ladet os kalde for at være tilstede ved Boets Aabning, saa maae nok den Afdøde have betænkt os noget anseeligt i sit Testamente. Vilde nu blot den gode Prokurator Brun ikke glemme, at han bør holde med mig, som hans Kollega! ... Esprit de corps! ... Esprit de corps! ... Det er en vigtig Sag ... Min Broder er jo kuns Feldtskjer, og ....

Fjortende Scene.

Prokurator Snit. Feldtskjer Snit.

Feldtskjeren (uden for.)

Jeg siger, at De maae lade hende aarelade strax.

Prokuratoren.

Er det ikke min Broders Stemme jeg hører?

Feldtskjeren (uden for.)

Det lader som den stakkels Tiggerkone netop har ventet med at besvime til jeg var kommet. Er det dog ikke en Lykke, at der just var en Doktor ved Haanden?

Henrich (udenfor.)

Vil Herr Doktoren da ikke selv have den Godhed at aarelade hende?

Feldtskjeren.
(i det han kommer ind.)

Nei, jeg tager ikke Næringen fra Byens Folk. Jeg har givet et godt Raad, og det har jeg gjort gratis. En anden havde ladet sig betale derfor.

Prokuratoren.

See, er Du der, min Broder?

Feldtskjeren.

Skal jeg træffe Dig her, Monfrere?

Prokuratoren.

Jeg er ret glad ved at see Dig.

Feldtskjeren.

Det fornøier mig meget at møde Dig.

Prokuratoren.

Du er vel kommet her for Fætterens Testamentes Skyld?

Feldtskjeren.

Vær oprigtig, Monfrere! det er det, som har trukket Dig hid. Jeg kommer for at trøste en agtværdig Enke.

Prokuratoren.

Det er netop mit Ærende, min Broder! men jeg kommer ogsaa for at afhente min Herr Søn.

Feldtskjeren.

Din Søn! ja det er saamænd en smuk Karl.

Prokuratoren.

Altid saa god som Din Datter.

Feldtskjeren.

Ja saa! at bortføre sin Cousine, er det ikke smukt?

Prokuratoren.

Bortføre? her er ingen Bortførelse; hun er løbet efter ham.

Feldtskjeren.

Da havde hun saamænd ogsaa en Karl at løbe efter.

Prokuratoren.

Lad os lade det fare, min Broder! Vi maae

takke

takke Herr Brun og Enken for, at vores Børn strax bleve skilte fra hinanden, da de kom hertil. Vi kan gjøre den Sag af, naar vi først har faaet Testamentets Indhold at vide. At han har betænkt os deri, det veed vi, men hvor lidt eller hvor meget vi faaer, see, det veed vi endnu ikke. Den stakkels Fætter Grøn! er det dog ikke smukt af ham, at han har tænkt paa os i sin Dødsstund, uagtet han har været saa vreed paa os.

Feldtskjæren.

Tilforladelig. Deraf seer man, hvor meget man havde Uret i den Tid, da man saaledes forfulgte og chicanerede ham.

Prokuratoren.

Hvad er det, Du siger der? Tør Du vel paastaae, at det ikke er Dig, der har været Hjulet og Drivefjedren i alle de Maskiner, der bleve sat i Gang, for at gjøre ham Fortræd?

Feldtskjæren.

Jeg? jeg skulde troe at det var Dig. Paastaaer Du ikke altid, at det er Dig, der bør føre Ordet, fordi Du er den ældste? Er det ikke Dig, der ved Dine smukke Phraser har sat alle Mennesker i Fyr og Flamme imod ham?

Prokuratoren.

Siig heller, at jeg, som den ældste, og som den, der har de fleste Kundskaber . . . for dem har

jeg

jeg . . . (Feldtskjeren leer.) Ja lee kun! . . . Det er dog sandt . . . jeg burde føre Ordet, og staae i Spidsen for Jer andre. Du og Dit øvrige Sleng gik lumsk og underfundig til Værks. Jeg gik aabenlyst frem; Du snigede Dig omkring i Mørket, og saarede ham, uden at han kunde see, hvor Saaret kom fra. Jeg sukkede hemmelig over, hvàd jeg var nødt til at gjøre. Gode Gud! Jeg . . . jeg jeg skulde laste min Fætter Grøn, fordi han spillede Comedie? Jeg, der har saadan Passion for Comedien? der selv har skrevet en Comedie?

Feldtskjerèn.

Afskrevet, vil Du sige. Du veed sagte, hvad Folk mumler om: at Du fandt den i et Stervboe.

Prokuratoren.

Bagvaskelse, min Broder! men som ingen Skade kan gjøre mig. Gud skee Lov! hele Verden veed, at en Prokurator er en Videnskabsmand.

Feldtskjeren.

Jeg skulde troe, at en Læge er ligesaameget Videnskabsmand, som en Prokurator.

Prokuratoren.

Hvorfor siger Du ikke en Doktor? Du har jo dog faaet Folk narret til at give Dig den Titel.

Feldtskjeren.

Lad dog ikke Misundelsen tale saa høit, Monfrere! Du har gjort Dig Umage nok for at Folk

skulde

skulde kalde Dig Herr Advokat; men Folk har ikke villet bide paa.

Prokuratoren.

O, man kjender mine Fortjenester; man kjender ogsaa Dine. Man har endnu ikke glemt Kammerraad Staldstud, som Du gav Brækmiddel for at kurere ham for Blodstyrtning, og som Du da ogsaa kurerte ind i Evigheden.

Feldtskjeren.

Husker Du, da Du brændte et Hoved-Document op for Din Principal, fordi Din Contrapart havde sendt Dig et hundrede Fladstrandske Østers, som han selv havde ædet Dyrene ud af, og siden fyldt Skallerne med Rigsorter, Kroner og Dukater?

Prokuratoren.

End den Gang, da Du havde drukket for meget Champagne, og begyndte at skjere det sunde Been af en Patient, istedenfor det syge?

Feldtskjeren.

End den Gang, da . . . Dog jeg vil ikke tale mere om Dine Bedrifter. Du skal faae at see, at vores Fætter altid har udmærket mig fra Resten af sin Familie.

Prokuratoren.

Ja, det vil vi faae at see, og det ret strax. Jeg hører nogén komme, det er rimeligviis min Kollega, Prokurator Brun.

Feldt-

Feldtskjeren.

Chirurgus Brun, vil Du vel sige? Kanskee han endogsaa er Doktor.

Prokuratoren.

Kan vel være; men sikkert ikke i den Konst at dræbe Mennesker.

Feldtskjeren.

Og endnu mindre i den Videnskab, at plyndre dem.

Femtende Scene.

De Forrige. Grøn.

Grøn.

Velkommen, mine Herrer! De er formodentlig min afdøde Vens to Fættere?

Prokuratoren.

Jeg er Advokaten Lysias Snit, Herr Advokat!

Feldtskjeren.

Herr Advokat! . . . ha ha ha! . . . Om Forladelse, Herr Doktor! at jeg leer ab min Broder. Jeg er Doktor Hippocrates Snit, Herr Kollega!

Prokuratoren.

Kollega! . . . Han troer, Herr Advokat, at De er Medikus.

Grøn.

Det har han ikke Uret i, min Herre!

Feldtskjæren.

Seer Du, Monfrere!

Prokuratoren.

Hvorledes, min Herre? De er da ikke Advokat?

Grøn.

Jo vist er jeg. Man kan jo gjerne være begge Dele paa een Gang?

Feldtskjeren (affides.)

Au, for en Ulykke! nu er jeg lige nær.

Prokuratoren (affides.)

Jeg vil dog haabe, at Advokaturen kaster mere af sig end Lancetten, og at han altsaa skal hælde til min Side.

Grøn.

Hvad fattes Dem? mine Herrer! De taler jo med Dem selv?

Prokuratoren.

O det er ingen Ting.

Feldtskjeren.

Ingen Ting. De er da Executor Testamenti?

Grøn.

Ja, mine Herrer! Jeg har først i Morges faaet de Breve, som De har skrevet mig til.

Feldtskjeren.

Disse Breve have kuns svagt kunnet udtrykke det sørgelige og forfærdelige Indtryk, som den græs-

selige Efterretning . . . Ak, min Herre! det er af de Ting, som . . . naar man tænker derpaa... uagtet jeg er vant dertil, i Betragtning af mit Levebrød . . .

Grøn.

Ja, De er Læge.

Feldtskjeren.

Jeg kan ikke skildre Dem . . . Tal dog Monsieur! Du, hvis Profession det er at tale.

Prokuratoren.

Dersom det, for en Mand, der er øvet i at tale, er ofte saare vanskeligt at finde nogen Veltalenhed, endog naar det gjelder om Undersøgelser, der høre til hans Fag, hvor maae det da ikke være tidobbelt vanskeligt og smertefuldt for ham, at befinde sig i en Stilling . . . hvor sammenstødende Omstændigheder . . . hvor han maae . . . . hvor han ikke kan . . . Ak, min Herre! det er en meget ulykkelig Hændelse.

Feldtskjeren.

Det er gandske vist, min Herre! at dersom... Men hvad var dog den salig Fætters Sygdom?

Grøn.

Hans Sygdom? . . . Paa min Ære! jeg veed det ikke engang selv, og Doktorerne vidste ikke mere derom end jeg. . . . De fulgte den store Doktor Molieres Forskrift: Clysterium donare,

postea

postea seignare, ensuita purgare. Først gav de ham Suppe med en Pind i, saa aarelod de ham, og endelig bombarderede de ham med Laxativer.

Feldtskjeren.

Gud bevare os! Hvad siger De? at give Suppe i en ubekjendt Sygdom! Stakkels Fætter! ham har de da dræbt! . . . (forvirret.) Om Forladelse! Tusende Gange om Forladelse! Herr Doktor! det var ikke saaledes meent.

Grøn.

Skader ikke. Vi veed meget vel, baade De og jeg, hvad man beskylder os for. Men jeg seer tydeligen af Deres Breve og Taler, hvor oprigtig De ere bedrøvede over Deres Fætters Død. Hør nu: imedens vi venter paa Madam Grøn, tillader De mig vel at tale noget med Dem om Deres Børn.

Prokuratoren.

De har handlet som en ærlig Ven, i Henseende til Dem, min Herre!

Grøn.

De har dog vel ikke gandske fast besluttet, ikke at foreene dem?

Feldtskjeren.

Hvad mig angaaer . . . Jeg siger just ikke . . . men, tilforladelig, jeg fornedrer mig aldrig til at gjøre et Skridt, som . . .

Pro-

Prokuratoren.

Lad os først gjøre Ende paa Sagerne med Testamentet, Herr Advokat! og siden ville vi tænke paa hvad der kan gjøres for vores Børn.

Grøn.

Det kan ikke staae længe paa med Testamentet. Jeg har ladet mig give en Kopie deraf. Men der kommer netop Madame Grøn.

Sextende Scene.

De Forrige. Madame Grøn (i dyb Sorg.)

Grøn.

Velkommen, min gode Veninde. Disse to Herrer ere Deres to Fættere. Der seer De Herr Advokaten, og der Herr Doktoren.

Mad. Grøn.

Mine Herrer! . . .

Feldtskjeren.

Det vilde have været behageligere for os, Madame, at gjøre et saa interessant Bekjendtskab, som Deres, under andre Omstændigheder.

Prokuratoren.

I denne store Sorg, som Tabet af en saa kjer Slægtning forvolder os, er det os en Trøst at tænke paa, at han dog ikke har taget med sig i Graven det maaskee ikke aldeles ubillige Nag, som han i saa lang Tid bar til os.

Feldt-

Feldtskjeren.

Og vi smigrer os med, at De ville være ligesaa overbærende som han, og værdige os Deres Venskab som Slægtninge, der ...

Mad. Grøn.

Jeg beder Dem om Forladelse, mine Herrer! men De maae ikke smigre Dem dermed. Min salig Mand var vreed paa Dem sin hele Levetid. I det Øieblik, da han skulde døe, glemte han sit Had. Naar det kommer saa nær med mig, kan jeg maaskee gjøre den samme Opofrelse; men saalænge, som jeg endnu seer Døden langt borte, maae De ingen Regning gjøre paa Tilgivelse.

Prokuratoren.

Men, Madame! det synes mig ...

Feldtskjeren.

Under saa sørgelige Omstændigheder ...

Mad. Grøn.

Ja, mine Herrer! jeg er bedrøvet ... meget bedrøvet ... Men Sorgen har den Virkning hos mig, at min Vrede forøges.

Prokuratoren.

De, der elskede Deres Mand saa høit ...

Mad. Grøn.

Ja vist nok elskede jeg ham; jeg elsker ham endnu, og jeg skal aldrig aflade at elske ham; men det er just for denne Kjerligheds Skyld, at jeg er saa

vreed

vreed paa Dem, der har forvoldet ham de eneste Fortrædeligheder, som han havde saa længe som han levede.

Feldtskjeren.

Madame! det er ikke mig.

Prokuratoren.

Jeg forsikrer, at jeg ingen Deel havde deri.

Mad. Grøn.

Jeg gad nok vide, mine Herrer! hvad gode Grunde De kan have til Forsvar for den Fordom, som man i gamle Dage havde imod Skuespillerne.

Prokuratoren.

Jeg tilstaaer gandske oprigtig, Madame! ...

Mad. Grøn.

Og jeg tilstaaer ogsaa gjerne, at denne Stand er mere til Fornøielse end til Nytte for Selskabet og Staten. Men er det den eeneste Stand, man kan sige det om? Det er nu eengang saa med alt, hvad man kalder Konster: lidt Underviisning, og megen Fornøielse. Men det er dog vel noget?

Feldtskjeren.

De har Ret; saa gaaer det med min Konst og saa, Madame.

Mad. Grøn.

Fornøielsen maae da nok være eene paa Deres Side. Men fordi en Profession er mindre nyttig

end

end en anden, er derfor den, der driver en saadan Profession, mindre brav Mand?

Prokuratoren.

Det veed Gud, han ikke er.

Mad. Grøn.

Mindre nyttig, naar han gjør Lykke, er det ikke at være mindre skadelig, naar hans Forsøg mislykkes? og Aktøren, der spiller slet, gjør han ikke mindre Skade i Verden, end Doktoren, der tager Feil af en Sygdom, eller Advokaten, der vaaser?

Feldtskjeren.

Det er gandske vist, Madame! men . . .

Mad. Grøn.

Dersom endda Eftertanke havde gjordt Dem fornuftige; men langt fra. . . . Jeg seer at De ere lige saa afsindige, som De har været, mine Herrer! og den Maade, hvorpaa De opfører Dem imod Deres Børn, som De tvinger til at løbe bort fra Dem . . . .

Prokuratoren.

O Madame! hvad den Sag er angaaende . . .

Mad. Grøn.

De har Ret. Den vedkommer ikke mig. Jeg vil heller ikke mere have dermed at bestille. Det er mig nok at jeg har lættet mit Hjerte. . . . Jeg trængte dertil . . . Jeg er saa bedrøvet. . . . Ak, Herr Brun! De var denne kjere Mands Ven . . .

Mine

Mine Taarer . . . . Jeg kan ikke tale mere . . . . (hun tørrer sine Øine; de to Brødre ligeledes. Efter nogen Taushed.) De har skyndet Dem at komme hertil, mine Herrer! for at faae Testamentets Indhold at vide. Herr Brun er saa god at forelæse Dem det.

(Grøn bringer Stole.)

Feldtskjeren (afsides til sin Broder.)

Monfrere! . . .

Prokuratoren (ligeledes.)

Nu da, min Broder!

Feldtskjeren.

Denne Kone holder just ikke meget af os.

Prokuratoren.

Vi maae see at stille hende tilfreds. (høit.) Lad os da høre Testamentet.

Grøn

(i det alle sætte sig.)

Førend jeg begynder at læse, maae jeg erindre Dem om Testators Karakter. Han var noget hævngjerrig.

Feldtskjeren.

Hvordan? skulde han have villet hævne sig paa os ved sit Testamente?

Prokuratoren.

Skulde han have ladet Galden flyde ud paa et saa høitideligt Dokument?

Grøn.

Grøn.

Ikke saa aldeles. Men det kunde vel hænde sig, at De vilde finde Testamentet noget urimeligt. Og jeg maae ærligen tilstaae Dem, at jeg har været ham behjelpelig, og at Spasen er min Opfindelse.

Prokuratoren.

Destobedre! . . . . (afsides til sin Broder.) Du skal see, at det gaaer ud over Dig. Han gjør sig vist ikke lystig over en Stand, der giver ham Leilighed til at fortjene mange Penge.

Feldtskjeren
(afsides til sin Broder.)

Og jeg vedder, at han gjør snarere Nar af Lovbogen end af Pharmakopeen.

Grøn.

Har De noget hemmeligt at tale om, saa vil jeg bie.

Prokuratoren.

Aldeles ikke. Jeg beder . . . .

Grøn.

De Herr Advokat! der har saa mange Kundskaber i Praxis, kjender De nogen Skuespil?

Prokuratoren.

O ja . . . nogen . . . temmelig mange . . . næsten allesammen.

Grøn.

Altsaa kjender De sikkert en Comedie, der hedder Trillingerne i Venedig?

Prokuratoren.

Trillingerne i Venedig? . . . Det kommer mig for, som . . . O ja vist kjender jeg den.

Mad Grøn.

Ak, hvor min stakkels Grøn spillede Harlekin i det Stykke!

Feldtskjæren.

Harlekin?

Prokuratoren.

Min salig Fætter spillede Harlekin?

Mad. Grøn.

Ja, mine Herrer! og det mesterligt.

Prokuratoren.

Men jeg beder Dem, hvad har Testamentet at gjøre med disse Trillinger i Venedig?

Grøn.

Fordi der i denne Comedie tales om et Testament, og om et lille Vilkaar, som Testator paalægger sine Arvinger.

Prokuratoren.

Et Vilkaar! og det er?

Grøn.

At bære deres hele Levetid en grøn Kjole med Guldgaloner paa.

Prokuratoren.

Den Dragt er ikke passelig for en Advokat.

Feldtskjeren.

Det var et besynderligt Vilkaar.

Prokuratoren.

Er det en Conditio sine qua non?

Grøn.

Upaatvivlelig!

Prokuratoren.

En grøn Kjole med Guldgaloner paa! Man kunde vel overtale sig . . .

Feldtskjeren.

For min Stand er den ikke saa urimelig; og for at vise, i hvor høi en Grad denne kjere Fætters Minde er os dyrebart . . .

Prokuratoren.

Og dersom en saadan Faielighed kunde forlige os med vores kjere Cousine . . .

Grøn.

Vilkaaret med den grønne Kjole er just ikke nær op det samme her i dette Testamente, dog nærmer det sig noget dertil. Vil De engang høre de to Artikler, som angaaer Dem. (læser.) "Item, jeg giver "og testamenterer til min Fætter Lysias Snit, be"rømt Prokurator i Ebbeltoft i Jylland, i Betragt"ning af det Slægtskabsbaand, der forbinder os, og "af det Venskab, som jeg i gamle Dage har for

 "ham,

"ham, og som jeg nu føler paa ny oplivet, den "Summa Fem Tusende Rigsdaler, skriver 5000 "Rdlr. Dansk Courant, der, imod hans blotte Qvit"tering, skal betales ham ud af Boets netto Be"holdning" . . .

Prokuratoren (tørrer Øinene.)

Den stakkels Fætter! Jeg kan ikke høre hans Testament læses, uden at føle mig bevæget ind til Sjelen. (afsides, til sin Broder.) Kan Du nu høre? min Broder!

Grøn (læser videre.)

"Men saasom bemeldte Lysias Snit længe har "forfulgt mig i min Ungdom for at forhindre mig "fra at blive Skuespiller, hvilken Stand jeg dog "skylder min Formue, og hvorved jeg følgeligen og "saa er bleven sat i Stand til at vise bemeldte min "Fætter i Gjerningen, hvor kjer han er mig, saa er "det min alvorlige Villie og Meening, at han for"meligen og højtideligen skal afsone denne sin "Forbrydelse imod Skuespillerstanden paa saadan "Maade" . . .

Feldtskjeren
(afsides til sin Broder.)

Kan Du nu høre? Monfrere!

Grøn (læser videre.)

"At bemeldte Summe ikke maae udbetales ham, "med mindre han, en smuk Sommer-Solskins-Dag,

"Klok-

"Klokken tolv om Formiddagen, gaaer fra mit "iboende Huus hen paa Helsingørs Raadstue, for at "undertegne Qvitteringen, klædt som Oldfux i den "Stundesløse" . . .

Prokuratoren.

Som Oldfux!

Feldtskjeren (afsides.)

Prokuratoren har han ikke sparet.

Grøn (læser videre.)

"i sin fulde Dragt, graae Kjole, sort Flors Hals-"klud, sort Paryk med lang Pidsk i, sorte Støvlet-"ter med Messingknapper i, Hjortelæders Gehæng "uden paa Kjolen, med en lang Kaarde i, og store "gule Handsker."

Feldtskjeren (afsides.)

Jeg længes efter at høre min Dom.

Prokuratoren.

Men hvad er alt dette for Spas? min Herre!

Mad. Grøn.

Ak, Herr Advokat! vi ere sandelig ikke i Humør til at spase.

Feldtskjeren.

Min Broder som Oldfux!

Grøn.

Nu kommer den Artikel som angaaer Herr Doktoren.

Feldtskjeren.

Jeg sveder allerede. (tørrer Sveden af Panden)

Grøn (læser.)

"Item af samme Aarsager og Bevæggrunde som "ovenmeldt, giver og testamenterer jeg til min Fæt- "ter Hippocrates Snit, vel renommeret Feldtskjer i "bemeldte Ebbeltoft i Jylland, en lige Summe af "Fem Tusende Rigsdaler, skriver 5000 Rdlr. Dansk "Courant" . . .

Feldtskjeren.

Hidtil gaaer det herligt.

Prokuratoren (afsides.)

Jeg vil dog haabe, at her ogsaa er et Vilkaar.

Grøn (læser.)

"der paa samme Maade skal ham udbetales, dog "under det Vilkaar" . . .

Prokuratoren (afsides.)

Bravo!

(Feldtskjeren tørrer Sveden af sig.)

Grøn (læser.)

"at han, ligesom hans Broder, gaaer til Fods fra "mit Huus hen paa Raadstuen en skjøn Solskinsdag, "Klokken tolv om Middagen, for at undertegne "Qvitteringen, klædt som Jeppe paa Bjerget" . . .

Prokuratoren (afsides.)

Bravissimo!

Feldt-

Feldtskjeren.

Jeppe paa Bjerget! hvad er det for en Regle?

Mad. Grøn.

Ak min Gud! det var een af min Mands brillante Roller. Kjender De ikke den forvandlede Bonde af Holberg?

Grøn (læser.)

"saaledes som han er klædt i anden Akt, med Gyldenstykkes Sloprok og Guldbrokades Nathue paa"

Prokuratoren.

Guldbrokade, min Broder!

Feldtskjeren.

Tusend Tak, Monfrere! Medicinen har intet at rose sig af.

Prokuratoren.

I det mindste har den salig Mand været upartisk.

Feldtskjeren.

Er det alt hvad der angaaer os i Testamentet?

Grøn.

Det er Hovedsagen. Dog er der en lille Artikel endnu.

Prokuratoren.

Lad os da høre den. Den er vel lige saa smuk som de andre.

Grøn (læser.)

"Og saasom begge mine kjære Fattere ere Enkemænd,

"mænd, saa giver og testamenterer jeg end videre "Fem Tusende Rigsdaler, skriver 5000 Rdlr. Dansk "Courant, til den af bemeldte min Fætter, der finder "sig i at gifte sig med en Aktrise" . . .

Prokuratoren.

Gifte sig med en Aktrise! . . . Var Manden gal? . . . Om Forladelse! Madame!

Mad. Grøn.

Uden Omstændigheder, Herr Advokat! Det fornærmer mig ikke.

Feldtskjeren.

Det var altsaa ti tusende Rigsdaler.

Prokuratoren.

Men, med Tilladelse at spørge: Skulde der ikke mangle en lille Formalitet?

Grøn.

Confirmation vil De vel sige? Vær rolig i den Post. Testamentet er confirmeret. Men De kan jo gaae fra Arv og Gjeld.

Prokuratoren.

Au for en Ulykke! . . . Men seer De, min Herre! De begriber selv, at det er os umueligt . . . Enten er det Spøg eller Alvor . . . Er det Spøg, saa er det meget uanstændigt og upassende . . . Er det Alvor, saa . . . Fem til ti tusende Rigsdaler . . . klædt som Oldfux . . .

Feldt-

Feldtskjeren.

Som Jeppe paa Bjerget ... Nei min Herre, nei ... aldrig ... imidlertid ..... ti tusende Rigsdaler ... lad mig see ... Nei, det er et Tyrannie, et infamt Vilkaar; det ene som det andet.

Prokuratoren.

Det er et skammeligt Vilkaar, uantageligt, som ikke kan bestaae for Retten. Vi procederer ...

Grøn.

De glemmer at Testamentet er confirmeret. Forresten, mine Herrer! De ere jo ikke tvungne til at antage Gaven, som Testator har tiltænkt Dem, og saa ophører Vilkaarene af sig selv.

Prokuratoren.

Hvordan, min Herre! meener De, at jeg ikke veed saa meget selv? ... Jeg takker Dem forresten. Jeg seer, at om De har været den Afdødes Ven, saa har De ikke været vores.

Grøn.

Jeg har ikke havt den Ære at kjende Dem førend nu.

Prokuratoren.

Fem til ti tusende Rigsdaler! ... men, gifte sig med en Aktrise! ...

Feldtskjeren.

Ti tusende Rigsdaler! Du min Gud! de vilde have kommet mig ret tilpas. . . .

Grøn.

Det gjør mig virkelig ondt, at jeg har været Opfinder af disse Vilkaar. . . . Vel er det sandt, at man kunde sige Dem: Et Korters-Tid løber snart; at De har forvoldet Deres Fætter mange sure Timer; at fem tusende Rigsdaler for en lille Spadseretur hen paa Raadstuen ere ikke at foragte . . .

Feldtskjeren.

Ligger Raadstuen langt borte?

Grøn.

I den anden Ende af Byen, Herr Doktor!

Feldtskjeren.

Naa saa Gud være os naadig!

Grøn.

Man kunde sige Dem, at det at gifte sig med en Aktrise, er ikke saa meget urimeligt, især naar hun har en Medgift af fem tusende Rigsdaler, og desuden en god aarlig Indkomst . . .

Prokuratoren.

Ja, naar man var saa lykkelig at finde en Madame Grøn.

Mad. Grøn.

Jeg takker for Komplimenten, ifald den er oprigtig meent.

Grøn.

Man kunde end videre forestille Dem, at det er just en saadan smuk Sommerdag som i Dag, at Testator har bestemt; at Pengene ligge aftalte paa Raadstuen, og at det beroer eene paa Dem, naar De vil hente dem. Men jeg skal vel tage mig i Agt for at gjøre den mindste Bemærkning, at bruge den mindste Overtalelse. Jeg vil blot sige, at da jeg ikke vidste, om De vilde opfylde det første Vilkaar, eller ikke, saa har jeg ladet bringe de bestemte Dragter herhid. Seer De! . . . i dette Kabinet paa høire Side ligger Oldfuxes Dragt; og i dette paa venstre vil De finde alt, hvad der hører til Jeppe paa Bjerget.

Prokuratoren.

Hvad, min Herre! tænker De . . .

Grøn.

Ikke for hastig. Overlæg Sagen nøie. Om et Korters-Tid kommer jeg igjen, for at høre Deres endelige Beslutning.

Prokuratoren.

Men tillad mig dog, kjere Ven! eet Ord endnu. De er Exekutor af Testamentet. Kunne vi ikke forenes om denne Sag?

Grøn.

Grøn.

Hvad vover De at foreslaae mig?

Prokuratoren.

Men hvad kan det skade? Vi nødes til at renoncere paa Arven, saafremt De er paastaaelig; thi De begriber dog sagte, at en Advokat . . . en Doktor kan ikke . . . man vil gjøre Nar af dem . . . Seer De: den kjere salig Fætter har jo dog bestemt disse Penge for os. Om De nu lader os faae dem uden at fordre Vilkaarenes Opfyldelse, hvem skader det da? Ingen; slet ingen.

Grøn.

De glemmer Enken, som Pengene, i dette Tilfælde . . .

Feldtskjeren.

Ak, den kjere Søster! hun har jo selv samtykket i, at hendes salig Mand betænkte os? Føi os dog i denne Post, Madame!

Mad. Grøn.

Hvordan? mine Herrer! jeg skulde overtræde min afdøde Mands Villie? Læsningen af de tre Artikler har paa nye aabnet alle mine Saar. Man kjender deri saa fuldkommen min stakkels Mands gode Hjerte. Ak! hvor er det dog ikke tungt at miste alt hvad man elsker! Hvor en stakkels Enke dog er at beklage! Kom, Herr Brun! følg med mig. Tjenerinde, mine Herrer! (gaaer.)

Grøn.

Grøn.

Mine Herrer! jeg har den Ære . . . . Jeg siger Dem ikke Farvel endnu. (gaaer.)

Syttende Scene.

Prokurator Snit. Feldtskjer Snit.

Prokuratoren.

Min Broder!

Feldtskjeren.

Nu vel, Monfrere!

Prokuratoren.

Det har været en dum Karl, den salig Fatter.

Feldtskjeren.

Et Aasehoved, Monfrere! eller ondskabsfuld, som en Kat.

Prokuratoren.

Endogsaa efter Døden at spille Comedie med Folk!

Feldtskjeren.

Det er nok den første Gang, at en død Mand har gjort sig tilgode paa en Doktors Bekostning.

Prokuratoren.

En Advokat, klædt som Oldfux!

Feldtskjeren.

En Doktor, som Jeppe paa Bjerget!

Pro-

Prokuratoren.

Og det er for de Narreskrevgers Skyld, at jeg har passeret baade det store og det lille Belt!

Feldtskjeren.

Og jeg reiste over den salte Søe fra Aarhuus til Kallundborg! Var det endda paa en Tid, da man spillede Masquerader.

Prokuratoren.

Det siger jeg ikke.

Feldtskjeren.

Ti tusende Rigsdaler! det var en skjønne Kapital for en . . . for to fattige Djevle som vi . . . Vidste man bare at de ikke fik due at vide i Ebbeltoft.

Prokuratoren.

Jeg vil dye paa, at det kommer i de Fyenske Aviser.

Feldtskjeren.

Og den Ragdstue, her ogsaa skal ligge saa forbandet langt herfra.

Prokuratoren.

Ja ikke nok med det: Der er saadan en Mængde Skriverkarle. De vil artig lee ad os, disse unge Mennesker.

Feldtskjeren.

Det er afgjort: Jeg tager min Datter med mig, og reiser . . . Du min Gud! . . . Ti tusende Rigsdaler! . . .

Pro-

Prokuratoren.

Jeg vil have at vide, hvem min Søn er hos; jeg henter ham, og reiser hjem til Ebbeltoft.

Feldtskjeren.

Ja lad os reise!

Prokuratoren.

Og det strax. Men jeg lægger Proces an imod Sterfboet: det skal i det mindste betale mig Reisepengene. Og saa skal Du see, hvor jeg skal vide at skrive Regning.

Feldtskjeren.

Det er imidlertid Dig, Monfrere, der har voldt os denne Ydmygelse.

Prokuratoren.

Det er ligesaameget Dig, min Broder! Men ingen Bebreidelser!

Feldtskjeren.

Ti tusende Rigsdaler!

Prokuratoren.

Du er fordømt interessert. Var her paa det samme en Aktrise, saa friede Du til hende strax. Jeg seer nok, at Du vil hen og tage den Guldbrokades Nathue paa.

Feldtskjeren.

Sig heller, Monfrere, at Du ønskede, jeg vilde foregaae Dig med mit Exempel.

Prokuratoren.

Gaae kun! . . . gaae kun! . . . . uden Ceremonie! . . . . Din Maskeradedragt ligger i det Kabinet.

Feldtskjeren.

Og Din, Monfrere, her i det andet.

Prokuratoren.

Fanden fare i Forfatteren af disse Trillinger i Venedig! og i hans gallonerede Kjole!

Feldtskjeren.

Ja det siger jeg med. Det er den Kjeltring, der har indgivet den anden Kjeltring Ideen til disse Narrestreger.

Prokuratoren.

Naa hvad venter vi da paa? Kom lad os gaae! (afsides.) Gud forlade mig! Fem til ti tusende Rigsdaler!

Feldtskjeren.

Ja lad os det. Vi kan intet bedre gjøre.
(nærmer sig til Kabinettet.)

Prokuratoren.

Hvad vil Du der? min Broder! Jeg troer Du vil derind.

Feldtskjeren.

Saamænd vil jeg ikke . . . jeg gaaer . . . . men der er jo intet Ondt i, at jeg er nysgjerrig, efter

efter at see den Dragt, som jeg .... paa min Ære, aldrig tager paa.

Prokuratoren.

Nysgjerrigheden kunde kanskee dog faae dig til at prøve den.

Feldtskjeren.

Prøve den? Jeg forsikrer dig, nei .... Forresten, om jeg endog prøvede den, gik jeg derfor ikke ud med den paa Gaden ..... (Aabner Dørren) Du min Gud! det er dog Alvor. Ligger ikke Klæderne der paa en Stoel?

Prokuratoren.

Meget vel, min Broder! meget vel! Du er er allerede næsten bestemt. Vil du, at jeg skal agere Baron Nilus med dig?

Feldtskjeren.

Tie stille, Monfrere! Troer du at jeg er i Stand til .... (Prokuratoren nærmer sig til det andet Kabinet) Men du gaaer jo selv hen til dit Værelse?

Prokuratoren.

Jeg tager bare min Hat og Stok, for at gaae min Vei.

Feldtskjeren.

Og hvad mig angaaer .... Ti tusende Rigsdaler .... Jeg vil ikke see mere .... (Aabner Døren igjen) Hvad seer jeg! Salig Fætters Bibliothek .... Jeg maae see om der ere nogle medicin-

ske Bøger iblandt. Finder jeg nogen til Forsvar for Vaccinationen, saa sværger jeg ikke for mig selv, at jeg river det forbandede Kram i Stykker.

Prokuratoren.

Du søger kuns om en Undskyldning, for at kunne gaae ind.

Feldtskjæren.

Det er vist nok at disse Bøger ..... denne Dragt.... ti tusende Rigsdaler .... Ih hvad! Klokken er jo ikke saa mange. (Gaaer ind)

Ottende Scene.

Procuratoren (allene.)

Nu da! er han ikke inde i Kabinettet? Stakkels Broder! Penge har dog altid været hans svage Side .... Men for det Kjøb misunder jeg ham dem sandelig ikke .... Imidlertid troer jeg at jeg døde af Ærgrelse, ifald han blev rigere end jeg ... Ti tusende Rigsdaler! ... Dersom jeg vilde søge en Udflugt som han ... paa hans Side er Bøger ... (aabner Dørren.) ... her er Kobberstykker ..., syperbe Kobberstykker! ... Og jeg, som er Kjender ... Skal jeg gaae derind? .... Min Gud! hvor har man dog ikke sin Plage i denne Verden .... Der er jo ingen .... Jeg gaaer ind ... Paa min Sjel gjør jeg det ikke!

(Gaaer ind.)

Rit-

Nittende Scene.

Grøn. Madame Grøn (kommer ind fra Baggrunden.)

Grøn.

De er gaaet ind begge to.

Mad. Grøn.

Jeg vædder at de tilsidst finder dem i at tage Klæderne paa.

Grøn.

Og jeg vædder at de allerede er ifærd dermed.

Mad. Grøn.

Seer man dog hvor Pengegjerrighed kan faae Bugt med os.

Grøn.

Give Gud, at den aldrig bragte Folk til at gjøre noget værre! Du begriber nok at jeg ikke lader dem gaae saaledes ud paa Gaden. Min Broder Skipperen, og din Søster, der er Enke, ere begge rige; ingen af dem har Børn, og vi skal jo arve dem? Vi kan altsaa nok gjøre et lille Greeb i vores Pung. Ikke sandt? Jeg gaaer, for at bringe Resten af min Plan i Orden, og saa gaaer jeg ned i Haven for at beroelige vores unge Mennesker, der ikke er altfor vel tilmode. Du bliver her for at modtage dem, naar de kommer ud igjen. Men vær ikke alt for slem imod dem. De Stakkels Fættere! de har allerede udstaaet nok.

Mad. Grøn.

O de ere ikke færdige endnu med mig. Jeg har endnu ikke sagt dem alt hvad der ligger mig paa Hjertet.

Tyvende Scene.

De Forrige. Jomfrue Wims.

Jomfrue Wims.

See her er jeg da. Jeg gik bort fra Prøven i fjerde Act; for jeg er saa nysgjerrig efter at see de Debutanter, som de har lovet os . . . Er de kommet? . . . Hvor er de? . . . Har de et fordeelagtigt Udseende? en god Anstand? Det var paa et hængende Haar at alle mine Kammerader vare kommet herhen, for at gjøre Bekjendtskab med dem.

Grøn.

Jeg fornøier mig ret meget over Deres Iver for Konsten, min kjere Jomfrue Wims! Ja vist er de kommet, men De vil faae noget at lee ad. Neppe vare de stegne af Vognen, og kommet herhid, førend de lukkede sig inde i disse to Kabinetter, for at gjennemløbe deres Debutroller, Oldfux og Jeppe paa Bjerget; og det skal slet ikke falde mig forunderligt, om de, af bare Enthusiasme, ogsaa prøver deres Dragter.

Jomfrue Wims.

Hvad siger De?

Grøn.

Grøn.

Ja de er Acteurer med Liv og Sjel . . . De har en Passion for Comedien . . . . Tilgiv mig; jeg maae overlade det til min Kone at forstille disse to Herrer for Dem, jeg har noget at udrette, men jeg skal strax være her igjen. (Gaaer.)

Een og tyvende Scene.

Mad. Grøn. Jomfrue Wims.

Jomfrue Wims.

Men er Deres kjere Mand bleven forrykt i Hovedet? . . . Og de selv! . . . denne Dragt . . .

Mad. Grøn.

Jeg skal forklare Dem det paa en anden Tid. Men De maae undskylde mig, ligesom min Mand. Jeg har nogen Ordres at give. Naar man er iblandt Kammerader, behøver man ikke at præsenteres . . . (affides.) Min Mand maae gjøre hvad han vil, men jeg vil have den Fornøielse at bringe dem deres Børn. (Gaaer.)

To og tyvende Scene.

Jomfrue Wims (allene.)

Men hør dog! hør dog, Madame Grøn! . . . det er en besynderlig Maade, saaledes at lade mig være allene med to ubekjendte Personer.

Tre

Tre og tyvende Scene.

Jomfrue Wims. Feldtskjer Snit (som Jeppe.)

Feldtskjeren.

Det er sandt, at Mennesket er saare svagt i sine Beslutninger.

Jomfrue Wims.

Hvad seer jeg? Ja tilforladelig. Herr Grøn har dog ikke narret mig. Der har vi jo een af dem i sin Dragt.

Feldtskjeren.

Jeg skal love for at min Broder vil gjøre Nar af mig. Mon han er gaaet?

(Seer sig om og, bliver Jomfrue Wims vaer.)

Jomfrue Wims.

Jeg har den Ære at ønske Dem en god Morgen.

Feldtskjeren.

Du min Gud! hvorledes skal jeg nu bære mig ad?

Jomfrue Wims.

Jeg glæder mig over at jeg er den første af alle vores Aktører og Aktriser, der gjør Bekjendtskab med en Mand, der er saa ivrig for sin Konst, som De.

Feldtskjeren (afsides.)

En Aktrise! . . . (høit.) Tillad mig, Madame! . . .

(Vil gaae ind i Kabinettet.)

Jom-

Jomfrue Wims.
(holder paa ham.)

Bie dog! .... hvorhen? .... Ere vi ikke Kammerader? .... (trækker ham frem paa Theatret.) Heida, Jeppe! nok et Glas Viin af Karnaliesæk ... forstaaer I vel? ... Vær ikke bange! det er lutter Indbildning, at Nille har en Krabask, der hedder Mester Erik ... Velkommen igjen fra Paradis! ...

Feldtskjeren.

Forlad mig ... Madame! ....

Jomfrue Wims.

Jeg er Jomfrue, Jeppe!

Feldtskjeren.

Tag ikke ilde op ... Jeg udbeder mig ... Jeg meente ... (afsides.) Jeg maae holde gode Miner.

Fire og tyvende Scene.

De Forrige. Procuratoren (som Oldfux.)

Procuratoren.

Jeg tør neppe gjøre et Skridt.

Jomfrue Wims.

Ha ha! den Karl kjender vi ogsaa. Man behøver saamænd ikke at spørge om, hvad Regiment han hører til. Kom hid Oldfux! og gjør smukt din Compliment for Pernille!

Pro-

Procuratoren (affsides.)

Jeg forgaaer af Skamfuldhed ... Gud skee Lov at min Broder er ligesaa gal.

Feldtskjeren (affsides.)

Jeg var tilfreds at Monfrere var Pokker i Vold, for sine Aarsagers Skyld.

Jomfrue Wims.

God Dag, Oldfux! god Dag ... Naa hvad staaer du der og gaber efter? .... See her, kys Pernille paa Haanden! ... hvor han er undseelig ... Ich durfte nicht anklopfen, Ihro Gnaden! denn das wäre all zu dreistig, all zu dreistig ... Seer De, jeg er Eulalia Wims, Kronen for alle Kammerpiger i Danmark, Kiøbenhavns Theater allene undtagen. Jeg har den Ære at være Aktrise ved det Selskab hvorved De skal debutere.

Feldtskjeren.

Hvordan? hvor vi skal debutere.

Prokuratoren.

Hvem tager De os an for?

Jomfrue Wims.

For de to Skuespillere som vi venter.

Prokuratoren.

For to Skuespillere? .... (Affsides til sin Broder.) Seer du her, min Broder! hvad din latterlige Svaghed udsætter os for.

Feldt-

Feldtskjeren
(affides til sin Broder.)

Det synes mig, Monfrere! som vi ikke har noget at lade hinanden høre.

Jomfrue Wims.

Tilgiv mig, mine Herrer! De bærer Dem noget fjantet ad i disse Klæder. Skulle De maaskee ikke være de to Skuespillere, som man har lovet os?

Prokuratoren.

Skuespillere? .... (Affides til sin Broder.) For Djevlen! lad os vel vogte os for at sige hvem vi er.

Feldtskjeren
(affides til sin Broder.)

Jeg skal nok holde Ørene stive.

Jomfrue Wims.

Lægger De Raad op med hinanden?

Prokuratoren.

Aldeles ikke. Vi ere rigtig nok Skuespillere. Er Madamen Aktrise?

Jomfrue Wims.

Aktrise er jeg, men endnu ikke Madame. Hvad jeg kan blive med Tiden, det staaer i Skjebnens Haand.

Prokuratoren.

De er charmant, Jomfrue!

Feldtskjeren.

Ret en Engel.

Pro-

Prokuratoren.

Hvilke glimrende Öine! Vidste De, hvad mit Hjerte i dette Öieblik siger mig?

Feldtskjeren.

Det siger intet, Jomfrue! men jeg sværger Dem til, at mit brænder i lys Lue af Kjerlighed.

Jomfrue Wims.

Nu seer jeg, at De ere Skuespillere, siden De tændes saa let i Brand. De elsker mig da begge to? Men hvorledes skal jeg kunne vælge?

Feldtskjeren.

Deiligste Jomfrue! vælg mig! jeg er den yngste.

Prokuratoren.

Forskjellen paa vores Alder er ikke saa stor; og naar De seer paa os, saa vil De neppe troe det.

Feldtskjæren.

Hør, min smukke Jomfrue! eet Ord saa godt som mange: See her er mig Haand, slaae til! De er bedre tjent med mig end med ham. Han er kuns Prokurator, og jeg er Feldtskjer, og oven i Kjøbet Accoucheur.

Prokuratoren.

Rider Fanden dig? min Broder!

Jomfrue Wims.

Ha ha ha ha! Naa jeg kan ikke holde mig længer. Mener De ikke, at jeg fra først af har seet paa Dem, at De ikke vare Skuespillere? Det er noget

som jeg forstaaer mig paa. Det er ikke Dem, der spiller Komedie, men man spiller Komedie med Dem.

Prokuratoren.

Hvorledes? spille Komedie med mig?

Feldtskjeren.

Desto værre Jomfrue! Jeg begynder nu at begribe det.

Jomfrue Wims.

Han er ondskabsfuld, den kjere gode Herr Grøn!

Prokuratoren.

Men det gaaer dog for vidt, at være det endogsaa efter sin Død.

Jomfrue Wims.

Efter sin Død? .... Hvad er det, De siger der?

Fem og tyvende Scene.

De Forrige. Mad. Grøn. Lovise. August.

Mad. Grøn.

Kom ind, mine kjere Børn! I vil her finde et Par Personer, der ville være ret glade over at see Jer.

Prokuratoren (afsides.)

Død og al Ulykke! hvad seer jeg? Er det ikke min Søn! Og jeg seer ud som et Spektakel.

Feldt-

Feldtskjeren.

Du min Gud! det er min Datter! . . . det er mig umueligt . . . i denne Paaklædning . . . jeg kommer strax igjen. (Løber ind i Kabinettet.)

Procuratoren.

Hvordan! Landstryger! bie kuns! vi skal strax tales ved. (Løber ind i Kabinettet.)

Sex og tyvende Scene.

De Forrige, undtagen Feldtskjeren og Procuratoren.

Mad. Grøn.

De Stakkels Folk! hvor ere de ikke skamfulde!

August.

Men var det min Fader, som jeg saae?

Lovise.

Drømmer jeg, eller var det virkelig min Fader, som løb derind?

August.

Hvad er det for en Maskerade, her spilles?

Jomfrue Wims.

Kjere Madame Grøn! betroe mig dog Hemmeligheden! For en nysgjerrig Kammerpige som jeg, er det en Pine at see at man har Hemmeligheder, som man ikke vil meddele hende. For et Øieblik siden var det de Skuespillere, der skulde spille med os, og nu er det Forældrene til disse to unge Mennesker.

nesker. Jeg forstaaer intet deraf. Jeg begriber ikke hvad det vil sige. Forklar mig dog . . .

Mad. Grøn.

Lad min Mand forklare Dem det selv. See der er han netop.

Syv og tyvende Scene.

De Forrige. Grøn.

Grøn.

Hvad er her paa Færde? hvorledes gaaer det?

August.

Er De dér? kjere Onkel! Jeg veed ikke hvad det er De har taget Dem for; men det lader, som De paa en meget ubarmhjertig Maade har hevnet Dem over min Fader og Lovises Fader. Jeg forsikkrer Dem, det kan jeg ikke taale, og . . .

Lovise.

I Sandhed, Herr Onkel! det er at lade os dyrt betale Deres Godhed imod os.

Grøn.

Nu da. Min Kone har ikke kunnet nægte sig den Glæde at vise Jer Jeres Forældre i Paaklædning. Værer roelige, og I skal see, at om der fra min Side er lidt Malice deri, saa er der dog ingen Ondskab. Forresten troer jeg at det er en afgjort Sag, at vores to Arvinger har fundet sig i deres Skjebne.

Mad.

Mad. Grøn.

Gandske fuldkommen. Spørg Jomfrue Wims, hun hat seet Dem, ligesom vi andre, i fuld Costume.

Jomfrue Wims.

Komplet; den ene som Oldfux, og den anden som Jeppe paa Bjerget; og det, som mere er, de har begge friet til mig. Ha ha ha!

Grøn.

Har De det? naa det er mig kjert . . .

Jomfrue Wims.

Det kan vel være, men det er ikke mig kjert, undtagen for saa vidt at det har moeret mig. Men lad mig dog faae at vide . . .

Grøn.

Et Øiebliks Taalmodighed, mine Venner!

Otte og tyvende Scene.

De Forrige. Feldtskjeren og Procuratoren (i deres egne Klæder.)

Feldtskjeren.

Endelig finder jeg dig, Mammeselle! det er dig, der løber bort fra . . .

Procuratoren.

Træffer jeg dig endelig, Landløber! du, med din naragtige Kjerlighed. Men vi skal tale om det, naar vi kommer udenfor dette Huus, hvor jeg troer at Fanden selv har ført mig ind. Følg med!

Au-

August og Lovise (paa engang.)

Men, min Fader!

Feldtskjeren.

Spar dine Bønner, Jomfrue! de ere unyttige. Jeg reiser, og du er saa god at følge med.

Procuratoren.

I Henseende til Fætter Grøns Testamente, saa erklærer jeg Dem herved, Herr Brun! at vi skal snakkes sammen derom ved Lov og Ret.

Feldtskjeren.

Og jeg ligeledes.

Procuratoren.

Et saadant uforskammet ydmygende Vilkaar! det skal Folk ikke faae at sige, at Advocat Lysias Snit har nedladt sig saa dybt . . . Jeg har den Ære at ønske Dem en god Dag. (Vil gaae.)

Feldtskjeren.

De troede at en Doctor . . . nei mange Tak! . . . Farvel! . . . (Vil gaae.)

Grøn

(holder dem tilbage.)

Et Øieblik, mine Herrer! Tillad at jeg, førend De gaaer, forelæser Dem et Tillæg til Testamentet, eller et Codicil.

Pro-

Procuratoren (kommer tilbage.)

Et Codicil? . . . Det er vel lige saa smukt?

Grøn.

Ja, mine Herrer! det hører til min Vens Testamente, men jeg maatte ikke underrette Dem om sammes Indhold, uden i det Fald at De prøvede Klæderne.

Feldtskjeren.

De forbandede Klæder!

Procuratoren.

Jeg vil intet mere høre om den uforskammede Fætter. Der er Lov og Ret til. Farvel Herr Brun.

Jomfrue Wims.

Herr Brun! Jeg forstaaer ikke et Ord af alt dette.

Grøn.

Et Øieblikś Taalmodighed, Jomfrue. Hør, mine Herrer! ved Lov og Ret vinder De intet. De kan jo sagte høre; derved forbinder De Dem jo dog ikke til noget.

Feldtskjeren.

Skulde vi? Monfrere.

Procuratoren.

Lad os engang høre, hvad dette Tillæg siger.

Grøn.

Grøn.

Det siger, at naar De har fundet sig i at prøve de to Dragter, saa skal De være befriede for at gaae længere, og at den bestemte Summa skal i dette Tilfalde tilhøre Dem . . . .

Feldtskjeren.

Nu, det lader sig høre. Det var fornuftigt af den salig Mand.

Grøn.

Dog under Vilkaar . . .

Prokuratoren.

Jeg troer, Fanden rider Manden. Atter et Vilkaar!

Feldtskjeren.

Lad os høre det, saa skal jeg sige, om han rasede, da han gjorde Testamentet, eller ikke.

Grøn.

At De samtykker i Deres Børns Giftermaal.

Prokuratoren.

I vores Børns Giftermaal?

August.

Ak min Onkel! hvad Erkjendtlighed skylder vi Dem ikke!

Lovise.

Er det mueligt?

Mad. Grøn.

Naa hvad siger De derom? Det kalder man Vilkaar, der ere billige, anstændige, antagelige. Slaae til, mine Herrer! saa tilgiver jeg Dem.

Lovise.

Kjere Fader! finder De nu ikke dette Parti passeligt?

Feldtskjeren.

Hvad siger Du? Monfrere!

Prokuratoren.

Hvad vil Du, jeg skal sige? Lad os forlige os og gifte vores Børn.

Feldtskjeren.

Herligt! Det er, min Troe! ikke Fordelen, der driver mig; men ... naar kan vi have Pengene? ... Jeg er bange for, at der endnu er et Tillæg.

Grøn.

Ja det er der ogsaa.

Prokuratoren.

Endnu eet? Det faaer aldrig Ende. Taalmodigheden forgaaer mig.

Grøn.

Dette Tillæg siger, at de ti tusende Rigsdaler skulle være Medgift til disse to unge Mennesker; at

Ren-

Renterne deraf skal betales dem aarlig i fire Terminer, men at Kapitalen ikke udbetales, førend en vis Formalitet finder Sted.

Prokuratoren.

Hvad er det for en Formalitet?

Grøn.

Det er, at jeg skal døe først.

Mad. Grøn.

Og det har han saamænd ikke Lyst til endnu saa snart. Det skal jeg svare for.

Feldtskjeren.

Men hvad er alt det, De her siger?

Prokuratoren.

Saa er vi jo lige nær, og faaer ikke en Skilling. Jeg seer, Herr Brun! at De ikke har glemt Dem selv, og at De har narret den stakkels Fætter Grøn.

August.

Men, min Fader! det er jo Onkel Grøn selv.

Lovise.

Ja vist, vores Onkel Skuespilleren.

Feldtskjeren.

Er det muligt?

Prokuratoren.

Naa jeg maae tilstaae, at jeg har ret ladet mig trække ved Næsen.

Jomfrue Wims.

Alt dette er godt nok, Herr Grøn! nu begynder jeg at forstaae Dem. Men veed De vel, at jeg har der paa eengang faaet to Elskere?

Grøn.

Hvorledes det?

Feldtskjeren.

Jeg kan endnu ikke sige at . . .

Prokuratoren.

Jeg haaber dog, Jomfrue! at De ikke tager Spøg for Alvor.

Grøn.

Jeg forstaaer Dem, og det er nok. Men hvorledes skal vi komme ud af den Sag? Der var kuns bestemt fem tusende Rigsdaler for den, der vilde bequemme sig til at ægte en Aktrise; og jeg mærker, at De begge to var paa Vej til at gjøre dette Skridt. Hør, jeg vil gjøre Dem et Forslag: De fem tusende Rigsdaler skal jeg strax udbetale til lige Deeling imellem Dem. Ere De saa fornøiede?

Prokuratoren.

Jeg for min Deel vil være tilfreds.

Feldtskjeren.

Der har De min Haand! De er en brav Mand.

Jomfrue Wims.

Der ligger da mine to Friere.

Mad. Grøn.

Giv Dem tilfreds Jomfrue! De vil saamænd ikke komme til at mangle.

Grøn.

Den Afdøde takker Dem for al den Ømhed De har viist ham. Hør nu engang, kjere Fætter! intet mere Nag fra nogen af Siderne! Lad det nu være qvit imellem os.

Mad. Grøn.

De har i gamle Dage gjort alt, hvad De kunde for at faae min Mands Fader til at gjøre ham arveløs; han hævner sig med at udstyre Deres Børn; og hvem veed, hvad mere godt han kan have tiltænkt Dem med Tiden. Nu bliver De her til Deres Børns Bryllup, som vi besørger; hver beholder det Kabinet, som De har spillet Comedie i; der vil De finde en god Seng, og alt hvad der ellers kan behøves, skal ikke mangle.

Jomfrue Wims.

Men, Herr Grøn! de to Skuespillere, De har lovet os. Skal jeg ogsaa miste dem?

Grøn.

Grøn.

Giv Dem tilfreds, Jomfrue! Jeg skal see at finde dem. (til de Gamle.) Jeres Børn har forseet sig imod Jer, men de elsker hinanden, de har et godt Hjerte, og jeg svarer for, at de ville gjøre hinanden lykkelige. Hvad Dem angaaer, kjere Fættere! saa gid jeg bare kunde have overbeviist Dem om, at man i ingen Stand bør hade andre end Skurkerne; og at en Skuespiller, der er en retskaffen Mand, har lige saa stor Ret, som enhver anden, til brave Folks Agtelse.

Ind-

Indtoget.

Syngestykke i to Acter.

Per-

Personerne.

Bræger, Degn i en Landsbye.

Mariane, hans Datter.

Johan von Thuren, Forvalterens Søn paa næste Herregaard.

Frantz Eberhard, en Student.

Salomon Joseph, en Jøde.

Chor af Skoledrenge og Piger.

Chor af Bønderfolk.

Handlingen skeer i en Landsbye i Sjelland.

For=

Første Akt.

(Et Værelse i Brægers Huus, hvori staaer et Klavesin med Nodestoel og Noder paa, og en Stoel ved Siden.)

Første Scene.

Bræger (sidder ved Klaveret,) Mariane, Johan von Thuren, og endeel Bønderdrenge og smaae Piger, samt nogle voxne Piger og unge Karle (med Instrumenter.)

Bræger.

Naa, lad nu see, Børn! at I passer vel paa, at I falder ordentlig ind, der hvor jeg har sagt; og saa, at I holder Takten. Du Mariane! Du kan nok passe lidt paa og hjelpe mig.

Mariane.

Ja, min Fader!

Johan

(lister sig hen til hende og holder hende i Haanden.)

Bræger.

Nei, min kjere Johan! der staaer Du ikke godt.

Johan.

Johan.

O! jeg kan aldrig staae bedre, end her.

Bræger.

Tusind Tak! nei Du skal være saa god at staae der henne, for at passe paa ved denne Side, medens min Mariane har Opsigt her. (han viser ham til den anden Side.) Naa, vær saa god!

Mariane (støder til ham.)

Ih men gaae dog Johan! naar min Fader siger det og vil have det.

Johan.

Jeg faaer da vel gjøre det.

(han gaaer hen til den anden Side.)

Bræger.

Naa da! holder jer nu færdige. (han præluderer.)

Chor.

Vær velkommen til ......

Bræger.

Tyst, Tyst, jeg har jo ikke begyndt endnu paa Musiken. Det er jo kuns Præludium.

(han begynder igjen og spiller Ritturnellen.)

Chor.

Vær velkommen til ......

Bræger.

Tie dog stille. Kan I ikke huske, hvor I skal falde ind. Du Mariane! kan Du dog ikke give

dem

dem Signal. Nej, det er best at jeg synger selv med. Nu maae I ikke begynde førend jeg.

(Han spiller og begynder endelig at synge.)

Vær velkommen . . . . . .

(De andre tie.) Naa! Hvor bliver I af? begynder nu!

Chor.

Vær velkommen til vort ringe Tag
Store Prinds! Maroccos Glæde!
Smiil med naadigt . . . . . .

Bræger.

Fy, Fy. Der var nogen af Jer, som tog djevleblendt falsk. See, saa skal det gaae (han synger for dem.) Nu for fra igjen, og det med alle Instrumenter.

Chor.

Vær velkommen til vort ringe Tag
Store Prinds! Maroccos Glæde.
Smiil med naadigt Velbehag
Med til os, som qvæde.
Som Degnens Stemme vækker Lyst
I Meenighedens Bryst,
Saaledes vil Du, store Mand!
Glæde Danmarks Land.
Vort Rige frydes ved Dit Navn,
Skjøndt tusinde Nationers Ære,
Som slænge sig i Danmarks F[illegible]n,
Kan aldrig Danmarks Sønner være
Vær velkommen 2c.

Bræger.

See saa, det gik gandske brav. Jeg havde vel begyndt paa et Recitativ dertil; men det fik jeg ikke Tid til at gjøre mere færdigt af, end den første Linie, og den var saadan: (Spiller.)

Recitativ.

Soel! saae du nogen Tid en mere belmørk Nat? rc.

Johan.

Musikken var fortreffelig; men Ordene ... dem forstaaer jeg ikke.

Bræger.

Ja, Du er ogsaa for ung endnu, til at forstaae Dig paa Poesie.

Johan.

Hvem har gjort de Ord?

Bræger.

Ih, hvem er her vel i Byen der kunde gjøre saadant noget uden jeg? Jeg er jo den fornemmeste Mand her i hele Anneret; og, var det ikke for at rose mig selv, saa torde jeg sige den klogeste med, baade her og i Hovedsognet, uagtet Præsten sagte vil have Ord for at være Lærd. Jo Poesien har jeg selv gjort, men Musikken har jeg taget af en Opera. Hør nu Børn! nu kan I vel sagte huske det Chor til i Aften. Naar saa Prindsen kommer, saa skal vi tage imod ham med al den Højtidelighed, som vi kan komme afsted. Gaaer nu hen til

Gade-

Gadestevnet, og over Jer lidt i den Dands, som jeg har lært Jer, saa skal jeg strax komme til Jer. Bie lidt, tag dette Klavesin og bær det ind i Stadsestuen, naar I gaaer, for at hans Exellence kan see, at han ikke kommer ind til nogen Idiot.

(de bære Klaveret og Stoelen ind.)

Anden Scene.

Bræger. Mariane. Johan.

Bræger.

Her maae gjøres reent, Mariane! og pyntes op, for rimeligviis tager Prindsen her ind, siden vi ere de fornemste Folk her i Byen.

Mariane.

O min Fader! lad de Anstalter være. Jeg er bange for at Folk vil gjøre Nar af os i Naboelauget.

Bræger.

Pige! det er noget Du ikke forstaaer. Det kan aldrig slaae Fejl, at baade Du og jeg maae gjøre vores Lykke derved. Naar Prindsen seer alle de Anstalter, jeg gjør til Ære for ham, og hører den Cantate jeg har gjort i Stand til ham, saa recommanderer han mig sikkert, saa at jeg bliver Hof-Cantor, eller i det ringeste Cantor ved en af Kirkerne i Kjøbenhavn. Og jeg har allerede den Sang færdig, som jeg vil synge, naar

jeg

jeg tager Afskeed her fra Menigheden. Nu skal I høre:

Farvel min elskte Menighed!
Farvel I lave Bønder-Hytter,
Hvor jeg saa mange Dage sleed!
Jeg Eder nu med Staden bytter.
Farvel I Heste, Føl og Køer!
Ej meer I Brægers Stemme hør.

Du Mark, som jeg indhegne loed!
Ej mine Træeskoe meer dig stamper.
Paa Fliser dandse skal min Foed,
Og snart med vendte Skoe jeg tramper.
Farvel du Mark! Farvel I Faar,
Den gamle Bræger fra Jer gaaer.

I Bønder! I som mangen Gang
Sad lyttende til Brægers Stemme!
Naar Kruset og hans raske Sang
Bød Eder Fogdens Pidsk at glemme;
For sidste Gang I Bræger seer,
Paa Landet synger han ej meer.

O sørger ej for Eders Degn!
Lad Eders Graad ej meere flyde.
Vel mister I ham fra Jer Egn,
Men bør hans Vel ej Eder fryde?
Thi Bræger følge maae sit Kald:
Han nu for Hoffet synge skal.

Johan.

Det var ypperligt.

Bræger

(som bliver vaer, at Mariane græder.)

Hvad fattes Dig, Tøs! sang jeg saa rørende?

Mariane.

Nej, min Fader! jeg græder af Sorg over, at De kan forestille Dem saadant noget med den Vished, da jeg dog troer at der aldrig kan blive noget af.

Bræger.

Oh Du Tosse! ja Du kjender ikke Verden; . . jo Du kan være vis paa, at jeg er ligesaa sikker paa at blive forflyttet til Byen, som om jeg allerede var der. Jeg har gjort de herligste Anstalter til at imodtage Prindsen med, som man kan tænke sig. Han skal bæres ind i Byen — saadan gjør de i store Stæder — og ved Vangeledet skal Sognefogden og Kirkeværgerne staae, hver paa sin Side, med Kirkens Sprøjter, og holde Straalen i Kors over Veien, hvor han bliver baaret. Byen skal være illumineret, og i mit ene Vindue der inde i Stuen, har jeg maket et Sindbillede, som der skal hænge Lamper bag ved.

Johan.

Og hvad forestiller det?

Bræger.

Ja det skulde jeg vel sige saa aabenhjertig. . . . Dog, . . . imellem os kan jeg sagte sige det. Det fore-

forestiller en Skolemester, som giver en Dreng Riis paa Rumpen, og neden under staaer dette Vers:

Jeg dig, din Knægt! skal lære
At vise Prindsen Ære.

Johan.

Det er ypperligt, fortreffeligt; kan ikke andet end gjøre Opsigt.

Mariane
(med en betydende Mine.)

Johan! Johan, meener Du det, Du siger, saa kan det være, hvad det er; men hvis ikke, saa kan jeg lade Dig vide, at jeg fordrer, at Du skal have Respect for min Fader.

Johan.

Kjereste Mariane! jeg svær . . .

Bræger.

O ja vist meener han det, han kan jo ikke meene andet. Du bærer Dig jo ogsaa ad, som om Du var gal, Tøs!

Johan.

Men lad os tale om noget andet. Jeg har et Ærende til Dem, Fader Bræger! husker De, at det i Dag er et Aar, siden De gav mig Løfte paa Mariane?

Bræger.

Det kan gjerne være, men . . .

Johan.

Jeg veed hvad De vil sige. De satte mig et Vilkaar, nemlig: at jeg i den Tid skulde lære at synge. De veed selv, hvor troelig jeg har stræbt at opfylde Deres Ønske; og, at jeg ikke har været saa gandske uhældig i mit Arbeide, skal dette bevise. (han tager nogle Noder op af Lommen.)

Bræger.

Jeg tilstaaer det gjerne; men . . .

Mariane.

Min Fader! nu staaer det til Dem at gjøre Deres Datter lykkelig; jeg elsker Johan, det veed De selv.

Bræger.

Kan vel være; men . . .

Johan.

De har Ret. De kan ikke opfylde Deres Løfte med mindre De er først overbeviist om, at jeg har opfyldt min Forpligtelse. Her er mit Mesterstykke: men De maae begge hjelpe mig; thi Musiken er for tre Stemmer. (han giver dem hver sine Noder.)

Bræger.

Ja, jeg havde noget at sige; men . . .

Johan.

O lad os synge først, siden staaer det Dem frit for at bedømme.

Johan.

Den hele Jord er fuld af dine Underverker,
Din Gløde, o Elskov! brænder i hver Barm.
Hvor Øiet skuer, man Din Almagt mærker,
Tyrannen selv maae bukke for din Arm.
Fra Mennesket til Miden ned
Hver Skabning føler Kjerlighed.

Mariane.

I unge Bryst den fyrig brænder,
En Gnist til Flamme blusser op.

Bræger.

Selv Alderdom dens Fakkel kjender,
Der varmer tidt den kolde Krop.

Johan.

Ej frygte vi for Amors Bue,
Ej for hans spidse Piil vi grue;
Thi sød er Smerten af hans Skud.

Mariane.

Forgjeves man for ham sig skjuler,
Han hersker selv i Havets Huler,
Hans Ild med Vand ej slukkes ud.

Bræger.

Han varmer,

Mariane og Johan.

Opliver,

Bræger.

Tidt plager.

Mariane og Johan.

Tidt fryder.

Bræger.

Tidt volder han Smerte,

Mariane og Johan.

Som ingen fortryder.

Alle tre.

Den hele Jord er fuld af dine Underverker,
Din Gløb, o Elskov! brænder i hver Barm!
Hvor Øiet skuer, man din Almagt mærker!
Tyrannen selv maae bukke for din Arm!
Fra Mennesket til Miden ned
Hver Skabning føler Kjerlighed.

Bræger.

Meget godt. Det fornøjer mig, at Du har avanceret saa vidt.

Johan.

O jeg er endnu kuns en Begynder. Men jeg merker nu for sildig, at jeg gjorde ilde imod mig selv i at synge med Dem og Deres Datter; Deres og Marianes Konst har reent gjort mig til intet.

Mariane.

O det meener Du ikke, det kan Du ikke meene.

Bræger.

Ja, min Mariane hun synger virkelig godt og har en herlig Stemme, om jeg selv skal sige det. Hvad mig angaaer . . . ja det er en anden Sag, om jeg synger bedre end Du; for Du er jo ogsaa kuns en Pog, at regne imod mig. Jeg var jo alt en aldrende Mand, da jeg lærte Dig at kjende Bog-

 staver.

staver. . . . Men jeg staaer her og sladdrer, og husker ikke paa, at her er meget at gjøre i Dag endnu, og der er ikke langt til det bliver mørkt, og, som der er bleven sagt, saa kan vi vente Prindsen til den Tid.

Johan.

Bie lidt, Fader! De maae give mig Svar. Har jeg nu ikke opfyldt min Forpligtelse? Har jeg nu ikke fortjent Mariane?

Bræger.

Ja det kan vel være, naar Omstændighederne vare anderledes. Men da min Datter og jeg nu staaer paa Springet til at gjøre en anseelig Lykke, saa kan det umuelig gaae an. Det var jo at fornedre sig, om min Datter gik hen og tog Forvalterens Søn paa Herregaarden, og det netop paa en Tid, da alle Sognepræsterne i Kjøbenhavn ville slikke Fingrene efter hende. Nei min Søn, det lader sig ikke gjøre.

Mariane.

Kjere Fader . . .

Bræger.

Godt, mit Barn! Du behøver ikke at takke mig for det. Det er jo noget som en Fader skylder sit Barn, at see til, at hun ikke reent slænger sig bort. Nei, min gode Johan! de Griller maae Du slaae Dig af Hovedet. Du maae gjerne komme

her

her, den korte Tid vi endnu bliver boende her; og hvad min Datter og jeg kan lære Dig i Sang og Musik, det vil vi gjerne; men det andet er ikke at tænke paa.

Mariane.

Men, min bedste Fader! hvor kan De føre det over Deres Hjerte saaledes at bedrøve mig? Har De ikke lovet mig Johan, som jeg elsker? Og hvorfor vil De berøve mig det eneste Gode, som jeg ønsker mig i Verden.

Bræger.

O Snak! Du skal blive lykkelig, ja min Sjel skal Du det. Men en fornemme Mand skal Du have, det siger jeg Dig.

Johan.

Dyrebare Mariane! er da min Ulykke besluttet?

Mariane.

Hvad nytter Stand og Ærestrin, naar man er misfornøiet? og mon ikke Johan er af ligesaa god og høi Stand som jeg, der kun er èn stakkels Bondepige?

Bræger.

Bondepige? Primer Du Tøs? En Degnedatter en Bondepige? Veed Du da ikke at Din Fader er den fornemmeste Mand her i Sognet? Og desuden er jeg jo paa Springet til et fornemmere Embede.

Mari-

Mariane.

Det seer jeg sandelig ikke. Men om nu saa var, vilde De da kjøbe den Forfremmelse paa min Lykkes Bekostning?

Johan.

Kan De føre det over Deres Hierte at skille to Mennesker ad, og styrte dem i den yderste Bedrøvelse, da De dog selv ved Deres Tilladelse er Aarsag i at de elske hinanden?

Bræger.

Slidder Sladder! Dreng! der er jo mange Piger til for Dig, og min Mariane vil nok glemme Dig, naar hun kan kjøre i Kareth med sin Mand langs ad Kjøbenhavns Gader.

Mariane.

Er det da saadant Narrefjas, der skal gjøre et Menneske lykkeligt? O hvor strider ikke det imod de Lærdomme, som De selv har givet mig! husker De ikke, hvad der staaer i den Vise, som De selv har lært mig?

Bræger.

Ja, jeg veed nok, hvad der staaer i den; syng kun Du den! for det er dog kuns en Vise og ingen Troes-Artikel. Lad mig kuns høre den, det er dog bedre, end at Du skulde slæbe.

Mari-

Mariane

(falder sin Fader om Halsen og kysser ham.)

O min bedste Fader! betænk hvor lykkelig De kan gjøre mig!

Bræger

(slaaer hende sagte paa Kinden.)

Du listige Hyklerske! syng, siger jeg Dig, saa kan vi siden altid tale om det andet Fjas.

Mariane.

At høre Fjanters tomme Roes,
Og dumme Løgne ydmygst troes,
See Narre krumme deres Rygge,
Mon det er Lykke?

Med Flor og Fjær at maies ud,
Gaae hver Dag pyntet, som en Brud,
Med Perler og med Gyldenstykke,
Mon det er Lykke?

At mædske sig og blive feed
Ved daglig Overflødighed,
At trættes ved at svælge, tygge,
Mon det er Lykke?

At gaae ad Kryberiets Gang
Fra lavere til større Rang,
At trykkes for igjen at trykke,
Mon det er Lykke?

Nei, vogte sig for høie Spring,
Og roelig see paa store Ting;
Selv nøies med et lidet Stykke,
Nei det er Lykke.

Bræ-

Brøger.

Men Du sprang jo saa meget over, min Pige! Hvorfor gjorde Du det?

Mariane.

Fordi jeg er ingen Elsker af lange Viser.

Johan.

Deri har Deres Datter Ret; jeg bliver ogsaa kjed af den beste Vise, naar den er for lang. Men min gode Fader! giv mig dog lidt mere og bedre Haab.

Brøger.

Som jeg har sagt: der bliver intet af. Og min Mariane er en god Pige, som finder sig i sin Faders Villie. Hør nu min Pige! sørg nu for at Huset er ordentlig, og alle Ting saa got i Stand som vi kan faae dem; det vil blive Din egen og Din gamle Faders Lykke. Jeg maae nu hen og see til Bønderne ved Gadestevnet, for at jeg kan faae Dandsen og de andre Høitideligheder i Orden.

(han gaaer.)

Tredie Scene.

Mariane. Johan.

Johan.

Er da mit Haab gandske forsvunden?

Mariane.

Ikke ganbske, min Ven! men vi maae give Tid. Min Fader kan endnu forandre sine Tanker.

Johan.

Men om han nu ikke forandrer dem?

Mariane.

Saa maae det være Din Trøst, at jeg ikke forandrer mine Tanker.

Johan.

Er det al den Trøst, Du kan give mig?

Mariane.

Jeg troer, den bør være Dig nok. Min Fader kan vel forbyde mig at ægte Dig; men aldrig strækker hans Magt sig saa vidt, at han kan tvinge mig til at tage en anden; og saalænge dette ikke skeer, saa bør vi være glade i den Overbeviisning, at vi elske hinanden, og vente med Taalmodighed paa bedre Tider. Det er jo dog en stor Lykke med alt det, at min Fader ikke nægter os at omgaaes med hinanden.

Johan.

Det er sandt; men for en Elsker er denne Lykke alt for liden. . . . Dog, jeg veed et Raad, om min Mariane kuns vil følge det.

Mariane.

Og det er . . .

Johan.

Johan.

At kaste Dig i mine Arme og følge mig.

Mariane.

Hvad? at forlade min Fader? løbe bort med Dig? og dette Raad kan Johan give mig? Nei, det er umueligt, at Du kan meene det.

Johan.

Min gode Pige! naar Du kuns vil betænke . .

Mariane.

Johan! jeg hører ikke et Ord mere. Tael ikke vidère. Vidste jeg, at det var Dit Alvor, saa vilde jeg hade Dig, ligesaa meget som jeg nu elsker Dig.

Johan (afsides.)

Forbandet! (høit.) Nei, det var heller ikke mit Alvor, jeg vilde ikkuns sætte en Prøve paa min Pige. Men imidlertid er det vist, at jeg staaer her i en sørgelig Forfatning, og at min Skjebne seer mørk og sort ud for Fremtiden, og Din Fader er saa egensindig . . .

Mariane.

Johan! Ærbødighed for min Fader, det er een af de Egenskaber, som Du veed, at jeg, uden Undtagelse, fordrer af Dig; derfor glem den ikke!

Johan.

Det er sandt; jeg meente vist heller ikke at fornærme Din Fader; men Sorgen over min Forfatning gjør, at jeg ofte ikke veed hvad jeg siger.

Mari-

Mariane.

O sørg ikke for Tiden, tænk paa hvad vi saa tidt har sjunget sammen. Sang muntrer Hjertet, lad os synge den engang endnu, og saa gaa vi hver til sit Arbeide.

Johan.

Vel, Du lille musikalske Skjelmsmester!

Johan.

Naar sorte Skyers Sørgeflor
Os Solens Straale raner;
Og suser Storm fra Syd til Nord
Med hvirvlende Orcaner;
Naar Lynet splitter Himmelen,
Og Tordnen hastig ruller hen,
Med Slag og Lyn og Slag igjen;
Naar alle Stjerner flygte;
Hvem maae da vel ej frygte?

Mariane.

Men naar den milde blide Sol
Sit Dække gjennembryder,
Og Skabningen fra Pol til Pol
Dens varme Straale fryder;
Naar Torden-Skyen splittes ad;
Og Zephir Stormen flygte bad;
Og Regnen staaer paa grønne Blad
Saa skjøn som Duggens Draabe;
Hvem maae da vel ei haabe?

Johan.

Johan.

Men haabe, da naar alting leer,
Er ingen Konst.

Mariane.

Haab, naar end Skjebnen sortest seer,
Er ei omsonst.

Johan.

O Haab, du er saa skjøn, saa skjøn!
Du qvæger Smertens usle Søn.

Mariane.

Ei Jorden har saa skjult en Vraae
Hvorhen ei Haabets Straaler naae.

Begge.

Hvad Ulyksalighed end Jordens Børn maae friste,
Hans sidste Støtte ei kan briste,
Du lindrer altid Jammers Raab,
Velgjørende, salige Haab!

Johan.

Jeg forlader Dig, lille Mariane! men jeg skal snart være her igjen. Længe kan jeg dog ikke være borte, der er immer noget som trækker mig herhid.

Mariane.

Jeg skal ogsaa til at gjøre nogle Anstalter, eftersom min Fader har befalet mig, uagtet jeg nødig gaaer dertil; men er det ikke et Barns Pligt at adlyde sine Forældre, endogsaa i deres Urimeligheder?

Johan.

Johan.

Tillader Du mig da, min Pige! at stoele paa Din Bestandighed i alle Tilfælde? Kan jeg gjøre sikker Regning derpaa?

Mariane.

Det kan Du; saavidt min Bestandighed ikke strider imod de Pligter, jeg skylder min Fader. Men hør engang: troer Du ikke, at Jeg, ligesaa-vel som Du og andre, indseer min Faders Skrøbe-ligheder? Men hvad skal jeg gjøre? Jeg maae tie stille og beklage ham; lade som jeg ikke seer dem, og paa en behændig Maade stræbe at forekomme, at han ikke skal vise dem offentlig; og undertiden lykkes det mig ogsaa; men aabenbare at bifalde hans daarlige Indfald, det var afskyelig Falskhed: ikke at forhindre ham fra at prostituere sig offentlig, var den græsseligste Utaknemmelighed imod ham; og at sige ham sine Feil lige i Øinene, det var uanstændigt for en Datter. Nei det passer sig ikke at unge Mennesker vil lære de Gamle. Ikke sandt?

Johan.

Du har fuldkommen Ret, min bedste Mariane.

Mariane.

Der er da en anden Vei, og den har jeg valgt. Disse Anstalter til i Aften smerter mig virkelig meget; men jeg maae føie min Fader, og jeg har det

Haab,

Haab, enten at Prindsen ikke kommer, eller dog at han reiser bort, uden at bryde sig om vores Anstalter.

Johan.

Mariane! gid Du spaaede sandt! men vilde Du . . . dog nei, jeg gaaer. Farvel! imod Aften seer Du mig igjen. (afsides i det han gaaer.) Her maae dog tænkes paa en List, for at snyde den Gamle for denne Perle. (gaaer.)

Fjerde Scene.

Mariane (allene.)

Ubesindige! altid skal jeg lære paa dig, hvad du skylder min Fader? og dog elsker jeg dig. . . O ja! det er vist ikke Ondskab . . . Kuns Ubesindighed. . . . Men saa kjer du end er mig, saa har dog min Fader Rettighed til din Agtelse. Gid bare denne Dag nu var til Ende efter mit Ønske! saa kunde vi dog vente at blive lykkelige igien; saa vilde min Fader vist ikke nægte mig min elskede Johan.

Taalmodighed er Livets Krav;
Man ei paa Roser altid træder.
Mig Verden ofte Smerter gav,
Men ogsaa mange Glæder.
Og hvor jeg gaaer paa Livets Vei,
For Tidslerne jeg frygter ei.
Nei nei,
For Tidslerne jeg frygter ei.

Og

Og synker end paa Banen tidt mit Mod,
Naar skarpe Steene skjær min Fod;
Saa hæver Haabet mig igjen,
Og hvisker: see lidt længer hen!
Snart naaer du til en Blomster-Sti.
Og Smerten er forbi.

Men der kommer nogen. Hvem mon det kan være?

Femte Scene.

Mariane. Frantz Eberhard.

Mariane.

Gud! den stakkels Mand!

Frantz.

Dyrebare Pige! tillad at en ulykkelig Elsker for sidste Gang nærmer sig til Dem. Jeg veed det er i Dag, at min lykkelige Medbeiler skal høre den Dom af Deres Faders Mund, som skal bestemme hans Skjebne. Dog den er jo bestemt. Deres Mund har for længe siden afgjort den. De elsker ham, og mit Ønske er kuns: Gid han maae fortjene Dem! thi da er der ingen Tvivl om, at De jo maae blive lykkelig. Men hvor ville det ikke smerte mig, om jeg saae Dem iile Ulykken imøde, siden jeg ikke engang torde vove paa at redde Dem.

Mariane.

Jeg er Dem forbunden for Deres Deeltagelse i

min

min Lykke. Jeg kan ikke gjengjelde den bedre, end ved at ønske Dem snart, meget snart, at blive lykkelig med en Pige, som fortjener at eie Dem.

Frantz.

O! hvor faa ere ikke de Lykkelige i Verden? Og er jeg i deres Tal? Langt fra! Der er en Pige, hvis Besiddelse jeg har arbeidet paa at fortjene, men . . . Dog, jeg maae ikke knurre. De veed hvor højt jeg elsker Dem, og hvad min Attraa har været; men De elsker en anden, og jeg nøies med Deres Høiagtelse. Umuligheder er det kuns Daaren der gjør Paastand paa. Jeg ønsker: Gid De maae blive lykkelig! og er fornøiet.

Mariane.

Ædle Ven! Hvem kunde jeg vel elske uden Dem, naar jeg ikke havde seet eet Menneske i Verden foruden Dem? Men, jeg elsker Johan, og hvorfor skulde jeg nægte det? skjøndt der ere Hindringer i Veien fra min Faders Side, som jeg ikke saa let seer at kunde overvinde. Kan De være fornøiet med min Høiagtelse, o! saa har De den i den allerfuldkomneste Grad.

Frantz.

Engel, for sidste Gang Farvel! Gid Din Brudgom matte fortjene at eie Dig; men jeg frygter . . (afskdes.) Ubesindige!

Maria-

Mariane.

De er uroelig, fat Dem, De har Forstand nok dertil. Jeg vil forlade Dem. Farvel!

Frantz.

Nei, jeg maae forlade Dem. Farvel!

(Mariane løber hastig ind, Frantz gaaer langsom til den anden Dør; men da han seer, at Mariane er borte, kommer han tilbage igjen.)

Sjette Scene.

Frantz Eberhard. (allene.)

Hun gik! og nær havde du ved din Ubesindighed opvækket Følelser hos hende, som hun, af alt for snart, vil komme til at erfare. Han, den lumske, den nedrige Johan von Thuren skal blive Ejere af en saadan Juveel? Men, burde Du ikke advare hende om hendes Skjebne? Bliver ikke Mariane ulykkelig, og bør Du ikke forekomme det? Jo naar du ikke heed Frantz Eberhard, saa burde du gjøre det. Men! er det Veien til Marianes Venskab, til hendes Højagtelse, at afmale en elsket Person med sorte Farver? Mon hun . . . Mon noget Menneske vil troe dig? Nei, de vil sige, at det er Egennytte og Nedrighed, der driver dig til at styrte en Rival, for at sætte dig i hans Sted. Men længere maae jeg ikke opholde mig paa dette for mig saa farlige Sted. For sidste Gang betræder min

Fod dette Huus. For evig maae jeg unddrage mig herfra. For evig maae jeg sige Farvel.

Forladt, forsmaaet som en Misdæder,
Landflygtig vandrer jeg til fjerne Steder,
Og undes knapt et smerteligt Farvel.
Skjøndt for mig selv mit Øie græder,
Hvert Suk, som mig min Qval tilstæder,
Er blot for Marianes Vel.
Forladt, forsmaaet som en Misdæder,
Landflygtig vandrer jeg til fjerne Steder,
Og undes knapt et smerteligt Farvel.
Bliv, Mariane, Kjønnets Hæder!
Alt hvad dig fryder, hvad dig glæder,
Skal gyde Vellyst i min Sjel.
Forladt, forsmaaet som en Misdæder,
Landflygtig vandrer jeg til fjerne Steder,
Og undes knapt et smerteligt Farvel.
Farvel! Farvel! (han gaaer.)

Syvende Scene.

(Skuepladsen forandres til en aaben Plads i Byen; paa en Forhøjning af Jord staaer en lang Stage med en Krands paa Enden, og omflettet med adskillige Baand. En Mængde Bonder-Karle og Piger sidder paa Jorden rundt omkring.)

Bræger (i det han vil gaae.)

See! det er godt, Børn! nu er Dandsen i Orden.... Vi maatte jo ogsaa mage det saa, at vi ingen

ingen Skam skulde have deraf, og at ikke Prindsen skulle lee os ud. Nu kan I holde Jer lystige, og dandse og springe om, saa meget I vil; det skader intet; for med et muntert Sind vil Sagerne gaae bedre for Jer i Aften. (han gaaer.)

Ottende Scene.

Chor og Dands af Bønderfolkene.

Hvad er dog Stadens Larm og Støi,
Med alt sit Fias og Legetøi?
Den morer ikkuns Daarer.
Langt ædlere er Bondens Fryd,
Den døves ei ved Sørgelyd;
Han glæder sig ved Spil og Dands,
Omkring en brøget Blomsterkrands.
Fornøiet, nøisom, glad og mæt,
Hans sunde Blod saa let, saa let,
Omløber i hans Aarer.

En Karl.

Opbydes han til Herrefærd,
Saa svinger han sit rustne Sværd
Til Fæderigets Hæder.

En Pige.

Og Pigen synger ved sin Uld,
Hvormed, til Værn mod Vinters Kuld,
Hun hendes Brudgom klæder.

Chor og Dands.

Hvad er dog Stadens 2c.

To Mands-Stemmer.

Vi glade følge Plovens Spor,
Og efter Sveden villig groer
En Høst af gylbne Sipper.

To Qvinde-Stemmer.

Vor Haand giør trivelige Kiver,
Saa lækker Ost og Melk og Smør
Om Vinters-Tid ei glipper.

Chor og Dands.

Hvad er dog Stadens 2c.

(Dands af Bonderfolk, som afbrydes ved)

Niende Scene.

Salomon Joseph (med en stor Hoben Klæder paa Ryggen.)
De Forrige.

Salomon Joseph

(kommer listende sagte bag ved, saa at ingen bliver ham vaer, førend han skriger meget høit)

Was zu schakren?

Alle

(skrige og løbe bort, hver til sin Side.)

Salomon (i det de løbe.)

Gammelt Guld, gammelt Sølv, gamle Kleer! Verstehen Sie?

Tiende Scene.

Salomon Joseph (allene.)

Mein Gott! was ist doch das? Warum laufen Sie doch? Bin ich denn so forskrækkelig? Salomon

Joseph

Joseph ist ja ein schöner Mann, ein schöner Mann; das weiß ich wahrhaftig. Verstehen Sie.

Ellevte Scene.

Salomon Joseph. Johan von Thuren.

Salomon.

Mein Herr! heren sie einmahl! ich weiß nicht hvor det kom sich, aber alle die Bauerleute de leeb væk, als sie mich sahen. Verstehen Sie?

Johan.

See, er det ikke Salomon Joseph?

Salomon.

Serfiteur! ich troer also ich har die Ehre at Herren kjender mich?

Johan (afsides.)

Fortreffeligt! han skal hjelpe mig.

Salomon.

Er Herren ikke in got Himeer, siden han taler ved sich selbst? Verstehen Sie?

Johan.

Jo saamend er jeg saa. Men, Salomon! husker Du ikke, at Du for fire eller fem Aar siden har seet mig paa Herregaarden en halv Mill herfra?

Salomon.

Mein Gott! . . ich weiß nicht selbst . . . Ja Gott helfe mich, wenn ich nich troer, at det er den hübsche junge Herre, som ich einmal hjalp at schtiele Frugten af Herskabets Garten, und som ich siden

folgte

folgte for ham. Nu, mein Gott! mein Gott! er det ham? Es ist doch lustig daran zu denken. Verstehen Sie?

Johan.

Hør Salomon! jeg behøver Din Hjelp; og betale Dig skal jeg som en brav Karl.

Salomon.

Wohl! aber schtjæle, daß thue ich nimmermehr. Verstehen Sie. Ich har so eine Affaire gehabt, darvon ich mit genauer Noth entkam; und so entsagte ich mich fra den Kunst. Kan jeg anders med andre smaae Firfarerien dem Herren nutzlich sein, so diene ich ham med Plaseer. Verstehen Sie?

Johan.

Ja det er et gandske uskyldigt Spøg, som Du slet ikke skal blive kagstrøget for. Seer Du, det er bare en Gjæk, som vi vil drive lidt Narrestreger med. Det er en gammel Fyr, som har en Datter, og han har lovet mig hende, og nu vil han ikke holde Ord; og, seer Du, Krabaten har Grunker.

Salomon.

Na! daß ist freilich gut? aber was schal vi mit den Tes machen? Verstehen Sie?

Johan.

Var det ikke for Pengenes Skyld, saa gid Fanden bryde sig om noget? men nu har jeg nok Lyst

til

til at spille den gamle Abekat et Puds. Kan Du spille Comedie Salomon?

Salomon.

Ich schpille Comoedie min Herre! wissen Sie was? ich wil mich verobligeren die schønste Comoedie gantz alleine zu schpillen. Verstehen Sie? Denn ich agere Frauenzimmer, alter Mann, junger Bursch, Officier, Bauer, kurtz: was sie nur wollen. Das ist nur Kinderspiel for Salomon Joseph. So ein Mann bin ich. Verstehen Sie?

Johan.

Ja men dette er noget meere: Du skal agere Prinds. Kan Du det?

Salomon.

Pakketel! Sehen Sie, wi Jeder vi har en prifat Theater, so unter uns, verstehen Sie? Da bin ich der erste Akteer. Ich har paa een Aften spillet Pagens Rolle, und König Hinrich den Vierte, und Emilie Galotti, und den Desentør aus Mutterleib. Verstehen Sie? So ein Mann bin ich.

Johan.

Godt; men dette er en Marrokkansk Prinds som Du skal agere.

Salomon.

Pakketel, Pakketel, ich har ja spillet Printzen in Don Ranudo, und die Marrokkaner sind ja Juden. Daß weiß ich von Kopenhagen her. Ich

war

war ja ein Freund von Salomon Sumbel. Verstehen Sie? Aber Kleider . . . ja die kann ich wohl finden hier in mein Bylt. Ein galloneret Hat muß noch dazu. Und so muß ich en Gefolge haben. Verstehen Sie? En Gefolge von wenigstens fünf Personen. Verstehen Sie?

Johan.

Ja, det skal have gode Veie. Men . . . det som jeg grunder paa, er . . . Seer Du, den gamle Abekat han er en Musiknar. En Mundfuld Musik, og især Sang, er bedre Recommendation hos ham, end en heel Keiserkrone. Kan Du synge, Salomon?

Salomon.

Mein Gott! Salomon Joseph schulle nicht singen können? Ich bin der erste Sanger in der Synagoge. Verstehen Sie? Und ich will des Teufels seyn, om ich nogen Mann in der Welt darinnen eftergiver. Ich singer, Gottstrafe mig, en Fistel. Verstehen Sie? So ein Mann bin ich.

Johan.

O! der behøves saamen kuns lidt, for at narre den gamle Idiot; og det, som jeg stoler saameget paa, er, at han aldrig har været meere end tre Dage i Kjøbenhavn, saa han ikke veed, hvordan en Prinds seer ud, og allermindst en Maroccansk Prinds.

Salo-

Salomon.

Aber heren Sie, ich vilt dog først gjere en Preve. Verstehen Sie?

En Jede muß sin Konst forschtaae,
Wenn han schal kunne leven;
Laß nicht Profit af Haanden gaae!
Hat Rabbi Moses schreven.
Die Christen siger: at vi vel
Dem undertiden schnider;
Kansche! men mon de ikke sel
Er böser mange Tider?
Det Sprichwort ist doch immer braf,
Und darum lieb ich's til min Graf:
Det er Profiten man schal leben af.

Heren Sie, min Herre! kan Salomon Joseph nicht singen. Verstehen Sie? So ein Mann bin ich.

Johan.

Jo det er fortreffeligt. Kom nu med mig, saa skal jeg lave vores Anstalter færdige, og instruere Dig videre.

(de gaaer.)

Anden

Anden Akt.

(Et pyntet Værelse i Brægers Huus. Det er i Mørkningen. Paa hver Side i Forgrunden staaer et Bord med Lys paa.)

Første Scene.

Mariane (allene.)

Johan kommer ikke, uagtet han lovede mig det; og dog er det, ligesom der var noget inden i mig, der siger: Gid han ikke kom. Min Fader er urokkelig, og vil hverken frafalde sin Beslutning med Høitideligheden, eller give Johan sit Samtykke. Men . . . der er jo Johan.

Anden Scene.

Mariane. Johan.

Johan.

Mariane! beste Pige!

Mariane.

Stille dog, saa sagte.

Johan.

Johan.

Hvor er Din Fader?

Mariane.

Her tæt ved, i sit Kammer.

Johan.

Saa kan han høre os.

Mariane.

Tilforladelig, og saa kan Du fordærve alting.

Johan.

Vel da. (synger)

Tag der min Hand. . . .

Mariane.

Jeg forstaaer Dig Johan. (synger.)

See her er mit Hjerte!

D u e t.

Johan.

Tag der min Haand!

Mariane.

See! her er mit Hjerte!

Begge.

Kierligheds Baand
Forsøder al Smerte.

Mariane.

Hvilken Himmelsk Lyst
Nu min Sjel indtager!

Johan.

Elskov af mit Bryst
Alle Sorger jager.

Maria-

Mariane.
Tag der min Haand!

Johan.
See! her er mit Hjerte!

Begge.
Kjerligheds Baand
Forsøder al Smerte.
Hvilken Himmelsk Lyst
Nu min Sjel indtager.
Elskov af mit Bryst
Alle Sorger jager.

Johan.
Du er min.

Mariane.
Din evig jeg bliver.

Johan.
Jeg er Din.

Mariane.
Hvor Tanken opliver!

Johan.
Elskovs stærke Haand
Os skal beskytte.

Mariane.
Og Mistankens Aand
Fly fra vor Hytte.
Ja! Du er min.

Johan.
Din evig jeg bliver.

Mariane.

Jeg er Din.

Johan.

Hvör Tanken opliver!

Begge.

Elskovs stærke Haand
Os skal beskytte;
Og Mistankens Aand
Flye fra vor Hytte.
Skynd dig, Hymen! snart at binde
Os med dine Lænker fast!
Du os evig troe skal finde,
Om end Jordens Grundvold brast.

Johan.

Naa lille Mariane! nu hørte jeg, at Din Fader gik ud, lad os nu snakke lidt. Naar jeg bare sætter min Kjerlighed paa Noder, saa mærker jeg nok, at han ikke mistænker mig. Men hvad siger han nu? Er han endnu af samme Tanker?

Mariane.

O ja; han troer vist, at denne Dag vil gjøre hans Lykke.

Johan.

Det er besynderligt, at han kan troe saadant.

Mariane.

Hvad er der vel, som ikke Mennesker kan falde paa at troe? Men overalt er det ikke saa urimeligt,

at

at han kan indbilde sig noget saadant. Seer Du: hvor ung jeg endog er, tør jeg dog sige, at jeg kjender Verden bedre end min Fader; thi han har næsten aldrig været uden for Sognet, ja han kjender ikke engang Verden af Bøger, for han har aldrig havt Lyst til at læse; Musiken har været hans eneste Glæde. Jeg troer, jeg aldrig har fortalt Dig, at min Fader var en simpel, men smuk Bondekarl, da han forelskede sig i min Moder. Hendes Fader, som var Degn her paa Stedet, gjorde sig Umage for at forhindre det, men forgjeves . . .

Johan.

Forgjeves! siger Du? Seer Du der, lille Mariane! at det er umueligt at lukke saa tæt, at jo Kjerlighed kan krybe igjennem.

Mariane.

Tie stille. Min Morfader maatte da villige i det, som han ikke kunde forhindre; og siden min Fader havde stor Lyst til Musiken, saa underviste min Morfader ham deri, og skaffede ham siden Expectance paa hans Embede. Da nu min Morfader var død, og min Moder siden døde, inden jeg var 12 Aar gammel, saa tog min Morbroder, som boede nogle Miile herfra, mig til sig, og der var jeg i sex Aar til han døde. Ham takker jeg i sin Grav for det, jeg veed, og at jeg har faaet Leilighed til at danne min Forstand noget ved Læsning.

Johan.

Johan.

Men Musiken har Din Fader lært Dig?

Mariane.

Ja, det er sandt, det skylder jeg ham, og hvad Fornøielse den ofte har skaffet mig, det veed jeg best selv.

Johan.

Mariane! Du er en Engel i alle Henseender, og jeg er usigelig lykkelig. Hør! Du er min endnu i Aften!

Mariane.

Umueligen. Du maae ikke smigre Dig med saa glad et Haab. Det kan gaae os efter Ønske, uagtet vores Attraa ikke strax opfyldes. Taalmodighed, har jeg læst i en Bog, er det bedste Krydderie i Livet; og det, som man aldrig med Magt kan tvinge igjennem, falder ofte af sig selv, naar man lader Tingen have sin egen Gang.

Johan.

Endnu i Aften, siger jeg Dig. Men jeg maae løbe bort, jeg har noget at udrette hos en Mand her i Byen. Farvel saa længe! (han løber, men kommer strax igien.) Apropos! jeg maae dog først synge Dig en Vise, som jeg har lært i Dag.

I Haven løb en liden Pog,
Som ved sin kjere Faders Bud
Fra Skolen nys var sluppen ud,
Og fra sin Bog.

Og nu var Slutten oven paa,
Han springer, bruger sine Been;
Men i sit Løb paa Træets Green
En Pære saae.

O kjere Fader! pluk mig den! . . .
Nei, nei, min Søn! taalmodig vær;
Bie nogen Tid; thi Pæren er
Umoden end.

See dog min Fader! see dog her,
O skynd dig! buk dig lidet ned;
Det Dyr du kjender vist, jeg veed,
Som kryber der.

Den gamle hen til Stedet gik.
Og bøied' sig til Træets Rod.
Vips! Drengen paa sin Fader stod,
Og Pæren fik.

Mariane.

Fy, det var en uforskammet Dreng.

Johan.

Det er sandt; men det er ogsaa kuns en Fabel. Farvel lille Mariane! Som sagt: i Aften er Du min, og det til Trods for Din Fader selv.

(løber.)

Tre-

Tredie Scene.

Mariane (allene, raaber.)

Johan! Johan! — han er borte. Hvad vil det betyde? og han vover at tale om at trodse min Fader. Nei Johan! aldrig skal du blive Eier af mig, saafremt du ikke med Taksigelse modtager mig, som en Gave af min Faders Haand. Jeg elsker dig, det kan jeg ikke nægte; men jeg maatte foragte mig selv, om jeg skulde kjøbe min Lykke med min Faders Forhaanelse; og saa megen Magt har jeg endnu over mit Hjerte, at jeg kan glemme dig, ifald du ved Nedrighed fortjener det. Dog, det var vel ikke andet end hans sædvanlige Ubesindighed.

Fjerde Scene.

Mariane. Bræger.

Bræger.

Naa, min Pige! nu er da alle Ting i den Orden, som de skal være, saa nu maae Prindsen komme, naar han vil. Jeg har sat Spioner ud, for at passe paa ham; og givet Ordre til, at de skal give Signal med en Tromme, saasnart som de faaer Öie paa ham, saa at jeg kan være i Roelighed her hjemme. Det som ellers har staaet mig meest for Hovedet, er, at jeg ikke veed, hvad Sprog Prindsen taler; men jeg formoder, at han maae tale Tydsk;

for det taler alle Reisende; og saa maae du være Tolk.

Mariane.

O! min Fader! kunde jeg dog endnu formaae saa meget over Dem, at De vilde lade alle disse Anstalter fare, som kuns vil gjøre Dem enten forhadt eller latterlig for Deres Naboer.

Bræger.

Det forstaaer du dig ikke paa, min Pige! vil mine Naboer hade mig, det kan være ligemeget, naar jeg er mange Mile borte fra dem, og vil de lee ad mig, saa siger jeg: den leer best, som leer sidst. Desuden, ifald Prindsen kom her igjennem Byen, uden at der blev gjort nogen Høitid af ham, hvem vilde da Skammen hvile paa, uden paa mig, som er den fornemmeste Mand her i Byen? Nei, man maae vide at leve, ligesaavel i en Bondebye, som i de smaae Kjøbstæder.

Mariane.

Men, tillad mig et Spørgsmaal: min beste Fader? naar har De hørt, at her har været gjort saadanne Anstalter tilforn?

Bræger.

Pige! det var et urimeligt Spørgsmaal. Naar har du hørt, at her er reist en Prinds igjennem Byen før? Vi kunde kanskee have levet endnu i hundrede Aar, uden at saadant noget var skeet, siden

den

den store Landevei gaaer tre Mile herfra, dersom ikke just den lange Mølle-Broe var under Reparation, saa at alle Reisende i den Tid maae tage her igjennem.

Mariane.

Ja, naar det endda var en anden Prinds, saa vilde jeg lade alting staae ved sit Værd; men en Maroccansk Prinds! — jeg har sandelig hørt, at de reiser ikke for andet, end for at tigge.

Bræger.

Hys — s — s. Gud bevare din Mund, Mariane! for saadan Snak kunde du blive ulykkelig, om nogen hørte den. Nei det er en aabenbare Usandhed. De Maroccaner, de har saa meget Guld, saa de ikke veed, hvor de skal gjøre af det, derfor ere de og ansete udenlands. Jeg har engang hørt, at din Moder læste i en gammel Kronike, at der voxede Æbletræer i Marocco, som bare Guldæbler.

Mariane.

Men kan vi da ikke lade dem beholde deres Guld? vi trænger jo ikke til det; ligesaa lidet, som de trænger til at vi skal gjøre Hastid af dem.

Bræger.

Men Respecten maae iagttages imod dem. Vi bør jo heller ikke være ringere end alle andre? og jeg gjør det sandelig ingenlunde for at fortjene Penge derved, men jeg kan ikke nægte, at jeg ikke gjerne

ønskede at døe som Landsbye-Degn, da jeg troer jeg kunde due til mere. Og dig, min Datter! vilde jeg ogsaa gjerne see lykkelig.

Mariane.

Behøves der da alle de Omveie for at see mig lykkelig? Jeg skal ikke forlange andet, end hvad De eengang har lovet mig, nemlig Deres Tilladelse til at elske Johan.

Bræger.

Nu den Johan igjen. Det ladet sig slet ikke gjøre. Det var imod Anstændigheden. Nei, naar galt skulle være, saa maatte du dog hellere faae din anden Frier. Frantz Eberhard, uagtet hans Forældre ere Bønderfolk. Han er dog Student, og jeg kunde endnu haabe at see ham som Bisp, inden jeg døde. Men Johan, han har jo ikke lært noget, han har jo ikke engang Midler; og hvad kan han blive andet, end en Forvalter, som Faderen? Og vilde det ikke passe meget ilde, at en Hof-Kantors Datter var gift med en ussel Forvalter paa en Herregaard?

Mariane.

Men, min gode Fader! De er jo endnu ikke Hof-Kantor, og jeg tør næsten vædde, at De heller ikke bliver det.

Bræger.

Snak! jeg er saa vis derpaa, som om jeg allerede havde Kalds-Brevet i min Lomme.

Ma-

Mariane.

Men sæt nu at Prindsen enten ikke kom, eller at han var ligesom jeg har læst om alle store Folk, der gjør herlige Løfter, hvoraf de ikke tænker at holde det allerringeste; hvad vilde De da gjøre? Vilde De da sætte sig imod en Forbindelse med Johan?

Bræger.

Ja, om saa var, det var en anden Sag, saa vilde jeg ikke have noget derimod; men det er umueligt; og at Prindsen kommer, det skal du nok faae at see (der høres nogle Trommeslag) Hille en Skamfærd! der er han. Seer du nu! jeg maae løbe. Bliv du nu her, og tag imod hans Excellence, saa godt som du kan. (Han løber)

Femte Scene.

Mariane (allene.)

Herre Gud! saa kommer han dog! Det gjør mig ondt for min Fader, der vist vil blive til en Fabel over hele Egnen. For min Kjerlighed frygter jeg just ikke; thi min Fader kommer sikkert ikke videre, end han er. — Men om han nu kommer videre? — Umueligt er det dog ikke — hvad da? — O da vilde jeg ønske, at jeg aldrig havde kjendt Johan, for at kunde lyde min Fader. Jeg kan heller ikke begribe; hvor jeg er kommet til at holde saa meget af ham. Det er sandelig sandt, at vi Piger

vi

vi kjende ikke til Kjerlighed, førend vi sidder i den til op over Ørene.

Piger, som et Amor kjende,
Og af ukjendt Lue brænde
Lærer lidt af mig:
Om I af et Aasyn blindes,
Hvori List og Rænker findes,
Det er Amor, troer kuns mig!

Om, liig Proteus, snart han græder,
Snart sig overdrevent glæder,
Atter klager sig;
Sees han komme, strax at vandré,
Stedse sin Person forandre;
Det er Amor, troer kuns mig!

Kan han kunstig karessere,
Læberne som Roser ere,
Naar de aabne sig;
Hør I ham om Hevn at tale;
Først at tigge, saa befale,
Det er Amor, troer kuns mig!

Seer I ham foruden Piile
Som Uskyldigheden smiile,
Pas paa Piets Vei!
Seer I det iblandt at skjele,
Og i Ebers Barm sig stjæle;
Det er Amor, troer ham ei!

(Der høres Trommer og Piber langt borte. Da Lyden nærmer sig, ophøre Piberne og Trommen, og der spilles en Marsch.)

Ma-

Mariane.

Der har vi dem udentvivl.

(Hun gaaer hen og stiller sig ved Dørren.)

Sjette Scene.

(Optoget kommer ind under en Marsch, i følgende Orden: En Bonde med en Tromme og en anden med en Pibe, derefter Oldermanden med et Bædrehorn, og Maigreven med sin Krands paa en Stang. Efter dem Sogne-Fogden og Kirkeværgeren hver med sin Haandsprøite paa Skuldrene. Endeel Bønder-Spillemænd med Instrumenter. To Karle behængte med Hornlygter over deres hele Legeme, samt paa Hovedet; der brænder Lys i Lygterne. Bræger med et Riis under Armen, efterfulgt af endeel Drenge og smaae Piger, som bære Bøger i Læder-Remmer, hængende over deres Skuldre. Otte Bønder i deres beste Klæder, bærende en Liigbør med et sort Liig-Klæde over, hvorpaa Salomon Joseph sidder, med gule Støvler paa, en rød Klædes Kappe besadt med Galluner, en stor hvid Paryk paa Hovedet, og der oven paa en galluneret Hat. Om Livet har han et Hjortelæders Gehæng med en lang Sabel i. Bag efter kommer Johan og fire andre af Salomon Josephs Svite, med store Knebelsbarter og lange Kapper paa af adskillige Kouleurer, og tilsidst en Sværm Bønderfolk af begge Kjøn. Naar Marschen er til Ende, sætte de Liigbøren ned og Salomon Joseph stiger af. Bræger og hans Sangere istemme derpaa Choret.)

Chor.

Vær velkommen til vort ringe Tag,
Store Prinds! Maroccos Glæde.

Smiil med naadigt Velbehag
Ned til os, som qvæde.
Som Degnens Stemme vækker Lyst
I Menighedens Bryst,
Saaledes vil Du, store Mand!
Glæde Danmarks Land.
Vort Rige frydes ved dit Navn;
Skjøndt tusinde Nationers Ære,
Som slænge sig i Danmarks Favn,
Kan aldrig Danmarks Sønner være.
Vær velkommen ꝛc.

(Der dandses.)

Salomon.

De schal Dank haben, min lieber Herr Magister! Verstehen Sie?

Bræger.

Underdanigst Tak! Deres Prindselige Excellence! (afsides.) Hvor naadig den Herre er! det er vel at jeg kan forstaae ham.

Salomon.

Mein Herr Magister!

Bræger (bukker.)

Salomon.

De har gjort sig for megen Mühe for mig, verstehen Sie? Denn Ich maae bald abreisen; bald abreisen.

Bræger.

Deres Excellence er meget naadig, at De vil hvile sig lidt her. De tager vel ikke unaadigt op,

at

at jeg har gjort disse smaae Anstalter efter vores ringe Leilighed?

Salomon.

Ei Herr Magister! . . .

Bræger (bukker.)

Salomon.

Das tager ich aldrig ungnädig op. Verstehen Sie? So ein Mand bin ich. Aber wie ich høre, saa maae der Herr Magister (Bræger bukker) være sehr musikalisch. Verstehen Sie?

Bræger.

Lidet, Deres Excellence! saaledes som man kan være paa Landet. Tør jeg allerunderdanigst spørge, om Deres Excellence er Elsker af Musik?

Salomon.

Ich! ja mein lieber Hr. Magister (Bræger bukker) Ich er en grosser Liebhaber af Musik; verstehen Sie? Ich bin selbst Poet, und Musikus, und Komponist. So ein Mann bin ich. Und ich holder viel af musikalische Leute. Verstehen Sie? Sie singen doch?

Bræger.

Kuns lidet, Deres Excellence! men ikke for at lade mig høre af en saadan Herre.

Salomon.

Ei sing kuns, mein lieber Herr Magister! (Bræger bukker.) Sing kuns De. Verstehen Sie?

Bræ-

Bræger
(bukker og rømmer sig og giver et Signal til Chorsangerne.)

Der høres et Rygte, der høres et Rye,
At sige;
En Prinds fra Marocco vil gjæste vor Bye,
Og Rige.

Chor.

Hil være den naadige Herre!

De Karle og Piger, de samle sig flux
Tilsammen;
Og Skolens smaa Drenge, samt Rektor og Dux,
Med Gammen.

Chor.

Hil være den naadige Herre!

Og alle vil vandre den Herre imod
Med Glæde.
Selv Krøblingen er, paa halvtredie Fod,
Tilstede.

Chor.

Hil være den naadige Herre!

Og ind treen Prindsen med Sporerne paa — —

Salomon.
(viser sine Fødder.)

Das ist nicht sandt, Herr Magister! Verstehen Sie?

Bræger.

Om Forladelse, Deres Excellence!

Sa-

Salomon.

Schader ikke, schader ikke, blif kun ved!

Brœger
(synger og kroer sig.)

Og ind treen Prindsen med Støvlerne paa
I Stuen.

Salomon.

Gut! gut! Herr Magister!

Brœger (synger.)

Gid, sang de, han Alskens Lyksalighed faae
Med Fruen!

Salomon.

Ich bin unverheirathet, ich er ugift. Verstehen Sie? Aber schader ikke, blif ved, blif ved!

Chor.

Hil være den naadige Herre!

De Karle og Piger de dandse saa net
Paa Moden.
De hoppe, og trippe, og springe saa let
Med Foden.

Chor.

Hil være den naadige Herre!

Og nu reiser Prindsen igjen fra vor Bye
Med Gammen.
Da skrege de Karle og Piger i Skye
Et Amen.

Chor.

Hil være den naadige Herre!

Bræger
(bukker meget dybt.)

Deres Excellence tager mig ikke min Dristighed unaadig op.

Salomon.

O nei, Herr Magister (Bræger bukker.) De finger, Gott helfe mig! som en Fugl i Luften. Verstehen Sie?

Bræger.

Ja Kragen er ogsaa en Fugl i Luften, Deres Excellence!

Salomon.

Ne, min Seel! som een af de schmaae Fugle der høit oppe.

Bræger.

Deres Excellence smigrer mig. Men jeg har en Datter, som, om jeg selv skal sige det, tør lade sig høre.

Salomon.

Ih, das kan ich lide. Aber, hvor er hun? Lat hende komme hid. Verstehen Sie? Ich tager baade Dem und Deres Datter in min Protection. Verstehen Sie? So ein Mann bin ich.

Bræger.

De er alt for naadig, Deres Excellence! — Kom hid Mariane!

Mariane
(nærmer sig frygtsom.)

Salomon.

Warum so blöde, hvorfor saa undtselig? Verstehen Sie? Ich bin nicht anders als en anden gemener Mann, und ich mache nicht sture Prætentionen paa Ærbedighed. So ein Mann bin ich.

Bræger.

Hører du Mariane! Syng den, du veed nok. Hans Excellence befaler det.

(Han hvisker til hende.)

Mariane.

Min Fader befaler mig, saa maae jeg adlyde.

Salomon.

Sing, Jungfer! ich liebe die Musik! Ich schal, bei Gott! singe dem en Maroccansk Fise oven paa, som min Vater Keiseren har selbst gemacht. Verstehen Sie?

Mariane.

Uskyldige Pige!
Hvis roelige Hjerte
Veed intet at sige
Af Elskov og Smerte;
Du blomstrer, som Rosen i Vaar!
Dit Liv er en Kjæde
Af Vellyst og Glæde,
Og Sorg til din Boelig ei naaer.
Men, vee dig! saasnart du kun tænker:
O Kjerlighed! und mig den Vellyst, du skjenker!
Hvi tøver du med de fortryllende Lænker!
See her er min Haand!

Thi snart skal du høres mod Himlen at klage;
Hvi svandt dog de roelige salige Dage?
O skjenk mig min Frihed! min Frihed tilbage!
O løs mine Baand!

Salomon.

Das ist scheen, sehr scheen. Verstehen Sie? Die singer wahrhaftig, als wie en Engel, Jungfer! Ich har noch nicht so was gehørt, und doch har jeg de beste Sänger und Sängerinnen ved min Hofstaat. So ein Mann bin ich. Wer hat Dem denn informiert? Verstehen Sie?

Vræger.

Jeg selv, Deres Excellence! om jeg saa maae sige det.

Salomon.

Sie, Herr Magister! das ist bey Mahomet wunderlich. Aber ich har dem versprochen eine Fise zu singen, und den sollen Sie høren. Verstehen Sie? Men — aber — det Maroccanische Sprach det verstahr de vel ikke, det er doch eine hübsche Sprache, eine hübsche Sprache; Freilich kan ich det so gleich übersetzen. So ein Mann bin ich. Verstehen Sie?

Es war en Ritter in Griechenland,
Han føer so viel Lande ringsumhehr,
So sah er einmahl enen alten Mann
Und ein allerliebst scheen Jungfehr.

(Der

(Declamerende.)

Das Ding mögte ich wohl haben, Sie ist, Gott strafe mich! recht hübsch.

(Syngende.)

Das war ein gewaltiger Ritter.

Er legt' die Jungfer paa Sattelknopf,
Und spornte sein Pferd immer weiter,
Der Alte der schüttelt sin grauen Kopf,
Und Munden den schäumte von Eiter.

(Declamerende.)

Was sollst du alter Narr mit so ein scheenes Mädchen? Das er for einen ungen Karl, so wie ich bin.

(Syngende.)

Das war ein gewaltiger Ritter.

"Ha! rief der Alte, du kühner Schurk,"
Und flugs war der Ritter vom Pferde;
So bohrte er den Alten durch und durch.
"Da liegt ja der Schurk auf der Erde."

(Declamerende.)

Geh' nun zu Haus, du alter Graukopf! und sig, daß du har hast met mich at giere.

(Syngende.)

Das war ein gewaltiger Ritter.

Salomon.

See so sind alle die Marokkanske Fiser. Er det ikke scheent. Ja wir haben herrliche Sachen daraußen. Verstehen Sie?

Bra-

Bræger.

Min Datter, tilligemed mig, undres over, at Deres Prindselige Excellence kan have Tid til at give sig af med saadanne Bagateller.

Salomon.

Ei was. Das sind nichts Pakkateller. Musik ist eine edle Kunst. Verstehen Sie? Und ich har lagt mich efter alle Kunster und Wissenschaften. So ein Mann bin ich. Aber, Gott sei mir gnädig! det schulle være Schade, om een so hübsche Jungfer ikke schulle giere Likke. Herr Magister, han maae hende verheirathen. Verstehen Sie?

Bræger.

Ja, Deres Excellence! naar jeg kan finde et anstændigt Partie for hende.

Salomon.

Verstehen Sie? Sie har mich Dem forbunden gemacht, mein Herr Magister, Ich wil for Hendes Likke sørgen.

(Han gaaer hen til sit Folge.)

Mariane (vil gaae.)

Bræger

(holder hende tilbage.)

Bie, min Datter.

Mariane.

Kjere Fader! lad mig gaae. Jeg kan ikke holde det ud.

Bræger.

Løb dog ikke fra din Lykke Vie!

(Mariane lister sig ud.)

Syvende Scene.

De Forrige, undtagen Mariane.

Salomon

(bringer en forseglet Pose.)

Der giver ich Dem tausend Zechiner, pur Gold, in Utstier til Deres Tochter. So ein Mann bin ich. Aber min Herr Magister, De maae en Mand til Deres Tochter wählen, saaledes, som alle schture Leute wähler. Verstehen Sie?

Bræger

(overmaade glad.)

Deres Excellence! hiertelig gierne. Hvorledes?

Salomon.

Alle schture Folk de tager i Blinde, de vælger ikke. De maae gaae Blindekuh, Blindebuk. Alle unverheirathere Bauerkente kommer sammen, meine Kavalliers gaaer mit, und ich will selbst mitgehen. Nun binder vi for deres Egen, und hvem de faaer fat paa, den schal Deres Schwigersohn være. Verstehen Sie?

Bræger (sagte.)

Hillemænd! kunde jeg fange Prindsen selv!

Salomon

(kalder paa een af sin Suite.)

Kom und bind den Herr Magister for sine Egen. Und alle I ungifte Baurleute kommer frem. Verstehen Sie?

Bræger

(i det der bindes for hans Oine.)

Jeg skal nok skyde Tørklædet op, saa meget, at jeg kan see Prindsens gule Støvler.

(Imedens bytter Salomon Støvler med Johan.)

Salomon.

Ne, gaae nu omkring og seeg, Herr Magister! Glück zu! Verstehen Sie?

(Bræger gaaer omkring, og leder, og tilsidst faaer han fat paa Johan. Bræger river Tørklædet fra Oinene.)

Salomon.

Ei das ist ja mein Kammerherr, na Glück zu!

Ottende Scene.

De Forrige. Mariane. Frantz Eberhard.

Frantz.

Hvad er det for Spectakler, de gjør her? (River Kappen af Joden.) Du Schmauß! understaaer du dig . . .

Bræger.

Frantz! er I gal? Det er Prindsen af Marokko. Deres Excellence! — —

Salomon.

Ne ne! ich bin kein Excellence længere. Verstehen Sie? Ich bin den velbekiendte Jede Salomon Joseph, som handler med gamle Kleer. So ein Mann bin ich.

Bræger.

Gud! hvad hører jeg, hvor tør din Skurk gjøre saadanne Streger?

Salomon.

O vi Jeder vi maae tage Profiten, hvor vi kan den faae. Und den Herre, der staaer, (peger paa Johan.) Han har mig got Betaling versprochen. Verstehen Sie?

Frantz

(tager Knebelsbarterne, Parykken og Hatten af Johan.)

Ham maae vi engang see.

Mariane.

Himmel, Johan! (hun segner paa Liigbøren.)

Johan

(løber hen til hende.)

Mariane! . . . (han vil omfavne hende.)

Mariane

(stød.r ham fra sig.)

Afskyelige Skabning! saaledes at drive Gjæk med en gammel Mand, med min Fader, med Marianes Fader, og det til Trods for mine daglige Formaninger.

Johan.

Mariane! det var for at vinde dig . . .

Bræger.

At du vilde holde hendes Fader for Nar. Neiderdrægtige!

Johan.

Beste Mariane tilgiv!

Mariane.

Nei, aldrig i Evighed, og jeg takker Himmelen, at jeg har lært at kjende dig, imedens det endnu var Tiid at rive mig løs af dine Lænker.

Johan (til Bræger.)

Kan jeg ikke vente Tilgivelse?

Bræger.

Jeg vilde forbande mit eget Barn, om hun ikke hadede dig.

Mariane.

Gaae bort fra mit Aasyn!

Johan.

Det kan, paa min Sjel! være lige godt. Jeg kan faae den rige Forpagter-Enke, naar jeg vil bare tale et Ord. (Vil gaae.)

Salomon.

(holder ham tilbage.)

Mein Herr! først min Betaling. Verstehen Sie?

Jo-

Johan (river sig løs.)

Gaae til Helvede efter din Betaling.

(Gaaer.)

Niende Scene.

De Forrige, undtagen Johan.

Salomon.

Ach wai mir, ach wai mir! Mine Kleer und mine Penge!

Frantz.

Giv dig tilfreds Jøde. Du burde med Rette straffes for dine Optøger; men det skal være dig tilgivet, og jeg skal betale dine Klæder.

Salomon.

Na, Na, der Herr ist ein hübscher junger Mann; das ist er, Gott helf mich! Verstehen Sie?

Brager.

Kjere Eberhard! hvor megen Tak skylder jeg Dem ikke? Men hvorledes kom De efter dette Bedragerie?

Frantz.

Det blev mig sagt, at den Marokkanske Prinds var kommet her, og just, da jeg vilde gaae herhen, saa kom Prindsen kjørende i en simpel Chaise og med en liden Svite af et par Vogne efter sig, og reiste lige igjennem Byen, uden at opholde sig. Desuden havde jeg nok Mistanke om, at her var noget Be-

bra-

bragerie i Værk; for, at Johan von Thuren er i Stand til alle nedrige Streger, det har jeg længe været overbeviist om, endskjøndt jeg ikke har vovet at sige det, fordi det fordrer Beviis. Det er mig kjert, at jeg har reddet Deres Datter fra at falde i en Bedragers Hænder. Tør jeg ikke vove til Belønning derfor, at gjøre mig Haab om Marianes Kjerlighed?

Mariane

(tørrer Øinene og læner sig paa Albuen.)

Bræger.

Men, De kan ikke synge. Jeg har just ikke noget paa Dem at udsætte, dog vilde jeg gjerne have en Svigersøn, som kunde synge.

Frantz.

Fattes Dem ikke andet, saa tør jeg dog smigre mig med noget Haab; jeg er ikke saa aldeles umusikalsk, som De troer. Vil De tillade mig at vise Prøver?

Bræger.

Meget gjerne. Syng os noget for.

Frantz.

O Fryd! som Salighedens Fryd!
Jeg frelste den forførte Dyd.
Jeg Falskheds Strikker sønderrev;
Uskyldighed ei hildet blev.
Jeg seer mit Haab at nærme sig!
Dog, nei! en Drøm bedrager mig!

O Ma-

O Mariane! seer jeg dig.
Kuns — ach! — Kuns langt fra — lykkelig?
Det Syn skal fylde mig med Lyst,
Og jage Smerten fra mit Bryst;
Da blier jeg midt i Sorgen stærk,
Ved Tanken om mit eget Værk.

O Fryd! som Salighedens Fryd!
Jeg frelste rc.

(Under Arien trækker Salomon Joseph Klæderne af sin Stilte og samler dem sammen.)

Bræger.

Vel, min Ven! De skal have min Datter. De, og ingen anden.

Salomon.

Ich gratuliere, ich gratuliere, das wird ein schenes Paar, ein allerliebstes Paar. Verstehen Sie?

Frantz (til Bræger.)

Hvor usigelig er jeg Dem ikke forbunden! Hvor glad er ikke denne Dag; men een Ting mangler endnu. Beste Mariane! hvad siger De dertil?

Mariane.

Gud! hvad skal jeg sige?

Salomon.

Sie sollen ja sagen, Jungfer! Verstehen Sie?

Bræger.

Min Datter adlyder villig sin Fader.

Ma=

Mariane.

Det er min Pligt; men . . . Gud! . . .

Frantz.

Vel Jomfrue! Jeg veed, jeg føler selv, hvor smerteligt det maae falde Dem at erfare, at den Mand, som De har elsket saa høit, er Dem uværdig. Det var uædelt, om jeg vilde fordre, at De strax skulde bestemme Dem. Nei, endnu forlanger jeg intet afgjørende Svar, kuns et lidet Glimt af Haab er, hvad jeg ønsker; og vilde De værdiges at unde mig det, saa vil jeg taalmodig oppebie Resten.

Mariane.

Gode, beste Ven! jeg tænker alt for høit til at kunde byde Dem et deelt Hjerte, og endnu finder jeg store Levninger af min Kjerlighed til den nedrige Bedrager. Tiden, haaber jeg, skal udrydde dem, og saasnart som jeg er i Stand til at byde Dem mit hele Hjerte, saa vær vis paa, at det ikke skal tilhøre nogen anden end Dem.

Frantz

(kysser hendes Haand.)

Dyrebare Pige! Det er mere end jeg selv torde haabe.

Bræger.

Men; hvortil skal alle de Omsvøb? Hvorfor ikke ligesaa godt gaae lige til Sagen, og svare ja med eet?

Frantz.

Frantz.

Deres Datters Folelser ere saa rigtige, at ingen kan misbillige dem. Vær De taalmodig, ligesom jeg vil være det, og lader os haabe tilsammen, at vi alle inden kort Tid blive lykkelige.

Salomon.

Ich hoffe auch daß ich mein Geld kriege. So ein Mann bin ich.

Bræger.

Men jeg maae dog engang see hvad det er for Zechiner du har i din Pose.

(Han tager og aabner den.)

Salomon.

Ei Herr! daß ist nur Bley, und Kupfer-Geld. Gott strafe mich, nichts anders. Verstehen Sie?

Frantz.

Du Ertz-Skurk!

Bræger.

Naa det skal være dig tilgivet. Lad os nu være lystige og glade, synge og dandse og fordrive Aftenen, det beste vi kan. (Til Bønderne.) Kom nu frem, godt Folk! og værer glade med os.

Chor og Dands af Bønderfolk.

Med munter Dands og Spil og Sang,
Vi Dagens Arbeid ende.
Hvor er den ikke suur og lang
For dem, som Fryd ei kjende!

Kar-

Karlene.

Et stærre Liv vort Arbeid faaer,
Naar vi fra Sang til Ploven gaaer.

Pigerne.

Og Rokken løber dobbelt snar,
Naar Dandsen os oplivet har.

Alle.

Med munter Dands og Spil og Sang,
Vi Dagens Arbeid ende.
Hvor er den ikke suur og lang,
For dem, som Fryd ei kjende!

Bræger.

At hæve mig til Lykken op,
Det var mit Haab, min glade Tanke;
Men Skjebnen kom, og sagde: Stop!
Bliv her, Signeur! der staaer din Skranke!
Jeg taus deri maae finde mig;
Hvor Skjebnen er omskiftelig;

Chor.

Hvor Skjebnen er omskiftelig!

Frantz.

For nylig var min Himmel mørk,
Min Sjel omspendt med Qval og Smerte;
Jeg vandred' i en rædsom Ørk,
Mit Følge var et pinet Hjerte.
Nu smiler Haabets Soel paa mig,
Hvor Skjebnen er omskiftelig!

Chor.

Hvor Skjebnen er omskiftelig!

Mariane.

Man ei for meget lide maae
Paa det, som Øiet meest behager;
Thi bag den Smiil, hvor Elskov laae,
Der lurer tidt en lumsk Bedrager.
I Piger! speiler Jer i mig:
Hvor Skjebnen er omskiftelig!

Chor.

Hvor Skjebnen er omskiftelig!

(Hun brister i Graad og løber ud; Bræger og Frantz løber efter.)

Salomon.

Ein Printz ich wæret har i Dag,
Nun bin ich kuns en armer Jede;
Es ist doch so en eigen Sag,
At schtyrtes von sin Konge-Sede,
Ich tænker: — so ein Mann bin ich —
Hvor Schiepnen er umschiftelig!

Chor.

{Hvor Schiepnen er umschiftelig!}
{Hvor Skjebnen er omskiftelig!}

Chor og Dands.

Med munter Dands og Spil og Sang ꝛc.

Trykfeil.

Første Bind.

Pag 137. Lin. ult. ikke mit Navn, læs: ikke i mit Navn.
— 246. — 22 und, læs: sund.
— 337. — 10 vidt, læs: vildt.

Andet Bind.

— 97. — 5 Side, læs: Spidse.
— 225. — 1 en Pistol, læs: Pistolen.
— 300. — 23 Elsker, læs: Elskede.
— 302. — 5 henter, læs: hente.
— 307. — 9 en Lynild, læs: end Lynild.
— 308. — 25 omgjerder, læs: omgjerde.

Efter

Efterskrift

til dette

tredie Bind.

I Forerindbringen til det første Bind af disse Skuespil lovede Forfatteren at alle de fire Bind hvoraf denne Samling skal bestaae, skulde udkomme fra Pressen paa eengang. Dette Løfte er det ham nu umueligt at opfylde, formedelst et vigtigt Arbeide, der er blevet ham betroet, og som i nogle Maaneder vil optage al den Tid, som han kan faae tilovers fra sine andre Forretninger. Selv dette Arbeide har siden maatte udsættes for en Reises Skyld, og det er paa Grændserne af Frankrig, imellem en uendelig Mængde Beskjeftigelser af flere Slags, samt under Bulderen af krigerske Tilberedelser, at Forfatteren skriver disse faa Linier, hvori det ikke vil blive mueligt at rumme alt hvad der kunde være nødvendigt at sige Publikum. Dette maae spares til det fjerde Bind; hvortil de to tredie Dele af Materialierne ere aldeles færdige, og Resten ikke langt fra at blive det.

Han forbigaaer af samme Aarsag at tale om de gamle Stykker, som findes i denne Samling. Om de nye blot nogle faa Ord. Menneskekjenderen, hvortil Sujectet er taget af en Fortælling af Andrieux, har ligget i mere end fem Aar færdig, og Forfatteren, der havde den Svaghed at troe at dette Skuespil ingen Forbedring behøvede, har i den hele lange Tid aldrig gjennemlæst det, førend det allerede var trykt, og har derfor den Ærgrelse at erfare, at han ikke kan være fornøiet med det, at det trænger til megen Forbedring, og at især de to første Akter maatte gandske omarbeides, for at Stykket kunde blive værdigt til Publikums Bifald. Ulykken er nu skeet, og lader sig for nærværende Tid ikke rette, og Læserne bedes at undskylde Stykkets Mangler, i Betragtning af Forfatterens aabenhjertede Tilstaaelse.

Hoved-Ideen til Duellen tilhører ikke Forfatteren; men hvor han har taget den, er det ham ikke mueligt at erindre, ogsaa kan det være Læserne ligegyldigt. Den gamle Skuespiller, er en Omarbeidelse af Picards Komedie af samme Navn. Forfatteren troer ellers at man, for at see at hans Arbeide er mere end en Oversættelse, ikke engang behøver at sammenligne det med Originalen; men har man denne ved Haanden, vil man endnu mere overbevises derom.

De syv Tanter derimod ere Forfatterens Eiendom i alle muelige Henseender, og det skulde gjøre ham meget ondt, om man skulde kunne vise ham nogen Idee, eller noget Indfald, som han havde laant af andre. Hans Hensigt med dette Skuespil var at forsøge paa at skrive en Komedie i Holbergs Smag. Om det har lykkedes ham, derom maae Læseren dømme. Saameget maae han imidlertid tilstaae, at han, efter at have studeret i mange Aar, saa at sige, alle baade ældre og nyere Nationers Skuespildigtere, er kommet til det Resultat, at der ikke existerer mere end tre Komedieskrivere, der virkelig fortiene dette Navn, nemlig Plautus, Moliere og Holberg, heller ikke har noget nyere Produkt af de Danske Presser gjort ham saa megen sand Fornøielse, som denne vor Mesterdigters samlede Komedier, udgivne af Professor Rahbek. Udfaldet har viist, at Udgiveren var dette Arbeide voxen og alle hans Landsmænd skylde ham Tak derfor.

Ved at nævne denne sin gamle Ven, bør Forfatteren ikke forbigaae offentlig at takke ham for den Hæder, han har viist denne Samling ved at sætte sit Navn paa Titelbladet som Udgiver. Saameget mere fortjener Professor Rahbek Tak derfor, som derved hverken har været Ære eller Penge for ham at fortjene. Af den første har han

saa meget, som han behøver, og af de sidste vilde Forfatteren ønske ham en heel Hoben, dersom han ikke vidste, at Ønsker ere en Sæd, der daglig saaes i Overflødighed, men som endnu aldrig har baaret enten Blade eller Frugter.

Læseren vil maaskee hist og her finde nogle Besynderligheder i Retskrivningen, saasom at det samme Ord i eet Skuespil skrives paa een Maade, og i et andet paa en anden. Forfatteren der intet ønsker mere end at være konseqvent i alle muelige Henseender, vilde nødig, at man, selv i denne Post, skulde beskylde ham for Inkonseqvenz. Sagen er denne, at han bestandig retter og forbedrer sin Retskrivning, og at samme vilde i denne Udgave have blevet uniform overalt, saafremt han selv havde kunnet besørge Korrekturen; og han er Korrektøren Tak skyldig, forbi han ikke paa egen Haand har gjort nogen Forandring.

Muserne elske ikke Omgang med Stykknegte og Artillerie — de have kuns gjort faa Undtagelser fra denne Regel, saasom med en Abrahamson — og da denne Larm døver Forfatterens Øren, saa afbryder han, og forbeholder sig at sige Publikum ved det fjerde Bind, hvad mere der endnu kan behøves at siges.

